

Reform af den civile retspleje X

Retsafgifter

Afgivet af Retsplejerådet

Betænkning nr. 1572

København 2019

Betænkning om den civile retspleje X
Betænkning nr. 1572

Publikationen kan bestilles
via Justitsministeriets hjemmeside (www.justitsministeriet.dk)
eller hos
Rosendahls Lager og Distribution
Vandtårnsvej 83A
2860 Søborg
Telefon 43 22 73 00
Fax 43 63 19 69
distribution@rosendahls.dk
<http://jm.schultzboghandel.dk>

ISBN: 978-87-93469-31-0

Tryk: Rosendahls a/s

Pris: 150 kr. pr. bog inkl. moms

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Indledning.....	5
1. Retsplejerådets kommissorium mv.	5
2. Retsplejerådets sammensætning.....	6
3. Retsplejerådets arbejde.....	6
4. Oversigt over betænkningens indhold.....	8
5. Oversigt over Retsplejerådets forslag	17
6. Økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser af Retsplejerådets forslag	20
6.1. Provenumæssige konsekvenser	20
6.2. Implementeringsmæssige konsekvenser	21
 Kapitel 2. Gældende ret	 23
1. Historisk oversigt	23
2. Tværgående oversigt	25
3. Borgerlige retssager mv.	26
4. Fogedretlige sager mv.	27
5. Skifteretlige sager mv.....	30
6. Notarialforretninger.....	31
7. Udskrifter mv.	31
8. Anke	31
9. Kære	33
10. Genoptagelse	33
11. Ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke.....	33
 Kapitel 3. Nordisk ret.....	 35
1. Færøerne.....	35
2. Grønland.....	35
3. Norge.....	36
4. Sverige.....	40
 Kapitel 4. Tidligere overvejelser	 43
1. Forarbejderne til retsafgiftsloven	43
2. Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene	45

Kapitel 5. Retsplejerådets overvejelser	51
1. Hovedhensyn	51
2. Civile retssager mv.	56
2.1. Civile retssager	56
2.2. Bevisoptagelse mv.	65
2.3. Midlertidige afgørelser om forbud eller påbud	67
3. Fogedsager	69
3.1. Betalingspåkrav	69
3.2. Fogedforretninger	72
3.3. Auktion	76
4. Skiftesager	80
4.1. Bobehandling – tværgående spørgsmål	80
4.2. Konkursboer	85
4.3. Ægtefælleskifte mv.	87
4.4. Dødsboer	91
4.5. Andre skifteforretninger	94
5. Andre forretninger	98
5.1. Notarialforretninger	98
5.2. Udskrifter mv.	102
6. Appel og genoptagelse	106
6.1. Anke	106
6.2. Kære	109
6.3. Genoptagelse	111
6.4. Ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke	111
6.5. Ansøgninger til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse	112
7. Reguleringsmekanisme	115
 Kapitel 6. Lovudkast med bemærkninger	 119
1. Lovudkast	119
2. Bemærkninger til lovudkastet	133

Kapitel 1

Indledning

1. Retsplejerådets kommissorium mv.

Ved brev af 21. januar 1998 har Justitsministeriet anmodet Retsplejerådet om at behandle et kommissorium af 19. januar 1998 om en generel reform af den civile retspleje. Kommissoriet er i sin helhed optrykt i kapitel 1, afsnit 1, i betænkning nr. 1401/2001 om reform af den civile retspleje I (Instansordningen, byretternes sammensætning og almindelige regler om sagsbehandlingen i første instans).

Det fremgår af kommissoriet, at Retsplejerådet som led i en generel gennemgang af den civile retspleje bl.a. skal overveje retsafgifterne.

Retsplejerådet overvejede i betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene) bl.a. spørgsmålet om retsafgifter i civile retssager og foreslog i forlængelse heraf en nedsættelse og omlægning af disse retsafgifter.

Retsplejerådets forslag vedrørende retsafgifterne i civile retssager dannede grundlag for lov nr. 1436 af 22. december 2004, der trådte i kraft den 1. januar 2005.

I tilknytning til aftalen om finansloven for 2012 blev det besluttet at igangsætte en række tværministerielle analysearbejder på domstolenes område. Analyserne skulle afdække mere langsigtede muligheder for bl.a. regelændringer og reformer i domstolsystemet, der understøtter effektiv opgavevaretagelse. I oktober 2012 nedsatte Justitsministeriet på den baggrund bl.a. Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Dette udvalg afsluttede sit arbejde i december 2013 med en rapport om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene. Udvalget foreslog bl.a. en mindre ændring vedrørende retsafgiften for isoleret bevisoptagelse i form af syn og skøn, som blev gennemført ved lov nr. 737 af 25. juni 2014, der trådte i kraft den 1. juli 2014.

Herudover præsenterede udvalget en række overvejelser om retsafgifter, som mandede ud i en anbefaling om inden for en overskuelig tidshorisont at igangsætte et arbejde med en gennemgang af samtlige retsafgifter med henblik på en ændring heraf.

På denne baggrund anmodede Justitsministeriet i juni 2016 Retsplejerådet om at behandle emnet retsafgifter.

Retsplejerådet behandler på denne baggrund emnet retsafgifter i denne betænkning.

2. Retsplejerådets sammensætning

Retsplejerådet har ved afgivelsen af denne betænkning følgende sammensætning:

Professor, ph.d. Lasse Højlund Christensen
Advokat Karen Dyekjær
Kontorchef Henrik Hjort Elmquist
Retsassessor Stine Fink Hansen
Højesteretsdommer Lars Hjortnæs (formand)
Landsdommer Michael Kistrup
Retspræsident Henrik Linde
Juridisk chef Laila Lindemark
Retspræsident Ole Græsbøll Olesen
Advokat Jens Rostock-Jensen
Professor, dr.jur. Eva Smith
Professor, dr.jur. Erik Werlauff

Som sekretær for rådet har fungeret henholdsvis chefkonsulent Louise Falkenberg, chefkonsulent Michael de Thurah og chefkonsulent Ketilbjørn Hertz, Justitsministeriet.

3. Retsplejerådets arbejde

Retsplejerådet har som led i arbejdet med kommissoriet om en generel reform af den civile retspleje hidtil afgivet 9 delbetænkninger:

- Betænkning nr. 1401/2001 om reform af den civile retspleje I (Instansordningen, byrettens sammensætning og almindelige regler om sagsbehandlingen i første instans)
- Betænkning nr. 1427/2003 om reform af den civile retspleje II (Offentlighed i civile sager og straffesager)
- Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene)
- Betænkning nr. 1468/2005 om reform af den civile retspleje IV (Gruppesøgsmål mv.)
- Betænkning nr. 1481/2006 om reform af den civile retspleje V (Retsmægling)
- Betænkning nr. 1522/2010 om reform af den civile retspleje VI (Behandling af forurettedes civile krav under straffesager (Adhæsiionsprocessen))
- Betænkning nr. 1530/2012 om reform af den civile retspleje VII (Midlertidige afgørelser om forbud og påbud)
- Betænkning nr. 1543/2013 om reform af den civile retspleje VIII (Syn og skøn)
- Betænkning nr. 1558/2016 om reform af den civile retspleje IX (Sagkyndig bevisførelse mv.)

Retsplejerådet har endvidere som led i arbejdet med kommissoriet om en generel reform af den civile retspleje afgivet 1 redegørelse:

- Redegørelse af 27. juni 2012 om retshjælp ved advokat mv. (Retsudvalget 2011-12, REU alm. del, Bilag 473)

Retsplejerådet har endvidere som led i arbejdet med kommissoriet om en generel reform af den civile retspleje afgivet 9 udtalelser:

- Udtalelse af august 1999 om Justitsministeriets udkast til ændring af retsplejelovent vedrørende behandling af retssager uden for retskredsen af lokalemæssige grunde (Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 188)
- Udtalelse af 29. februar 2000 om Sølvsudvalgets forslag om ændring af reglerne om søforklaring (Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 1695)
- Udtalelse af 2. december 2003 om en redegørelse om digital kommunikation med domstolene, som er afgivet af en arbejdsgruppe under Domstolsstyrelsen (Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 6515)
- Udtalelse af 12. august 2004 om Advokatrådets redegørelse om en reform af voldgiftsloven (Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, side 5333)

- Udtalelse af 15. december 2008 om anvendelse af telekommunikation med bilde ved retsmøder om forlængelse af varetægtsfængsling (Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 4950)
- Udtalelse af 27. juni 2012 om betænkning om revision af reglerne om forkyndelse (Retsudvalget 2011-12, REU alm. del, Bilag 474)
- Udtalelse af 19. december 2012 om medieannonceringen af tvangsauktioner over fast ejendom (Folketingstidende 2013-14, A, L 178 som fremsat, side 79)
- Udtalelse af 9. august 2018 om styrkelse af mulighederne for at lade sig repræsentere ved egne ansatte i civile retssager (Folketingstidende 2018-19, A, L 74 som fremsat, side 34)
- Udtalelse af 9. august 2018 om indførelse af en klageordning vedrørende advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige af retspræsidenten (Folketingstidende 2018-19, A, L 74 som fremsat, side 38)

Retsplejerådet har behandlet emnet retsafgifter på 12 møder.

4. Oversigt over betænkningens indhold

Dette afsnit indeholder en oversigt over betænkningens kapitel 2-5. Betænkningens kapitel 6 indeholder Retsplejerådets lovudkast med bemærkninger.

Kapitel 2

Kapitel 2 beskriver gældende ret.

Afsnit 1 indeholder en historisk oversigt, og afsnit 2 indeholder en tværgående oversigt over de forskellige retsafgifter. Afsnit 3 angår borgerlige domssager mv., afsnit 4 angår fogedretlige sager mv., og afsnit 5 angår skifteretlige sager mv. Afsnit 6 angår notarialforretninger, og afsnit 7 angår udskrifter mv. Afsnit 8 og 9 behandler afgiftsreglerne ved anke og kære, mens afsnit 10 angår genoptagelse. Afsnit 11 handler om ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke.

Kapitel 3

Kapitel 3 gennemgår hovedtrækkene i retsafgifterne på Færøerne og i Grønland, Norge og Sverige.

På Færøerne gælder den danske retsafgiftslov, som den så ud i 1981, med visse tilpasninger. Retsafgifterne har således generelt samme struktur som i Danmark, men afgiftssatserne er lavere, der skal ikke betales retsafgift for hovedforhandlingen, og der er ikke indført maksima for retsafgiften i civile retssager.

I Grønland anvendes alene faste enhedsafgifter. Der er fastsat afgifter for borgerlige retssager i 1. instans, bevisoptagelse, fogedforretninger, tvangsauktion, anke i den borgerlige retsplejes former, kære og ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke.

I sammenligning med de danske retsafgifter er de norske regler navnlig karakteriseret ved, at afgiften slet ikke afhænger af sagens værdi. Det betyder, at de norske afgifter i mindre retssager og fogedsager er højere – og i ankesager i lagmannsretten og Højesteret betydeligt højere – end i Danmark, mens det omvendte er tilfældet i større retssager og fogedsager.

Sverige har i sammenligning med Danmark et meget forenklet afgiftssystem, hvor der kun skal betales afgift én gang ved sagens anlæg, idet denne afgift dækker sagens samlede behandling, herunder en eventuel appel. I mindre sager, der kun behandles i én instans, er den svenske afgift højere end de danske retsafgifter, men ellers er den svenske afgift lavere, end hvad der skal betales i retsafgift i Danmark.

Kapitel 4

Kapitel 4 angår tidligere overvejelser om retsafgifter.

Afsnit 1 gengiver udsagn om hensynene bag retsafgifter fra forarbejderne til den gældende retsafgiftslov og ændringer heraf. Afsnit 2 vedrører Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene. Udvalget anførte i sin rapport fra 2013, at forenkling og et adfærdsregulerende element i retsafgifterne bør være i fokus i forbindelse med arbejdet med en gennemgang af samtlige retsafgifter med henblik på

en ændring heraf. Udvalget anførte, at der desuden i arbejdet bør indgå overvejelser om en eventuel afgift for en ansøgning om appeltilladelse til Procesbevillingsnævnet.

Kapitel 5

Kapitel 5 indeholder Retsplejerådets overvejelser om retsafgifter.

I *afsnit 1* redegør Retsplejerådet for de hovedhensyn, der har været styrende for rådets overvejelser vedrørende de enkelte retsafgifter. Retsplejerådet anfører, at de gældende afgiftssatser i retssager om prøvelse af myndighedsudøvelse ikke bør forhøjes markant, og at retsafgifter ikke må blive en barriere, der rejser spørgsmål i forhold til retten til en retfærdig rettergang. Retsplejerådet har i arbejdet lagt til grund, at rådets forslag til ændringer af retsafgifter ikke samlet set bør medføre et provenutab.

I overensstemmelse med overvejelserne i Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene har Retsplejerådet i sine overvejelser lagt vægt på forenkling og på adfærdsregulering. Retsplejerådet bemærker i den forbindelse, at der i nogle tilfælde vil være en modsætning mellem hensynet til via retsafgifterne at fremme en given adfærd og hensynet til at etablere et afgiftssystem, der er enkelt og let at administrere og så vidt muligt uden tilbagebetalinger. Retsplejerådet har tilstræbt den bedste sammensætning af retsafgifter i forhold til at optimere de adfærdsregulerende virkninger og afgiftssystemets enkelhed med hensyntagen til det forventede provenu af de pågældende afgifter.

Afsnit 2-4 angår retsafgifterne på de tre hovedområder civile retssager, fogedsager og skiftesager.

I *afsnit 2* anfører Retsplejerådet, at retsafgifterne i civile retssager ved siden af fogedafgifterne er et af de væsentligste retsafgiftsområder for både parterne og domstolene såvel som fra et provenusynspunkt, og at retsafgifternes indretning i civile retssager derfor er et hovedspørgsmål ved udformningen af regler om retsafgifter.

Retsplejerådet foreslår at videreføre de tre hovedprincipper, som rådet foreslog i betænkning nr. 1436/2004, og som blev gennemført med ikrafttræden den 1. januar 2005, nemlig en lav retsafgift i sager om mindre krav, et maksimum for retsafgiften og et lavt maksimum for retsafgiften i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse.

Retsplejerådet foreslår inden for disse rammer en betydelig omlægning af retsafgifterne i civile retssager, således at der ved sagens anlæg alene betales et fast, mindre beløb, der som udgangspunkt er uafhængigt af sagens værdi. Retsplejerådet foreslår, at denne afgift skal være på 1.500 kr. For at undgå, at der opstår et misforhold mellem retsafgiften og det, som sagen drejer sig om, foreslår Retsplejerådet dog, at afgiften i sager med en værdi på højst 100.000 kr. skal være 750 kr.

Retsplejerådet foreslår, at der ligesom i dag skal betales en retsafgift for hovedforhandlingen, der er afhængig af sagens værdi. For at opnå en forenkling foreslår Retsplejerådet imidlertid, at denne afgift fastsættes efter en afgiftsskala med nogle ”grove” intervaller i stedet for den gældende procentafgift af sagens værdi. Retsplejerådet foreslår, at afgiften fortsat skal betales 3 måneder før hovedforhandlingens begyndelse.

Den foreslåede model indebærer, at der højst vil skulle betales 161.500 kr. i samlet retsafgift, hvilket skal ses i lyset af, at det gældende maksimum på 150.000 kr. blev fastsat i 2004 og med prisudviklingen siden da svarer til 185.819 kr. i 2018.

Med den foreslåede model sker der en markant ændring i afgiftsprofilen i forhold til i dag, idet en langt større del af den samlede retsafgift først skal betales 3 måneder før hovedforhandlingen. Det afspejler, at det væsentligste af domstolenes ressourceforbrug i forbindelse med civile retssager er forbundet med gennemførelsen af hovedforhandlingen og domsskrivningen.

Retsplejerådet foreslår, at afgiften for hovedforhandlingen skal tilbagebetales, hvis parterne senest 2 uger inden hovedforhandlingen hæver eller forliger sagen. Dette er en væsentlig lempelse i forhold til i dag, hvor tidsgrænsen er 6 uger inden hovedforhandlingen. Til gengæld foreslår Retsplejerådet, at muligheden for at få tilbagebetalt en tredjedel af retsafgiften for hovedforhandlingen, hvis parterne hæver eller forliger sagen kortere tid før hovedforhandlingen eller efter hovedforhandlingen, ikke videreføres.

Retsplejerådet finder ikke grundlag for at indføre en afgift for ændring af tidspunktet for hovedforhandlingen (omberammelsesafgift). Tidspunktet for hovedforhandlingen kan kun ændres, hvis det er klart nødvendigt af hensyn til en forsvarlig behandling af sagen, og på den baggrund vil det efter Retsplejerådets opfattelse ikke være rimeligt at

forhøje retsafgiften, når retten finder grundlag for at ændre tidspunktet for hovedforhandlingen.

Retsplejerådet finder omvendt ikke grundlag for ved siden af den foreslåede betydelige generelle lempelse af adgangen til at få tilbagebetalt retsafgiften for hovedforhandlingen at indføre en særlig rabat på retsafgiften, hvis parterne kan dokumentere, at de forud for sagens anlæg har forsøgt at forlige sagen ved udenretlig mægling på tilfredsstillende faglig vis.

I *afsnit 3* foreslår Retsplejerådet, at retsafgiften for fogedforretninger fastsættes som en engangsafgift, der dækker sagen ”fra vugge til grav”. Retsafgiften vil således ikke længere blive opkrævet som en grundafgift, en procentafgift og eventuelt en tillægsafgift. Retsafgiften vil dermed fremover være uafhængig af kravets størrelse og de sagskridt, som iværksættes af fogedretten i den enkelte sag. Retsplejerådet lægger herved afgørende vægt på hensynet til forenkling. Retsplejerådet foreslår, at engangsafgiften fastsættes til 750 kr.

Retsplejerådet foreslår, at engangsafgiften skal dække alle fornyede foretagelser inden for et tidsrum af 1 år i modsætning til den 3-månedersfrist, der gælder i dag. Til gengæld foreslås reglen om, at opkrævning af ny afgift kan undlades, hvis overskridelse af fristen hverken skyldes fordringshaverens eller skyldnerens forhold, ikke videreført. Når fristen forlænges til 1 år, falder begrundelsen for denne undtagelse bort.

Retsplejerådet foreslår endvidere en meget betydelig forenkling af retsafgifterne for betalingspåkrav, sådan at der fremover i alle tilfælde uanset kravets størrelse og fordringshaverens valg i betalingspåkravet skal betales den samme enhedsafgift, som Retsplejerådet foreslår i fogedsager og i civile retssager med en værdi på højst 100.000 kr., altså 750 kr.

Retsplejerådet foreslår, at tilbagebetaling af afgiften kun skal ske, hvis sagen – for betalingspåkravs vedkommende i overensstemmelse med fordringshaverens valg i betalingspåkravet – returneres, fordi der foreligger en udlægshindring i form af konkurs, rekonstruktionsbehandling, gældssanering eller fredning efter insolvenserklæring.

Retsplejerådet foreslår en omlægning og forenkling af retsafgifterne for auktioner, sådan at der betales 1.500 kr. for en anmodning om auktion og yderligere 1.500 kr., hvis

auktionen afsluttes med hammerslag. Forslaget indebærer, at en større del af den samlede afgift skal betales for anmodningen om auktion, idet fogedrettens arbejde hermed kan være omfattende. Samtidig afskaffes procentafgiften af budsummen, og afgiftssatsen bliver den samme uanset auktionens art og aktivtypen. Retsplejerådet foreslår ingen ændringer i, hvilke auktioner der er afgiftspligtige.

I *afsnit 4* anfører Retsplejerådet, at rådet også for skiftesager har lagt vægt på i muligt omfang at forenkle retsafgifterne.

For anmodninger til skifteretten foreslår Retsplejerådet generelt en enhedsafgift på 750 kr. For begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling foreslås dog en afgift på 1.500 kr., bl.a. fordi afgiften for konkursbegæring bør være højere end afgiften for individualforfølgning i form af udlæg, hvor der efter Retsplejerådets forslag som nævnt vil være en afgift på 750 kr. Samtidig foreslår Retsplejerådet, at skyldnerens egen begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling fremover skal være afgiftsfri.

Retsplejerådet finder, at det vil være hensigtsmæssigt ud over afgifter for anmodninger til skifteretten fortsat også at opkræve en særskilt retsafgift for selve bobehandlingen. Retsplejerådet lægger vægt på, at selve bobehandlingen medfører arbejde for skifteretten, som ikke modsvares af retsafgiften for en eventuel enkeltvist eller af en retsafgift for anmodningen om indledning af bobehandlingen. Retsplejerådet lægger også vægt på, at retsafgifterne for bobehandlingen kan udformes, så de har en vis adfærdsregulerende virkning med hensyn til, om bobehandling indledes, og i givet fald på hvilken måde.

Hvad angår udformningen af retsafgifterne for bobehandling foreslår Retsplejerådet at afskaffe procentafgifterne for konkursbehandling og ægtefælleskifte mv., så afgifterne bliver mere ens på tværs af de forskellige bobehandlinger, idet procentafgiften allerede er afskaffet for dødsbobehandling. Det er en betydelig forenkling, fordi det ikke længere vil være nødvendigt af hensyn til beregning af retsafgiften at foretage en præcis opgørelse af boets formuemasse.

Endvidere betyder det sammen med Retsplejerådets forslag vedrørende retsafgifterne i civile retssager og fogedsager, at procentafgifter helt afskaffes.

Retsplejerådet foreslår at udvide og forenkle den gældende afgiftsfritagelse for boudlæg uden skiftebehandling i dødsboer, hvor der efter betaling af rimelige begravelsesudgifter ikke er tilstrækkelige midler til at betale afgiften. Retsplejerådet foreslår således helt at afskaffe retsafgiften for boudlæg uden skiftebehandling, udlæg til den længstlevende ægtefælle og udlevering til uskiftet bo. Der opnås hermed en væsentlig forenkling, og der vil ikke være negative adfærdsmæssige virkninger forbundet med at afskaffe denne afgift.

Retsplejerådet foreslår endvidere at forenkle afgifterne for forenklet privat skifte, almindeligt privat skifte og skifte ved bobehandler, således at der fremover skal betales samme afgift for disse behandlingsmåder.

Retsplejerådet foreslår til gengæld at afskaffe afgiftsfritagelsen for små dødsboer og fællesboer, der som følge af prisudviklingen praktisk talt har mistet sin betydning. Beløbsgrænsen på 15.000 kr. er ikke blevet reguleret siden 1969, og fremfor nu efter 50 år at forhøje beløbsgrænsen, så afgiftsfritagelsen igen får reel betydning, vil det efter Retsplejerådets opfattelse være mere hensigtsmæssigt at afskaffe den særlige afgiftsfritagelse i små boer.

Retsplejerådet foreslår, at der skal betales en fast retsafgift for en konkursbehandling på 9.000 kr. uanset boets størrelse eller behandlingsmåde, men at der fremover ikke skal betales retsafgift for genoptagelse af et konkursbo.

Retsplejerådet foreslår, at der ved ægtefælleskifte mv., der behandles ved bobehandler, ligesom det allerede er tilfældet i dødsboer, der behandles ved almindeligt privat skifte eller ved bobestyrer, skal betales en fast retsafgift med en lav eller høj sats afhængig af boets størrelse. Retsplejerådet foreslår en tilnærmet parallelitet i afgiftssatserne og beløbsgrænsen mellem den lave og høje sats. Retsplejerådet foreslår i den forbindelse at forhøje afgiftssatserne i dødsboer, som ikke har været reguleret siden 1996.

Afsnit 5 angår dels notarialforretninger, dels udskrifter mv.

Retsplejerådet finder, at der fortsat bør betales afgift for en notarialforretning.

Ud fra en samlet vurdering foreslår Retsplejerådet, at den almindelige retsafgift for en notarialforretning på 300 kr. videreføres uændret, og at den særlige retsafgift for at bekræfte rigtigheden af en kopi forhøjes fra 100 kr. til 150 kr.

Med hensyn til udskrifter foreslår Retsplejerådet at afgiftsfritage udskrifter til parter og andre, der i kraft af en særlig interesse i sagen har adgang til at modtage en udskrift. Forslaget indebærer en betydelig forenkling, da et stort antal detaljerede regler om afgiftsfritagelse dermed bliver overflødige.

Retsplejerådet finder det ud fra et adfærdsreguleringshensyn velbegrundet, at udskrifter, som enhver har adgang til at få, ikke er gratis.

Retsplejerådet har tidligere foreslået at afskaffe retsafgiften for sådanne udskrifter og erstatte den med en gebyrhjemmel og har nu på ny overvejet spørgsmålet om valget mellem afgift eller gebyr. For en afgift taler grundlæggende, at hvis man vælger en enhedsafgift, der er uafhængig af sideantallet og udskriftens form, er det en meget enkel løsning både for brugerne og domstolene. Imod en sådan enhedsafgift taler navnlig, at afgiften vil kunne forekomme høj for korte, elektroniske udskrifter, hvor der ikke har været behov for anonymisering, og omvendt vil kunne forekomme lav for lange papirudskrifter mv.

Retsplejerådet har også her lagt afgørende vægt på hensynet til forenkling og foreslår derfor uanset de nævnte ulemper at videreføre en fast enhedsafgift for de kopier og udskrifter, som enhver har adgang til at få. Retsplejerådet foreslår, at afgiften nedsættes fra 175 kr. til 150 kr.

Afsnit 6 angår appel og genoptagelse.

Retsplejerådet foreslår at videreføre de gældende principper, hvorefter der skal betales ny retsafgift for appel, hvorimod genoptagelse er afgiftsfri.

Retsplejerådet foreslår endvidere at videreføre den gældende ordning, hvorefter der ved anke til landsret som udgangspunkt skal betales samme retsafgift som i 1. instans og ved anke til Højesteret skal betales en afgift, der er 50 pct. højere, mens der for kære skal betales en fast afgift, der ligeledes er højere for kære til Højesteret end for kære til landsret.

Retsplejerådet foreslår som noget nyt, at den afgift, der skal betales ved indleveringen af ankestævningen, altid skal være højere end afgiften for en stævning i 1. instans, og også højere ved anke til Højesteret end ved anke til landsret. I dag gælder der minimumsafgifter for anke til landsret og Højesteret, men det afhænger af sagens værdi, om retsafgiften for anke til landsret i den konkrete sag er højere end afgiften i 1. instans.

Retsplejerådet foreslår en afgift for indlevering af ankestævning på 2.000 kr. ved anke til landsret, dog 1.000 kr. i de sager, hvor afgiften i 1. instans er 750 kr., og på 4.000 kr. ved anke til Højesteret. For kære foreslås en afgift på 750 kr. for kære til landsret og 1.500 kr. for kære til Højesteret.

Retsplejerådet har overvejet muligheden af at rykke en del af retsafgiften for appel frem, så den betales allerede ved ansøgningen til Procesbevillingsnævnet. Efter Retsplejerådets opfattelse er det tvivlsomt, om den potentielle lettelse i Procesbevillingsnævnets arbejde som følge af færre ansøgninger vil være større end de administrative byrder ved, at Procesbevillingsnævnet som en ny opgave skal beregne og opkræve retsafgift. Der er desuden nogle grundlæggende forskelle mellem en sags behandling ved retterne og ved Procesbevillingsnævnet, som gør, at en afgift for ansøgninger om appeltilladelse for borgerne formentlig vil blive oplevet som relativt mere byrdefuld end den retsafgift, man betaler til retten for at appellere en sag og for rettens arbejde hermed. Retsplejerådet kan på denne baggrund ikke anbefale, at der indføres retsafgift for ansøgning til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse.

I *afsnit 7* overvejer Retsplejerådet, om der bør være en reguleringsmekanisme, som sikrer, at retsafgifterne reguleres med pris- og lønudviklingen.

Retsplejerådet anfører, at der navnlig for de faste afgiftssatser, der er uafhængige af sagens værdi, med tiden vil opstå en modsætning mellem på den ene side at anvende afgiftssatser, der er så ”runde” som foreslået af Retsplejerådet, og på den anden side at have afgiftssatser, der står i et rimeligt forhold til pris- og lønudviklingen.

Efter Retsplejerådets opfattelse kan det have en selvstændig værdi, at afgiftssatser ikke reguleres for hyppigt, dvs. hverken hvert eller hvert andet år, men i det mindste kun hvert tredje år eller sjældnere.

Retsplejerådet har ikke i sit lovudkast medtaget regler om en regulering af de foreslåede afgiftssatser og beløbsgrænser. Retsplejerådet peger på muligheden af, at det løbende, eksempelvis hvert tredje år, overvejes, om der er grund til at foreslå ændringer i afgiftssatser eller beløbsgrænser.

5. Oversigt over Retsplejerådets forslag

I forenklet oversigtsform kan Retsplejerådets forslag gengives således:

	Gældende ordning	Foreslået ordning
Sagsanlæg med værdi på højst 50.000 kr.	500 kr., i visse tilfælde dog 400 kr.	750 kr.
Sagsanlæg med værdi mellem 50.001 kr. og 100.000 kr.	760 kr.-1.350 kr.	
Sagsanlæg med værdi over 100.000 kr.	1.360 kr.-75.000 kr., dog højst 2.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse	1.500 kr.
Hovedforhandling med værdi mellem 50.001 kr. og 100.000 kr.	760 kr.-1.350 kr.	afgiftsfri
Hovedforhandling med værdi over 100.000 kr.	1.360 kr.-75.000 kr., dog højst 2.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse	3.000 kr.-160.000 kr., dog 3.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse
Betalingspåkrav	400 kr.-2.140 kr.	750 kr.
Anke til landsret, ved indbringelsen, værdi på højst 100.000 kr.	750 kr.-1.350 kr.	1.000 kr.
Anke til landsret, ved indbringelsen, værdi over 100.000 kr.	1.360 kr.-75.000 kr., dog højst 2.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse	2.000 kr.

	Gældende ordning	Foreslået ordning
Anke til landsret, hovedforhandling med værdi mellem 50.001 kr. og 100.000 kr.	760 kr.-1.350 kr.	afgiftsfri
Anke til landsret, hovedforhandling med værdi over 100.000 kr.	1.360 kr.-75.000 kr., dog højst 2.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse	3.000 kr.-160.000 kr., dog 3.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse
Anke til Højesteret, ved indbringelsen	1.500 kr.-75.000 kr., dog højst 3.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse	4.000 kr.
Anke til Højesteret, hovedforhandling	1.130 kr.-112.500 kr., dog højst 3.000 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse	4.500 kr.-240.000 kr., dog 4.500 kr. ved prøvelse af myndighedsudøvelse
Kære til landsret	400 kr.	750 kr.
Kære til Højesteret	750 kr.	1.500 kr.
Ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke	1.500 kr.	2.000 kr.
Udlæg og arrest	300 kr. med tillæg af ½ pct. af den del af kravet, der overstiger 3.000 kr. + 400 kr. i nogle tilfælde	750 kr.
Andre fogedforretninger	300 kr. + 400 kr. i nogle tilfælde	750 kr.
Forbud eller påbud	300 kr. + 400 kr. i nogle tilfælde	750 kr.
Anmodning om auktion	300 kr. eller 800 kr.	1.500 kr.
Hammerslag ved auktion	½ pct. eller 1 pct. af budsummen	1.500 kr.
Bevisoptagelse	400 kr.	750 kr.
Anmodninger til skifteretten, generelt	400 kr. eller 500 kr.	750 kr.

	Gældende ordning	Foreslået ordning
Fordringshavers begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling	750 kr.	1.500 kr.
Skyldnerens begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling	750 kr.	afgiftsfri
Almindelig konkursbehandling	1 pct. af formuemassen, dog mindst 2.500 kr. og højst 10.000 kr.	9.000 kr.
Kort konkursbehandling	¼ af retsafgiften for almindelig konkursbehandling	
Boudlæg, udlæg til længstlevende ægtefælle, udlevering til uskiftet bo	500 kr.	afgiftsfri
Forenklet privat skifte	1.000 kr.	1.500 kr.
Almindeligt privat skifte eller skifte ved bobestyrer	2.500 kr.	
Tillæg for store dødsboer	6.500 kr.	9.000 kr.
Ægtefælleskifte ved bobehandler	½ pct. af formuemassen, dog højst 10.000 kr.	1.500 kr.
Tillæg for store ægtefælleskifter		9.000 kr.
Notarialforretninger	300 kr.	300 kr.
Bekræftelse af kopi	100 kr.	150 kr.
Kopier og udskrifter	175 kr.	150 kr.

6. Økonomiske og implementeringsmæssige konsekvenser af Retsplejerådets forslag

6.1. Provenumæssige konsekvenser

Domstolsstyrelsen har estimeret, at Retsplejerådets forslag til ny retsafgiftslov vil indbringe et merprovenu på i størrelsesordenen 10,4 mio. kr. årligt. Beløbet fordeler sig således på hovedområderne:

Område	Estimeret provenu	Estimeret merprovenu (- angiver mindreprovenu)
Civile retssager i 1. instans mv.	92,0 mio. kr.	13,9 mio. kr.
Fogedsager (inkl. betalingspåkrav, ekskl. auktioner)	164,2 mio. kr.	15,5 mio. kr.
Auktioner	15,0 mio. kr.	-0,8 mio. kr.
Skiftesager	91,1 mio. kr.	-26,7 mio. kr.
Notarialforretninger	22,1 mio. kr.	0,7 mio. kr.
Kopier og udskrifter	4,3 mio. kr.	-0,7 mio. kr.
Appel til landsret	25,7 mio. kr.	7,1 mio. kr.
Appel til Højesteret	3,9 mio. kr.	1,6 mio. kr.
I alt	418,3 mio. kr.	10,4 mio. kr.

Det skyldes afrunding, at beløbet 10,4 afviger fra summen af delbeløbene.

Der er i forbindelse med beregningerne taget udgangspunkt i sagsstatistikken for 2017, der er den mest aktuelle. Samtidig vurderes 2017 at være et repræsentativt år for aktiviteten ved domstolene. I forhold til estimaterne ovenfor er det således en helt overordnet forudsætning, at domstolenes brugeres adfærd og sagsflowet vil ligne det, der kendes fra 2017.

Civile sager og insolvensskiftesager behandlet ved Sø- og Handelsretten indgår sammen med data for byretterne i analyserne.

Ud fra regnskabsdata er Domstolsstyrelsen i besiddelse af oplysninger om, hvad retsafgiftsprovenu var for de forskellige sagsområder i 2017, idet det fremgår under finanskonto 11.43.01. Retsafgifter mv. I 2017 var det samlede retsafgiftsprovenu på 407,9 mio. kr. Heri indgår ikke indtægter fra Retten på Færøerne og Det Grønlandske Retsvæsen. Indtægter vedrørende sagstyperne konkursbehandling, ægtefælleskifte og dødsbobehandling er alle konteret som skiftesager, mens betalingspåkrav er konteret under fogedforretninger.

Domstolsstyrelsen har herefter ud fra oplysninger om sagsantallet i 2017 foretaget et estimat af, hvad der ville være indkommet i retsafgifter ud fra Retsplejerådets forslag til ny retsafgiftslov.

Sagsantallet baseres i overvejende grad på antal modtagne sager, men der er ved særlige sagstyper, herunder forenklet privat skifte, benyttet antal afsluttede sager, da de pågældende sagstyper først fastlægges ved afslutning af sagen. Der kan derfor være enkelte periodeoverlap, der dog ikke vurderes at have betydning for det samlede resultat af analysen.

Herudover er der indlagt en række forudsætninger ved beregningerne. Disse er så vidt muligt fastlagt ud fra statistikdata, men i nogle tilfælde også ud fra en konkret vurdering.

De foretagne vurderinger er således behæftet med en vis usikkerhed, der i alt væsentligt kan henføres til de forudsætninger, der er indlagt i analyserne.

6.2. Implementeringsmæssige konsekvenser

Det er Domstolsstyrelsens vurdering, at de implementeringsmæssige konsekvenser af Retsplejerådets forslag, herunder særligt i forhold til systemunderstøttelsen, vil kunne klares inden for de nuværende økonomiske rammer.

Det er således Domstolsstyrelsens vurdering, at en gennemførelse af Retsplejerådets forslag til ny retsafgiftslov ikke vil være forbundet med merudgifter for domstolene.

København, den 8. februar 2019

Lars Hjortnæs (formand)

Henrik Linde

Lasse Højlund Christensen

Laila Lindemark

Karen Dyekjær

Ole Græsbøll Olesen

Henrik Hjort Elmquist

Jens Rostock-Jensen

Stine Fink Hansen

Eva Smith

Michael Kistrup

Erik Werlauff

Ketilbjørn Hertz

Kapitel 2

Gældende ret

1. Historisk oversigt

Samlede regler om retsafgifter blev første gang indført i 1814, jf. Sportel-Reglement for Retsplejen af 22. marts 1814. Reglerne bar bl.a. præg af, at dommerne på den tid aflønnedes af provenuet af sportlerne.

I arbejdet med retsplejereformen, som blev gennemført med retsplejeloven af 1916, indgik også overvejelser om en ny samlet retsafgiftslov. Der blev dog kun gennemført en reform af retsafgifterne i domssager, jf. lov nr. 92 af 11. april 1916 om retsafgifter i domssager. Baggrunden herfor var navnlig, at forslaget til en mere omfattende reform af retsafgifterne ville medføre en betydelig nedgang i statens indtægter.

Finansministeriet nedsatte i januar 1949 et udvalg til at undersøge spørgsmålet om en forenkling af de gældende regler om retsafgifter. Udvalget afsluttede efter 101 møder i november 1964 arbejdet med betænkning nr. 377/1965 om retsafgiftslovgivningen, som dannede baggrund for den gældende retsafgiftslov fra 1969.

Retsafgiftsloven af 1969 indebar en betydelig forenkling ved, at den i vidt omfang indførte enkeltafgifter for forskellige retsforretninger, således at en lang række småafgifter blev afskaffet, idet der herefter som hovedregel kun skulle svares afgift én gang i hver sag pr. instans.

Som eksempler på afgifter, der bortfaldt ved retsafgiftsloven af 1969, kan nævnes afgiften på 2 kr. for hvert vidne og 10 kr. for syn og skøn. Dette svarer i dagens priser til 28 kr. for hvert vidne og 140 kr. for syn og skøn, når man regner med stigningen i forbrugerprisindekset fra 1957, hvor satserne blev fastsat, til 2018. Endvidere bortfaldt stempelafgiften på blandt andet stævninger og syns- og skønsforretninger.

Retsafgiftsloven af 1969 indeholdt dels en række faste afgifter, enten som den eneste afgift for et retsskridt eller som en grundafgift. Herudover indeholdt retsafgiftsloven af 1969 afgifter, der afhænger af sagens værdi (procentafgifter).

Der blev i 1976 indført en tillægsafgift i fogedsager for udkørende fogedforretning eller politifremstilling.

Der blev i 1981, 1984 og 1989 gennemført forhøjelser af mange af de faste afgifter. I 1989 blev der endvidere indført en afgift for hovedforhandlingen (dengang domsforhandlingen) i civile retssager. Forhøjelserne i 1981 lå lidt under prisudviklingen siden 1969 (målt ved forbrugerprisindekset), hvorimod forhøjelserne i 1984 og 1989 oversteg prisudviklingen.

I 1998 blev afgiften for udskrifter mv. forhøjet fra 100 kr. til 175 kr. Forhøjelsen havde sammenhæng med en forhøjelse af afgiften for elektroniske opslag i tinglysningsregistre. I 2013 blev opslag i tinglysningsregistrene gjort afgiftsfri.

I 1999 blev procentafgiften i borgerlige retssager forhøjet fra 1 pct. til 2 pct.

I forbindelse med ny skiftelovgivning blev der gennemført ændringer i retsafgifterne for skifte i 1978 (ny konkurslov), 1984 (indførelse af betalingsstandsning), 1996 (ny dødsboskiftelov) og 2011 (ny ægtefælleskiftelov).

Der blev i 2004 (med ikrafttræden den 1. januar 2005) gennemført en nedsættelse og omlægning af retsafgifterne i borgerlige retssager med følgende hovedelementer:

- Retsafgiften blev i sager om krav på højst 50.000 kr. en fast afgift på 500 kr. (mod tidligere mellem 500 kr. og 1.660 kr. afhængig af sagens værdi).
- Der blev fastsat et maksimum på 150.000 kr. for retsafgiften i 1. instans, dog 4.000 kr. i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse.
- Forholdet mellem afgiften for sagsanlæg og afgiften for hovedforhandlingen blev ændret, således at halvdelen af den samlede afgift betales ved sagens anlæg og halvdelen for hovedforhandlingen (mod tidligere fem sjettedele ved sagens anlæg og én sjettedel for hovedforhandlingen).

Lovændringen byggede i vidt omfang på Retsplejerådets forslag om nedsættelse og omlægning af retsafgifterne i civile retssager i betænkning nr. 1436/2004 om reform af

den civile retspleje III (Adgang til domstolene). Retsplejerådet havde dog foreslået et maksimum for retsafgiften i første instans på 100.000 kr., at en fjerdedel af retsafgiften skulle betales ved sagens anlæg, og at retsafgiften for anke til landsret skulle være 50 pct. højere end retsafgiften i 1. instans.

Lovforslaget medtog ikke Retsplejerådets forslag om at forhøje retsafgiften for anke til landsret, fordi en sådan afgiftsforhøjelse ville være i strid med regeringens skattestop. Lovforslaget satte et højere maksimum og en anden betalingsprofil end foreslået af Retsplejerådet efter en samlet vurdering af forslagens økonomiske konsekvenser.

Sammenfattende er der siden 1969 gennemført et meget stort antal enkeltændringer af retsafgiftsloven, men kun sket forholdsvis få mere principielle ændringer. I 1980'erne blev der bl.a. under henvisning til prisudviklingen tre gange gennemført procentuelt betydelige tværgående forhøjelser af mange af de faste afgiftssatser, men de to seneste forhøjelser lå dog betydeligt over prisudviklingen. I 1999 blev der i fiskalt øjemed gennemført en fordobling af procentafgiften i civile retssager. Af de mere principielle ændringer kan særligt fremhæves:

- indførelse af tillægsafgift i fogedsager (1976)
- indførelse af afgift for hovedforhandlingen i civile retssager (1989)
- nedsættelse og omlægning af afgiften i civile retssager (2004)

Bortset fra nedsættelsen og omlægningen af afgiften i civile retssager i 2004 har der ved ændringerne af retsafgiftsloven siden 1969 generelt været en forventning om øgede eller uændrede indtægter for staten.

Hovedparten af de gældende faste afgifter i retsafgiftsloven blev fastsat i 1989, afgifterne for dødsboskifte dog i 1996 og afgiften for udskrifter mv. i 1998.

2. Tværgående oversigt

Retsafgiftsloven er opdelt i en række afsnit og kapitler med et forholdsvis stort antal detaljerede regler.

Afsnit I med kapitel 1 og 2 angår civile retssager og bevisoptagelse mv. Afsnit II med kapitel 2 a, 3 og 4 angår fogedretlige sager, herunder betalingspåkrav, midlertidige afgørelser om forbud og påbud, fogedforretninger (udlæg, arrest, ind- og udsættelsesforretninger mv.) og auktion. Afsnit III med kapitel 5, 5 a, 5 b og 6 angår skifteretlige sager, herunder konkurs, ægtefælleskifte og dødsbobehandling. Afsnit IV med kapitel 7 og 8 angår notarialforretninger og udskrifter mv. Afsnit V med kapitel 9 og 10 angår appel. Endelig indeholder afsnit VI med kapitel 12, 13 og 14 nogle tværgående bestemmelser om afgifternes beregning, klage over afgiftsberegningen og bemyndigelser til justitsministeren. Afsnit VII med kapitel 15 indeholder navnlig ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Retsafgifterne kan således navnlig opdeles afhængig af, om retten fungerer som civilret, fogedret eller skifteret. Der gælder særskilte regler om afgift af appel i form af henholdsvis anke eller kære.

Der betales generelt alene retsafgift inden for den borgerlige retspleje (hvilket inkluderer skifteret og fogedret, herunder auktion, jf. retsplejelovens § 11, stk. 2). Hertil kommer dog afgifterne for notarialforretninger og de tværgående afgifter for udskrifter mv. Endvidere er kæremål i offentlige straffesager, som iværksættes af tredjemand (f.eks. et vidne eller en journalist), afgiftspligtige.

3. Borgerlige retssager mv.

Retsafgiften i civile retssager er 500 kr. i sager uden økonomisk værdi og i sager med en økonomisk værdi på højst 50.000 kr., jf. retsafgiftslovens § 1, stk. 1. Denne afgift skal betales ved sagens anlæg og dækker hele sagens behandling i 1. instans.

I nærmere angivne sager er retsafgiften dog i stedet 400 kr., jf. retsafgiftslovens § 4. Det drejer sig om sager om 1) servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke svares vederlag, 2) mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder og grundbyrder, 3) erhvervelse af ejendomsdom eller 4) dødsformodning.

I sager med en økonomisk værdi på mere end 50.000 kr. (bortset fra de nævnte sager, hvor retsafgiften er 400 kr.) skal der betales retsafgift to gange, dels ved sagens anlæg, dels for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, jf.

retsafgiftslovens § 1, stk. 2, og § 2, stk. 1 og 2. Afgiften udgør hver gang 750 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af værdien, der overstiger 50.000 kr. Som eksempel kan nævnes, at i en sag med en økonomisk værdi på 150.000 kr. skal der ved sagens anlæg betales 1.950 kr., og samme beløb skal betales for hovedforhandlingen.

Der gælder dog nogle maksima for disse afgifter, der således ikke stiger ubegrænset med sagens værdi, jf. retsafgiftslovens § 1, stk. 4, og § 2, stk. 3. Det generelle maksimum er 75.000 kr. (dvs. 75.000 kr. ved sagens anlæg og 75.000 kr. for hovedforhandlingen, altså i alt 150.000 kr.). I sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), er maksimummet dog 2.000 kr. (dvs. 2.000 kr. ved sagens anlæg og 2.000 kr. for hovedforhandlingen, altså i alt 4.000 kr.).

Afgiften for hovedforhandlingen skal betales ved fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen, dog tidligst 3 måneder før hovedforhandlingen, jf. retsafgiftslovens § 2, stk. 4. Afgiften for hovedforhandlingen bortfalder og tilbagebetales, hvis der senest 6 uger før hovedforhandlingen gives retten meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

Afgiften for skriftlig behandling, der træder i stedet for hovedforhandlingen, skal betales, når der træffes beslutning om skriftlig behandling, jf. retsafgiftslovens § 2, stk. 5. Afgiften bortfalder og tilbagebetales, hvis der inden indleveringen af det sidste procedureindlæg gives retten meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

Det fremgår af retsafgiftslovens § 2, stk. 6, at i sager, der afsluttes uden dom, ved udeblivelsesdom eller ved, at en part tager bekræftende til genmæle, tilbagebetales en tredjedel, dog mindst 500 kr., af afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

4. Fogedretlige sager mv.

Grundafgiften for en fogedforretning er 300 kr., jf. retsafgiftslovens §§ 16 og 17.

For udlæg og arrest vedrørende mere end 3.000 kr. betales yderligere ½ pct. af den del af kravet, der overstiger 3.000 kr., jf. retsafgiftslovens § 16, stk. 1.

Der skal betales en tillægsafgift på 400 kr., hvis fogedforretningen er udkørende, eller hvis skyldneren politifremstilles, jf. retsafgiftslovens § 17 a.

For betalingspåkrav er afgiftsreglerne i retsafgiftslovens §§ 15 a og 15 b udformet med henblik på at tage højde for, at et betalingspåkrav afhængig af fordringshaverens valg i betalingspåkravet og skyldnerens reaktion kan føre til:

- ingenting (fordringshaveren har valgt, at sagen ikke skal videre, hvis skyldneren gør indsigelse, og skyldneren gør indsigelse)
- et eksekutionsfundament (fordringshaveren har valgt, at sagen ikke skal videre, hvis skyldneren ikke gør indsigelse, og skyldneren gør ikke indsigelse)
- udlæg (fordringshaveren har valgt, at sagen skal videre, hvis skyldneren ikke gør indsigelse, og skyldneren gør ikke indsigelse)
- en civil retssag (fordringshaveren har valgt, at sagen skal videre, hvis skyldneren gør indsigelse, og skyldneren gør indsigelse)

Afgiftsreglerne for betalingspåkrav er endvidere udformet med henblik på, at afgiften for betalingspåkravet også skal dække, at sagen overgår til civil retssag eller udlæg, men således at der gives ”rabat” i forhold til den sædvanlige afgift for udlæg, hvis betalingspåkravet ikke angår mere end 50.000 kr., og i forhold til den sædvanlige afgift for en civil retssag, hvis skyldneren ikke gør indsigelse (”rabatten” i forhold til afgiften for en civil retssag gælder også ved betalingspåkrav på mere end 50.000 kr.). Oprindeligt var beløbsgrænsen for betalingspåkrav 50.000 kr., sådan at der for alle betalingspåkrav var den samme ”afgiftsrabat”. Da beløbsgrænsen for betalingspåkrav senere blev hævet til 100.000 kr., blev beløbsgrænsen for ”rabatten” i forhold til afgiften for udlæg ikke hævet (hvorimod ”rabatten” i forhold til afgiften for en civil retssag fulgte med op til den nye beløbsgrænse).

Det samlede afgiftssystem for betalingspåkrav er for at opfylde alle disse til dels modstridende krav blevet temmelig indviklet, jf. nedenstående tabel over den afgift, der skal betales afhængig af fordringshaverens valg i betalingspåkravet (øverste linje er krav på højst 50.000 kr., nederste linje er krav over 50.000 kr.).

Fordringshaverens valg i betalingspåkravet			
Retur, hvis skyldneren gør indsigelse		Retssagsbehandling, hvis skyldneren gør indsigelse	
Retur, hvis skyldneren ikke gør indsigelse	Udlæg, hvis skyldneren ikke gør indsigelse	Retur, hvis skyldneren ikke gør indsigelse	Udlæg, hvis skyldneren ikke gør indsigelse
Afgift			
400 kr.	700 kr.	500 kr.	700 kr.
750 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af kravet, der overstiger 50.000 kr.	1.050 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af kravet, der overstiger 50.000 kr. og ½ pct. af den del af kravet, der overstiger 3.000 kr.	750 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af kravet, der overstiger 50.000 kr.	1.050 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af kravet, der overstiger 50.000 kr. og ½ pct. af den del af kravet, der overstiger 3.000 kr.

Hertil kommer, at en del af afgiften i visse tilfælde tilbagebetales afhængig af skyldnerens reaktion (indsigelse eller ikke indsigelse).

For begæring om auktion over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj skal der betales 800 kr., jf. retsafgiftslovens § 22, stk. 1.

For begæring om tvangsauktion over aktier, gældsbreve og andre fordringer skal der betales 300 kr., jf. retsafgiftslovens § 23, stk. 1.

Herudover skal der, hvis auktionen gennemføres, betales yderligere ½ pct. for tvangsauktion over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj, 1 pct. for frivillig auktion over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj og 1 pct. for tvangsauktion over aktier, gældsbreve og andre fordringer, jf. retsafgiftslovens § 22, stk. 2, og § 23, stk. 2. Procentafgiften beregnes af budsummen med tillæg af beløb, som det påhviler køberen at betale ud over budsummen, jf. retsafgiftslovens § 24.

5. Skifteretlige sager mv.

Afgiften er 750 kr. for (jf. retsafgiftsloven §§ 37 og 37 a):

- konkursbegæring
- begæring om rekonstruktionsbehandling
- skifterettens bestemmelse om genoptagelse af likvidation i medfør af selskabslovens § 235
- skifterettens afgørelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs i medfør af selskabslovens § 233, stk. 3.

Afgiften er 500 kr. for (jf. retsafgiftslovens § 36 b, stk. 1 og 2, og § 36 k):

- boudlæg uden skiftebehandling
- udlæg af et dødsbo til den længstlevende ægtefælle
- udlevering af et dødsbo til uskiftet bo
- begæring fra en eller flere arvinger om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte.

Afgiften er 400 kr. for (jf. retsafgiftslovens § 34 a, § 36 j, stk. 2, og §§ 39 a og 39 b):

- anmodning om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv.
- sager om dødsfaldskendelse
- udnævnelse af granskningsmænd og likvidatorer i henhold til selskabsloven
- anmodning om bistand til sagens oplysning under et privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver, jf. § 65 i lov om ægtefælleskifte mv.

Afgiftsfri er (jf. retsafgiftslovens §§ 36 m, 37 b, 38 og 40):

- gældssanering
- sager om konkursskarantæne
- udmeldelse af vurderingsmænd
- førelse af testaments- og arvelegitimationsvidner.

For selve bobehandlingen betales endvidere (jf. retsafgiftslovens §§ 28 og 34 b, § 36 b, stk. 3-6, og § 36 c):

- af konkursboer: 1 pct. af formuemassen, dog mindst 2.500 kr. og højst 10.000 kr. I konkursboer, der i medfør af konkurslovens § 143 eller § 144, stk. 1, sluttet inden 4 måneder efter konkursdekretets afsigelse, nedsættes afgiften til en fjerdedel.

- af boer omfattet af lov om ægtefælleskifte mv., der behandles ved bobehandler: ½ pct. af formuemassen, dog højst 10.000 kr.
- af dødsboer, der udleveres til forenklet privat skifte, eller som udleveres til privat skifte efter de almindelige regler, fordi der er arvinger repræsenteret ved værge eller skifteværge, men hvor betingelserne for forenklet privat skifte i øvrigt er opfyldt: 1.000 kr.
- af dødsboer, der i øvrigt udleveres til privat skifte efter de almindelige regler, eller som behandles ved bobestyrer: 2.500 kr.
- af dødsboer, der behandles efter de almindelige regler om privat skifte eller ved bobestyrer, og hvor arvebeholdningen overstiger 1 mio. kr.: yderligere 6.500 kr.

6. Notarialforretninger

For notarialforretninger betales som udgangspunkt 300 kr., jf. retsafgiftslovens § 42.

For bekræftelse af rigtigheden af en kopi betales dog 100 kr., og for notarens medvirken ved udtrækning af værdipapirer, lodtrækning og lignende betales 500 kr. pr. påbegyndt time.

7. Udskrifter mv.

For udskrifter mv., der udfærdiges af retten, betales 175 kr., jf. retsafgiftslovens § 48.

I en række tilfælde udfærdiges udskrifter mv. dog uden afgift, jf. retsafgiftslovens § 49, herunder i alle tilfælde, hvor retten af egen drift udfærdiger en udskrift.

8. Anke

For anke i den borgerlige retsplejes former skal betales samme afgift som for en borgerlig retssag i 1. instans, jf. retsafgiftslovens § 50, stk. 1, 1. pkt.

For anke til landsret udgør afgiften for indlevering af ankestævning dog mindst 750 kr., og for anke til Højesteret forhøjes afgifterne med 50 pct., og afgiften for indlevering af ankestævning udgør mindst 1.500 kr., jf. retsafgiftslovens § 50, stk. 2.

Retsafgiften i civile ankesager afhænger således af ankesagens værdi (forstået som værdien af forskellen mellem den ankendes påstand og resultatet i den indankede dom) og af, om sagen er omfattet af opregningen i retsafgiftslovens § 4 (visse sager om servitutter, mortifikation mv.).

Har ankesagen ikke økonomisk værdi, har ankesagen en økonomisk værdi på højst 50.000 kr., eller er ankesagen omfattet af opregningen i retsafgiftslovens § 4, skal der alene betales minimumsafgiften på 750 kr. for anke til landsret henholdsvis 1.500 kr. for anke til Højesteret. Denne afgift skal betales ved indleveringen af ankestævningen.

I ankesager med en økonomisk værdi på over 50.000 kr., som ikke er omfattet af opregningen i retsafgiftslovens § 4, skal der betales retsafgift to gange, dels ved indleveringen af ankestævningen, dels for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor. Afgiften udgør i landsretten hver gang 750 kr. med tillæg af 1,2 pct. af den del af værdien, der overstiger 50.000 kr. I Højesteret udgør afgiften dette beløb forhøjet med 50 pct., og den afgift, der skal betales ved indleveringen af ankestævningen, udgør endvidere mindst 1.500 kr.

Ved anke til landsretten gælder de samme maksima for disse afgifter som i 1. instans. Ved anke til Højesteret forhøjes maksimaene med 50 pct., dvs. maksimum for hver af de to afgifter er generelt 112.500 kr. (dvs. i alt 225.000 kr.), dog 3.000 kr. (i alt 6.000 kr.) i sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.).

Betalingstidspunktet for afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, og muligheden for at få tilbagebetalt hele denne afgift, hvis sagen falder bort, er de samme som i 1. instans.

Derimod gælder reglerne i retsafgiftslovens § 2, stk. 6, om tilbagebetaling af en del af afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, ikke i ankesager. Dette fremgår af retsafgiftslovens § 50, stk. 1, 2. pkt.

9. Kære

Kæreafgiften er 400 kr. for kære til landsret og 750 kr. for kære til Højesteret, jf. retsafgiftslovens § 54.

Kæreafgiften skal tilbagebetales, hvis den ret, hvis afgørelse er påkæret, omgør afgørelsen, eller hvis den kærende helt eller delvis får medhold i kæreinstansen, jf. retsafgiftslovens § 57.

10. Genoptagelse

Der skal ikke betales retsafgift af en sag, som genoptages, jf. retsafgiftslovens § 9, stk. 1.

11. Ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke

Retsafgiften for en ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke af en dom i medfør af retsplejelovens § 399 er 1.500 kr., jf. retsafgiftslovens § 58. Afgiften tilbagebetales, såfremt ansøgningen imødekommes. Selve sagens fornyede foretagelse eller påanke er afgiftsfri.

Kapitel 3

Nordisk ret

1. Færøerne

For Færøerne gælder den danske retsafgiftslov, som den så ud i 1981, med visse tilpasninger.

På Færøerne betales således retsafgift efter nogenlunde samme regler som i Danmark, men de faste afgifter er ikke blevet reguleret siden 1981. Dog blev afgiften for konkursbegæring i 1988 reguleret til det niveau, som blev fastsat i Danmark i 1984.

Der er heller ikke indført en afgift for hovedforhandlingen i en borgerlig retssag, ligesom den fordobling af procentsatsen i borgerlige retssager, som blev gennemført i Danmark i 1999, ikke er sket på Færøerne.

Til gengæld er der heller ikke indført et maksimum for retsafgiften i borgerlige retssager, endsige et særligt lavt maksimum for sager om prøvelse af myndighedsudøvelse, sådan som det skete i Danmark i 2004 (med ikrafttræden den 1. januar 2005).

2. Grønland

Indtil 2010 betaltes ikke retsafgifter i Grønland.

Retsplejelov for Grønland fra 2008, der trådte i kraft den 1. januar 2010, indførte følgende retsafgifter, der alle er faste enhedsafgifter:

- borgerlige retssager i 1. instans: 500 kr.
- bevisoptagelse: 400 kr.
- fagedforretninger: 300 kr.
- tvangssalg over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj: 500 kr.
- tvangssalg over aktier, gældsbreve og andre fordringer: 300 kr.

- anke til landsret i den borgerlige retsplejes former: 750 kr.
- anke til Højesteret i den borgerlige retsplejes former: 1.500 kr.
- kære til landsret: 400 kr.
- kære til Højesteret: 750 kr.
- ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke: 1.500 kr.

Den Grønlandske Retsvæsenkommission havde foreslået, at retsafgiften i borgerlige retssager og fogedforretninger skulle være en procentafgift (henholdsvis 1 og ½ pct. af sagens værdi) med de nævnte satser (500 kr. og 300 kr.) som minimumsafgift. Kommissionen foreslog også en procentafgift for tvangssalg. Under henvisning til regeringens gebyrpolitik blev procentafgifterne ikke medtaget i lovforslaget.

3. Norge

Historisk oversigt

Den norske retsafgiftslov fra 1982 (lov om rettsgebyr) trådte i kraft den 1. marts 1983.

Før 1983 var retsafgiften i civile retssager afhængig af sagsgenstandens værdi. Et hovedformål med lovrevisionen i 1983 var at forenkle gebyrberegningen ved at indføre en enhedsafgift. Efter de tidligere regler kunne der således blandt andet opstå uklarhed om beregning af sagsgenstandens værdi og dermed om retsafgiftens størrelse.

Det blev i forarbejderne til retsafgiftsloven af 1982 påpeget, at hovedindvendingen mod brug af enhedsafgift var, at der kunne opstå tilfælde, hvor det offentliges arbejde med sagen stod i misforhold til afgiftens størrelse.

Ved en lovændring, der trådte i kraft den 1. januar 2002, blev retsafgiftsloven ændret, således at retsafgiften også afhænger af hovedforhandlingens varighed. Formålet med lovændringen var, at retsafgiften i større grad skal afspejle ressourceforbruget i sagen.

Ved en lovændring, der trådte i kraft den 1. januar 2019, blev en række afgiftssatser forhøjet eller nedsat for bedre at afspejle myndighedernes gennemsnitlige ressourceforbrug i den pågældende sagstype.

Grundgebyr

Den norske retsafgiftslov er opbygget på den måde, at lovens § 1 definerer et grundgebyr (fra 1. januar 2019 NOK 1.150, hvilket svarer til ca. 900 kr.), og at lovens øvrige bestemmelser fastlægger den afgift, der skal betales i forskellige situationer, som et vist multiplum af grundgebyret.

Lovteknisk skal man således kun ændre ét beløb ét sted, hvis man ønsker at ændre retsafgifterne generelt.

Grundgebyret fremgik indtil 2017 af lovteksten, og ændringer af grundgebyret skete således indtil da ved lov. Grundgebyret blev ændret omtrent årligt i perioden 1986-2006, men blev derefter først ændret igen i 2016.

Siden 2017 fastsættes grundgebyret ved bekendtgørelse. Grundgebyret blev ændret både i 2017, 2018 og 2019.

Forligsrådet

Retsafgiften udgør 1,15 x NOK 1.150 for behandling af en civil retssag i forligsrådet.

Tingretten

Retsafgiften udgør 5 x NOK 1.150 for en fuld behandling af en civil retssag i tingretten, hvis domsforhandlingen varer højst én dag. For hver påbegyndt dag herudover skal der betales yderligere retsafgift med 3 x NOK 1.150, dog 4 x NOK 1.150 fra og med dag 6. Afgiften betales i forhold til hovedforhandlingens faktiske varighed, uanset om denne er kortere eller længere end planlagt.

For modkrav, adcitation og hovedintervention skal der kun betales 5 x NOK 1.150 uanset hovedforhandlingens varighed. Sagsøgeren skal imidlertid betale retsafgift i forhold til hovedforhandlingens faktiske varighed, uanset om modkrav, adcitation eller hovedintervention har forlænget hovedforhandlingen. Det fremgår af forarbejderne, at man var opmærksom på denne problemstilling, men foretrak denne ordning for ikke at skabe for store problemer ved praktisering af reglen, og da modkrav, adcitation eller hovedintervention generelt set tager kortere tid og er mindre ressourcekrævende for domstolene.

Retsafgiften udgør dog kun 2 x NOK 1.150, hvis (1) sagen afvises, (2) sagen hæves senest 4 uger før hovedforhandlingen, eller (3) sagsøgte tager bekræftende til genmæle senest 4 uger før hovedforhandlingen.

Hæves sagen senere end 4 uger før hovedforhandlingen, tager sagsøgte bekræftende til genmæle senere end 4 uger før hovedforhandlingen, eller afsiges der udeblivelsesdom, udgør retsafgiften halvdelen af den fulde retsafgift. Den fulde retsafgift beregnes i forhold til hovedforhandlingens faktiske varighed. Sluttes sagen før hovedforhandlingen eller på hovedforhandlingens første dag, betales således 2½ x NOK 1.150.

Ankesager i lagmannsretten og Højesteret

Retsafgiften udgør 24 x NOK 1.150 for en fuld ankebehandling af en civil retssag i lagmannsretten eller Højesteret, hvis domsforhandlingen varer højst én dag. For hver påbegyndt dag herudover skal der betales yderligere retsafgift med 3 x NOK 1.150, dog 4 x NOK 1.150 fra og med dag 6. Afgiften betales i forhold til hovedforhandlingens faktiske varighed, uanset om denne er kortere eller længere end planlagt.

For modanke skal der kun betales 24 x NOK 1.150 uanset hovedforhandlingens varighed. Appellanten skal imidlertid betale retsafgift i forhold til hovedforhandlingens faktiske varighed, uanset om modanken har forlænget hovedforhandlingen.

Afgøres sagen uden hovedforhandling, udgør retsafgiften 12 x NOK 1.150.

Retsafgiften udgør dog kun 2 x NOK 1.150, hvis (1) anken afvises eller anketilladelse nægtes, (2) anken hæves senest 4 uger før hovedforhandlingen, eller (3) indstævnte tager bekræftende til genmæle senest 4 uger før hovedforhandlingen.

Hæves anken senere end 4 uger før hovedforhandlingen, tager indstævnte bekræftende til genmæle senere end 4 uger før hovedforhandlingen, eller afsiges der udeblivelsesdom, udgør retsafgiften halvdelen af den fulde retsafgift. Den fulde retsafgift beregnes i forhold til hovedforhandlingens faktiske varighed. Sluttes sagen før hovedforhandlingen eller på hovedforhandlingens første dag, betales således 12 x NOK 1.150.

Kæreafgift

Kæreafgiften udgør som udgangspunkt 6 x NOK 1.150.

Afvises kæremålet eller nægtes kæretilfaldelse, udgør afgiften dog 2 x NOK 1.150.

Afgiften udgør altid 2 x NOK 1.150 ved kære til tingretten over forligsrådets afgørelser.

Afgiftsfrihed i civile retssager

I følgende sager betales ikke retsafgift:

- Sager om faderskab, ægteskab, forældremyndighed, samvær, underholdsbidrag, bo-delning, værgemål, ophævelse af adoption eller prøvelse af administrativt bestemt fri-hedsberøvelse
- Søgsmål i henhold til pensions- eller sociallovgivningen, som rejses af modtageren af pension eller social ydelse
- Arbejdstageres søgsmål mod arbejdsgiveren angående arbejdsforholdet
- Sager om boliglejemål efter reglerne i huslejeloven eller om retten til andelsbolig efter reglerne i borettslagsloven
- Sager efter loven om fritagelse fra militærtjeneste af samvittighedsgrunde

Der betales heller ikke retsafgift, når en sag efter lov om arbejdstvister behandles ved tingretten i stedet for ved Arbejdsretten (hvor der heller ikke betales retsafgift). Appel sker i disse sager til Arbejdsretten og er derfor allerede af den grund fritaget for retsafgift.

Kæremål vedrørende beregning af retsafgift er afgiftsfri. For kære af kæreinstansens afgørelse skal der betales 6 x NOK 1.150. Får kærende medhold, tilkendes kærende sagsomkostninger hos det offentlige.

Tvangsfuldbyrdelse

For begæring om udlæg og lønindeholdelse betales 1,7 x NOK 1.150. Begæring om udlæg og lønindeholdelse for underholdningsbidrag er afgiftsfri.

For begæring om tvangsauktion over løsøre henholdsvis tilbagetagelse af genstande solgt med ejendomsforbehold betales 1,25 x NOK 1.150 samt yderligere 2,2 x NOK 1.150, når tvangsauktionen henholdsvis tilbagetagselsen gennemføres.

For begæring om tvangsdækning i værdipapirer, fordringer eller penge betales 2,1 x NOK 1.150 samt yderligere NOK 1.150, når tvangsdækningen gennemføres.

For begæring om tvangsauktion over fast ejendom eller lejeret eller beboelsesret til fast ejendom betales 1,1 x NOK 1.150 samt yderligere 6,3 x NOK 1.150, når tvangsauktionen gennemføres.

Retsafgifterne for begæring om tvangsfuldbyrdelse skal betales, selv om begæringen senere trækkes tilbage eller afvises.

Konkurs

Retsafgiften for en konkursbegæring, som trækkes tilbage eller afvises, er NOK 1.725 (ca. 1.325 kr.).

Sammenfatning

I sammenligning med de danske retsafgifter er de norske regler navnlig karakteriseret ved, at afgiften slet ikke afhænger af sagens værdi. Det betyder, at de norske afgifter i mindre retssager og fogedsager er højere – og i ankesager i lagmannsretten og Højesteret betydeligt højere – end i Danmark, mens det omvendte er tilfældet i større retssager og fogedsager.

Parterne kan spare halvdelen af retsafgiften i en civil retssag ved at slutte sagen senest 4 uger før hovedforhandlingen, hvor det i Danmark er 6 uger før hovedforhandlingen.

Desuden er der i Norge flere typer af civile retssager end i Danmark, der er helt afgiftsfri, herunder sociale sager og sager om ansættelsesforhold anlagt af modtageren af den sociale ydelse henholdsvis arbejdstageren. Omvendt er der i Norge færre afgiftsfritagelser i fogedsager end i Danmark.

På det lidt mere tekniske plan er der den forskel, at der i Norge ikke findes regler om tilbagebetaling af kæreafgift, når den kærende helt eller delvis får medhold.

4. Sverige

I Sverige skal der betales en såkaldt ansøgningsafgift ved anlæg af en civil retssag ved de almindelige domstole. Ansøgningsafgiften er SEK 900 (ca. 650 kr.), når sagens værdi ligger under en beløbsgrænse, og SEK 2.800 (ca. 2.000 kr.), når sagens værdi

ligger over beløbsgrænsen. Beløbsgrænsen reguleres årligt og er i 2019 SEK 23.250 (ca. 16.800 kr.). Herefter er der ikke yderligere afgifter for sagens behandling, heller ikke i tilfælde af anke. Ved forvaltningsdomstolene skal der slet ikke betales afgift eller gebyr.

Ansøgningsafgiften er SEK 900 i sager om skilsmisse, forældremyndighed, bopæl, samvær, adoption, navn og bodeling.

Sverige har således i sammenligning med Danmark et meget forenklet afgiftssystem, hvor der kun skal betales afgift én gang ved sagens anlæg, idet denne afgift dækker sagens samlede behandling, herunder en eventuel appel. I mindre sager, der kun behandles i én instans, er den svenske afgift højere end de danske retsafgifter, men ellers er den svenske afgift lavere, end hvad der skal betales i retsafgift i Danmark.

For begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling skal der betales SEK 2.800. Skyldnerens egen konkursbegæring er afgiftsfri.

Kapitel 4

Tidligere overvejelser

1. Forarbejderne til retsafgiftsloven

Retsafgiftsloven af 1969 blev forberedt af et udvalg, som ved reglernes udformning lagde vægt på forenklingens mæssige, procesbesparende, sociale og fiskale hensyn (jf. betænkning nr. 377/1965 side 7). Ved lovforslaget blev der i forhold til udvalgets forslag foretaget en yderligere forenkling, men også forhøjelser af afgiftssatser (jf. Folketingstidende 1968-69, tillæg A, spalte 374-376). Der blev i den forbindelse henvist til, at udvalgets forslag ikke tilsigtede en forhøjelse af afgiftsprovenuet, men at da retsafgiften var en dækningsafgift og ikke en fiskal afgift, var det ønskeligt, at retsafgiften gav dækning for en større del af udgifterne til den borgerlige retspleje end hidtil. Det blev med betydelig usikkerhed skønnet, at de årlige udgifter til den borgerlige retspleje ville udgøre ca. 40 mio. kr., og at de foreslåede retsafgifter ville kunne indbringe ca. 25-26 mio. kr. årligt, idet dog forskellige vederlag på anslået godt 4 mio. kr. fremover skulle afholdes af statskassen.

I forarbejderne til lov nr. 216 af 13. maj 1981 om ændring af retsafgiftsloven anføres i overensstemmelse hermed, at retsafgiftsloven af 1969 bl.a. havde det formål, at retsafgifterne skulle give dækning for en større del af udgifterne ved domstolenes behandling af de sager, der er belagt med retsafgift (jf. Folketingstidende 1980-81, tillæg A, spalte 3221). Afgiftssatserne blev på den baggrund foreslået forhøjet, fordi de gældende afgiftssatser ikke længere gav en rimelig dækning for udgifterne ved domstolenes behandling af de pågældende sager.

I forarbejderne til lov nr. 227 af 23. maj 1984 om ændring af retsafgiftsloven anføres tilsvarende, at retsafgiftsloven bl.a. har til formål at give dækning for en del af udgifterne ved domstolenes behandling af retssager (jf. Folketingstidende 1983-84 (2. samling), tillæg A, spalte 4051). Afgiftssatserne blev foreslået forhøjet, fordi de gældende afgiftssatser ikke længere gav en rimelig dækning for udgifterne ved domstolenes behandling af de pågældende sager.

I forarbejderne til lov nr. 330 af 24. maj 1989 om ændring af retsafgiftsloven anføres yderligere, at en del af formålet med forslaget om at forhøje retsafgifterne var at nedbringe antallet af sager, navnlig småsager (jf. Folketingstidende 1988-89, tillæg A, spalte 4087).

I forarbejderne til lov nr. 1436 af 22. december 2004 om ændring af retsafgiftsloven anføres modsat, at formålet med lovændringen var at lette adgangen til domstolene gennem en nedsættelse og omlægning af retsafgifterne i civile retssager (jf. Folketingstidende 2004-05 (1. samling), tillæg A, side 3037).

I forarbejderne til den grønlandske retsplejelov anføres bl.a. følgende (jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 1339 og 1366-1367):

”Kommissionen finder det af stor betydning, at borgernes adgang til at gøre brug af domstolene er reel og bl.a. ikke hindres af omkostninger til at føre sagen. I lyset heraf har kommissionen vurderet spørgsmålet om indførelse af retsafgifter.

Den foreslåede modernisering af retsvæsenet medfører øgede driftsudgifter, som det umiddelbart synes rigtigst, at navnlig ressourcestærke brugere af retsvæsenet (større erhvervsvirksomheder, offentlige myndigheder mv.) er med til at dække. En ordning med betaling af retsafgifter kan desuden medvirke til, at de grønlandske domstole ikke belastes med sager med en sagsgenstand af ringe værdi og desuden i nogen grad beskyttes mod urimelige sagsanlæg og oppustning af sagsgenstanden.

Mod indførelse af retsafgifter taler især, at navnlig økonomisk svagt stillede borgers mulighed for at gøre brug af domstolene begrænses, og at der derfor kan opstå risiko for, at retsafgiften vil hindre sådanne borgere i at få gennemført i øvrigt velbegrundede krav ved domstolene. Denne risiko kan imødegås ved at udforme ordningen således, at økonomisk svagt stillede fritages for at betale retsafgift gennem de foreslåede regler om fri proces.

På denne baggrund finder kommissionen det rimeligt at indføre retsafgifter i civile sager og visse fogsager (...)

Justitsministeriet kan tiltræde kommissionens forslag om, at der bliver indført et retsafgiftssystem i den grønlandske retspleje. Retsafgiftssystemet foreslås dog udformet således, at det er i overensstemmelse med regeringens gebyrpolitik. (...)

Med lovforslaget iværksættes en række initiativer med henblik på at tilvejebringe rammerne for et mere tidssvarende retssystem i Grønland. Initiativerne omfatter bl.a. uddannelse af kredsdommere, forsvarere, beskikkelse af bisiddere og rets-

hjælp, oprettelse af et kriminalpræventivt råd, Rådet for Grønlands Retsvæsen og et dommerråd. Desuden omfatter initiativerne istandsættelse af visse politibygninger samt initiativer med henblik på at forbedre rekrutteringsmulighederne af kommunefogederne, indførsel af videokonferenceudstyr i kredsretterne og udvikling af retssproget ved øget brug af tolke. Lovforslaget medfører desuden etablering af Retten i Grønland.

Endvidere foreslås indført en retsafgift for behandling af civile sager. Provenuet for indførsel af retsafgifterne skønnes at udgøre i størrelsesordenen 3 mio. kr. årligt.

Merudgifterne forbundet med lovforslaget skønnes årligt at udgøre 24 mio. kr. Hertil kommer engangsudgifter”

2. Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene

I tilknytning til aftalen om finansloven for 2012 blev det besluttet at igangsætte en række tværministerielle analysearbejder på domstolenes område. Analyserne skulle afdække mere langsigtede muligheder for bl.a. regelændringer og reformer i domstols-systemet, der understøtter effektiv opgavevaretagelse. Justitsministeriet nedsatte på den baggrund bl.a. Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Udvalget blev anmodet om at komme med forslag, der kan sikre en bedre og mere effektiv og fleksibel behandling af civile sager, herunder bl.a. i forhold til regelgrundlaget (retsplejeloven) samt arbejdsformen, opgavefordelingen mv. ved domstolene.

Udvalget var sammensat med repræsentanter fra Den Danske Dommerforening, Advokatrådet, Danske Advokater, Domstolsstyrelsen, Finansministeriet og Justitsministeriet. Landsretspræsident Bjarne Christensen var formand for udvalget.

Udvalget afgav i juli 2013 to delnotater om henholdsvis sagstilgangen til Højesteret og adgangen til appel i civile sager og afsluttede sit arbejde i december 2013 med en endelig rapport om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene.

Udvalgets delnotater og endelige rapport dannede baggrund for lov nr. 84 af 28. januar 2014 om ændring af retsplejeloven mv. (Sagstilgangen til Højesteret mv.), som trådte i kraft den 1. februar 2014, og for lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retspleje-

loven mv. (Revision af reglerne om behandling af civile sager og syn og skøn, forhøjelse af beløbsgrænse for anke, indførelse af deltidsordning for dommere m.v., medieannoncering af tvangsauktioner, tvangsfuldbyrdelse af digitale lånedokumenter, skriftlig behandling af anke i straffesager med samstemmende påstande mv.), som trådte i kraft den 1. juli 2014.

Bortset fra en mindre ændring vedrørende retsafgiften for isoleret bevisoptagelse i form af syn og skøn, som blev gennemført ved den nævnte lov nr. 737 af 25. juni 2014, stillede udvalget ikke konkrete forslag til ændring af reglerne om retsafgifter.

Udvalget præsenterede imidlertid en række overvejelser om retsafgifter, som mundede ud i en anbefaling om inden for en overskuelig tidshorisont at igangsætte et arbejde med en gennemgang af samtlige retsafgifter med henblik på en ændring heraf. Udvalget anførte, at forenkling og et adfærdsregulerende element i retsafgifterne bør være i fokus i forbindelse med dette arbejde, og at der desuden i arbejdet bør indgå overvejelser om en eventuel afgift for en ansøgning om appeltilladelse til Procesbevillingsnævnet.

Om udvalgets nærmere overvejelser om retsafgifter fremgår følgende af udvalgets rapport (side 86-87, 122 og 132-136):

”3.3. Tilbagebetaling af retsafgift, hvis sagen afsluttes forligsmæssigt efter retsmægling

For at give parterne et økonomisk incitament til at forsøge sagen løst ved retsmægling kan det overvejes at indføre en bestemmelse i retsafgiftsloven, hvorefter den erlagte retsafgift helt eller delvist tilbagebetales, hvis retsmægling eller forligsdrøftelser mellem parterne i umiddelbar forlængelse heraf fører til, at sagen hæves.

Det forhold, at parterne forinden sagsanlæg forsøger at løse sagen ved mægling/mediation med professionel bistand, øger chancerne for en udenretlig forligsmæssig løsning og bidrager dermed utvivlsomt til procesbesparelser og nedbringelse af retternes sagsbehandlingstider.

Med den nuværende retstilstand udgør det i al fald i første omgang en økonomisk byrde for parterne at indgå i udenretlige forligsforhandlinger med bistand af en professionel mægler/mediator, idet parterne selv afholder de hermed forbundne udgifter. Hvis forligsbestræbelserne lykkes, vil parterne dog ofte samlet set kunne spare omkostninger i forhold til et mere traditionelt forløb med anlæg af retssag. Hvis forligsbestræbelserne ikke lykkes, skal der betales retsafgift for sagsanlæg ved retten, ligesom der vil påløbe yderligere omkostninger til egen advokat og muligvis – afhængig af sagens udfald – sagsomkostninger til modparten.

Advokatrådet og Danske Advokater har foreslået, at retten får mulighed for at træffe afgørelse om bortfald eller nedsættelse af retsafgiften i de tilfælde, hvor parterne kan dokumentere, at de forud for sagens anlæg har forsøgt at forlige sagen ved udenretlig mediation på tilfredsstillende faglig vis, således at retten tager stilling hertil i forbindelse med afgørelsen af sagsomkostninger. For udvalgets overvejelser vedrørende retsafgiftsmæssige spørgsmål henvises til kapitel 12, hvor det bl.a. foreslås at igangsætte et arbejde med at gennemgå samtlige retsafgifter, og udvalget finder på den baggrund, at Advokatrådet og Danske Advokaters forslag bør indgå i den forbindelse.

(...)

Efter udvalgets opfattelse bør det (...) – sammen med en øget fokus på forligsstræbelser – overvejes at indføre et økonomisk incitament for parterne til at forlige sager, eksempelvis ved tilbagebetaling af en del af retsafgiften. Det bemærkes hertil, at efter retsafgiftslovens § 2, stk. 6, tilbagebetales en tredjedel af berammelsesafgiften, dog mindst 500 kr., i sager, der afsluttes uden dom, ved udeblivelsesdom eller ved, at en part tager bekræftende til genmæle. Udvalgets overordnende overvejelser omkring ændring af retsafgiftslovgivningen på det civile område er beskrevet i kapitel 12.

(...)

2. Udvalgets overvejelser om ændring af retsafgifterne

Udvalget har i tilknytning til de forskellige faser i en civile sag i flere sammenhænge drøftet spørgsmålet om sagsomkostningernes betydning i forhold til parternes adfærd, herunder retsafgiftens størrelse, bl.a. i forbindelse med appel, retsmægling og brug af tilkendegivelser. Udvalget finder imidlertid, at en ændring af retsafgifterne ikke kan ske isoleret alene af hensyn til f.eks. at begrænse antallet af ankesager eller øge brugen af retsmægling eller tilkendegivelser. En ændring bør i stedet efter udvalgets opfattelse ske på baggrund af en samlet overvejelse af sammenhængen mellem retsafgifterne i civile retssager.

Deloitte har desuden peget på, at der bør være en klarere struktur for retsafgifter, idet strukturen for retsafgifter er uigennemsigtig, og der derfor ofte forekommer tilbagebetaling af retsafgifter. Deloitte har derfor foreslået en forenkling af strukturen f.eks. ved at indføre en høj og en lav afgift i sager om penge eller penges værd.

Udvalget har på den baggrund drøftet, om der bør ske en ændring eller omlægning af retsafgifterne. Udvalget finder, at en eventuel ændring af retsafgifterne i civile sager bedst kan ske efter en samlet overvejelse af alle retsafgifter og sammenhængen i afgifterne for de forskellige sagstyper.

Udvalget vurderer imidlertid, at der kan være fordele, herunder et effektiviseringspotentiale, ved at få en klarere, mere forenklet struktur for retsafgifter, jf. også Deloittes analyse, og udvalget anbefaler derfor, at der inden for en overskuelig tidshorisont igangsættes et arbejde med en gennemgang af samtlige retsafgifter med henblik på en ændring heraf.

Udvalget peger i den forbindelse på, at følgende principper mv. bør indgå i dette arbejde:

Forenkling bør være i fokus. Det skal tilstræbes, at retsafgiftsreglerne er lette at forstå og administrere, og at afgiften er let at beregne, herunder bør der være fokus på at mindske antallet af tilbagebetalinger. Det bør også overvejes, om der skal være en reguleringsmekanisme, som sikrer, at retsafgifterne reguleres med pris- og lønudviklingen.

Der bør i højere grad være et adfærdsregulerende element i retsafgifterne. Udvalget peger i den forbindelse navnlig på, at tidlige forlig, retsmægling og modtagelse af tilkendegivelser er adfærd, som bør søges fremmet gennem retsafgiftsreglerne, mens unødvendige sagsanlæg bør søges forhindret ved afgiftsreglerne, herunder unødvendige anke- og kæresager.

Deloitte har i sin rapport anbefalet, at der indføres en omberammelsesafgift på 10.000 kr. for at begrænse antallet af omberammelser. Det er udvalgets opfattelse, at en sag ikke skal omberammes, medmindre der foreligge gode grunde hertil, og i så fald forekommer det ikke rimeligt eller nødvendigt med en særlig afgift for omberømmelsen, og udvalget har derfor ikke fundet anledning til at indarbejde dette forslag i udvalgets lovudkast.

Udvalget er enig i, at det er meget væsentlig at undgå omberammelser i videst muligt omfang, og udvalget finder det naturligt at overveje, om retsafgiftsreglerne kan medvirke til at sikre dette. I forhold til det konkrete forslag fra Deloitte om en omberammelsesafgift peger udvalget imidlertid på, at det kræver nærmere overvejelser af bl.a. betydningen i forhold til omberømmelse på grund af sygdom mv. hos en part eller et vidne, og omberømmelse på grund af rettens forhold. Det er som nævnt udgangspunktet, at en sag ikke bør omberammes, hvis der ikke er en god begrundelse herfor, men det må også belyses, om der er tilfælde, hvor der alligevel i praksis sker omberømmelse.

Udvalget finder derfor, at Deloitte's forslag om en omberammelsesafgift – og i givet fald størrelsen af en sådan – bør overvejes nærmere som led i det foreslåede arbejde med en gennemgang og ændring af retsafgifterne.

3. Udvalgets overvejelser om en afgift for ansøgning til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse

Procesbevillingsnævnet behandler ansøgninger om meddelelse af 2. instansbevilling og 3. instansbevilling i civile sager og straffesager mv. samt klager over afslag på fri proces.

En ansøgning til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse er ikke afgiftsbelagt, og der ses ikke at have været overvejelser om en eventuel afgift i forbindelse med oprettelsen af Procesbevillingsnævnet.

I lyset af det øgede antal ansøgninger om appeltilladelse, som en gennemførelse af forslagene i delnotatet om adgangen til appel i civile sager forventes at medføre, har udvalget overvejet, om der bør indføres en afgift for at indgive ansøgning om appeltilladelse til Procesbevillingsnævnet. Udvalget finder, at de nærmere overvejelser af, om der bør indføres en sådan afgift i givet fald mere naturligt bør ske i forbindelse med det foreslåede arbejde med en gennemgang af samtlige retsafgifter, jf. afsnit 2, hvor der også peges på, at der i højere grad bør være et adfærdsregulerende element, og udvalget fremkommer således ikke med et forslag herom. Udvalget har på den baggrund holdt sig til en mere overordnet drøftelse af, hvordan en eventuel afgift ville kunne udformes. Der redegøres i det følgende kort herfor.

En afgift af ovennævnte karakter må antages at have en adfærdsregulerende effekt, således at der ikke blot automatisk indgives ansøgning til Procesbevillingsnævnet. Det kan i det lys overvejes at indføre en afgift for ansøgninger om appeltilladelse i civile sager.

Det må i den forbindelse i givet fald efter udvalgets opfattelse være udgangspunktet, at afgiften skulle gælde alle ansøgninger om appeltilladelse ved Procesbevillingsnævnet i civile sager, dvs. både ansøgninger om 2. instansbevillinger og ansøgninger om 3. instansbevillinger.

Procesbevillingsnævnet behandler også ansøgninger om appeltilladelse i straffesager mv., men udvalget skal efter kommissoriet alene se på forslag vedrørende behandlingen af civile sager, og udvalget har således ikke drøftet spørgsmålet om afgift i forhold til ansøgninger om appeltilladelse i straffesager.

Udover appelsager behandler Procesbevillingsnævnet som nævnt klager over afslag på fri proces. Hvis der indføres en afgift for ansøgning om appeltilladelse, kunne det overvejes, om der også bør indføres en afgift for at klage over en afgørelse om fri proces.

Fri proces medfører efter retsplejelovens § 331, stk. 1, imidlertid fritagelse for retsafgifter, ligesom det må anses som i modstrid med formålet med fri proces, hvis en ansøgning herom var afgiftsbelagt. En eventuel afgift for ansøgninger til Procesbevillingsnævnet bør således efter udvalgets opfattelse ikke gælde ansøgninger om fri proces.

Indførelse af en afgift giver i givet fald også anledning til overvejelser om størrelsen af en eventuel afgift og sammenhængen til retsafgiften for appel.

Ved anlæg af en retssag betales der retsafgift til staten, både når sagen anlægges og ved fastsættelse af tidspunktet for hovedforhandlingen. Det gælder også, når en sag ankes, eller en kendelse kæres.

Det kan derfor overvejes, om en afgift for en ansøgning til Procesbevillingsnævnet skulle være en yderligere afgift, eller om der i stedet skulle være sammenhæng med retsafgiften. Udvalget finder det afgørende, at en eventuel afgift ikke udgør en barriere i forhold til at søge om appeltilladelse i de sager, hvor det på grund af sagens karakter er relevant. En eventuel afgift bør derfor i givet fald udformes således, at den har sammenhæng med retsafgiften på den måde, at man – hvis der meddeles appeltilladelse – allerede kan anses for at have betalt (en del) af retsafgiften ("fremrykket retsafgift").

Hvis der skulle indføres en afgift, ville det desuden være afgørende, at afgiften er let at administrere. Det ville derfor umiddelbart være mest hensigtsmæssigt, hvis afgiften udgjorde et fast beløb, eller eventuelt to forskellige beløb alt efter, om der søges om 2. instansbevilling eller 3. instansbevilling.

Til brug for de videre overvejelser kan udvalget på den baggrund pege på en let administrerbar model, hvorefter en eventuel afgift ved ansøgninger om appeltilladelse blev fastsat til den afgift, som i alle sager, hvor der betales afgift, skal betales for appel – dvs. den del af afgiften, som ikke er afhængig af sagens værdi. Hvis der meddeles appeltilladelse, ville denne del af afgiften i givet fald ikke skulle betales på ny, men der skal i øvrigt betales afgift efter de almindelige regler.

Nogle sager er fritaget for betaling af retsafgift. Det er udvalgets opfattelse, at disse sager også bør være fritaget for en eventuel afgift for ansøgning om appeltilladelse til Procesbevillingsnævnet.

En eventuel afgift ville efter disse principper således ud fra de gældende retsafgifter kunne fastsættes til 750 kr. for ansøgninger om tilladelse til at anke til landsretten og 1.500 kr. for ansøgninger om tilladelse til anke til Højesteret. For ansøgninger om tilladelse til kære kunne afgiften fastsættes til 400 kr. ved ansøgning om kæretiladelse til landsretten og 750 kr. ved ansøgning om kæretiladelse til Højesteret.

Det er efter udvalgets opfattelse på den ene side beløb af en sådan størrelse, at det vil have en vis adfærdsregulerende betydning for overvejelserne om, hvorvidt der bør søges om appeltilladelse, men på den anden side ikke et beløb, der er så højt, at det udgør en egentlig barriere set i lyset af de øvrige omkostninger ved at føre en retssag.

Udvalget finder det som nævnt rigtigst, at nærmere overvejelser om indførelse af en afgift for ansøgning til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse sker i forbindelse med den samlede gennemgang af retsafgifterne, som udvalget foreslår sættes i gang, og udvalget stiller derfor ikke forslag herom, ligesom udvalgets medlemmer ikke har taget stilling til, om en sådan afgift kan anbefales, eller til det nærmere potentiale herved.”

Kapitel 5

Retsplejerådets overvejelser

1. Hovedhensyn

1.1. Retsplejerådet har tidligere behandlet emnet retsafgifter i betænkning nr. 1401/2001 om reform af den civile retspleje I (Instansordningen, byretternes sammensætning og almindelige regler om sagsbehandlingen i første instans) og i betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene).

Retsplejerådet anførte i den forbindelse, at retsafgifter tjener forskellige formål, og nævnte fiskale hensyn, beskyttelse mod urimelige sagsanlæg og oppustning af sagsgenstanden samt at begrænse antallet af retssager og motivere til, at tvister søges løst i mindelighed.

1.2. Retsplejerådet anførte også, at det efter rådets opfattelse var problematisk at beskatte borgernes udøvelse af deres grundlovssikrede ret til at indbringe forvaltningsmyndigheders afgørelser for domstolene til prøvelse.

Retsplejerådet foreslog derfor et nyt lavt maksimum for retsafgiften i retssager om prøvelse af myndighedsudøvelse. Rådet foreslog et maksimum på 4.000 kr. i hver instans, dog 6.000 kr. i ankesager i Højesteret, idet rådet samtidig bemærkede, at fastsættelsen af det eksakte beløb måtte bero på en politisk vurdering.

Retsplejerådets forslag på dette punkt blev gennemført med virkning fra den 1. januar 2005 og er fortsat gældende.

Retsplejerådet er af den opfattelse, at de gældende afgiftssatser i retssager om prøvelse af myndighedsudøvelse ikke bør forhøjes markant, men det kan være relevant, at prisudviklingen over tid vil udhule realværdien af faste afgiftssatser og maksima.

1.3. Retsplejerådet lægger også fortsat vægt på, at retsafgiften ikke bliver en barriere for adgangen til domstolene i en sådan grad, at det rejser spørgsmål i forhold til retten til en retfærdig rettergang i medfør af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. tillige artikel 47 i Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende rettigheder.

Retsplejerådet er opmærksom på, at andre forhold end retsafgifternes størrelse har stor betydning i den forbindelse. Der kan navnlig nævnes adgangen til fri proces med fritagelse for betaling af retsafgift, udbredelsen af retshjælpsforsikring og andre private ordninger, som kan dække udgiften til retsafgift, herunder eksempelvis fagforeningers understøttelse af deres medlemmer i retssager.

Selv om Retsplejerådet ikke har foretaget en nærmere gennemgang af sådanne muligheder, er der ikke desto mindre efter rådets opfattelse tilstrækkeligt grundlag for at antage, at det ved fastsættelsen af retsafgifterne bør indgå som et selvstændigt hensyn, at retsafgifterne ikke bliver en barriere for adgangen til domstolene i en sådan grad, at det rejser spørgsmål i forhold til retten til en retfærdig rettergang. Efter Retsplejerådets opfattelse må det således antages, at fri proces og retshjælpsforsikring mv. ikke i alle tilfælde vil dække en retsafgift, der måtte udgøre en uacceptabel barriere for adgangen til domstolene.

Retsplejerådet tilføjer, at der ikke er grundlag for at antage, at de gældende retsafgifter giver anledning til problemer i denne henseende. Når Retsplejerådet nævner forholdet her, er det således for at minde om, at det også bør sikres, at nye regler om retsafgifter heller ikke giver problemer i denne henseende.

1.4. Inden for de rammer, som de nævnte to forhold sætter (de gældende afgiftssatser i retssager om prøvelse af myndighedsudøvelse bør ikke forhøjes markant, og retsafgifter må ikke blive en barriere, der rejser spørgsmål i forhold til retten til en retfærdig rettergang), er størrelsen af retsafgifterne efter Retsplejerådets opfattelse et politisk spørgsmål.

Inden for de nævnte rammer er det således efter Retsplejerådets opfattelse bl.a. også et politisk spørgsmål, om og i givet fald i hvilket omfang statens udgifter til domstolenes drift bør dækkes specifikt af de borgere og virksomheder, som bruger domstolene, og dermed i hvilket omfang domstolene alternativt anses som en del af det demokratiske

system, der stilles til rådighed uden specifik betaling fra brugerne, men finansieret af alle over statens generelle indtægter fra skatter og afgifter.

Retsplejerådet har i arbejdet lagt til grund, at rådets forslag til ændringer af retsafgifter ikke samlet set bør medføre et provenutab.

1.5. I overensstemmelse med overvejelserne i Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene har Retsplejerådet i sine overvejelser lagt vægt på forenkling. Rådet har således tilstræbt, at reglerne om retsafgift skal være lettere at forstå og anvende for både parter, advokater og domstole. Rådet har lagt særlig vægt på, at afgiften skal være let at beregne, og at tilbagebetaling af afgift så vidt muligt bør undgås.

Retsplejerådet har i den forbindelse også lagt vægt på i muligt omfang at begrænse antallet af forskellige afgiftssatser. Den gældende retsafgiftslov indeholder faste afgifter eller grundafgifter på 100 kr., 175 kr., 300 kr., 400 kr., 500 kr., 750 kr., 800 kr., 1.000 kr., 1.500 kr. og 2.500 kr.

Der er dog væsentlig forskel på, om en afgift dækker en samlet sagsbehandling, som kan omfatte flere og eventuelt mange sagsskridt, eller om afgiften skal betales for en enkeltstående ekspedition vedrørende f.eks. ét dokument.

Når det gælder afgifter, som dækker en samlet sagsbehandling, er der efter Retsplejerådets opfattelse ikke grund til at operere med et så fintmasket afgiftssystem, at der afhængig af sagstypen opereres med afgifter på både 300 kr., 400 kr. og 500 kr. henholdsvis med afgifter på både 750 kr. og 800 kr. Når der er tale om så små beløbsmæssige forskelle, og når afgiften dækker en samlet sagsbehandling, bør hensynet til forenkling således efter Retsplejerådets opfattelse veje tungere end hensynet til, at afgiften mere præcist afpasses f.eks. efter den tyngde, de forskellige sagstyper har.

Når det gælder afgifter, der betales f.eks. pr. dokument, og hvor der derfor kan blive tale om at betale afgiften flere gange i samme sag, er der derimod efter Retsplejerådets opfattelse grundlag for at lægge mere vægt på at sikre et rimeligt forhold mellem den samlede afgift og sagens tyngde, selv om det øger kompleksiteten i det samlede afgiftssystem. I disse tilfælde kan en forskel i afgiftssatserne på selv et så beskedent beløb som 100 kr. gøre en mærkbar forskel.

Den gældende retsafgiftslov opererer endvidere i en del sagstyper med procentafgifter på ½ pct., 1 pct. eller 1,2 pct., som i nogle tilfælde betales af hele sagens værdi og i andre tilfælde af værdien over en beløbsgrænse. I nogle tilfælde er der et maksimum for procentafgiften, mens der i andre tilfælde ikke er noget maksimum.

For alle procentafgifter er der den komplikation, at beregningen af afgiften forudsætter, at sagens værdi fastlægges. I enkle sager er dette ikke en administrativ byrde, men i mere komplicerede sager kan det være besværligt.

Retsplejerådet foreslår på denne baggrund ud fra hensynet til forenkling at erstatte brugen af procentafgifter med faste afgiftssatser.

Retsplejerådet foreslår dog, at retsafgiften for sagsanlæg i civile retssager skal afhænge af sagens værdi på den måde, at der i sager under en beløbsgrænse skal betales én afgift og i sager over beløbsgrænsen en anden, højere afgift. Der vil således efter Retsplejerådets forslag være 2 forskellige afgiftssatser for sagsanlæg i civile retssager.

Retsplejerådet foreslår endvidere, at retsafgiften for hovedforhandlingen i civile retssager skal stige med sagens værdi, idet der fastsættes særskilte afgiftssatser for en række sagsværdiintervaller. Der vil efter Retsplejerådets forslag være 9 forskellige afgiftssatser for hovedforhandlingen i civile retssager.

Retsplejerådet foreslår desuden for dødsboskifte og ægtefælleskifte forskellige afgiftssatser afhængig af, om sagens værdi ligger over eller under en beløbsgrænse, sådan at der vil være en standardafgift for almindelige sager og en højere afgift for beløbsmæssigt store sager.

Disse forslag om fortsat at lade visse retsafgifter afhænge af sagens værdi er navnlig motiveret af hensynet til at undgå, at retsafgiften står i misforhold til værdien af det, sagen angår. Hvis retsafgiften er uforholdsmæssig høj i forhold til sagens værdi, kan retsafgiften blive en urimelig barriere for at få sagen behandlet ved domstolene.

Samtidig har Retsplejerådet taget hensyn til, at statens indtægter fra retsafgifter ikke reduceres i sammenligning med nu.

I den samlede afvejning har Retsplejerådet tillagt disse hensyn større vægt end hensynet til forenkling. Retsplejerådets forslag indebærer dog den forenkling, at det fremover i langt de fleste sager ikke vil være nødvendigt at foretage en præcis opgørelse af sagens værdi. For at afgøre, hvilken retsafgift der skal betales i en konkret sag, vil det alene være nødvendigt at vide, hvilket af de foreslåede beløbsintervaller sagens værdi ligger i. Det vil kun være, når sagens værdi ligger tæt på beløbsgrænsen mellem to afgiftssatser, at der kan blive behov for en præcis opgørelse af sagens værdi.

Det drejer sig om fire situationer: afgiften for sagsanlæg, afgiften for hovedforhandlingen, afgiften for dødsboskifte og afgiften for ægtefælleskifte. Der er i tre af de fire situationer tale om én beløbsgrænse, hvor der altså alene er behov for at vide, om sagen ligger over eller under beløbsgrænsen. I den fjerde situation – afgiften for hovedforhandlingen – er der 9 beløbsgrænser, men der tale om ret brede intervaller (fire på henholdsvis 100.000 kr., 150.000 kr., ¼ mio. kr. og ½ mio. kr. og fem på 1 mio. kr.), hvor det derfor må antages, at forholdsvis få sager vil ligge tæt på en beløbsgrænse og dermed kræve en nøjere opgørelse af sagens værdi.

1.6. Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager anførte, at der i højere grad bør være et adfærdsregulerende element i retsafgifterne. Udvalget pegede i den forbindelse på, at tidlige forlig, retsmægling og modtagelse af tilkendegivelser er adfærd, som bør søges fremmet gennem retsafgiftsreglerne, mens unødvendige sagsanlæg bør søges forhindret ved afgiftsreglerne, herunder unødvendige anke- og kæresager.

Retsplejerådet bemærker, at ud over at give indtægter til statskassen kan formålet med retsafgifter for så vidt kun være at regulere adfærd, og efter Retsplejerådets opfattelse bør der ved fastsættelsen af en retsafgift altid tænkes over afgiftens mulige adfærdsregulerende virkning.

Retsplejerådet har derfor for hver enkelt retsafgifts vedkommende overvejet, hvilken adfærd afgiften kan forventes at fremme, og om dette er ønskeligt.

Der er imidlertid ingen tvivl om, at der i nogle tilfælde vil være en modsætning mellem hensynet til via retsafgifterne at fremme en given adfærd og hensynet til at etablere et afgiftssystem, der er enkelt og let at administrere og så vidt muligt uden tilbagebetalinger. Der kan også opstå en modsætning til hensynet til statens indtægter, idet

der vil kunne være tilfælde, hvor en afgift eller dens størrelse ikke er optimal ud fra den adfærd, som ønskes fremmet, men hvor en fjernelse eller nedsættelse af afgiften vil udhule muligheden for at opnå det samlet set ønskede provenu. Dette gælder, selv om enhver afgift principielt kan erstattes af en anden afgift, når der alene tænkes på provenuet. Den alternative afgift, der i givet fald skal erstatte et mistet provenu, vil nemlig også skulle vurderes i forhold til hensynet til en hensigtsmæssig adfærdsregulering og hensynet til enkelhed.

Sammenfattende har Retsplejerådet på denne baggrund tilstræbt den bedste sammensætning af retsafgifter i forhold til at optimere de adfærdsregulerende virkninger og afgiftssystemets enkelhed med hensyntagen til det forventede provenu af de pågældende afgifter.

2. Civile retssager mv.

Til civile retssager mv. hører ud over de egentlige retssager sager om bevisoptagelse uden for retssag og sager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud.

Af historiske grunde reguleres retsafgiften i sager om midlertidige afgørelser om forbud og påbud i dag i retsafgiftslovens afsnit om fogedforretninger. Sådanne sager blev nemlig før lov nr. 1387 af 23. december 2012, der trådte i kraft den 1. juli 2013, behandlet i fogedretten. Ved denne lovændring lod man retsafgiftsreglerne om disse sager blive stående i retsafgiftslovens afsnit II, hvis titel i den anledning blev udvidet fra ”Foged- og auktionsforretninger” til ”Afgifter for midlertidige afgørelser om forbud og påbud og foged- og auktionsforretninger”.

Retsplejerådet foreslår at flytte reglerne om retsafgift i sager om midlertidige afgørelser om forbud og påbud til retsafgiftslovens afsnit I om civile retssager mv. Med forslaget genetableres det princip, at reglerne i retsafgiftslovens første tre afsnit angår sager behandlet ved henholdsvis civilretten, fogedretten og skifteretten.

2.1. Civile retssager

2.1.1. Civile retssager er navnlig kendetegnet ved, at rettens endelige afgørelse i sagen som udgangspunkt træffes ved dom, og betegnes derfor også domssager.

Retsafgifterne i civile retssager er ved siden af fogedafgifterne et af de væsentligste retsafgiftsområder for både parterne og domstolene såvel som fra et provenusynspunkt.

Retsafgifternes indretning i civile retssager er derfor et hovedspørgsmål ved udformningen af regler om retsafgifter.

Retsplejerådet har tidligere i betænkning nr. 1436/2004 anført, at retsafgifterne i civile retssager før lovændringen i 2004 var problematiske på tre punkter: retsafgiften var uforholdsmæssigt høj i sager om mindre krav, retsafgiften var urimeligt høj i sager om meget store krav, og retsafgiften kunne blive for høj i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse. Lovændringen i 2004, der trådte i kraft den 1. januar 2005, løste imidlertid disse tre problemer ved at fastsætte en lav retsafgift i sager om mindre krav (krav på højst 50.000 kr.), ved at fastsætte et maksimum for retsafgiften (på 150.000 kr.) og ved at fastsætte et lavt maksimum for retsafgiften i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse (på 4.000 kr.).

Retsplejerådet har på den baggrund for det første haft fokus på at bibeholde disse principper, dvs. en lav retsafgift i sager om mindre krav, et maksimum for retsafgiften og et lavt maksimum for retsafgiften i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse.

Retsplejerådet har inden for den ramme overvejet, om retsafgifterne kan gives en mere hensigtsmæssig udformning, herunder i forhold til en enkel administration og en hensigtsmæssig adfærdsregulering.

2.1.2. Retsplejerådet finder, at det grundlæggende princip, at der skal betales højst to retsafgifter for den samlede sagsbehandling i den pågældende instans, bør videreføres. Dette princip blev indført i 1969 og justeret i 1989, og det vil efter Retsplejerådets opfattelse være et tilbageskridt at gå tilbage til at anvende flere særskilte afgifter for forskellige sagsskridt under sagens behandling i samme instans.

Dette gælder, selv om et mere forfinet system af retsafgifter potentielt kunne påvirke parternes adfærd under sagen i en ønsket retning. Efter Retsplejerådets opfattelse bør de hensyn til at påvirke parternes adfærd, som Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene har peget på, således i muligt omfang søges

varetaget ved fastsættelsen af størrelsen af og betalingsprofilen for én eller to afgifter, der dækker sagens samlede behandling i den pågældende instans, og ikke ved at indføre yderligere særskilte afgifter for bestemte sagsskridt.

Retsplejerådet har overvejet, om der inden for rammerne af det nævnte princip skal være tale om én afgift (som i perioden 1969-1989) eller to afgifter (som i perioden siden 1989).

Én afgift ville tjene forenklingssyn, men hvis der ikke gives mulighed for tilbagebetaling af en del af en sådan enhedsafgift, ville afgiften efter Retsplejerådets opfattelse blive for høj eksempelvis i sager, der afsluttes forligsmæssigt eller i øvrigt falder bort kort tid efter sagens anlæg. Og hvis der gives mulighed for tilbagebetaling af en del af afgiften under visse betingelser, opnås i realiteten ikke en forenkling.

Retsplejerådet foreslår på den baggrund at videreføre princippet om, at der betales én retsafgift ved sagens anlæg og én retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

2.1.3. Retsplejerådet er enig med Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene i, at unødvendige sagsanlæg bør søges forhindret ved afgiftsreglerne. Det bør derfor fortsat være et krav, at der ved sagens anlæg betales en retsafgift af en vis størrelse, dog bør afgiften som nævnt fortsat være lav i sager om mindre krav.

Retsplejerådet er også enig med Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene i, at det ville være ønskeligt gennem retsafgifterne at fremme tidlige forlig, retsmægling og modtagelse af tilkendegivelser. Udvalget pegede i den forbindelse på muligheden for hel eller delvis tilbagebetaling af retsafgiften, hvis retsmægling eller forligsdrøftelser mellem parterne i umiddelbar forlængelse heraf fører til, at sagen hæves.

Efter Retsplejerådets opfattelse ville det imidlertid ikke være hensigtsmæssigt at fastsætte særlige afgiftsregler for tilfælde, hvor forlig indgås under eller i umiddelbar forlængelse af en retsmægling. I det omfang retsafgiften nedsættes, hvis parterne indgår forlig, forekommer det således ikke rimeligt at gøre nedsættelsen afhængig af, at der

har været afholdt retsmægling. Hvis parterne på egen hånd indgår forlig uden retsmægling, bør det ikke stille dem ringere afgiftsmæssigt.

Modtagelse af tilkendegivelser adskiller sig i væsentlig grad fra et forlig, der er indgået før hovedforhandlingen. Når sagen falder bort (i tilstrækkelig tid) før hovedforhandlingen, belaster sagen retten ressourcemæssigt i væsentlig mindre grad, end når parterne efter hovedforhandlingen modtager en tilkendegivelse. Endvidere vil et forlig før hovedforhandlingen også spare parterne for væsentlige udgifter til typisk advokatbi-stand til hovedforhandlingen. Efter Retsplejerådets opfattelse er der på den baggrund væsentligt større mulighed for, at en afgiftsnedsættelse eller tilbagebetaling, når sagen slutter før hovedforhandlingen, vil påvirke parternes adfærd, end det vil gælde en afgiftsnedsættelse eller tilbagebetaling, når parterne modtager en tilkendegivelse. Hertil kommer, at hvis parterne stadig efter hovedforhandlingen kan få tilbagebetalt en del af retsafgiften, hvis de modtager en tilkendegivelse, nedsætter det i samme grad incita-mentet til at forlige sagen før hovedforhandlingen. Parternes tab ved ikke at forlige sagen før hovedforhandlingen bliver således lavere, hvis de også efter hovedforhandlingen kan få tilbagebetalt af en del af retsafgiften.

Efter en samlet vurdering af disse forhold foreslår Retsplejerådet, at den gældende mulighed for at få tilbagebetalt en tredjedel af retsafgiften for hovedforhandlingen, hvis sagen sluttet uden dom, ved udeblivelsesdom eller ved, at en af sagens parter tager bekræftende til genmæle, ikke videreføres. En afskaffelse af denne regel vil også betyde en forenkling og begrænse de tilfælde, hvor der skal tilbagebetales afgift. Endvidere gælder denne regel om tilbagebetaling i forvejen kun i retssager i 1. instans og ikke i ankesager, så det vil yderligere medføre den forenkling, at afgiftsreglerne i 1. instans og i ankesager bliver mere ens.

2.1.4. Inden for de beskrevne rammer har Retsplejerådets fokus for det første været at finde en enklere model for fastsættelse af retsafgift, som både er let at forstå for brugerne og let at administrere for domstolene. For det andet er det tilstræbt, at betalingen af størstedelen af retsafgiften bliver tidsmæssigt tættere knyttet til de led i sagens be-handling, som er mest ressourcekrævende for domstolene, nemlig hovedforhandling og domsskrivning.

Derudover er der som nævnt lagt vægt på, at retsafgiftens størrelse ikke må blive en barriere for adgangen til domstolene, ikke mindst når det drejer sig om sager om mindre krav.

Retsplejerådet har i øvrigt ikke fundet, at der er behov for at ændre de gældende regler om, hvordan sagens værdi opgøres, og Retsplejerådet foreslår som nævnt, at der fortsat skal gælde et lavt maksimum for retsafgifter i sager om prøvelse af myndighedsudøvelse.

2.1.5. Retsplejerådet foreslår på den baggrund for det første, at der ved sagens anlæg alene betales et fast, mindre beløb, der som udgangspunkt er uafhængig af sagens værdi. Dette beløb findes passende at kunne være på 1.500 kr. Dette indebærer en administrativ lettelse for domstolene, som ikke på dette tidlige stadie vil skulle forholde sig til sagens værdi eller skulle foretage en beregning af afgiften, som tilfældet er i dag. En retsafgift på et fast, mindre beløb ved sagens anlæg vil desuden afspejle det forhold, at det arbejde, som sagen giver for domstolene på dette stadie, som udgangspunkt er begrænset og oftest det samme uanset kravets størrelse.

For at undgå, at der opstår et misforhold mellem retsafgiften og det, som sagen drejer sig om, foreslår Retsplejerådet dog, at der ved anlæg af sager med en værdi på højst 100.000 kr. betales en lavere afgift på 750 kr.

Forslaget indebærer, at retsafgiften forhøjes fra 500 kr. til 750 kr. i sager om mindre krav (krav på højst 50.000 kr.) og samtidig nedsættes i sager om krav mellem 50.001 kr. og 100.000 kr. Forslaget om at forhøje afgiften i sager om mindre krav skal ses i lyset af, at prisudviklingen fra 2004 til 2018 betyder, at 500 kr. i 2004 svarer til 619 kr. i 2018. Forslaget skal endvidere ses i lyset af, at afgiftssatsen på 500 kr. senest blev reguleret i 1989, og at 500 kr. i 1989 med prisudviklingen svarer til 850 kr. i 2018.

Retsplejerådet er opmærksom på, at den foreslåede model indebærer, at der i sager om krav mellem 50.001 kr. og 100.000 kr. vil skulle betales et mindre beløb i afgift og i sager om krav over 100.000 kr. et væsentligt mindre beløb i afgift ved sagens anlæg end i dag, og at dette i princippet kunne indebære en risiko for, at flere vælger straks at anlægge sag ved domstolene som en form for pressionsmiddel over for modparten fremfor først at søge sagen løst på anden vis. Det er imidlertid Retsplejerådets vurdering, at retsafgifter i det størrelsesniveau, som gælder i dag, generelt spiller en mindre

rolle i parternes overvejelser om, hvorvidt en civil sag bør anlægges, og at det anførte hensyn derfor ikke taler afgørende imod den foreslåede forenkling.

2.1.6. Retsplejerådet foreslår for det andet, at der ved fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen, dog tidligst 3 måneder før hovedforhandlingen, eller beslutning om skriftlig behandling skal betales en retsafgift, som er afhængig af sagens værdi. Retsplejerådet foreslår, at der kun skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i sager med en værdi over 100.000 kr.

Med henblik på at opnå en vis forenkling af de gældende regler foreslår Retsplejerådet, at afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, fastsættes med udgangspunkt i en afgiftsskala med nogle ”grove” intervaller.

Den foreslåede model indebærer, at der højst vil skulle betales 161.500 kr. i samlet retsafgift (hvis sagens værdi er over 6 mio. kr.). Dette skal ses i lyset af, at det gældende maksimum på 150.000 kr. blev fastsat i 2004 og med prisudviklingen svarer til 185.819 kr. i 2018. For så vidt angår sager om prøvelse af myndighedsudøvelse og sager omfattet retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 og 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.) indebærer den foreslåede model, at der højst vil skulle betales 4.500 kr. i samlet retsafgift. Dette skal ses i lyset af, at det gældende maksimum på 4.000 kr. blev fastsat i 2004 og med prisudviklingen siden da svarer til 4.955 kr. i 2018.

Med den foreslåede model sker der en markant ændring i afgiftsprofilen i forhold til i dag, idet en langt større del af den samlede retsafgift først skal betales 3 måneder før hovedforhandlingen eller ved beslutning om skriftlig behandling. Herved kommer ordningen til at afspejle, at det væsentligste af domstolenes ressourceforbrug i forbindelse med civile retssager er forbundet med gennemførelsen af hovedforhandlingen og domsskrivningen.

Retsplejerådet har overvejet, om størrelsen af afgiften for hovedforhandlingen bør gøres afhængig af antallet af retsdage, som sagen strækker sig over. En sådan model vil imidlertid ikke være hensigtsmæssig, navnlig fordi langt de fleste hovedforhandlinger i civile sager kun varer ½-1 dag. Hertil kommer, at det ville komplicere afgiftssystemet og rejse spørgsmål om afgiften for skriftlig behandling, der træder i stedet for en hovedforhandling.

Retsplejerådet foreslår, at afgiftspligten for hovedforhandlingen bortfalder og en allerede betalt afgift tilbagebetales, hvis der senest 2 uger inden hovedforhandlingen gives retten meddelelse om, at sagen er bortfaldet, f.eks. fordi sagen er hævet af sagsøgeren eller blevet forliget. Retsplejerådet har herved lagt vægt på, at der ofte ikke før det tidspunkt, hvor parterne påbegynder forberedelsen af hovedforhandlingen, på ny vil være et forligsklima mellem parterne. Forslaget indebærer samtidig, at det er en væsentlig større del af den samlede retsafgift, som en part vil kunne få tilbage sammenlignet med i dag, hvis sagen bortfalder, hvilket alt andet lige bør kunne medvirke til at øge parternes motivation for at finde en forligsmæssig løsning. Som tidligere nævnt styrkes muligheden for forlig på dette tidspunkt i sagen også af, at parterne med et forlig senest 2 uger inden hovedforhandlingen typisk også vil spare væsentlige udgifter til advokatbi-stand under hovedforhandlingen.

Retsplejerådet er omvendt opmærksom på, at en udskydelse af skæringstidspunkt for, hvornår afgiften for hovedforhandlingen skal tilbagebetales, hvis sagen bortfalder, fra 6 uger (som i dag) til 2 uger inden hovedforhandlingen kan have den konsekvens, at det ikke altid vil være muligt for retten (fuldt ud) at bruge den tid, der var afsat til hovedforhandlingen i sagen, til andre retshandlinger. Dette problem skønnes dog at være mindre i byretterne, hvor langt hovedparten af civile sager behandles i 1. instans. Til gengæld bør skæringstidspunktet ikke sættes til senere end 2 uger inden hovedforhandlingen, eftersom retten ved et så sent bortfald af en sag ofte ikke vil kunne bruge den tid, der er afsat til hovedforhandling i sagen, til andre retshandlinger.

For så vidt angår sager, der behandles på skriftligt grundlag, foreslår Retsplejerådet at videreføre den gældende bestemmelse, hvorefter afgiften for skriftlig behandling, der træder i stedet for en hovedforhandling, bortfalder og tilbagebetales, hvis der inden indleveringen af det sidste procedureindlæg gives retten meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

Retsplejerådet foreslår endvidere at videreføre reglerne om, at der i sager om servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke svares vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder og grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom og dødsformodning – hvor opgørelsen af sagens værdi i særlig grad kan være vanskelig – alene skal betales minimumsafgiften for sagsanlæg og ikke skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

2.1.7. Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene anbefalede, at Deloitte's forslag om en omberammelsesafgift – og i givet fald størrelsen af en sådan – blev overvejet nærmere som led i arbejdet med en gennemgang og ændring af retsafgifterne.

Udvalget anførte i den forbindelse, at Deloitte i sin rapport havde anbefalet, at der indføres en omberammelsesafgift på 10.000 kr. for at begrænse antallet af omberammelser. Det var udvalgets opfattelse, at en sag ikke skal omberammes, medmindre der foreligger gode grunde hertil, og i så fald forekom det ikke rimeligt eller nødvendigt med en særlig afgift for omberømmelsen. Udvalget var imidlertid enig i, at det er meget væsentlig at undgå omberømmelser i videst muligt omfang, og fandt det naturligt at overveje, om retsafgiftsreglerne kan medvirke til at sikre dette. I forhold til det konkrete forslag fra Deloitte om en omberammelsesafgift pegede udvalget på, at det krævede nærmere overvejelser af bl.a. betydningen i forhold til omberømmelse på grund af sygdom mv. hos en part eller et vidne og omberømmelse på grund af rettens forhold. Det var som nævnt udgangspunktet, at en sag ikke bør omberammes, hvis der ikke er en god begrundelse herfor, men det måtte også belyses, om der er tilfælde, hvor der alligevel i praksis sker omberømmelse.

Det fremgår af retsplejelovens § 354, stk. 2, at tidspunktet for hovedforhandlingen kan ændres, hvis det er påkrævet af hensyn til en forsvarlig behandling af sagen. Det fremgår af forarbejderne til denne bestemmelse, at det skal være klart nødvendigt at ændre på de fastlagte tidsrammer af hensyn til en forsvarlig behandling af sagen, før dette kan komme på tale (jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 5380).

Efter Retsplejerådets opfattelse er det på den baggrund ikke rimeligt at forhøje retsafgiften, når retten finder grundlag for at ændre tidspunktet for hovedforhandlingen.

Det princip, der har været gældende siden 1969, og som Retsplejerådet som nævnt finder velbegrundet, er, at retsafgiften for en civil retssag dækker den samlede sagsbehandling i den pågældende instans. Heri ligger bl.a., at retsafgiften ikke afhænger af, hvor mange eller hvilke sagsskridt der foretages i sagen. Parterne har i almindelige civile retssager stor indflydelse på, hvor meget processtof de vil inddrage i sagen, og dermed på, hvor omfattende sagen bliver i bevismæssig og tidsmæssig henseende. Dette er efter Retsplejerådets opfattelse velbegrundet af retsplejemæssige grunde, og

retsafgiftsreglerne bør ikke modvirke dette. Retten har bl.a. til opgave ved en aktiv materiel procesledning at søge at skære sagen til, så sagsbehandlingen bliver så effektiv som mulig, jf. bl.a. retsplejelovens § 353. Retten kan imidlertid mod en parts protest kun afskære processtof, som er irrelevant, jf. bl.a. retsplejelovens § 341.

Parterne har også indflydelse på fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen, men retten har i den henseende en større mulighed for at træffe beslutning mod en parts protest, end når det gælder afskæring af processtof. Og når det gælder ændring af tidspunktet for hovedforhandlingen, er det som nævnt en betingelse, at ændringen er decideret påkrævet – dvs. klart nødvendig – af hensyn til en forsvarlig behandling af sagen. Parterne har således ikke nær samme frihed til at få ændret tidspunktet for hovedforhandlingen, som de har til at bestemme, hvor meget processtof de vil inddrage i sagen.

2.1.8. Under arbejdet i Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene foreslog Advokatrådet og Danske Advokater, at retten får mulighed for at træffe afgørelse om bortfald eller nedsættelse af retsafgiften i de tilfælde, hvor parterne kan dokumentere, at de forud for sagens anlæg har forsøgt at forlige sagen ved udenretlig mægling på tilfredsstillende faglig vis, således at retten tager stilling hertil i forbindelse med afgørelsen om sagsomkostninger.

Det blev anført, at hvis parterne før sagsanlæg forsøger at løse sagen ved mægling med professionel bistand, øger det chancerne for en udenretlig forligsmæssig løsning og bidrager dermed til procesbesparelser og nedbringelse af retternes sagsbehandlingstider. Med den nuværende retstilstand udgør det i al fald i første omgang en økonomisk byrde for parterne at indgå i udenretlige forligsforhandlinger med bistand af en professionel mægler, idet parterne selv afholder de hermed forbundne udgifter. Hvis forligsbestræbelserne lykkes, vil parterne dog ofte samlet set kunne spare omkostninger i forhold til et mere traditionelt forløb med anlæg af retssag. Hvis forligsbestræbelserne ikke lykkes, skal der betales retsafgift for sagsanlæg ved retten, og der vil påløbe yderligere omkostninger til egen advokat og muligvis – afhængig af sagens udfald – sagsomkostninger til modparten.

Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager anbefalede, at Advokatrådet og Danske Advokaters forslag skulle indgå i arbejdet med at gennemgå samtlige retsafgifter.

Retsplejerådet har på denne baggrund overvejet dette forslag. Retsplejerådet er enig i, at mægling med professionel bistand kan bidrage til, at en tvist ikke indbringes for domstolene, fordi den løses forligsmæssigt. Retsplejerådet er også enig i, at det derfor for så vidt kunne være ønskeligt at give parterne et incitament til at søge sagen forligt med professionel bistand allerede før sagens anlæg.

Efter en samlet vurdering finder Retsplejerådet imidlertid, at Advokatrådets og Danske Advokaters forslag om ”rabat” på retsafgiften for en efterfølgende retssag i tilfælde, hvor mæglingen ikke fører til et forlig, ikke bør gennemføres.

Retsplejerådet lægger i den forbindelse vægt på, at en sådan særregel ville være i modstrid med hensynet til forenkling af reglerne om retsafgifter. Retsplejerådet lægger endvidere vægt på, at der efter forslaget er tale om en skønsmæssig afgørelse, som parterne kan have vanskeligt ved at forudse udfaldet af, hvilket betyder, at incitamentet bliver svagere. Retsplejerådet lægger endvidere vægt på, at professionel mægling ikke er et indarbejdet begreb, og rettens afgørelse derfor – som netop nævnt – ville bero på et skøn. Det ville eventuelt også kunne fremstå som et lidt modsatrettet signal, hvis anlæggelse af retssag blev ”billigere” ved, at mæglingsbestræbelser mislykkes. Retsplejerådet lægger endvidere vægt på, at parterne efter sagens anlæg vil have adgang til retsmægling, hvor vederlaget til den professionelle mægler betales af staten. På dette tidspunkt i sagen vil parterne endvidere kun have betalt retsafgift for sagens anlæg, der efter Retsplejerådets forslag udgør en mindre andel – og i sager om store værdier en lille andel – af den samlede retsafgift. I sammenligning med i dag indebærer Retsplejerådets forslag således under alle omstændigheder en meget væsentlig besparelse på retsafgiften i mellemstore og store sager, når retssagen forliges mere end 2 uger før hovedforhandlingen.

2.2. Bevisoptagelse mv.

Retsafgiften for bevisoptagelse mv. uden for retssag er i dag en fast afgift på 400 kr.

Der skal dog betales ny afgift, hvis parterne stiller supplerende spørgsmål til et syn og skøn, senere end 3 måneder efter at besvarelsen af de stillede spørgsmål forelå.

Retsplejerådet finder, at den faste retsafgift for bevisoptagelse mv. bør videreføres som en fast, forholdsvis lav retsafgift. Retsplejerådet finder det således ud fra et adfærdsreguleringssynspunkt velbegrunder, at bevisoptagelse mv. er afgiftsbelagt og ikke afgiftsfri. Retsplejerådet finder endvidere, at der ud fra et adfærdsreguleringssynspunkt ikke er grundlag for at forhøje afgiften ud over, hvad prisudviklingen kan begrunde. En sådan forhøjelse ville også harmonere dårligt med afgifterne for sagsanlæg, fordi alternativet til isoleret bevisoptagelse kan være at anlægge retssag, og retsafgiften for bevisoptagelse derfor i hvert fald ikke bør være højere end retsafgiften for sagsanlæg.

Retsafgiften for bevisoptagelse mv. var i perioden 1969-1989 den samme som grundafgiften for sagsanlæg. Ved afgiftsforhøjelsesloven i 1989 blev grundafgiften for sagsanlæg forhøjet mere end retsafgiften for bevisoptagelse, hvilket må ses i lyset af, at et særskilt formål med denne lovændring var at nedbringe antallet af retssager, særligt småsager.

Efter Retsplejerådets opfattelse er der ikke noget, der taler imod at fastsætte samme retsafgift for bevisoptagelse som den laveste afgift for anlæg af en civil retssag. Når forskellen i afgiftssatserne er så lille som 100 kr. (som det er tilfældet efter gældende ret), taler hensynet til forenkling tværtimod for, at afgiftssatserne fremover bør være ens.

Retsplejerådet foreslår på den baggrund at fastsætte retsafgiften for bevisoptagelse mv. til 750 kr.

Retsafgiften for bevisoptagelse mv. blev i 1969 fastsat til 50 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 400 kr., og blev i 1989 fastsat til 400 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 680 kr. Retsplejerådets forslag til afgiftssats er således udtryk for en vis real forhøjelse af den gældende afgiftssats, også når der tages højde for prisudviklingen. Dette har imidlertid bl.a. sammenhæng med, at Retsplejerådet som nævnt finder, retsafgiften for bevisoptagelse mv. bør være den samme som den laveste retsafgift for anlæg af en civil retssag. Grundafgiften for anlæg af en civil retssag blev i 1989 fastsat til 500 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 850 kr.

Reglen om betaling af ny afgift for supplerende spørgsmål stillet efter mere end 3 måneder blev indført i 2014 med henblik på at koncentrere processen vedrørende isoleret bevisoptagelse.

Det ville forenkle afgiftssystemet, hvis denne regel blev ophævet, og da afgiftsbeløbet er ret lille, er reglens adfærdsregulerende betydning formentlig også ret lille. Da erfaringerne med reglen endnu er begrænsede, og da der er få sager om isoleret bevisoptagelse, er reglen dog medtaget uændret i Retsplejerådets lovudkast, jf. kapitel 6.

2.3. Midlertidige afgørelser om forbud eller påbud

Retsafgiften for en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud er i dag 300 kr. Hvis sagen helt eller delvis foretages uden for rettens kontor, skal der betales yderligere 400 kr. Det samme gælder, hvis der sker politifremstilling af sagsøgte, hvilket kun er relevant ved behandlingen af en eventuel anmodning om beslaglæggelse i tilknytning til den midlertidige afgørelse om forbud eller påbud.

Retsplejerådet foreslår som nævnt i indledningen til afsnit 2 at flytte reglerne om retsafgift i sager om midlertidige afgørelser om forbud og påbud til retsafgiftslovens afsnit I om civile retssager mv., hvor de systematisk hører hjemme, efter at kompetencen til at behandle disse sager i 2013 blev flyttet fra fogedretten til civilretten.

Retsplejerådet finder, at retsafgiften for en sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud fortsat bør være en fast, forholdsvis lav afgift. Retsplejerådet finder det således ud fra et adfærdsreguleringssynspunkt velbegrundet, at bevisoptagelse mv. er særskilt afgiftsbelagt og dermed ikke afgiftsmæssigt dækket af retsafgiften for anlæg af civil retssag. Retsplejerådet finder endvidere, at der ud fra et adfærdsreguleringssynspunkt ikke er grundlag for at forhøje afgiften ud over, hvad prisudviklingen kan begrunde. En sådan forhøjelse ville også harmonere dårligt med afgifterne for sagsanlæg, fordi en sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud er et foreløbigt retsmiddel i forhold til at gennemføre en civil retssag, og retsafgiften for et sådant foreløbigt retsmiddel derfor i hvert fald ikke bør være højere end retsafgiften for sagsanlæg.

Retsplejerådet foreslår på den baggrund at fastsætte retsafgiften for en sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud til 750 kr.

Retsafgiften for fogedforretninger, som dengang også omfattede fogedforbud, blev i 1969 fastsat til 30 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 240 kr., og blev i 1989 fastsat til 300 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 510 kr. Tillægsafgiften for udkørende forretninger og politifremstilling blev indført i 1976 og på det tidspunkt fastsat til 100 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 443 kr., og blev i 1989 fastsat til 400 kr., hvilket med prisudviklingen frem til 2018 svarer til 680 kr. Summen af grundafgift og tillægsafgift svarer således i 2018 til 683 kr., hvis man opregner fra afgifternes indførelse i 1969 og 1976, og til 1.190 kr., hvis man opregner fra afgiftssatserne fastsat i 1989.

Retsplejerådets forslag til afgiftssats er udtryk for en real forhøjelse i forhold til den gældende grundafgift, også når der tages højde for prisudviklingen, men for en real nedsættelse i forhold til summen af den gældende grundafgift og den gældende tillægsafgift, når der tages højde for prisudviklingen siden 1989.

Retsplejerådets forslag er imidlertid først og fremmest udtryk for en forenkling, hvor én fast afgift træder i stedet for de gældende to forskellige afgifter. Som enhver forenkling indebærer forslaget nødvendigvis, at afgiften i nogle tilfælde bliver højere eller lavere end i dag. Med den valgte afgiftssats har Retsplejerådet ikke grundlag for at antage, at afgiften gennemsnitligt bliver højere (eller lavere) end i dag, ud over hvad der følger af en regulering i forhold til prisudviklingen.

Retsplejerådets forslag til afgiftssats er samtidig et udslag af rådets generelle synspunkt, at der i sager af denne karakter, hvor afgiften dækker en samlet sagsbehandling, ikke er grund til at operere med forskellige afgiftssatser for forskellige sagstyper, hvor den beløbsmæssige forskel på afgiftssatserne er begrænset.

Den foreslåede retsafgift på 750 kr. er således den samme som den afgift for bevisoptagelse mv. og som den laveste afgift for anlæg af en civil retssag, som Retsplejerådet foreslår.

Afgiften på 750 kr. for en sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud bør også omfatte en særskilt behandling ved fogedretten af en anmodning om beslaglæggelse, når retten har henvist anmodningen til særskilt behandling, jf. retsplejelovens § 423, stk. 1, 2. pkt. En sådan henvisning indebærer ganske vist, at en anden enhed ved byretten, nemlig fogedretten, særskilt vil skulle behandle anmodningen om beslaglæggelse

og træffe afgørelse herom. Det er imidlertid efter Retsplejerådets opfattelse mest hensigtsmæssigt og mest rimeligt, at det ikke får afgiftsmæssige konsekvenser, når retten af processuelle grunde i medfør af den nævnte bestemmelse i retsplejeloven henviser en anmodning om beslaglæggelse til særskilt behandling i fogedretten i stedet for selv at træffe afgørelse herom.

Derimod bør der i givet fald betales særskilt afgift for en anmodning til fogedretten om bistand til opretholdelse eller gennemførelse af et meddelt forbud eller påbud, herunder en anmodning om beslaglæggelse, som ikke er henvist til fogedretten i medfør af retsplejelovens § 423, stk. 1, 2. pkt., men fremsat direkte over for fogedretten i medfør af retsplejelovens § 424. Sådanne anmodninger er generelt udtryk for, at der efter forbuddets eller påbuddets meddelelse normalt på grund af sagsøgtes manglende frivillige efterkommelse af forbuddet eller påbuddet opstår behov for tvangsfuldbyrdelse af forbuddet eller påbuddet. Ligesom der i øvrigt skal betales særskilt afgift for tvangsfuldbyrdelse – der således ikke er dækket af retsafgiften for at gennemføre en retssag – er det efter Retsplejerådets opfattelse både hensigtsmæssigt og rimeligt at pålægge en særskilt afgift for særskilt tvangsfuldbyrdelse af en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud. Som nævnt opstår behovet herfor normalt kun, hvis sagsøgte ikke frivilligt efterkommer forbuddet eller påbuddet, og sagsøgeren vil som udgangspunkt kunne få dækket udgiften til retsafgift som en sagsomkostning, som sagsøgte skal betale.

3. Fogedsager

3.1. Betalingspåkrav

Som nærmere beskrevet i kapitel 2, afsnit 4, er reglerne om retsafgifter for betalingspåkrav temmelig indviklede, idet retsafgiften i den enkelte sag afhænger både af fordringshaverens valg i betalingspåkravet (ja eller nej til udlæg, ja eller nej til retssag, ja eller nej til forkyndelse trods udlægshindring), af skyldnerens reaktion (indsigelse eller ikke indsigelse) og af, om kravet er højere eller lavere end 50.000 kr. Da afgiften i den enkelte sag bl.a. afhænger af skyldnerens reaktion, har der i sagens natur været behov for enten at opkræve den fulde potentielle afgift med tilbagebetaling af en del af afgiften i visse tilfælde eller at operere med efteropkrævning i visse tilfælde. Den gældende lov har valgt førstnævnte løsning, og der skal således i forskellige situationer tilbagebetales en del af retsafgiften for betalingspåkravet.

Uanset at udformningen af retsafgifterne for betalingspåkrav bygger på præcise og for så vidt logiske hensyn, finder Retsplejerådet, at kompleksiteten i reglerne og dermed i administrationen heraf i sig selv med styrke taler for en forenkling af afgiftsreglerne på dette område.

Det er imidlertid vanskeligt at forenkle afgifterne for betalingspåkrav isoleret, fordi betalingspåkrav fungerer som en hybrid mellem en civil retssag og en udlægsforretning. Eftersom betalingspåkrav er en frivillig procesform, vil fordringshaveren altid som alternativ kunne anlægge en civil retssag og dernæst – når der er afsagt dom – indgive begæring om udlæg. Retsafgifterne for henholdsvis civile retssager og udlægsforretninger har derfor væsentlig betydning for, hvordan retsafgifterne for betalingspåkrav bør indrettes.

Det er således klart, at retsafgiften for et betalingspåkrav, der ender med udlæg, ikke bør være højere end summen af retsafgiften for en civil retssag og retsafgiften for en udlægsforretning. Det er også nærliggende, at retsafgiften for et betalingspåkrav, der ender med en retssag, ikke bør være højere end retsafgiften for en civil retssag.

De gældende retsafgifter for betalingspåkrav bygger herudover på det princip, at det ved krav på højst 50.000 kr. i forhold til at opnå et fundament for fuldbyrdelse (dom eller betalingspåkrav med påtegning) skal være billigere at anvende betalingspåkrav end at anvende sagsanlæg, og at det ved krav på mere end 3.000 kr. og højst 50.000 kr. i forhold til udlæg skal være billigere at anmode om udlæg i betalingspåkravet end efterfølgende at anmode om udlæg på grundlag af en dom eller et betalingspåkrav med påtegning.

For sagsanlæg over for betalingspåkrav som fundament er forskellen imidlertid kun 100 kr. For efterfølgende udlæg over for udlæg på grundlag af anmodning i betalingspåkravet er forskellen også lav, nemlig højst 240 kr. Forskellen udgør ½ pct. af den del af kravet, der overstiger 3.000 kr., altså eksempelvis 110 kr. ved et krav på 25.000 kr. og – som nævnt – 240 kr. ved et krav på 50.000 kr. (idet afgifter, der beregnes som en procentdel, ifølge retsafgiftslovens § 59 skal afrundes opad til nærmeste beløb, som er deleligt med 10).

I overensstemmelse med det, der er anført i pkt. 1.5 ovenfor, finder Retsplejerådet, at forenklingssyn med styrke taler for ikke længere at operere med forskellige afgiftssatser, hvor forskellen er så lav som i størrelsesordenen 100-200 kr.

Inkassosager har i et vist omfang karakter af masseadministration, hvor visse fordringshavere – eller visse inkassofirmaer mv. på vegne af flere fordringshavere – kan have et stort antal ensartede sager. Det kan derfor ikke udelukkes, at en beløbsmæssigt mindre forskel på 100-200 kr. kan have en mærkbar incitamentsvirkning for nogle fordringshavere, hvis forskellen procentuelt er betydelig. Som eksempel kan nævnes et krav på 25.000 kr., som fordringshaveren forventer at skyldneren ikke har indsigelser mod. Retsafgiften for sagsanlæg og efterfølgende udlæg vil efter de gældende regler være 500 kr. + 410 kr. = 910 kr. Retsafgiften for betalingspåkrav inkl. udlæg vil være 400 kr. + 300 kr. = 700 kr. Forskellen er i kroner og ører 210 kr., men afgiftsbesparelsen er ca. 23 pct. For en fordringshaver med en mindre portefølje af sådanne sager kan denne afgiftsforskel ikke antages at give et mærkbart incitament til at foretrække betalingspåkrav fremfor sagsanlæg og udlæg. For en fordringshaver med mange sådanne sager kan der imidlertid være en mærkbar incitamentsvirkning.

Retsplejerådet foreslår en forhøjelse af retsafgiften for sagsanlæg om mindre krav (krav på højst 50.000 kr.), samtidig med at retsafgiften for sagsanlæg om krav mellem 50.001 kr. og 100.000 kr. nedsættes. Retsplejerådet foreslår endvidere en kraftig forenkling af retsafgiften for sagsanlæg om krav over denne beløbsgrænse. Efter Retsplejerådets forslag er retsafgiften for sagsanlæg 750 kr. for krav på højst 100.000 kr. og 1.500 kr. for større krav. Der henvises herom til pkt. 2.1.5 ovenfor.

Retsplejerådet foreslår samtidig en forhøjelse af grundafgiften for bl.a. udlæg. Retsplejerådet foreslår imidlertid også en kraftig forenkling af retsafgiften for udlæg. Efter Retsplejerådets forslag er retsafgiften for udlæg altid 750 kr. uanset kravets størrelse. Der henvises herom til afsnit 3.2 nedenfor.

På denne baggrund foreslår Retsplejerådet, at den laveste retsafgift for betalingspåkrav ligeledes forhøjes, men således at afgiftssystemet for betalingspåkrav samtidig forenkles meget kraftigt.

Retsplejerådet foreslår, at der ved indleveringen af betalingspåkravet i alle tilfælde uanset fordringshaverens valg i betalingspåkravet skal betales en fast afgift på 750 kr.,

som kun skal tilbagebetales, hvis betalingspåkravet i overensstemmelse med fordringshaverens valg i betalingspåkravet returneres til fordringshaveren uden forkyndelse, fordi der foreligger en udlægshindring i form af konkurs, rekonstruktionsbehandling, gældssanering eller fredning efter insolvenserklæring. Retsplejerådet foreslår endvidere, at denne afgift også dækker en senere udlægsforretning på grundlag af fordringshaverens anmodning herom i betalingspåkravet og en senere retssagsbehandling.

I disse tilfælde skal der således efter Retsplejerådets forslag betales én fast afgift, og bortset fra tilfælde, hvor sagen så at sige slet ikke kommer i gang, skal der ikke ske tilbagebetaling og heller ikke efteropkrævning af afgift, uanset hvad der senere sker i sagen.

Retsplejerådets forslag indebærer, at retsafgiften for betalingspåkrav vil være den samme som retsafgiften for sagsanlæg i en civil retssag om krav på højst 100.000 kr.

Som berørt ovenfor er det udtryk for, at den eksisterende "rabat" på 100 kr. for at få et fundament for tvangsfuldbyrdelse ved et betalingspåkrav på højst 50.000 kr. fremfor ved sagsanlæg ikke videreføres.

Imidlertid er den foreslåede retsafgift på 750 kr. for betalingspåkrav som nævnt den samme som den retsafgift, som Retsplejerådet foreslår for udlæg uanset kravets størrelse og behandlingsmåde.

Det er udtryk for, at "rabatten" ved at opnå et fundament for tvangsfuldbyrdelse og udlæg i én arbejdsgang fremover vil være 750 kr. i alle tilfælde. I dag er der alene "rabat" ved betalingspåkrav på mere end 3.000 kr. og højst 50.000 kr., og rabatten udgør ½ pct. af den del af kravet, der overstiger 3.000 kr. (med oprunding til beløb deleligt med 10), dvs. mellem 10 kr. og 240 kr.

3.2. Fogedforretninger

3.2.1. Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for fogedforretninger fastsættes som en engangsafgift, der dækker sagen "fra vugge til grav". Retssafgiften vil således ikke længere blive opkrævet som en grundafgift, en procentafgift og eventuelt en tillægsafgift. Retssafgiften vil dermed fremover være uafhængig af kravets størrelse og de sags-

skridt, som (på begæring af fordringshaveren) iværksættes af fogedretten i den enkelte sag.

Retsplejerådet lægger herved afgørende vægt på hensynet til forenkling.

Retsplejerådet foreslår, at engangsafgiften fastsættes til 750 kr.

Den foreslåede engangsafgift omfatter alle afgiftspligtige fogedforretninger, dvs. både almindelige udlægs- og arrestforretninger, hvor retsafgiften i dag er afhængig af sagens værdi, og fuldbyrdelse af andet end pengekrav, indsættelses- og udsættelsesforretninger, bevissikring mv., hvor retsafgiften også i dag er en fast afgift, bl.a. fordi det kan være vanskeligt at opgøre sagens værdi.

Den foreslåede engangsafgift dækker alt, hvad fogedretten foretager på fogedrettens kontor, uanset sagens kompleksitet og omfanget af bevisførelse og bistand. Engangsafgiften dækker desuden fogedforretninger, som foretages uden for fogedrettens kontor, og en eventuel politifremstilling af skyldneren, og der skal således ikke betales tillægsafgift for disse sagsskridt.

Retsplejerådet foreslår, at engangsafgiften skal dække alle fornyede foretagelser inden for et tidsrum af et 1 år i modsætning til den 3-månedersfrist, der gælder i dag. Det betyder, at der kun skal betales retsafgift på ny, hvis der fremsættes anmodning om ny fogedforretning vedrørende kravet mere end 1 år efter, at den seneste afgiftspligtige anmodning blev indgivet og afgiftspligten dermed indtrådte.

Til gengæld foreslår Retsplejerådet, at reglen om, at opkrævning af ny afgift undlades, hvis overskridelse af fristen hverken skyldes fordringshaverens eller skyldnerens forhold, ikke videreføres. Reglen er i hovedsagen begrundet i, at det kan forekomme (eller i 2009, da reglen blev indført, kunne forekomme), at fogedrettens sagsbehandlingstid fra modtagelsen af en anmodning til forretningens foretagelse overstiger 3 måneder. Eftersom fordringshaverens behov for at fremsætte ny anmodning vedrørende kravet i høj grad vil afhænge af udfaldet af fogedforretningen, herunder om skyldneren møder, betyder 3-månedersfristen i sådanne tilfælde, at fordringshaveren kan komme til at betale ny afgift alene som følge af fogedrettens sagsbehandlingstid. Når fristen forlænges til 1 år, falder denne problemstilling bort.

Hertil kommer, at det ville kunne være ganske kompliceret, når fordringshaveren efter 1 års sagsbehandling i fogedretten fremsatte ny begæring vedrørende kravet, at finde ud af, hvilke tidsrum i denne sagsbehandling der kunne henføres til henholdsvis fordringshaverens, skyldnerens og fogedrettens forhold. Forenklingshensyn taler derfor for at afskaffe behovet for at skulle tage stilling hertil.

Retsplejerådets forslag indebærer en betydelig forenkling og dermed en betydelig administrativ lettelse for både parterne (navnlig fordringshaveren) og fogedretterne.

Forenklingen har bl.a. den konsekvens, at der ikke længere vil være en særskilt afgift for at anmode om udkørende fogedforretning eller politifremstilling af skyldneren. Det er derfor muligt, at fordringshavere i noget videre omfang end i dag vil anmode om udkørende fogedforretning eller politifremstilling af skyldneren. Det er imidlertid Retsplejerådets opfattelse, at forenklingen uanset dette samlet set stadig vil være en forbedring i forhold til i dag. Det bemærkes herved, at fogedretten kun skal imødekomme sådanne anmodninger, hvis retsplejelovens betingelser er opfyldt. Hvis retsplejelovens betingelser for udkørende fogedforretning eller politifremstilling af skyldneren tydeligt ikke er opfyldt, bør fogedretten endvidere hurtigt og med begrænset resourceforbrug kunne træffe afgørelse om ikke at imødekomme anmodningen.

3.2.2. Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften ligesom i dag skal tilbagebetales i de tilfælde, hvor fogedretten afviser at foretage tvangsfuldbyrdelse, fordi skyldneren har afgivet insolvenserklæring eller er under konkurs, rekonstruktionsbehandling eller gældssanering.

Fogedforretningen vil i disse tilfælde ikke blive påbegyndt, og det synes derfor rimeligt, at der skal ske tilbagebetaling. Forenklingshensyn taler ganske vist for at undlade tilbagebetaling, men manglende tilbagebetaling af retsafgift i disse tilfælde ville kunne anspore fordringshaveren til – i et forsøg på at undgå at indbetale en retsafgift forgæves – at kontakte fogedretten inden indlevering af en anmodning med henblik på at få oplyst, om den pågældende skyldner har afgivet insolvenserklæring. Dette ville give fogedretterne unødigt arbejde.

Da engangsafgiften omfatter sagen ”fra vugge til grav”, uanset hvilke sagsskridt der iværksættes, foreslår Retsplejerådet, at der ikke skal ske tilbagebetaling af engangsafgiften i andre tilfælde.

Der vil således ikke længere skulle ske tilbagebetaling i tilfælde, hvor der alene er indgivet begæring med henblik på at afbryde forældelsesfristen i medfør af retsplejelovens § 490, stk. 3, hvilket også synes rimeligt, da fordringshaveren i disse tilfælde opnår en afbrydelse af forældelsesfristen for fordringen.

Retsplejerådet er opmærksom på, at den gældende regel om tilbagebetaling i disse tilfælde bl.a. er begrundet i, at § 490, stk. 3-proceduren kun kræver et mindre ekstraarbejde af fogedretten, hvis skyldneren ikke fremsætter indsigelser, idet retten i disse tilfælde blot skal have sendt en meddelelse til skyldneren om, at forældelsen af kravet afbrydes, hvis der ikke fremsættes indsigelser (jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 5673). Med Retsplejerådets forslag om en fast afgift på 750 kr. uanset kravets størrelse er det forhold, at fogedretten i netop denne situation vil have begrænset arbejde med sagen, imidlertid efter rådets opfattelse ikke tilstrækkeligt til at begrunde en særregel om tilbagebetaling.

Et af formålene med at fastsætte en fast afgift på et så forholdsvis lavt beløb som 750 kr. er netop, at der fremover ikke bør tages hensyn til arbejdsbelastningen for fogedretten i forskellige situationer, og at tilbagebetaling af afgift kan afskaffes i videst muligt omfang.

Hertil kommer, at nogle fordringshavere i dag rutinemæssigt anmoder om anvendelse af fremgangsmåden i retsplejelovens § 490, stk. 3, hvis udlæg er udelukket efter fredningsreglen i retsplejelovens § 490, stk. 1. Fremgangsmåden anvendes således i dag også i tilfælde, hvor der ikke konkret er behov for at afbryde forældelse. Dette er uhensigtsmæssigt både i forhold til skyldneren, der unødigt modtager en meddelelse fra fogedretten i den periode, hvor den pågældende ellers er fredet, og i forhold til fogedretterne, der udfører arbejde af ringe praktisk værdi. På den baggrund er det også ud fra et adfærdsreguleringssynspunkt uhensigtsmæssigt, at fordringshaveren som følge af tilbagebetalingen af afgiften ikke betaler for anvendelsen af fremgangsmåden i retsplejelovens § 490, stk. 3. Afskaffelsen af muligheden for tilbagebetaling af afgiften i disse tilfælde må på den baggrund forventes også at have den gavnlige virkning at modvirke unødvendige sager.

3.3. Auktion

3.3.1. Retsplejerådet foreslår at opretholde den gældende afgrænsning af, hvilke auktioner der er afgiftspligtige efter retsafgiftslovens regler.

Retsplejerådet foreslår således, at der også fremover kun skal betales retsafgift af de auktioner, der *skal* afholdes af fogedretten, og ikke af de auktioner, der alene *kan* afholdes af fogedretten.

De afgiftspligtige auktioner vil dermed fortsat være dels tvangsauktioner og frivillige auktioner over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre, dels tvangsauktioner over aktier, gældsbreve og andre fordringer.

3.3.2. Retsplejerådet foreslår desuden at opretholde den gældende ordning, hvorefter der betales en fast afgift for indgivelse af en anmodning om afholdelse af auktion og en yderligere afgift for selve auktionen.

Retsplejerådet foreslår imidlertid, at en større del af den samlede afgift skal betales for anmodningen om auktion.

Med hensyn til størrelsen af retsafgiften for at indgive anmodning om auktion har Retsplejerådet lagt vægt på, at afgiften modsvarer fogedrettens behandling af anmodningen om auktion og forberedelsen af auktionen, og at arbejdet hermed kan være omfattende. Det er alene afgiften for anmodningen om auktion, der vil blive betalt, hvis auktionen ikke gennemføres.

Retsplejerådet har endvidere lagt vægt på, at afgiften for anmodning om afholdelse af auktion på den ene side bør være af en sådan størrelse, at den afholder fordringshavere fra at indgive anmodninger om tvangsauktion, som de ikke har til hensigt at gennemføre, men som alene har til formål at skræmme skyldneren, og på den anden side, at afgiften ikke må gøre det umuligt for skyldneren at afværge tvangsauktionen ved at betale afgiften.

Retsplejerådet foreslår på den baggrund, at den faste afgift for at indgive en anmodning om afholdelse af auktion fastsættes til 1.500 kr. i alle tilfælde. I dag er afgiften 800 kr. for en anmodning om auktion over fast ejendom mv. og 300 kr. for en anmod-

ning om auktion over aktier mv. De gældende afgiftssatser blev fastsat i 1989 og svarer med prisudviklingen frem til 2018 til henholdsvis 1.361 kr. og 510 kr. Det bemærkes, at der er og fortsat må forventes langt flere anmodninger om auktion over fast ejendom mv. end over aktier mv.

Med hensyn til størrelsen af afgiften for selve auktionen, foreslår Retsplejerådet, at den gældende værdiafhængige afgift, der beregnes af budsummen med tillæg af omkostningerne, som køber skal udrede i henhold til auktionsvilkårene, og de byrder mv., som køber skal betale eller overtage uden for budsummen, erstattes af en fast afgift. Retsplejerådet har herved lagt vægt på hensynet til forenkling. Forenklingen består dels i en administrativ lettelse for retten, som fremover ikke vil skulle opgøre sagens værdi, dels i en større grad af parallelitet og ensartethed i forhold til de øvrige regler i retsafgiftsloven, hvor Retsplejerådet tilsvarende foreslår procentafgifter erstattet af faste afgifter.

Retsplejerådet har overvejet, om afgiften for selve auktionen burde fastsættes med en lav og en høj sats afhængig af, om sagens værdi lå over eller under en beløbsgrænse, men har ikke fundet grundlag herfor. Denne model anvendes i de gældende afgiftsregler for visse dødsboer, hvilket Retsplejerådet foreslår videreført og udvidet til visse ægtefælleskifter. Skiftesager adskiller sig dog fra auktioner derved, at de typisk behandles af skifteretten gennem en periode, hvorimod en auktion er en enkeltstående begivenhed, uanset at der også kan være en vis sagsbehandling i fogedretten efter selve auktionen. Der kan heller ikke antages at være en sådan sammenhæng mellem værdien af det aktiv, som der afholdes auktion over, og omfanget af det arbejde, som fogedretten har ved selve auktionen, at det i sig selv taler for en sådan model. Det bemærkes endvidere, at der efter Retsplejerådets forslag fortsat også skal betales en fast afgift for anmodningen om auktion, og at rådet foreslår at forhøje denne afgift med henblik på, at en større del af den samlede afgift i auktionssager betales allerede ved indleveringen af anmodningen om auktion.

Retsplejerådet har endvidere overvejet, om afgiften for selve auktionen burde afhænge af, om auktionen er en tvangsauktion eller en frivillig auktion, eller af, hvilken type aktiv auktionen angår, men har ikke fundet grundlag herfor. Procentafgiften ved tvangsauktion over fast ejendom, registrerede skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre er i dag halvt så stor som for frivillig auktion over disse aktiver og for tvangsauktion over aktier, gældsbreve og andre fordringer. De forskellige procentsatser synes i det

væsentlige at være historisk begrundet. Forskellen er således bl.a. ikke begrundet i sagernes gennemsnitlige tyngde, hvor forholdet nok også nærmest er det omvendte, end afgiftssatserne kunne lade formode. Tvangsauktioner må således gennemsnitligt antages at være mere arbejdskrævende for fogedretten end frivillige auktioner, og tvangsauktioner over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre må ligeledes gennemsnitligt antages at være mere arbejdskrævende for fogedretten end tvangsauktioner over aktier, gældsbreve og andre fordringer. Retsplejerådets forslag om ikke at differentiere afgiften skal ud over hensyn til forenkling også ses i lyset af, at rådet foreslår en væsentlig forhøjelse af afgiften for en anmodning om auktion ikke mindst for så vidt angår auktion over aktier, gældsbreve og andre fordringer. Endelig bemærkes, at tvangsauktioner over sådanne aktiver er sjældne.

3.3.3. Efter de gældende regler bortfalder afgiften for en anmodning om auktion, hvis anmodningen ikke behandles på grund af reglen i retsplejelovens § 560, stk. 2, om, at flere auktionsanmodninger vedrørende samme ejendom behandles i den rækkefølge, de er modtaget. Retsplejerådet foreslår, at denne afgiftsfritagelse ikke videreføres. I forarbejderne til den gældende regel henvises til, at retsafgiften for en udlægsanmodning bortfalder, hvis anmodningen afvises på grund af skyldnerens insolvenserklæring under en tidligere udlægsforretning (jf. Folketingstidende 1977-78, tillæg A, spalte 2528). Det er imidlertid efter Retsplejerådets opfattelse mere retvisende at parallelisere til tilfælde, hvor der er indgivet flere konkursbegæringer mod samme skyldner. Hverken efter gældende ret eller efter Retsplejerådets forslag bortfalder retsafgiften for en indgivet konkursbegæring i tilfælde, hvor begæringen ikke kommer til behandling, fordi skyldneren bliver taget under konkursbehandling på grundlag af en anden konkursbegæring.

Når en anmodning om tvangsauktion ikke kommer til behandling på grund af reglen i retsplejelovens § 560, stk. 2, vil det være, fordi ejendommen er blevet bortsolgt på tvangsauktion på grundlag af en anmodning om tvangsauktion fra en anden fordringshaver. Den fordringshaver, hvis anmodning ikke kom til behandling, vil således under alle omstændigheder have opnået, at ejendommen blev solgt på tvangsauktion. Formålet med anmodningen vil således være blevet opfyldt, og det er derfor efter Retsplejerådets opfattelse rimeligt, at retsafgiften ikke tilbagebetales, selv om anmodningen ikke blev behandlet. Heller ikke hensynet til skyldneren kan begrunde en videreførelse af denne undtagelse til det generelle princip om, at retsafgiften for en anmodning ikke tilbagebetales, når anmodningen afvises, tilbagekaldes eller ikke imødekommes. Alle-

rede efter de gældende regler vil skyldneren således for at afværge en tvangsauktion over den pågældende ejendom være nødt til at betale retsafgiften til hver fordringshaver, som har indgivet anmodning om tvangsauktion. Retsplejelovens § 560, stk. 2, er nemlig udtryk for et køprincip, hvor anmodninger om tvangsauktion behandles efter tur, så hvis skyldneren afværger tvangsauktionen i forhold til den første anmodning ved at betale bl.a. retsafgiften for denne anmodning, kommer den næste anmodning til behandling, og for at afværge den tvangsauktion, vil skyldneren skulle betale bl.a. retsafgiften for den anmodning, og så fremdeles.

Tilsvarende gælder, at når en konkursbegæring ikke kommer til behandling, fordi skyldneren bliver taget under konkursbehandling på grundlag af en anden konkursbegæring, vil den, hvis konkursbegæring ikke kommer til behandling, under alle omstændigheder have opnået formålet med begæringen, nemlig at skyldneren bliver taget under konkursbehandling.

I modsætning hertil vil den fordringshaver, hvis udlægsanmodning afvises i medfør af retsplejelovens § 490, stk. 1, fordi skyldneren i en tidligere fogedsag har afgivet insolvenserklæring, ikke have opnået formålet med anmodningen.

3.3.4. Retsplejerådet foreslår heller ikke at videreføre reglen om, at retsafgiften for selve auktionen bortfalder, når auktionen ophæves, herunder ved aftale, på grund af fejl begået af fogedretten.

Retsplejerådet har lagt vægt på, at det så vidt ses er sjældent, at en auktion ophæves på grund af fejl begået af fogedretten. Retsplejerådet har endvidere lagt vægt på, at den gældende regel i tilfælde, hvor parterne aftaler at ophæve auktionen, nødvendiggør, at fogedretten for at kunne tage stilling til retsafgiften skal vurdere, om fogedretten har begået sådanne fejl, at landsretten ville have ophævet auktionen, hvis auktionen var blevet appelleret til landsretten med påstand herom. Retsplejerådet har endvidere lagt vægt på, at rådet foreslår en fast retsafgift på 1.500 kr. for selve auktionen i modsætning til den gældende procentafgift. Retsplejerådet har endelig lagt vægt på, at hvis fogedretten ikke alene objektivt set har begået fejl, der fører til ophævelse af auktionen, men har handlet subjektivt bebrejdellesværdigt, vil Domstolsstyrelsen være erstatningsansvarlig for det tab, parterne har lidt, herunder forgæves betaling af retsafgift.

4. Skiftesager

Retsafgiftsloven indeholdt oprindelig regler om afgifter for offentlig bobehandling og for andre skifteforretninger. Offentlig bobehandling behandles i afsnit 4.1-4.4, mens andre skifteforretninger behandles i afsnit 4.5.

4.1. Bobehandling – tværgående spørgsmål

4.1.1. Oprindelig var afgiften for offentlig bobehandling som udgangspunkt 2 pct. af formuemassen af boer, der blev behandlet af skifteretten, og 1 pct. af formuemassen af boer, der blev behandlet af eksekutorer. Afgiften var dog den halve for den del af et aktiv, der var behæftet med pant eller ejendomsforbehold. Der var forskellige undtagelser til udgangspunktet, bl.a. i form af minimumsafgift i visse tilfælde, afgiftsfrihed for små dødsboer og fællesboer og en fast (lav) afgift i stedet for procentafgiften, hvis bobehandlingen blev afsluttet på et tidligt tidspunkt.

Ud over at have en fiskal begrundelse byggede retsafgifterne for bobehandling på den daværende skiftelovgivning, hvor skifteretten i vidt omfang selv forestod bobehandlingen.

I forbindelse med senere reformer af skiftelovgivningen – ny konkurslov i 1977, ny dødsboskiftelov i 1996 og ny ægtefælleskiftelov i 2011 – blev der samtidig foretaget ændringer af retsafgiftslovens regler om de respektive retsafgifter for bobehandling.

Reformerne indebar bl.a., at selve bobehandlingen blev lagt ud til henholdsvis kurator, bobestyrer og bobehandler, således at skifterettens opgave i dag er kontrol og tvistløsning og ikke som tidligere også selve bobehandlingen i form af eksempelvis administration og afhændelse eller udlodning af boets aktiver.

Ændringen af reglerne om retsafgift indebar bl.a., at der blev fastsat et maksimum for retsafgiften for bobehandlingen.

Retsafgiften for bobehandlingen i de tre typer af boer – konkursboer, dødsboer og ægtefælleskifte mv. – er imidlertid forskellige på en række væsentlige punkter, både hvad

angår minimumsafgift, maksimumsafgift, procentafgift, lavere afgift for kortvarige bobehandlinger og afgiftsfritagelse for små boer.

Retsplejerådet har endvidere også her lagt vægt på i muligt omfang at forenkle retsafgifterne.

4.1.2. Retsplejerådet har bl.a. i det lys som det første overvejet, om der fortsat bør betales en særskilt retsafgift for bobehandlingen som sådan.

For tvister under bobehandlingen, der skal afgøres ved dom, bør der ligesom i dag betales retsafgift efter de almindelige regler om retsafgift i civile retssager, jf. herom ovenfor i afsnit 2.1.

Under en bobehandling kan der imidlertid opstå spørgsmål, som skifteretten skal tage stilling til ikke ved dom, men ved beslutning eller kendelse. Endvidere har skifteretten under en bobehandling under alle omstændigheder en kontrolopgave, selv om parterne ikke indbringer en tvist for skifteretten til afgørelse.

Der skal efter Retsplejerådets forslag fortsat betales en retsafgift for bl.a. konkursbegæring og anmodning om bistand til ægtefælleskifte mv., men disse afgifter er forholdsvis lave (henholdsvis 1.500 kr. og 750 kr. efter Retsplejerådets forslag) og modsvares efter Retsplejerådets opfattelse skifterettens arbejde frem til afsigelse af konkursdekret henholdsvis henvisning til bobehandler. I overensstemmelse hermed tilbagebetales disse afgifter ikke, selv om konkursbegæringen ikke imødekommes eller ægtefælleskiftet mv. ikke henvises til bobehandler.

Retsafgifter for bobehandlingen betales som udgangspunkt efterfølgende og afholdes af boets midler, og retsafgifter for bobehandlingen har dermed ikke nødvendigvis samme direkte adfærdsregulerende virkning som en afgift, der skal betales kontant, før retten går i gang med sagsbehandlingen.

Efter en samlet vurdering, hvori også indgår, at de retsafgifter, Retsplejerådet foreslår, set under ét ikke bør give et lavere provenu end de gældende retsafgifter, finder Retsplejerådet, at det vil være hensigtsmæssigt fortsat at opkræve retsafgift for selve bobehandlingen.

Retsplejerådet lægger i den forbindelse vægt på, at selve bobehandlingen medfører arbejde for skifteretten, som ikke modsvares af en eventuel retsafgift for en enkeltvist eller af en eventuel retsafgift for anmodningen om indledning af bobehandlingen. Retsplejerådet lægger også vægt på, at retsafgifterne for bobehandlingen kan udformes, så de har en vis adfærdsregulerende virkning med hensyn til, om bobehandling indledes, og i givet fald på hvilken måde. Ved dødsbobehandling kan afgiften således differentieres mellem forskellige bobehandlingsmåder, og ved ægtefælleskifte mv. har parterne det afgiftsfrie alternativ privat skifte til deres rådighed. I forhold til konkursbehandling kan rekonstruktionsbehandling tilsvarende ses som et afgiftsfrit alternativ, idet der skal betales retsafgift for begæring om rekonstruktionsbehandling på linje med begæring om konkurs, men ikke for selve rekonstruktionsbehandlingen. Efter omstændighederne kan en privat aftalt gældsordning også være et alternativ til konkursbehandling eller rekonstruktionsbehandling ved skifteretten.

4.1.3. Retsplejerådet har herefter overvejet udformningen af retsafgifterne for bobehandlingen.

I overensstemmelse med det generelle princip, der har været gældende siden 1969, og som Retsplejerådet foreslår videreført, bør der fastsættes en enhedsafgift, der dækker bobehandlingen i sin helhed. Dette udelukker ikke, at afgiftens størrelse kan afhænge af bobehandlingsmåden, men afgiften for en given bobehandling bør modsvare den samlede sagsbehandling i skifteretten og ikke afhænge af, hvilke eller hvor mange sagsskridt skifteretten på foranledning af parterne eller af egen drift foretager i det enkelte bo.

For tvister under bobehandlingen, der skal afgøres ved dom, bør der dog som tidligere nævnt ligesom i dag betales retsafgift efter de almindelige regler om retsafgift i civile retssager. Retsplejerådet lægger herved navnlig vægt på, at det forhold, at sådanne tvister afgøres af skifteretten, ikke bør have afgiftsmæssige konsekvenser, når tvisterne i øvrigt behandles af byretten på samme måde og efter samme processuelle regler som civile retssager.

Retsplejerådet foreslår at afskaffe procentafgifterne for konkursbehandling og ægtefælleskifte mv. Dermed bliver afgifterne mere ens på tværs af de forskellige bobehandlinger, da procentafgiften allerede er afskaffet for dødsbobehandling. Endvidere bety-

der det sammen med Retsplejerådets forslag vedrørende retsafgiften i civile retssager og retsafgiften i fogedsager, at procentafgifter helt afskaffes.

Det er en betydelig forenkling, fordi det så ikke længere vil være nødvendigt af hensyn til beregning af retsafgiften at foretage en præcis opgørelse af boets formuemasse.

Den største forenkling ville opnås, hvis der blev fastsat en fast afgift for en given bo-behandlingsmåde, som var uafhængig af boets størrelse.

Som i andre tilfælde må der imidlertid foretages en afvejning af hensynet til forenkling over for hensynet til, at afgiften i små boer ikke bliver uforholdsmæssig høj, og hensynet til statens samlede provenu af retsafgifterne. For at tilgodese begge de sidstnævnte hensyn foreslår Retsplejerådet, at der for visse bobehandlingsmåder opereres med to afgiftssatser, som afhænger af, om boets værdi ligger over eller under en beløbsgrænse. Det kan efter behag opfattes som en lav sats i almindelige boer og en høj sats i store boer eller som en grundafgift i alle boer og en tillægsafgift i store boer. Retsplejerådet er opmærksom på, at der ikke er nogen direkte sammenhæng mellem boets størrelse forestået som den samlede brutto- eller nettoværdi af boets aktiver og boets kompleksitet. Retsplejerådets forslag om to satser er således ikke ment som en afspejling af en forskellig arbejdsbelastning for skifteretten, men skyldes de nævnte hensyn til provenuet sammenholdt med, hvor høj en afgift boet med rimelighed kan bære.

Retsplejerådet har drøftet den gældende afgiftsfritagelse for boudlæg uden skiftebehandling i dødsboer, hvor der efter betaling af rimelige begravelsesudgifter ikke er tilstrækkelige midler til at betale afgiften. Hensynet til forenkling taler for at ændre denne afgiftsfritagelse, som nødvendiggør en konkret vurdering i den enkelte sag. Det er samtidig et væsentligt hensyn, at de efterladte ikke skal betale en afgift til staten for at få adgang til at overtage afdødes personlige effekter, når der ikke er midler i boet til at betale afgiften. Endvidere taler menneskelige hensyn for, at begravelsesudgifter afholdes forud for betaling af afgift til staten, når der er midler i boet. Retsplejerådet finder på denne baggrund, at der fortsat ikke bør betales afgift i disse tilfælde. Rådet finder, at en forenkling vil kunne opnås ved at ændre den gældende afgiftsfritagelse til en mere generel afgiftsfritagelse, så der ikke længere skal foretages en konkret vurdering i den enkelte sag, jf. nærmere nedenfor i pkt. 4.4.3.

Retsplejerådet foreslår at afskaffe afgiftsfritagelsen for små dødsboer og fællesboer. Beløbsgrænsen på 15.000 kr. er ikke blevet reguleret siden 1969, og afgiftsfritagelsen, der ifølge forarbejderne er socialt begrundet (jf. Folketingstidende 1968-69, tillæg A, spalte 410), har dermed som følge af prisudviklingen gradvis praktisk talt mistet sin betydning. Afgiftsfritagelsen for små dødsboer har således i dag ingen selvstændig betydning ved siden af afgiftsfritagelsen for dødsboer, hvor der efter betaling af rimelige begravelsesudgifter ikke er tilstrækkelige midler til at betale afgiften. Denne afgiftsfritagelse foreslår Retsplejerådet som nævnt videreført i en udvidet og forenklet form.

Reguleret med prisudviklingen siden 1969 svarer beløbsgrænsen på 15.000 kr. til ca. 120.000 kr. i 2018. Fremfor nu efter 50 år at forhøje beløbsgrænsen, så afgiftsfritagelsen igen får reel betydning, vil det imidlertid efter Retsplejerådets opfattelse være mere hensigtsmæssigt at afskaffe afgiftsfritagelsen i små boer. En videreførelse af en sådan afgiftsfritagelse med en reguleret beløbsgrænse ville være ensbetydende med en yderligere afgiftssats (0-sats) i tillæg til de afgiftssatser, Retsplejerådet foreslår. I de tilfælde, hvor Retsplejerådet foreslår to satser, ville der således i stedet være tre satser (0-sats, lav sats og høj sats) med deraf følgende behov for at bestemme boets værdi i forhold til to beløbsgrænser i stedet for blot at afgøre, om boets værdi ligger over eller under én beløbsgrænse.

Det bemærkes, at den gældende afgiftsfritagelse for små fællesboer i forvejen ikke gælder, hvis begge ægtefællers nettobodele er negative (dvs. hvis ægtefællerne hver især har en gæld, der overstiger værdien af den pågældende ægtefælles aktiver).

4.1.4. Retsplejerådet har ved forslagene til de konkrete afgiftssatser tilstræbt størst mulig parallelitet på tværs af de forskellige typer af bobehandling. Der er dog efter Retsplejerådets opfattelse sådanne forskelle mellem konkursboer, ægtefælleskifter mv. og dødsboer, at fuld parallelitet hverken er mulig eller hensigtsmæssig.

Blandt andet er skifterettens medvirken obligatorisk i alle dødsboer, mens den er frivillig ved ægtefælleskifte mv. Konkursboer indtager en mellemposition, fordi konkursens retsvirkninger kun fuldt ud kan opnås ved en konkursbehandling ved skifteretten, men der dog foreligger visse alternativer i form af rekonstruktionsbehandling, aftalt gældsordning og for fysiske personers vedkommende gældssanering.

Der er også sådanne forskelle i, hvordan en bobehandling indledes, og hvilke bobehandlingsmåder der er, at der for hver type af bobehandling må tages stilling til, om afgiften skal være lavere for forenklet eller kortvarig bobehandling, og om der i det hele taget skal være forskellige afgiftssatser for forskellige bobehandlingsmåder.

Retsplejerådets overvejelser om de konkrete afgiftssatser fremgår af afsnit 4.2-4.4 nedenfor.

4.2. Konkursboer

Retsplejerådets tværgående overvejelser om retsafgiften for bobehandling fremgår af afsnit 4.1 ovenfor.

Dette afsnit angår Retsplejerådets overvejelser og forslag til konkrete afgiftssatser for konkursbehandling.

Der skal efter Retsplejerådets forslag fortsat betales en særskilt retsafgift for begæring om konkurs, efter Retsplejerådets forslag 1.500 kr. mod 750 kr. i dag, jf. nærmere afsnit 4.5 nedenfor.

Nærværende afsnit angår retsafgiften for selve konkursbehandlingen, dvs. for skifterettens sagsbehandling fra konkursdekretets afsigelse til konkursens slutning.

Retsplejerådet foreslår, at der skal betales en fast retsafgift på 9.000 kr. for en konkursbehandling.

Retsplejerådet har således ikke fundet grundlag for at fastsætte forskellige afgiftssatser afhængig af konkursboets omfang. Retsplejerådet har i den forbindelse lagt vægt på, at selv om der er en vis sammenhæng mellem boets størrelse og omfanget af skifterettens arbejde, er sammenhængen ikke entydig. Det vil desuden også for skifteretterne være en betydelig forenkling fremover at fastsætte retsafgiften for bobehandlingen helt uafhængigt af boets størrelse.

Retsplejerådet foreslår heller ikke at videreføre reglen om, at retsafgiften nedsættes til en fjerdedel, hvis konkursboet sluttes inden 4 måneder efter konkursdekretets afsigelse.

se, enten fordi der ikke er dækning for yderligere omkostninger ved boets behandling, eller fordi fordringshaverne samtykker heri eller skyldneren er blevet solvent.

Denne særregel har ingen praktisk betydning. Det er meget sjældent, at et konkursbo sluttes, fordi skyldneren er blevet solvent. Det forekommer derimod ofte, at et konkursbo sluttes, fordi der ikke er dækning for yderligere omkostninger ved boets behandling, men i sådanne tilfælde vil der ikke være dækning i boet for retsafgiften for bobehandlingen. En nedsættelse af retsafgiften, når boet sluttes inden for 4 måneder, er derfor i sådanne boer betydningsløs. Særreglen foreslås derfor ikke videreført.

Den foreslåede almindelige faste afgiftssats på 9.000 kr. skal ses i lyset af, at der i dag gælder en minimumsafgift på 2.500 kr. og en maksimumsafgift på 10.000 kr. Minimums- og maksimumsafgifterne blev fastsat i 1989 og svarer med prisudviklingen siden da til henholdsvis 4.252 kr. og 17.009 kr. i 2018.

Den foreslåede afgift udgør således i runde tal lidt mere end det dobbelte af en pristalsregulering af den gældende minimumsafgift og lidt mere end det halve af en pristalsregulering af den gældende maksimumsafgift.

Retsplejerådets er opmærksom på, at en retsafgift på 9.000 kr., som der ikke kan fritages for, i små konkursboer vil kunne fremstå som en høj afgift.

Retsafgiften for konkursboer adskiller sig imidlertid fra næsten alle andre retsafgifter derved, at den kun skal betales, når der er dækning for den i konkursboet. Der er altså ikke nogen andre, heller ikke skyldneren personlig, når denne er en fysisk person, som hæfter for retsafgiftens betaling. Endvidere er retsafgiften i konkursordenen et såkaldt § 94-krav, der dermed står tilbage for omkostninger ved konkursens indtræden og boets behandling samt gæld, der pådrages boet under dets behandling (§ 93-krav). Først når de nævnte § 93-krav har opnået fuld dækning, vil retsafgiften kunne opnå hel eller delvis dækning og da kun med den dividende, som § 94-krav opnår i det pågældende konkursbo. I en del konkursboer, herunder navnlig små konkursboer, må det forventes, at retsafgiften på de 9.000 kr. ikke eller kun delvis faktisk vil blive betalt.

Retsplejerådet er endvidere opmærksom på, at en fast retsafgift på 9.000 kr. omvendt i store boer vil kunne fremstå som lav.

Retsafgiften for konkursboer er imidlertid kun en lille del af de samlede omkostninger i et konkursbo. Den gældende maksimumsafgift er 10.000 kr., så i forhold til de gældende regler nedsættes afgiften med højst 1.000 kr. i store konkursboer. Selv med en pristalsregulering af maksimumsafgiften til f.eks. 16.000 kr. eller 17.000 kr., hvor afgiftsbesparselsen ved en fast afgift på 9.000 kr. ville kunne blive 7.000 kr. eller 8.000 kr., er der tale om meget beskedne beløb set i forhold til eksempelvis vederlaget til kurator i et stort konkursbo.

Hertil kommer, at der skal betales særskilt retsafgift efter reglerne om retsafgift i civile retssager, hvis skifteretten under behandlingen af et konkursbo skal tage stilling til tvister angående anmeldte fordringer og krav eller deres fortrinsret.

Retsplejerådet foreslår, at der fremover ikke skal betales retsafgift for bobehandlingen ved genoptagelse af et konkursbo (reassumptionsboer). Retsplejerådet har bl.a. lagt vægt på, at ved Sø- og Handelsretten (hvor ca. 40-50 pct. af landets konkursboer behandles) er det under 1 pct. af konkursboerne, der er reassumptionsboer, og at det i disse boer er sjældent, at værdierne overstiger 200.000 kr. I tilfælde, hvor der på grund af nye aktiver opstår spørgsmål om at genoptage et konkursbo, benytter Sø- og Handelsretten endvidere jævnligt muligheden for at lade dividendebeløb tilfalde statskassen, fordi deres udbetaling vil medføre uforholdsmæssige omkostninger, jf. konkurslovens § 153, stk. 2.

4.3. Ægtefælleskifte mv.

Retsplejerådets tværgående overvejelser om retsafgiften for bobehandling fremgår af afsnit 4.1 ovenfor.

Dette afsnit angår Retsplejerådets overvejelser og forslag til konkrete afgiftssatser for ægtefælleskifte mv.

Der skal efter Retsplejerådets forslag fortsat betales en særskilt retsafgift for anmodning om skifterettens bistand til ægtefælleskifte mv., efter Retsplejerådets forslag på 750 kr. mod 400 kr. i dag, jf. nærmere afsnit 4.5 nedenfor.

Selv om denne afgift er en afgift for en anmodning og ikke tilbagebetales, hvis anmodningen ikke imødekommes, fungerer den efter Retsplejerådets opfattelse reelt også

som en afgift for den enkle ægtefælleskiftebehandling, hvor ægtefælleskiftet mv. afsluttes forligsmæssigt efter et eller undtagelsesvis flere vejlednings- og forligsmøder i skifteretten uden at blive henvist til bobehandler. Det er også sådan, afgiften beskrives i forarbejderne (jf. Folketingstidende 2010-11 (1. samling), A, L 193 som fremsat, side 38-41).

Afgiften for en anmodning om skifterettens bistand til ægtefælleskifte mv. adskiller sig derved fra afgiften for en konkursbegæring, der alene modsvarer skifterettens sagsbehandling frem til et eventuelt konkursdekret.

På denne baggrund bør retsafgiften for den egentlige bobehandling ved ægtefælleskifte mv. ligesom i dag være en enhedsafgift, der indtræder ved henvisning til bobehandler. Det bemærkes herved, at skifteretten kun kan henvise boet til bobehandler efter anmodning fra en part. Ved ægtefælleskifte mv. ligger den forenklede bobehandlingsmåde, der har en lavere afgift, således tidsmæssigt forud for henvisningen til bobehandler. Når først sagen er henvist til bobehandler, bør retsafgiften fortsat ikke afhænge af, hvor omfattende bobehandlingen bliver.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for bobehandlingen ved ægtefælleskifte mv. fastsættes til som udgangspunkt 1.500 kr. Overstiger boets værdi 1,5 mio. kr., foreslås afgiften dog fastsat til 10.500 kr.

Den gældende afgift er en ren procentafgift uden andet minimum end det, der følger af, at fællesboer med en formuemasse på højst 15.000 kr. er afgiftsfri. Den gældende afgift går således for fællesboer fra 80 kr. til 10.000 kr. og for andre ægtefælleskifter mv. fra 10 kr. til 10.000 kr., idet der i dag gælder et maksimum for afgiften på 10.000 kr. Den gældende afgift når maksimum ved en formuemasse på 2 mio. kr.

Efter Retsplejerådets opfattelse er en afgift, der kan være så lav som 10 kr. eller 80 kr., ikke hensigtsmæssigt. En så lav afgift for bobehandlingen i et ægtefælleskifte mv. har ingen adfærdsregulerende virkning, og det administrative arbejde for skifteretterne med at beregne og opkræve sådanne afgiftsbeløb står slet ikke mål med provenuet af afgiften.

Ved forslaget om en fast afgift på som udgangspunkt 1.500 kr. har Retsplejerådet lagt vægt på, at ægtefælleskifte mv. fungerer på den måde, at en part først skal anmode

skifteretten om bistand til skifte og betale en retsafgift, der efter Retsplejerådets forslag er 750 kr., jf. herom afsnit 4.5 nedenfor. Først herefter kan en part anmode om, at boet henvises til bobehandler. For at få boet behandlet ved bobehandler skal parten således betale både afgiften for anmodningen om skifterettens bistand og afgiften for henvisningen til bobehandler. Retsplejerådet har også taget i betragtning, at parterne ud over retsafgiften også skal betale bobehandlerens vederlag.

Ved fastsættelsen af den konkrete afgiftssats på 1.500 kr. har Retsplejerådet også lagt vægt på i muligt omfang at opnå parallelitet med retsafgifterne i dødsboer. Med Retsplejerådets forslag er den almindelige afgift for skifte af et dødsbo 1.500 kr., jf. herom afsnit 4.4 nedenfor.

Ved forslaget om en yderligere afgift på 9.000 kr. for boer på mere end 1,5 mio. kr. har Retsplejerådet navnlig lagt vægt det gældende maksimum og på Ægtefælleskifteudvalgets forslag om en yderligere afgift på 6.500 kr. for boer på mere end 2 mio. kr. Ægtefælleskifteudvalget henviste i den forbindelse til den gældende tillægsafgift i store dødsboer, som Retsplejerådet imidlertid foreslår forhøjet til 9.000 kr., da den ikke har været reguleret siden 1996, jf. herom afsnit 4.4 nedenfor.

Ved forslaget om, at beløbsgrænsen for tillægsafgiften skal være 1,5 mio. kr. og ikke f.eks. 2 mio. kr. som foreslået af Ægtefælleskifteudvalget, har Retsplejerådet lagt vægt på parallelitet med retsafgifterne i dødsboer, hvor Retsplejerådet foreslår den gældende beløbsgrænse på 1 mio. kr. forhøjet til 1,5 mio. kr., da den ikke har været reguleret siden 1996, jf. herom afsnit 4.4 nedenfor.

Retsplejerådet er opmærksom på, at beløbsgrænsen i dødsboer angår arvebeholdningen, sådan at længstlevendes boslod ved dødsboskifte af et fællesbo efter førstafdødes død ikke medregnes, når det skal vurderes, om boet ligger over beløbsgrænsen for tillægsafgiften. I modsætning hertil indgår begge ægtefællers boslodder ved skifte af et fællesbo i ægtefællernes levende live, når det skal vurderes, om boet ligger over beløbsgrænsen for tillægsafgiften. Det er imidlertid hverken alle dødsboer eller alle ægtefælleskifter mv., der angår skifte af et fællesbo, så denne forskel er ikke til stede i alle boer. Hertil kommer, at formålet med tillægsafgiften er, at lodtagerne i store boer skal betale en yderligere retsafgift, og størrelsen af boet er i sagens natur det samlede bo. Det er det samlede bo, som skiftes, og som skifterettens arbejde dermed relaterer sig til. Den beskrevne forskel bunder i virkeligheden i, at den gældende beløbsgrænse i

dødsboer for så vidt er ulogisk, idet beløbsgrænsen logisk set burde være fastsat i forhold til summen af arvebeholdningen og længstlevendes boslod. Selv om Retsplejerådet ikke har fundet tilstrækkelig grund til at foreslå beregningsgrundlaget for beløbsgrænsen i dødsboer ændret, har Retsplejerådet omvendt heller ikke fundet grund til at foreslå en anden beløbsgrænse i ægtefælleskifter mv. end i dødsboer.

Retsplejerådet har overvejet, hvordan boets størrelse bør opgøres i forhold til beløbsgrænsen på 1,5 mio. kr. Retsplejerådet foreslår i den forbindelse at videreføre den gældende ordning, hvorefter kun den del af boet, der er omfattet af skiftet, medregnes. Det må således anses som positivt, at parterne begrænser skiftet ved bobehandler til dele af formuen, og afgiftsreglerne bør fortsat understøtte dette.

Retsafgiftsloven anvender i dag i konkursboer og ægtefælleskifte mv. begrebet ”formuemassen”, der forstås som boets aktiver uden fradrag af gæld. Formuemassen er således bruttoaktiverne.

Ægtefælleskifteudvalgets forslag om en yderligere afgift i store ægtefælleskifter mv. angik i modsætning hertil tilfælde, hvor ”summen af nettobodelene i boopgørelsen samlet overstiger” 2 mio. kr. Hvordan dette skal forstås, hvis en bodel er negativ, kan måske diskuteres, men der er i hvert fald grundlæggende tale om nettoaktiverne.

For at lade den høje retsafgift for bobehandlingen afhænge af, om bruttoaktiverne overstiger en beløbsgrænse, taler, at bruttoværdien i højere grad end nettoværdien har sammenhæng med boets størrelse og kompleksitet og dermed potentielle arbejde for skifteretten. Når et bo omfatter en vist antal aktiver med en vis bruttoværdi, nedsætter det således ikke arbejdet, at boet også omfatter gæld, snarere tværtimod. Sammenhængen mellem bruttoværdien og arbejdets omfang er dog ikke nødvendigvis særligt stærk. Aktivernes antal og karakter kan påvirke arbejdets omfang i betydeligt højere grad end selve aktivernes værdi.

For at lade den høje retsafgift for bobehandlingen afhænge af, om nettoaktiverne overstiger en beløbsgrænse, taler, at nettoværdien i modsætning til bruttoværdien er udtryk for parternes formue og dermed afspejler en del af deres økonomiske formåen. Endvidere kan der henvises til, at tillægsafgiften i store dødsboer påhviler dødsboer, hvor arvebeholdningen overstiger en beløbsgrænse. Arvebeholdningen er det nettobeløb,

der falder i arv og dermed – med fradrag af retsafgift og boafgift – det beløb, der kommer arvingerne til gode.

Efter en samlet vurdering foreslår Retsplejerådet, at beløbsgrænsen for, hvornår der skal betales en højere retsafgift for bobehandlingen, skal angå nettoværdien af boet.

4.4. Dødsboer

4.4.1. Retsplejerådets tværgående overvejelser om retsafgiften for bobehandling fremgår af afsnit 4.1 ovenfor.

Dette afsnit angår Retsplejerådets overvejelser og forslag til konkrete afgiftssatser for dødsbobehandling.

4.4.2. Der skal efter Retsplejerådets forslag fortsat betales en særskilt retsafgift for anmodning om dødsfaldskendelse og anmodning fra en eller flere arvinger om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte. Efter Retsplejerådets forslag skal afgiften være på 750 kr. mod henholdsvis 400 kr. og 500 kr. i dag, jf. nærmere afsnit 4.5 nedenfor.

I forhold til dødsbobehandling er disse afgifter imidlertid hverken en parallel til afgiften for konkursbegæring i forhold til konkursbehandling eller til afgiften for anmodning om skifterettens bistand til ægtefælleskifte mv. i forhold til bobehandlingen af et ægtefælleskifte.

Ved konkursbehandling på grundlag af en fordringshavers konkursbegæring vil der tidligere være betalt retsafgift for konkursbegæringen, medmindre der er givet fri proces til begæringen.

Når et ægtefælleskifte mv. henvises til bobehandler, vil der efter Retsplejerådets forslag tidligere være betalt retsafgift for anmodning om skifterettens bistand til ægtefælleskifte mv., medmindre der er givet fri proces til anmodningen. I dag vil en sådan afgift altid være betalt, idet der i dag ikke kan gives fri proces hertil.

I modsætning hertil er anledningen til langt de fleste dødsbobehandlinger alene et dødsfald, som er dokumenteret ved en dødsattest. Der vil således i disse tilfælde ikke

på et tidligere stadium af sagen være betalt nogen retsafgift. Det er alene i de undtagelsestilfælde, hvor grundlaget for dødsbobehandlingen er en dødsformodningsdom, dødsfaldskendelse eller anmodning fra en arving om skifte af uskiftet bo i den længstlevende ægtefælles levende live, at der for denne forudgående sagsbehandlingen vil være betalt en retsafgift, medmindre der er givet fri proces til den pågældende behandling.

4.4.3. De gældende retsafgifter for dødsbobehandling opdeler de forskellige behandlingsmåder i tre afgiftsklasser. Der opereres således med to forskellige forenklede behandlingsmåder med en lavere, men forskellig retsafgift.

Retsplejerådet finder det hensigtsmæssigt, at retsafgiften er højere for de bobehandlingsmåder, der er mere omfattende, herunder i forhold til skifterettens arbejde. En sådan afgiftsmæssig forskel vil efter Retsplejerådets vurdering kunne have en hensigtsmæssig adfærdsregulerende virkning. Retsplejerådet finder imidlertid ikke behov for at operere med tre afgiftsklasser fremfor to.

Retsplejerådet har i tilknytning hertil overvejet, om der fortsat bør opkræves retsafgift for de enkleste behandlingsmåder, hvor retsafgiften i dag er 500 kr. Retsplejerådet tager herved i betragtning, at det i forhold til adfærdsregulering er vigtigt, at afgiften i disse tilfælde er lavere end ved de andre behandlingsmåder. Derimod er der i forhold til adfærdsregulering ikke noget, der taler for, at der i det hele taget skal være en retsafgift for de enkleste behandlingsmåder. Borgeren kan nemlig i modsætning til det, der i øvrigt er afgiftspligtigt efter retsafgiftsloven, ikke fravælge dødsbobehandling. Ved ethvert dødsfald skal der ske en eller anden dødsbobehandling. Når afdøde ikke efterlader sig ægtefælle, kan de efterladte måske nok formelt set undlade at involvere sig i nogen dødsbobehandling, hvis de slet og ret opgiver ethvert krav på afdødes ejendele, men dette kan efter Retsplejerådets opfattelse ikke anses som en nærliggende valgmulighed. Og en længstlevende ægtefælle kan aldrig fravælge dødsbobehandling, hvis der ved førstafdødes død er helt eller delvis formuefællesskab.

Endvidere bør der som anført i pkt. 4.1.3 ovenfor fortsat ikke betales afgift i de tilfælde, hvor der efter betaling af rimelige begravelsesudgifter ikke er tilstrækkelige midler i boet til at betale afgiften. Hvis retsafgiften for de enkleste behandlingsmåder videreføres, vil der dermed også fortsat være behov for en konkret vurdering i den enkelte sag af, om der er tilstrækkelige midler i boet til at betale afgiften.

Retsplejerådet foreslår på denne baggrund at afskaffe retsafgiften for boudlæg uden skiftebehandling, udlæg til den længstlevende ægtefælle og udlevering til uskiftet bo. Der opnås hermed en væsentlig forenkling, og der vil ikke være negative adfærdsmæssige virkninger forbundet med at afskaffe denne afgift. Tværtimod betyder en afskaffelse af afgiften for de enkleste behandlingsmåder, at der fremover vil være en større afgiftsbesparelse ved – og dermed et større incitament til – at vælge en af de enkleste behandlingsmåder fremfor en af de mere komplicerede behandlingsmåder.

Retsplejerådet foreslår endvidere at forenkle retsafgifterne for henholdsvis forenklet privat skifte og almindeligt privat skifte og skifte ved bobestyrer, således at der fastsættes én afgiftssats for disse behandlingsmåder. Dermed bortfalder også behovet for særreglen om, at den lavere afgift for forenklet privat skifte også anvendes, når dødsboet udleveres til privat skifte efter de almindelige regler herom, fordi der er arvinger repræsenteret ved værge eller skifteværge, men hvor betingelserne for forenklet privat skifte i øvrigt er opfyldt. Samlet set er rådets forslag udtryk for en betydelig forenkling for både arvingerne og skifteretterne.

Retsplejerådet foreslår, at den nye fælles afgiftssats for privat skifte, herunder forenklet privat skifte, og skifte ved bobestyrer fastsættes til 1.500 kr. Forslaget indebærer, at afgiften for forenklet privat skifte forhøjes fra 1.000 kr. til 1.500 kr., og at afgiften for almindeligt privat skifte og skifte ved bobestyrer nedsættes fra 2.500 kr. til 1.500 kr. Forslaget skal ses i lyset af, at de gældende afgiftssatser ikke har været reguleret siden 1996. Beløbene på 1.000 kr. og 2.500 kr. svarer med prisudviklingen siden da til 1.472 kr. og 3.681 kr. i 2018. Forenklingen indebærer således realt set en videreførelse af den gældende afgift for forenklet privat skifte, når der tages højde for prisudviklingen, og en betydelig lempelse af afgiften for almindeligt privat skifte og skifte ved bobestyrer.

4.4.4. Retsplejerådet foreslår at videreføre tillægsafgiften for store dødsboer. Retsplejerådet foreslår at forhøje tillægsafgiften fra 6.500 kr. til 9.000 kr., men således at beløbsgrænsen for, hvornår tillægsafgiften skal betales, tilsvarende forhøjes fra 1 mio. kr. til 1,5 mio. kr. Forslaget er navnlig begrundet i, at hverken den gældende afgiftssats eller beløbsgrænsen har været reguleret siden 1996. Beløbene på 6.500 kr. og 1 mio. kr. svarer med prisudviklingen siden da til 9.570 kr. og 1,47 mio. kr. i 2018. Retspleje-

rådet foreslår ingen ændringer i, at beløbsgrænsen angår arvebeholdningen, dvs. det nettobeløb, der falder i arv, jf. hermed også ovenfor i afsnit 4.3.

4.5. Andre skifteforretninger

4.5.1. De afgiftspligtige ”andre skifteforretninger” omfattede oprindeligt kun konkursbegæringer og begæring fra en arving om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte.

I dag er der også fastsat afgifter for anmodning om bistand til ægtefælleskifte mv., anmodning om dødsfaldskendelse, begæring om rekonstruktionsbehandling, anmodning om udnævnelse af granskningsmænd og anmodning om bistand til sagens oplysning under et privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver.

Retsplejerådet foreslår at videreføre retsafgifter for de pågældende anmodninger.

Efter Retsplejerådets opfattelse er det således af adfærdsreguleringsmæssige grunde velbegrundet, at de pågældende anmodninger er afgiftspligtige.

4.5.2. Retsplejerådet foreslår, at de afgifter, der i dag udgør 400 kr. eller 500 kr., forhøjes til 750 kr. Forslaget har bl.a. til formål at understøtte, at afgiften modvirker ubegrundede eller løst funderede anmodninger. Forslaget om at forhøje afgiften skal endvidere ses i lyset af Retsplejerådets forslag i øvrigt, herunder at den laveste afgift for civile retssager og afgiften for fagedforretninger ligeledes foreslås fastsat til 750 kr. Hertil kommer, at flere af afgifterne ikke har været reguleret i en årrække.

Afgiften for anmodning om dødsfaldskendelse blev i 1996 fastsat til 400 kr., hvilket skal ses i sammenhæng med, at sagsanlæg med henblik på dødsformodning også kostede – og fortsat koster – 400 kr. Retsplejerådet foreslår imidlertid som nævnt, at den laveste afgift for civile retssager, herunder sager om dødsformodning, fastsættes til 750 kr.

Afgiften for en anmodning fra en eller flere arvinger om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte, blev i 1996 forhøjet til 500 kr., hvilket med prisudviklingen siden da svarer til 736 kr. i 2018.

Afgiften for anmodning om udnævnelse af granskningsmænd i henhold til selskabsloven blev i 1989 forhøjet til 400 kr., hvilket med prisudviklingen siden da svarer til 680 kr. i 2018.

Afgiften for anmodning om bistand til ægtefælleskifte mv. blev i 2011 fastsat til 400 kr., hvilket med prisudviklingen siden da svarer til 426 kr. i 2018. Den afgiftssats, der blev fastsat i 2011, var imidlertid reelt en videreførelse af den dagældende afgift for forenklet bobehandling, som senest var blevet reguleret i 1989. Hertil kommer, at afgiften for en anmodning om bistand til ægtefælleskifte mv. som nævnt i afsnit 4.3 ovenfor også fungerer som en afgift for den enkle ægtefælleskiftebehandling, hvor ægtefælleskiftet mv. afsluttes forligsmæssigt efter et eller undtagelsesvis flere vejlednings- og forligsmøder i skifteretten uden at blive henvist til bobehandler.

4.5.3. Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling forhøjes fra 750 kr. til 1.500 kr. Afgiftssatsen blev senest reguleret i 1989, og de 750 kr. svarer med prisudviklingen siden da til 1.276 kr. i 2018.

Retsplejerådet har overvejet alternativt at fastholde retsafgiften for begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling på 750 kr., så afgiften blev den samme som for andre anmodninger til skifteretten.

Det kan i den forbindelse anføres, at retsafgiften ud fra et adfærdsreguleringssynspunkt ikke har stor selvstændig betydning, fordi afsigelse af konkursdekret som udgangspunkt er betinget af, at den, der har begæret konkursen, stiller sikkerhed for omkostningerne ved boets behandling, og sikkerheden udgør normalt 40.000 kr.

Efter Retsplejerådets opfattelse giver kravet om sikkerhedsstillelse for afsigelse af konkursdekret dog ikke grundlag for at lægge mindre vægt på den adfærdsregulerende virkning af retsafgiften for en begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling. Kravet om sikkerhedsstillelse hindrer således ikke, at der indgives begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling, men alene at der afsiges konkursdekret eller træffes afgørelse om rekonstruktionsbehandling, før sikkerheden er stillet. Endvidere kan lønmodtagere fritages for kravet om sikkerhedsstillelse, når de begærer deres arbejdsgiver konkurs som følge af manglende betaling af løn.

Retsafgiften for begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling har således en selvstændig adfærdsregulerende værdi og bør have en størrelse, som modvirker ubegrundede eller løst funderede begæringer om konkurs eller rekonstruktionsbehandling.

Retsafgiften for konkursbegæring har også altid været højere end grundafgiften for sagsanlæg. Oprindeligt var retsafgiften for konkursbegæring det dobbelte af grundafgiften for sagsanlæg, men senere reguleringer af afgiftssatserne, hvor grundafgiften for sagsanlæg procentuelt er blevet forhøjet mere end retsafgiften for konkursbegæring, gør, at retsafgiften for konkursbegæring i dag er 50 pct. højere end grundafgiften for sagsanlæg.

Hertil kommer, at begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling er et mere vidtgående skridt end individualforfølgning ved udlæg. Det er derfor også naturligt, at retsafgiften for en begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling er højere end retsafgiften for udlæg, hvor Retsplejerådet foreslår en enhedsafgift på 750 kr.

Retsplejerådet foreslår imidlertid, at skyldnerens egen begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling fremover skal være afgiftsfri. I betragtning af de retsvirkninger, det har for skyldneren at være under konkurs eller rekonstruktionsbehandling, er der her ikke behov for en retsafgift for at modvirke ubegrundede eller løst funderede begæringer. Hertil kommer, at skyldneren som udgangspunkt skal stille sikkerhed for omkostningerne ved boets behandling. Endvidere har skifteretten også generelt mindre arbejde med en egenbegæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling, end når begæringen kommer fra en fordringshaver.

Retsplejerådet foreslår endvidere, at der fremover ikke skal betales retsafgift, når skifteretten af egen drift træffer afgørelse om konkurs eller rekonstruktionsbehandling i medfør af selskabslovens § 233, stk. 3. Der er tale om kapitalselskaber under tvangsopløsning, hvor der ikke er udnævnt en likvidator. En sådan retsafgift tjener ikke noget adfærdsregulerende formål. Endvidere vil der i en del tilfælde alligevel ikke være dækning for afgiften i boet, sådan at afgiften må afholdes af statskassen. Statskassen vil i sådanne tilfælde selv finansiere betalingen af afgiften, sådan at staten netto ikke opnår nogen indtægt. Tilbage vil være visse boer, hvor der er dækning for afgiften, men det provenu, der i givet fald kunne opnås ved at opkræve en afgift i et sådant mindretal af boer står efter Retsplejerådets opfattelse ikke mål med ulempen ved en sådan særregel om afgift af en retshandling, som skifteretten foretager af egen drift.

Det bemærkes, at hvis der i et sådant bo ikke alene er dækning for § 93-krav, men også for § 94-krav, vil der fortsat blive betalt retsafgift for en efterfølgende konkursbehandling, jf. herom afsnit 4.2 ovenfor.

Retsplejerådet foreslår desuden af tilsvarende grunde, at der fremover ikke skal betales retsafgift, når skifteretten af egen drift i medfør af selskabslovens § 227, stk. 3, udnævner en likvidator i et kapitalselskab under tvangsopløsning. En sådan retsafgift har ikke nogen adfærdsregulerende virkning, og ofte er der ikke dækning for afgiften i boet, sådan at afgiften må afholdes af statskassen.

Retsplejerådet finder ikke grundlag for at forhøje den gældende retsafgift på 750 kr. for skifterettens afgørelse om genoptagelse af boet efter et kapitalselskab, der er ophørt ved betalingserklæring eller likvidation. Der er tale om selskaber, der er ophørt som solvente, og en genoptagelse af boet efter et sådant selskab kan ikke sammenlignes med skifterettens arbejde med en konkursbegæring eller et konkursbo. Som anført i afsnit 4.2 ovenfor foreslår Retsplejerådet i øvrigt, at genoptagelse af et konkursbo skal være afgiftsfri, så hvis situationerne var sammenlignelige, ville der være grund til at afskaffe afgiften for genoptagelse af boet efter et kapitalselskab, der er ophørt som solvent.

Retsplejerådet foreslår på denne baggrund at videreføre afgiftssatsen på 750 kr. uændret, så den er på linje med de foreslåede afgifter for en række anmodninger til skifteretten. Retsplejerådet foreslår i den forbindelse at ændre afgiftsgrundlaget fra at være skifterettens afgørelse om genoptagelse til at være anmodningen om, at skifteretten genoptager boet. Efter Retsplejerådets opfattelse bør afgiftspligten således ligesom i andre tilfælde indtræde allerede ved anmodningens fremsættelse. Kun derved kan afgiften få en reel adfærdsregulerende værdi i forhold til at modvirke ubegrundede eller løst funderede anmodninger. Retsplejerådets forslag indebærer, at afgiften opkræves, før skifteretten realitetsbehandler anmodningen, og at afgiften ikke tilbagebetales, hvis skifteretten ikke imødekommer anmodningen.

4.5.4. Samlet set er Retsplejerådets forslag også udtryk for, at retsafgiften for en anmodning til retten fremover bliver minimum 750 kr., uanset om anmodningen rettes til civilretten, fogedretten eller skifteretten. Dette minimum vil dog ikke gælde for notari-alforretninger, kopier og udskrifter, jf. herom nedenfor i afsnit 5.

Retsplejerådet understreger, at en række anmodninger fortsat vil være afgiftsfri. For skifterettens vedkommende drejer det sig om anmodning om gældssanering, om udmeldelse af vurderingsmænd, om at føre testaments- eller arvelegitimationsvidner og om pålæg af konkurskarantæne.

Endvidere foreslår Retsplejerådet, at der fremover også skal være mulighed for at give fri proces til en anmodning om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. eller om genoptagelse af et bo efter § 78 i samme lov og til en anmodning om dødsfaldskendelse. Der er i dag ikke lovregler om fri proces i sådanne tilfælde, hvor afgiften udgør 400 kr. Det må også efter en forhøjelse af afgiften til 750 kr. antages at være meget sjældent, at en person, der har et rimeligt behov for at fremsætte en sådan anmodning, ikke uden urimelige afsavn vil have mulighed for at betale afgiften. Da det dog ikke helt kan udelukkes, at sådanne tilfælde vil kunne forekomme, foreslår Retsplejerådet, at der også for disse anmodninger principielt skal være mulighed for at få fri proces. Dette er i forvejen tilfældet for anmodninger om auktion, begæring om konkurs og anmodning fra en arving om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte.

5. Andre forretninger

5.1. Notarialforretninger

5.1.1. Byretterne udfører årligt i størrelsesordenen 70.000-80.000 notarialforretninger.

Retsplejerådet finder, at der fortsat bør betales afgift for en notarialforretning.

Retsplejerådet er opmærksom på, at notarbekræftelse er et lovkrav ved notartestamenter og ved fremtidsfuldmagter. Der vil også være en række tilfælde, hvor notarbekræftelse ikke er et lovkrav, men dog en faktisk nødvendighed, eksempelvis fordi et dokument skal bruges i udlandet. I så henseende er det efter Retsplejerådets opfattelse mest nærliggende at opfatte afgiften for notarialforretningen som en brugerbetaling.

5.1.2. Reglerne om retsafgifterne for notarialforretninger blev senest ændret i 1999, hvor afgiftsfritagelsen for notarialtestamenter blev ophævet, og den almindelige afgift for notarialforretninger blev forhøjet fra 200 kr. til 300 kr. Samtidig blev stempelafgif-

ten på 50 kr. for vidnetestamenter og notartestamenter afskaffet. Samlet set betød ændringerne således, at afgiften på vidnetestamenter blev sat ned fra 50 kr. til 0 kr., mens afgiften på notartestamenter blev sat op fra 50 kr. til 300 kr. Det fremgår af forarbejderne, at det skønnede merprovenu ved ophævelsen af afgiftsfritagelsen for notartestamenter var ca. 10 mio. kr. årligt, og at det skønnede merprovenu ved forhøjelsen af den almindelige afgift for notarialforretninger var ca. 1,4 mio. kr. årligt (jf. Folketings-tidende 1998-99, tillæg A, side 4976).

Beløbet på 300 kr. svarer med prisudviklingen siden 1999 til 414 kr. i 2018. Prisudviklingen kan således for så vidt begrunde, at retsafgiften for en notarialforretning nu sættes op til 400 kr. Efter Retsplejerådets opfattelse bør det ved vurderingen af rimeligheden af en sådan forhøjelse af afgiftssatsen dog også indgå, om det skønnede merprovenu ville give en væsentlig overdækning i forhold til domstolenes udgifter til notarialforretninger.

Domstolenes gennemsnitlige udgifter til notarialforretninger har i de seneste år været i størrelsesorden 8,5 mio. kr. årligt. Allerede med den gældende afgiftssats på 300 kr. overstiger indtægterne fra retsafgiften for notarialforretninger væsentligt domstolenes udgifter til disse forretninger. Retsplejerådet finder, at der på den baggrund ikke er grundlag for at forhøje den gældende afgiftssats. Efter en samlet vurdering har Retsplejerådet heller ikke fundet grundlag for at foreslå, at afgiften for notarialforretninger nedsættes. Retsplejerådet foreslår således, at den almindelige afgiftssats for notarialforretninger videreføres uændret.

5.1.3. Der er i dag en særlig afgiftssats for notarens bekræftelse af, at en kopi af et dokument er i overensstemmelse med originalen.

Oprindelig var afgiften for at bekræfte rigtigheden af en kopi den samme som afgiften for udskrifter mv. Afgiften for udskrifter mv. var oprindelig afhængig af sideantallet, og dermed var afgiften for bekræftelse af kopi også oprindelig afhængig af antallet af sider. Afgiften for udskrifter mv. blev i 1989 forenklet til en fast afgift uanset sidetallet med den begrundelse, at erfaringerne med tingbogsattester (hvor der allerede gjaldt en fast afgift) viste, at de faste brugere i vidt omfang vedlagde beløbet, således at efterfølgende opkrævning af afgiften sparedes (jf. Folketingstidende 1988-89, tillæg A, spalte 4090). Afgiften for at bekræfte rigtigheden af en kopi var dermed fra 1989 også en fast afgift. Afgiften blev i 1989 fastsat til 100 kr.

Oprindelig skulle der kun betales én afgift – fra 1989 som nævnt en fast afgift på 100 kr. – for at få bekræftet flere kopier af samme originaldokument. Dette blev i 1992 ændret til, at der skal betales én afgift for hver kopi, der bekræftes. Begrundelsen for ændringen var, at notarialforretninger, hvor notaren skal bekræfte, at en kopi af et dokument er i overensstemmelse med originalen, ofte omfattede et stort antal enslydende dokumenter, og at dokumenterne i mange tilfælde også var meget omfangsrige (jf. Folketingstidende 1991-92, tillæg A, spalte 2861).

I betragtning af, at borgere og virksomheder i en del tilfælde kan have behov for samtidig at få bekræftet flere kopier af flere og eventuelt adskillige originaldokumenter, er det, når afgiften skal betales for hver kopi, efter Retsplejerådets opfattelse rimeligt, at afgiften er lavere end den almindelige afgift for en notarialforretning. Det bemærkes herved, at der kun skal betales én afgift for en almindelig notarialforretning, hvor f.eks. to personer samtidig underskriver et fællestestamente eller et antal personer samtidig underskriver en kontrakt. Dette gælder, selv om notaren særskilt skal kontrollere identiteten af hver person, der underskriver, og testationshabiliteten for hver testator.

Samtidig bør det tages i betragtning, at afgiftssatsen på 100 kr. stammer fra 1992. Selve beløbet på 100 kr. blev fastsat i 1989, men grundlaget for afgiften blev som beskrevet ovenfor ændret væsentligt i 1992, så det er mest reelt at se afgiftssatsen som uændret siden 1992. Med prisudviklingen siden da svarer beløbet på 100 kr. til 158 kr. i 2018.

Endvidere har Københavns Byret, der typisk behandler knap en femtedel af alle notarialforretninger på landsplan, oplyst, at retten hvert år modtager i størrelsesordenen 100-200 anmodninger om bekræftelse af kopiens rigtighed, hvor dokumentet er så omfattende, at der er et betydeligt misforhold mellem afgiften på 100 kr. og det arbejde, som er forbundet med bekræftelsen.

Retsplejerådet har på denne baggrund overvejet, om afgiften for notarens bekræftelse af rigtigheden af en kopi af et dokument bør forhøjes, og om der bør fastsættes to afgiftssatser, sådan at afgiften er højere for dokumenter over en vis størrelse. Det bemærkes herved, at når afgiften for udskrifter mv. er en fast afgift uanset sidetallet, skyldes det som beskrevet ovenfor bl.a., at den, der anmoder om en udskrift, typisk ikke vil kende sidetallet og dermed ikke vil kunne betale afgiften samtidig med an-

modningen om en udskrift, hvis afgiften afhænger af sidetallet. Den, der anmoder om bekræftelse af rigtigheden af en kopi, kender derimod selvfølgelig sidetallet og ville godt kunne betale en afgift, der afhænger af sidetallet, samtidig med anmodningen.

Uanset dette vil det dog gøre retsafgifterne og dermed deres administration mere komplicerede, hvis der opereres med to afgiftssatser for bekræftelse af rigtigheden af en kopi. Endvidere er det oplyste antal af bekræftelser, hvor misforholdet er betydeligt, begrænset. Der er tale om i størrelsesordenen 100-200 bekræftelser årligt i Københavns Byret, hvilket betyder, at der på landsplan skønsmæssigt vil være i størrelsesordenen 500-1.000 sådanne bekræftelser årligt. Der er således tale om en meget lille del af det samlede antal notarialforretninger, og en forhøjet afgift i disse sager ville heller ikke give noget væsentligt provenu.

Efter en samlet vurdering foreslår Retsplejerådet på denne baggrund at videreføre en fast lavere afgift for bekræftelse af rigtigheden af kopien af et dokument, men at forhøje denne afgift til 150 kr. Afgiften vil ligesom i dag skulle betales for hver kopi, der bekræftes, også når der samtidig bekræftes flere kopier af samme originaldokument.

5.1.4. Der er i dag en særlig afgiftssats på 500 kr. pr. påbegyndt time for notarens medvirken ved udtrækning af værdipapirer, lodtrækning og lignende handlinger.

Baggrunden herfor er navnlig, at udtrækning af obligationer tidligere skete manuelt med notarens deltagelse og kunne strække sig over flere dage. I forarbejderne til retsafgiftsloven nævnes en udtrækning i 1962 af 15.000 obligationer, der strakte sig over fire dage (jf. Folketingstidende 1968-69, tillæg A, spalte 427, med henvisning til betænkning nr. 377/1965 side 70).

Der sker imidlertid ikke længere udtrækning af enkeltobligationer. I stedet fastsættes en udtrækningsprocent, og hver obligationsejer får udtrukket denne procent af sin obligationsbeholdning. Der medvirker således ikke længere notar ved udtrækning af obligationer.

I dag anvendes den særlige afgiftssats således i praksis ved lodtrækninger.

Retsplejerådet foreslår af forenklingshensyn at afskaffe den særlige afgiftssats for lodtrækninger mv.

Retsplejerådet er opmærksom på, at forslaget indebærer en lempelse af afgiften fra 500 kr. til 300 kr. som for andre notarialforretninger. Sagsantallet er imidlertid meget begrænset. Københavns Byret har oplyst, at retten har omkring 150 sager årligt om lodtrækning, hvilket betyder, at der på landsplan må antages at være højst 750 sager herom. Provenutabet ved en sådan afgiftsnedsættelse vil således være meget begrænset, også selv om en lodtrækning undtagelsesvis måtte vare mere end en time, således at der efter den gældende regel ville skulle betales yderligere afgift.

Retsplejerådet henviser også til, at allerede i 1969 var den særlige afgiftsregel for notarens medvirken ved udtrækning af værdipapirer, lodtrækninger og lignende den eneste afgiftsregel, hvor afgiften blev sat i forhold til varigheden af den pågældende forretning. I forarbejderne anføres bl.a., at dette undtagelsesvis måtte anses for rimeligt, bl.a. fordi det ikke ville være rimeligt at fastsætte en værdiafhængig afgift, dvs. en afgift i forhold til de udtrukne værdier (jf. Folketingstidende 1968-69, tillæg A, spalte 427).

Nu hvor særreglen i praksis stort set har mistet sin betydning, bør den ophæves.

5.2. Udskrifter mv.

5.2.1. Den oprindelige begrundelse for retsafgiften for udskrifter og attester mv. var, at afgiften i det væsentlige skulle dække det offentliges udgifter ved udfærdigelsen (jf. Folketingstidende 1968-69, tillæg A, spalte 430).

Afgiften var oprindelig 10 kr. for første side og 5 kr. for hver følgende side, dog en fast afgift på 20 kr. for tingbogsattester. I 1981 blev afgiften for første side forhøjet til 20 kr., og afgiften for tingbogsattester blev forhøjet til 50 kr. I 1989 blev disse afgiftssatser forenklet til en fast afgift uanset sidetallet med den begrundelse, at erfaringerne med tingbogsattester viste, at de faste brugere i vidt omfang vedlagde beløbet, således at efterfølgende opkrævning af afgiften sparedes (jf. Folketingstidende 1988-89, tillæg A, spalte 4090). Den faste afgift blev fastsat til 100 kr.

I 1998 blev afgiftssatsen forhøjet fra 100 kr. til 175 kr. samtidig med, at den daværende betaling for elektroniske opslag i tinglysningsregistre blev forhøjet fra 10 kr. til 30 kr. Det fremgår af forarbejderne, at forhøjelserne var et led i aftalerne omkring forslaget til finanslov for 1999 (jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, side 3025-3026).

Hovedforslaget var forhøjelsen af opslagsafgiften, som skønnedes at ville give et årligt merprovenu på ca. 100 mio. kr. Det anføres i forlængelse heraf, at den foreslåede forhøjelse af prisen for elektroniske opslag i tinglysningsregistrene gjorde det naturligt samtidig at forhøje prisen for de papirbaserede tingbogsattester, idet det ellers ville være billigere at rekvirere en papirbaseret tingbogsattest. Forhøjelsen af retsafgiften for udskrifter mv. skønnedes at ville give et årligt merprovenu på ca. 21 mio. kr.

Retsplejerådet foreslog i betænkning nr. 1427/2003 om reform af den civile retspleje II (Offentlighed i retsplejen) at afskaffe retsafgiften for udskrifter mv. (bortset fra udskrifter udfærdiget i medfør af tinglysningsloven) og i stedet at indføre et gebyr.

Dette forslag blev ikke medtaget i det lovforslag, der i øvrigt i vidt omfang byggede på Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1427. Herom fremgår følgende af forarbejderne (jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 609):

”Justitsministeriet er enig med Retsplejerådet i, at indførelsen af de foreslåede nye regler om aktindsigt i civile sager og straffesager giver anledning til at overveje, i hvilket omfang der bør ske en tilnærmelse af betalingsreglerne i forbindelse med aktindsigt hos domstolene og aktindsigt hos den offentlige forvaltning.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør overvejelser om eventuelle ændringer af retsafgiften for udlevering af kopier imidlertid indgå i de mere generelle overvejelser om retsafgifternes størrelse mv., som Justitsministeriet agter at foretage på grundlag af Retsplejerådets kommende betænkning om de økonomiske spørgsmål i forbindelse med civile retssager.”

Den pågældende betænkning om de økonomiske spørgsmål var Retsplejerådets betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III (Adgang til domstolene). I det lovforslag, der i øvrigt i væsentligt omfang byggede på Retsplejerådets forslag vedrørende retsafgifter i betænkning nr. 1436, omtales spørgsmålet om retsafgiften for udskrifter mv. ikke (jf. Folketingstidende 2004-05 (1. samling), tillæg A, side 3035).

Retsplejerådet lagde i betænkning nr. 1427 til grund, at retsafgiften for udskrifter mv. ikke længere byggede på princippet om at dække det offentliges udgifter, men hovedsageligt havde et fiskalt sigte (jf. betænkningen side 157-158). Selv om retsafgiften på 175 kr. nu har været uændret i 20 år, må det antages stadig at være tilfældet.

Ganske vist svarer afgiften på 100 kr. i 1989 med prisudviklingen siden da til 170 kr. i 2018, dvs. ikke langt fra den gældende afgiftssats på 175 kr. Imidlertid kan udskrifter mv. i dag fremstilles enklere og billigere end tidligere, fordi domstolene anvender elektronisk sagsbehandling.

5.2.2. Udskrifter mv., som domstolene udsteder, falder groft sagt i tre kategorier.

For det første er der de udskrifter mv., som udfærdiges i forbindelse med en konkret sag, være sig en civil retssag, en straffesag, en fogedsag, en skiftesag eller en notarialforretning. Mange sådanne udskrifter udstedes af retten af egen drift og er af den grund fritaget for retsafgift, eftersom der kun skal betales retsafgift for udskrifter, som en part anmoder om. I andre tilfælde fremgår afgiftsfritagelsen af en af bestemmelserne i retsafgiftslovens § 49. Der vil dog kunne være tilfælde, hvor der skal opkræves retsafgift, herunder navnlig hvis en part, der allerede har fået en udskrift, anmoder om at få den samme udskrift en gang til.

Efter Retsplejerådets opfattelse kan retsafgiften for udskrifter mv. til parterne i en sag uden problemer afskaffes. Udskrifter i denne kategori er således som nævnt i vidt omfang allerede afgiftsfri. Hertil kommer, at udskrifter til parter har sammenhæng med domstolenes behandling af den pågældende sag. I overensstemmelse med det grundlæggende princip om, at retsafgiften for en sag bør omfatte alle sagsskridt i sagen, bør en udskrift til en part i sagen derfor anses for dækket af den retsafgift, der i almindelighed vil være fastsat for den pågældende sag. Er der tale om en sag, der er afgiftsfritaget, bør afgiftsfritagelsen også omfatte udskrifter mv. til en part i sagen. Dette er i vidt omfang også allerede gældende ret, men Retsplejerådet foreslår, at dette princip gennemføres konsekvent.

Retsplejerådet er opmærksom på, at det betyder, at en part, også efter at sagen er slut, kan anmode om at få den samme udskrift flere gange uden at skulle betale mere end den retsafgift, der måtte være betalt for den oprindelige sag.

Sandsynligheden for, at en part vil misbruge en sådan mulighed, må imidlertid anses for meget lille. Hertil kommer, at det vil kræve en ganske lille arbejdsindsats at sende den samme udskrift én gang til partens e-boks. Er parten fritaget for digital post, vil domstolene have udgifter til papir og porto, men det er efter Retsplejerådets opfattelse ikke tilstrækkeligt til, at en særregel om retsafgift er nødvendig. Det bemærkes for

fuldstændighedens skyld, at domstolene ud fra en almindelig retsgrundsætning om retsmisbrug vil være berettiget til ikke at imødekomme gentagne anmodninger fra en part om at få tilsendt den samme udskrift mange gange efter hinanden.

For det andet er der de udskrifter mv., som en person med særlig interesse i en sag, anmoder om at få udstedt. Nogle sådanne udskrifter er afgiftsfri efter en af bestemmelserne i retsafgiftslovens § 49, mens andre er afgiftspligtige.

Retsplejerådet finder, at også udskrifter mv. i denne kategori konsekvent bør være afgiftsfri. Retsplejerådet lægger herved vægt på, at der i denne kategori principielt kan siges at være mindre risiko for misbrug, end når det gælder parter. En part har nemlig – med forbehold for den nævnte retsgrundsætning om retsmisbrug – krav på udskrifter mv. uden at skulle angive nogen interesse i udskriften mv. ud over, at den pågældende er part i sagen. En tredjemand, der ikke er part i sagen, vil derimod, når der ikke gælder regler om, at enhver kan få den pågældende udskrift, kun have krav på udskriften mv., når den pågældende har en retlig interesse i udskriften mv.

Endelig er der de udskrifter mv., som enhver har adgang til at få. Herunder hører navnlig tingbogsattester og aktindsigt i domme og kendelser mv. i medfør af retsplejelovens §§ 41 b og 41 c.

Retsplejerådet finder det ud fra et adfærdsreguleringshensyn velbegrundet, at udskrifter i denne kategori ikke er gratis.

Retsplejerådet har som nævnt tidligere foreslået at afskaffe retsafgiften og erstatte den med en gebyrhjemmel. Retsplejerådet var dengang opmærksom på, at anonymisering af domme og kendelser var en særlig opgave, som kunne være relevant i forbindelse med aktindsigt hos domstolene, men sjældent ved aktindsigt i den offentlige forvaltning (jf. betænkning nr. 1427 side 159). Retsplejerådet lagde op til, at justitsministeren på grundlag af den foreslåede gebyrhjemmel kunne fastsætte et forhøjet gebyr for nødvendig anonymisering, hvis erfaringerne med de foreslåede nye regler om aktindsigt i domme og kendelser gav anledning til det.

Retsplejerådet har på ny overvejet spørgsmålet om valget mellem afgift eller gebyr. For en afgift taler grundlæggende, at hvis man vælger en enhedsafgift, der er uafhængig af sideantallet og udskriftens form (elektronisk eller på papir), er det en meget

enkel løsning både for brugerne og domstolene. Imod en sådan enhedsafgift taler navnlig, at afgiften vil kunne forekomme høj for korte, elektroniske udskrifter, hvor der ikke har været behov for anonymisering (herunder fordi dokumentet allerede er anonymiseret), og omvendt vil kunne forekomme lav for lange papirudskrifter mv.

Retsplejerådet har også her lagt afgørende vægt på hensynet til forenkling og foreslår derfor uanset de nævnte ulemper at videreføre en fast enhedsafgift for de kopier og udskrifter, som enhver har adgang til at få.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften fastsættes til 150 kr. Dette er et mere ”runt” beløb end den gældende afgiftssats på 175 kr. og svarer til den afgift, Retsplejerådet foreslår for notarens bekræftelse af rigtigheden af en kopi. Der er en vis overordnet lighed mellem disse ekspeditioner, og retsafgiften var da også den samme forud for forhøjelsen i 1989 af afgiften for udskrifter mv.

Retsplejerådet bemærker, at alle, der har en dansk NemID, på tinglysning.dk har gratis adgang til offentligt tilgængelige oplysninger i tinglysningsregistrene. Ligesom i dag vil afgiften for Tinglysningsrettens vedkommende således omfatte udskrifter, som udfærdiges af Tinglysningsretten, og ikke kopier, som borgeren selv downloader eller udskriver fra tinglysning.dk.

Retsplejerådet er endvidere opmærksom på, at der vil blive etableret en domsdatabase, som der bliver gratis adgang til. Domsdatabasen vil dog ikke omfatte alle domme, så også efter etableringen af domsdatabasen vil der være behov for regler om betaling for kopier af domme. Der vil også være behov for regler om betaling for kopier af andre dokumenter (eksempelvis kendelser og for massemediers vedkommende andre indførsler i retsbøgerne) uafhængig af etableringen af domsdatabasen.

6. Appel og genoptagelse

6.1. Anke

Retsplejerådet foreslår, at de gældende principper for retsafgift for anke i civile retssager som udgangspunkt videreføres. Ligesom i dag vil anke i offentlige straffesager være afgiftsfri.

Retsplejerådet foreslår således, at retsafgifterne for anke fortsat skal være magen til retsafgifterne i 1. instans, med en 50 pct. forhøjelse for anke til Højesteret og med forhøjede minimumsafgifter for anke til henholdsvis landsret og Højesteret.

Den omlægning af retsafgifterne for civile retssager i 1. instans, som Retsplejerådet foreslår, vil således gælde tilsvarende i ankesager.

Det betyder, at ved indleveringen af ankestævningen skal der fremover alene betales en fast afgift, der som udgangspunkt er uafhængig af sagens værdi. Ved anke til landsret bør afgiften dog være lavere, hvis ankesagens værdi er højst 100.000 kr.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for anke til landsret skal være 2.000 kr., hvis ankesagen har en værdi på mere end 100.000 kr., og ellers 1.000 kr.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for anke til Højesteret skal være 4.000 kr.

De foreslåede afgiftssatser skal navnlig ses i lyset af de foreslåede afgiftssatser for civile retssager i 1. instans og i lyset af, at retsafgiften for en ankestævning i landsretten efter Retsplejerådets opfattelse bør være højere end retsafgiften for en stævning i 1. instans, og at retsafgiften for en ankestævning i Højesteret også bør være højere end retsafgiften for en stævning i landsretten.

Retsplejerådets forslag indebærer, at retsafgiften for stævning eller ankestævning vil være 750 kr., 1.000 kr. og 4.000 kr. i henholdsvis 1. instans, ankesager i landsretten og ankesager i Højesteret, når sagens eller ankesagens værdi ikke overstiger 100.000 kr. Overstiger sagens eller ankesagens værdi 100.000 kr., vil retsafgiften være 1.500 kr., 2.000 kr. og 4.000 kr. i henholdsvis 1. instans, ankesager i landsretten og ankesager i Højesteret.

Det bemærkes i øvrigt, at den gældende minimumsafgift for anke til landsret på 750 kr. senest blev reguleret i 1989 og med prisudviklingen siden da svarer til 1.276 kr. i 2018. Den gældende minimumsafgift for anke til Højesteret på 1.500 kr. blev ligeledes senest reguleret 1989, og beløbet svarer med prisudviklingen siden da til 2.551 kr. i 2018.

Ligesom i dag vil det være appellantens påstand i ankesagen, der bestemmer ankesagens værdi. Ankesagens værdi skal således bestemmes ud fra den ændring, appellantens påstår i forhold til den indankede dom. Ankesagens værdi kan således godt være lavere end sagens værdi i foregående instans. Hvis appellantens forhøjer sin påstand, kan ankesagens værdi også være højere end sagens værdi i foregående instans.

Det betyder endvidere, at der ligesom i dag også i ankesager skal betales en yderligere retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor. Denne afgift skal fremover betales, hvis ankesagens værdi overstiger 100.000 kr.

Afgiftssatserne for hovedforhandlingen vil ved anke til landsret være de samme som i 1. instans og vil ved anke til Højesteret være 50 pct. højere. Den afgift, der skal betales i en konkret ankesag, skal bestemmes ud fra ankesagens værdi, der som nævnt kan være både lavere og højere end sagens værdi i foregående instans. Det er derfor ikke sikkert, at afgiften for hovedforhandlingen i en konkret ankesag i landsretten er den samme som den afgift, der blev betalt for hovedforhandlingen i foregående instans.

Som i 1. instans vil afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i en ankesag i landsretten, hvis værdi overstiger 100.000 kr., udgøre 3.000 kr., når ankesagen angår prøvelse af myndighedsudøvelse eller er omfattet retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 og 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.). I en ankesag til Højesteret vil denne afgift i disse tilfælde udgøre 4.500 kr. Den samlede afgift for ankesagen bliver dermed i disse tilfælde henholdsvis 5.000 kr. og 8.500 kr. Det bemærkes, at de gældende maksima i disse tilfælde er henholdsvis 4.000 kr. og 6.000 kr., hvilket med prisudviklingen siden 2004, hvor maksimaene blev fastsat, svarer til 4.955 kr. og 7.433 kr. i 2018.

I andre ankesager, hvis værdi overstiger 100.000 kr., vil afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, tilsvarende følge den foreslåede tabel for denne afgift i 1. instans, således at der tillægges 50 pct. ved anke til Højesteret.

Den højeste samlede afgift for anke til landsret bliver dermed 162.000 kr. og for anke til Højesteret 244.000 kr. Til sammenligning er den maksimale afgift i dag 150.000 kr. ved anke til landsret og 225.000 kr. ved anke til Højesteret, hvilket med prisudviklin-

gen siden 2004, hvor maksimaene blev fastsat, svarer til 185.819 kr. og 278.728 kr. i 2018.

Retsplejerådet foreslår at opretholde ordningen med, at sager, der i 1. instans er afgiftsfri, som udgangspunkt også er fritaget for afgift i forbindelse med anke. Retsplejerådet foreslår i den forbindelse også at videreføre, at anke af en sag om stadfæstelse af arrest, hvor der også er anlagt hovedsag, dog ikke skal være afgiftsfri, selv om sagen var afgiftsfri i 1. instans. Når sådanne sager er afgiftsfri i 1. instans, skyldes det således alene, at der vil være betalt retsafgift for hovedsagen i 1. instans. Retsplejerådet foreslår ligeledes at videreføre, at den særlige afgiftsfritagelse i visse huslejesager ikke omfatter ankesager.

Retsplejerådet foreslår desuden at opretholde ordningen med, at personer, der er fritaget for at betale afgift i retssager i 1. instans, også er fritaget for at betale afgift i forbindelse med anke. Det bemærkes, at det ligesom i dag indebærer, at afgiftsfritagelse i kraft af fri proces eller retshjælpsforsikringsdækning forudsætter, at den fri proces eller retshjælpsforsikringen dækker ankesagen. En anke iværksat af en part, der havde fri proces i den indankede sag, er således kun afgiftsfri, hvis parten også har fri proces i ankesagen.

Retsplejerådet foreslår endvidere at videreføre reglen om, at retsafgiften for ankesagen tilbagebetales, hvis sagen hjemvises til ny behandling i en tidligere instans. Reglen blev indført ved lovændringen i 2004 på grundlag af Retsplejerådets forslag i betænkning nr. 1436/2004.

6.2. Kære

Retsplejerådet foreslår at opretholde den gældende ordning med en fast retsafgift for kære til henholdsvis landsret og Højesteret, således at afgiften er højere for kære til Højesteret. Det betyder, at kære til Den Særlige Klageret fortsat vil være afgiftsfri.

Retsplejerådet foreslår ingen ændringer i anvendelsesområdet for kæreafgiften, der således ligesom i dag ikke alene skal betales for kæremål under civile retssager, men for kæremål i alle sagstyper, herunder fogedsager, skiftesager, tinglysningsager og offentlige straffesager. Det bemærkes i den forbindelse, at kæremål i offentlige straffe-

sager fortsat vil være afgiftsfri, bl.a. når kæremålet er iværksat af sigtede eller tiltalte eller af anklagemyndigheden.

Retsplejerådet foreslår, at retsafgiften for kære til landsret skal være 750 kr. og for kære til Højesteret 1.500 kr. De foreslåede afgiftssatser skal navnlig ses i lyset af, at de gældende satser på 400 kr. og 750 kr. senest blev reguleret i 1989, og at disse beløb med prisudviklingen siden da svarer til 680 kr. og 1.276 kr. i 2018.

Efter Retsplejerådets opfattelse vil den foreslåede forhøjelse understøtte, at kæreafgiften modvirker ubegrundede eller løst funderede kæremål, uden at afgiften derved bliver så høj, at berettigede kæremål afskæres alene på grund af afgiftens størrelse.

Det bemærkes herved, at en række kæremål fortsat vil være afgiftsfri, herunder som nævnt alle kæremål iværksat af sigtede eller tiltalte i en offentlig straffesag.

Retsplejerådet foreslår desuden at opretholde ordningen med, at kære iværksat af en part i en civil retssag, der er afgiftsfri, eller hvor parten er afgiftsfritaget, som udgangspunkt ligeledes er afgiftsfri. Det betyder bl.a., at en part, der har fri proces, ikke skal betale kæreafgift, og i modsætning til, hvad der gælder ved anke, er det i den forbindelse tilstrækkeligt, at parten har fri proces i den instans, hvis afgørelse påkæres. Afgiftsfritagelsen gælder således, selv om parten ikke har søgt eller fået fri proces til behandlingen i kæreinstansen.

Retsplejerådet foreslår i den forbindelse også at videreføre, at kære i en sag om stadfæstelse af arrest, hvor der også er anlagt hovedsag, dog ikke skal være afgiftsfri, selv om sagen var afgiftsfri i 1. instans. Når sådanne sager er afgiftsfri i 1. instans, skyldes det således alene, at der vil være betalt retsafgift for hovedsagen i 1. instans. Retsplejerådet foreslår ligeledes at videreføre, at den særlige afgiftsfritagelse i visse huslejesager ikke omfatter kæresager.

Afgiftsfritagelsen vil endvidere i lighed med den gældende ordning ikke omfatte kære i fogedsager og skiftesager.

Retsplejerådet foreslår endvidere at videreføre, at kæreafgiften tilbagebetales, hvis en afgørelse omgøres af den ret eller myndighed, der har truffet den påkærede afgørelse. Omgørelsen kan ske, inden sagen sendes til appelinstansen, således at kæremålet bort-

falder, og vil normalt være udtryk for, at den kærende fra først af burde have haft medhold. Det er derfor rimeligt, at afgiften for kære tilbagebetales i disse tilfælde, og så selv om omgørelsen i visse tilfælde f.eks. kan være foranlediget af nye oplysninger i kæreskriftet, som ikke var fremme under den oprindelige behandling af sagen.

Retsplejerådet foreslår endvidere at videreføre, at kæreafgiften tilbagebetales, når den kærende helt eller delvist får medhold i sin kære. Appellinstansens ændring skyldes ikke altid, at den ret, der afsagde den kærede afgørelse, har begået fejl, men kan derimod skyldes, at kærende er kommet med mere fyldestgørende oplysninger i forbindelse med kæremålet. På den anden side vil kæremål ofte vedrøre processuelle spørgsmål, som modparten i sagen ikke altid har en interesse i. Det kan derfor forekomme urimeligt, hvis modparten bliver pålagt at betale kæreafgiften efter reglerne om sagsomkostninger, som det er tilfældet med ankeafgiften, der ikke tilbagebetales, selv om appellantten får helt eller delvist medhold i anken.

6.3. Genoptagelse

Retsplejerådet foreslår at videreføre reglen om, at der ikke skal betales ny retsafgift i en sag, der genoptages.

Den retsafgift, der oprindeligt er betalt, bør således også dække genoptagelsen.

6.4. Ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke

Retsplejerådet foreslår at videreføre retsafgiften for en ansøgning til Højesteret om tilladelse til ekstraordinær genoptagelse eller anke af en dom i en borgerlig sag i medfør af retsplejelovens § 399.

Efter Retsplejerådets opfattelse er det således af adfærdsreguleringsmæssige grunde velbegrundet, at en sådan ansøgning er afgiftspligtig.

Retsplejerådet foreslår, at afgiftssatsen for en sådan ansøgning forhøjes fra 1.500 kr. til 2.000 kr. Den gældende afgiftssats stammer fra 1989, og med prisudviklingen siden da svarer den til 2.551 kr. i 2018. Når Retsplejerådet ikke foreslår en fuld pristalsregulering til (afrundet) 2.500 kr., skyldes det bl.a. hensynet til sammenhæng på tværs, idet 2.500 kr. ikke i øvrigt indgår som en afgiftssats i Retsplejerådets forslag. Der er tale

om et begrænset sagsantal, så den provenumæssige virkning vil være uvæsentlig. Endvidere finder Retsplejerådet, at en afgift på 2.000 kr. i sager af denne karakter vil være tilstrækkelig til at modvirke ubegrundede eller løst funderede ansøgninger.

Retsplejerådet foreslår også at videreføre reglen om, at afgiften tilbagebetales, hvis ansøgningen imødekommes.

Forenklingssynet taler ganske vist for at afskaffe denne særregel om tilbagebetaling, men i betragtning af, at sagsantallet er meget lavt, har Retsplejerådet dog fundet, at det administrative besvær ved at besvare reglen er begrænset.

Det følger af den generelle regel om, at der ikke skal betales ny retsafgift i en sag, der genoptages, jf. herom afsnit 6.3 ovenfor, at der fortsat ikke skal betales ny retsafgift i den genoptagne sag, når Højesteret tillader ekstraordinær genoptagelse. Den retsafgift, der oprindeligt er betalt i sagen, vil således også dække behandlingen af den genoptagne sag.

Efter de gældende regler skal der heller ikke betales retsafgift for ankesagen, når Højesteret tillader ekstraordinær anke. Retsplejerådet foreslår, at denne afgiftsfritagelse ikke videreføres. I modsætning til ved ekstraordinær genoptagelse, hvor der tidligere vil være betalt retsafgift for sagens behandling i den pågældende instans, er der ved ekstraordinær anke tale om behandling i en ny instans. I overensstemmelse med det generelle princip om, at retsafgiften dækker sagens behandling i den pågældende instans, og at der skal betales særskilt retsafgift for appel, bør der således fremover også betales sædvanlig afgift for en anke, der sker på grundlag af en tilladelse fra Højesteret i medfør af retsplejelovens § 399. Det bemærkes herved, at retsafgiften for Højesterets behandling af ansøgningen om ekstraordinær anke som nævnt tilbagebetales, når ansøgningen imødekommes.

6.5. Ansøgninger til Procesbevillingsnævnet om appektilladelse

Ansøgninger til Procesbevillingsnævnet om appektilladelse er i dag gratis.

Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene har peget på muligheden af at rykke en del af retsafgiften for appel frem, således at den betales allerede ved ansøgningen til Procesbevillingsnævnet.

Formålet med en sådan fremrykning af afgiften vil være at modvirke ubegrundede eller løst funderede ansøgninger om appeltilladelse.

Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene pegede – baseret på de gældende retsafgifter for appel – på, at retsafgiften kunne fastsættes til 750 kr. for ansøgning om tilladelse til anke til landsret og 1.500 kr. for ansøgning om tilladelse til anke til Højesteret og til 400 kr. for ansøgning om tilladelse til kære til landsret og 750 kr. for ansøgning om tilladelse til kære til Højesteret.

Med Retsplejerådets forslag til retsafgifter for appel vil det være nærliggende, hvis man følger denne tankegang, i givet fald at fastsætte retsafgiften for ansøgning om tilladelse til kære til 750 kr. ved kære til landsret og 1.500 kr. ved kære til Højesteret. Med hensyn til anke vil der i givet fald være to muligheder, hvis man følger denne tankegang. Den ene mulighed er, at retsafgiften for ansøgning om anketilladelse fastsættes til den fulde afgift for indlevering af ankestævning, dvs. 1.000 kr./2.000 kr. ved anke til landsret og 4.000 kr. ved anke til Højesteret. Den anden mulighed er, at retsafgiften for ansøgning om anketilladelse fastsættes lavere, dvs. 750 kr. ved anke til landsret og – mest nærliggende – 1.500 kr. ved anke til Højesteret, sådan at afgiften for ansøgning om appeltilladelse er ens for anke og kære. Endelig kunne man som en tredje mulighed omfattende både anke og kære fastsætte en enhedsafgift for ansøgning om appeltilladelse på 750 kr.

Imod at pålægge ansøgninger om appeltilladelse retsafgift taler først og fremmest, at det vil pålægge parterne og Procesbevillingsnævnet yderligere administrative byrder. Procesbevillingsnævnet ville således som en ny opgave skulle beregne og opkræve retsafgift. Det bemærkes herved, at Retsplejerådet anser det for en selvfølge, at de afgiftsfritagelser, Retsplejerådet foreslår videreført for henholdsvis anke og kære, også vil gælde i forhold til ansøgninger om appeltilladelse. Procesbevillingsnævnet ville således ikke blot automatisk skulle opkræve retsafgift i alle sager, men ville skulle sortere ansøgningerne i afgiftspligtige og afgiftsfri. Endvidere står man med valget mellem enten at fastsætte en differentieret retsafgift i Procesbevillingsnævnet, som fuldt ud svarer til kæreafgiften henholdsvis retsafgiften for indlevering af ankestævning, eller at fastsætte en lavere afgift i Procesbevillingsnævnet. En sådan differentieret afgift indebærer, at parterne og Procesbevillingsnævnet ikke alene skal sondre mellem afgiftspligtige og afgiftsfri sager, men også mellem ansøgninger om anke og kære og

mellem appel til landsret og Højesteret. En lavere afgift – herunder en eventuel enhedsafgift – betyder til gengæld, at der efterfølgende skal betales og opkræves yderligere afgift, når appel iværksættes.

Samlet set betyder det, at det efter Retsplejerådets opfattelse er tvivlsomt, om den potentielle lettelse i Procesbevillingsnævnets arbejde som følge af færre ansøgninger vil være større end de administrative byrder for Procesbevillingsnævnet og domstolene ved, at Procesbevillingsnævnet skal beregne og opkræve retsafgift, og at domstolene skal tage hensyn til den retsafgift, appellant har betalt for ansøgningen til Procesbevillingsnævnet. Selv hvis der måtte antages at være en lille nettogevinst for det offentlige, er det efter Retsplejerådets opfattelse tvivlsomt, om en sådan flytning af ressourcer fra sagsbehandlingen vedrørende ansøgninger til beregning og opkrævning af afgifter ville være hensigtsmæssigt, endsige rimelig i forhold til borgerne.

Der er således nogle grundlæggende forskelle mellem en sags behandling ved retterne og ved Procesbevillingsnævnet. Sagerne om appellatilladelse ved Procesbevillingsnævnet er karakteriseret ved, at størstedelen af ansøgningerne bliver afslået, og at nævnets afgørelser er meget kortfattede sammenlignet med afgørelser fra retterne. For borgerne vil en afgift for ansøgninger om appellatilladelse derfor formentlig opleves som relativt mere byrdefuld end den retsafgift, man betaler til retten for at appellere en sag og for rettens arbejde hermed.

Af Procesbevillingsnævnets årsberetning for 2017 fremgår følgende om antallet af ansøgninger og bevillinger i civile sager i 2017 (side 45-50):

	Ansøgninger	Bevillinger	Bevillingsandel
Anke til landsret	235	90	38 pct.
Kære til landsret	604	217	36 pct.
Anke til Højesteret	298	48	16 pct.
Kære til Højesteret	302	46	15 pct.
I alt	1.439	401	28 pct.

Sager efter den færøske eller grønlandske retsplejelov er ikke medtaget.

Eftersom anke altid og kære som overvejende hovedregel er afgiftsfri i offentlige straffesager, er det ikke relevant at se på antallet af ansøgninger og bevillinger i straffesager.

Retsplejerådet kan på denne baggrund ikke anbefale, at der indføres retsafgift for ansøgning til Procesbevillingsnævnet om appeltilladelse.

7. Reguleringsmekanisme

Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene anførte, at det bør overvejes, om der skal være en reguleringsmekanisme, som sikrer, at retsafgifterne reguleres med pris- og lønudviklingen.

Retsplejerådets forslag opererer med følgende faste afgifter, der er uafhængige af sagens værdi:

Bekræftelse af rigtigheden af en kopi	150 kr.
Kopier og udskrifter	
Notarialforretninger	300 kr.
Anmodning om meddelelse af forbud eller påbud	750 kr.
Anmodning om bevisoptagelse	
Anmodning efter voldgiftslovens § 5	
Betalingspåkrav	
Anmodning om fogedforretning	
Anmodning om bistand til ægtefælleskifte mv.	
Anmodning om genoptagelse af ægtefælleskifte mv.	
Anmodning om dødsfaldskendelse	
Anmodning fra en eller flere arvinger om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte	
Anmodning om udnævnelse af granskningsmænd	
Anmodning om genoptagelse af boet efter et kapital-selskab i henhold til selskabslovens § 235	
Kære til landsret	1.500 kr.
Anmodning om auktion	
Afslutning af auktion med hammerslag	

Konkursbegæring	1.500 kr.
Begæring om rekonstruktionsbehandling	
Udlevering til forenklet privat skifte	
Kære til Højesteret	
Ansøgning om ekstraordinær anke eller genoptagelse	2.000 kr.
Anke til Højesteret, indlevering af ankestævning	4.000 kr.
Konkursbehandling	9.000 kr.

Retsplejerådets forslag opererer endvidere med følgende afgifter med en høj og en lav sats, der afhænger af sagens værdi:

	Lav sats	Høj sats	Beløbsgrænse
Sagsanlæg i 1. instans	750 kr.	1.500 kr.	100.000 kr.
Anke til landsret, indlevering af ankestævning	1.000 kr.	2.000 kr.	100.000 kr.
Ægtefælleskifte mv. ved bobehandler	1.500 kr.	10.500 kr. (tillæg på 9.000 kr.)	1,5 mio. kr.
Dødsbobehandling, almindeligt privat skifte eller skifte ved bobestyrer			

Retsplejerådet foreslår endelig en serie af afgiftsklasser for retsafgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor:

Sagsværdiinterval	Byret og landsret	Højesteret
100.001-250.000 kr.	3.000 kr.	4.500 kr.
250.001-500.000 kr.	8.000 kr.	12.000 kr.
500.001-1.000.000 kr.	14.000 kr.	21.000 kr.
1.000.001-2.000.000 kr.	35.000 kr.	52.500 kr.
2.000.001-3.000.000 kr.	60.000 kr.	90.000 kr.
3.000.001-4.000.000 kr.	85.000 kr.	127.500 kr.
4.000.001-5.000.000 kr.	110.000 kr.	165.000 kr.
5.000.001-6.000.000 kr.	135.000 kr.	202.500 kr.
Over 6.000.000 kr.	160.000 kr.	240.000 kr.

Retsplejerådets forslag skal ses i lyset af, at rådet i overensstemmelse med opdraget har gennemgået samtlige retsafgifter og foreslår et stort antal forenklinger og betydelige omlægninger af retsafgifterne inden for et nogenlunde uændret samlet provenu.

Retsplejerådets forslag skal endvidere ses i lyset af, at en del faste afgifter og minimumsafgifter senest blev reguleret i 1989.

Retsplejerådet har derfor i sit forslag haft rum til at foreslå i nogle tilfælde procentvis betydelige afgiftsforhøjelser af faste afgifter og minimumsafgifter, men således at alle procentafgifter afskaffes. Retsplejerådet har dermed også haft rum til at foreslå beløbsmæssigt ”runde” afgifter.

Som det fremgår, er det således kun de tre laveste afgiftssatser, der ikke er delelige med 500 kr. Endvidere angår de to laveste afgiftssatser nogle særlige forretninger, notarialforretninger og kopier og udskrifter. I såvel egentlige retssager som foded- og skiftesager mv. er det således kun den laveste grundafgift på 750 kr., der ikke er delelig med 500 kr.

Retsplejerådet opfatter endvidere beløbet 750 kr. som ”halvrundt”, fordi det er $\frac{3}{4}$ af 1.000 kr. Det er også tilsigtet, at denne afgiftssats, der foreslås for et stort antal forskellige anmodninger, efter forslaget udgør halvdelen af afgiftssatsen for flere andre anmodninger. Retsplejerådet har også derfor valgt 750 kr. og 1.500 kr. fremfor 700 kr./1.400 kr. eller 800 kr./1.600 kr. Denne tanke går endda yderligere et trin op, idet afgiftssatsen 3.000 kr. tilsigtet er det dobbelte og altså alternativt skulle have været 2.800 kr. eller 3.200 kr.

Retsplejerådet er imidlertid opmærksom på, at der navnlig for de faste afgiftssatser, der er uafhængige af sagens værdi, med tiden vil opstå en modsætning mellem på den ene side at anvende afgiftssatser, der er så ”runde” som foreslået af Retsplejerådet, og på den anden side at have afgiftssatser, der står i et rimeligt forhold til pris- og lønudviklingen. Hvis man skal fastholde samme ”runde” beløb for alle afgiftssatser, vil man først skulle regulere, når pris- og lønudviklingen giver grundlag for at forhøje afgiften på 750 kr. til 1.000 kr., dvs. en forhøjelse på ca. 33 pct.

Med hensyn til de afgifter, hvor der er en lav og en høj sats afhængig af, om sagens værdi ligger over eller under en beløbsgrænse, vil der også med tiden være grund til en

regulering som følge af pris- og lønudviklingen, men beløbsgrænsen vil her gøre, at afgifternes realværdi ikke udhules helt så meget som for de faste afgifters vedkommende. Når beløbsgrænsen ikke reguleres, vil der således med tiden i flere sager blive betalt afgift med den høje sats.

Med hensyn til afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, vil der også med tiden være grund til en regulering som følge af pris- og lønudviklingen, men her betyder det dog mindre, fordi der er en hel serie af afgiftsklasser, hvor afgiften er højere, jo højere sagens værdi er.

Efter Retsplejerådets opfattelse kan det have en selvstændig værdi, at afgiftssatser ikke reguleres for hyppigt, dvs. hverken hvert eller hvert andet år, men i det mindste kun hvert tredje år eller sjældnere.

Retsplejerådet har ikke i sit lovudkast medtaget regler om en regulering af de foreslåede afgiftssatser og beløbsgrænser. Retsplejerådet skal herved pege på muligheden af, at det løbende, eksempelvis hvert tredje år, overvejes, om der er grund til at foreslå ændringer i afgiftssatser eller beløbsgrænser. En tilsvarende ordning er efter anbefaling fra Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene blevet indført med hensyn til visse beløbsgrænser i retsplejeloven, jf. Folketingstidende 2013-14, A, L 178 som fremsat, side 34.

Kapitel 6

Lovudkast med bemærkninger

1. Lovudkast

Forslag til lov om retsafgifter

Afsnit I

Afgifter for borgerlige domssager i første instans m.v.

Kapitel 1

Borgerlige domssager

§ 1. Ved sagens anlæg betales 1.500 kr.

Stk. 2. For sager, der ikke har økonomisk værdi, eller som har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr., betales dog ved sagens anlæg 750 kr. Det samme gælder for sager, der alene angår:

- 1) Servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag.
- 2) Mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder.
- 3) Erhvervelse af ejendomsdom.
- 4) Dødsformodning.

§ 2. I sager, der har en økonomisk værdi på mere end 100.000 kr., betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor. Afgiftspligten påhviler den, der har anlagt sagen, jf. dog § 5.

Stk. 2. Afgift efter stk. 1 betales dog ikke i sager, der er omfattet af § 1, stk. 2, 2. pkt.

Stk. 3. Afgiften efter stk. 1 udgør 3.000 kr. i sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4.

Stk. 4. I andre sager fastsættes afgiften efter stk. 1 i forhold til sagens værdi efter følgende tabel:

<i>Sagens værdi</i>	<i>Afgift</i>
100.001-250.000 kr.	3.000 kr.
250.001-500.000 kr.	8.000 kr.
500.001-1.000.000 kr.	14.000 kr.
1.000.001-2.000.000 kr.	35.000 kr.
2.000.001-3.000.000 kr.	60.000 kr.
3.000.001-4.000.000 kr.	85.000 kr.
4.000.001-5.000.000 kr.	110.000 kr.
5.000.001-6.000.000 kr.	135.000 kr.
Over 6.000.000 kr.	160.000 kr.

Stk. 5. Afgiften efter stk. 1 forfalder til betaling, når retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, dog tidligst 3 måneder før hovedforhandlingen. Afgiftspligten bortfalder, hvis retten senest 2 uger før hovedforhandlingens begyndelse modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

Stk. 6. I sager, der afgøres uden mundtlig hovedforhandling, forfalder afgiften efter stk. 1 til betaling, når retten træffer beslutning om skriftlig behandling. Afgiftspligten bortfalder, hvis retten inden indleveringen af det sidste procedureindlæg modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

§ 3. Sagens værdi bestemmes efter påstanden i stævningen. Ved fastsættelsen af afgiften efter § 2 bestemmes sagens værdi dog efter påstanden på det tidspunkt, hvor afgiften forfalder til betaling, jf. § 2, stk. 5 og 6. Omfatter påstanden flere krav, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav, også hvor sagen anlægges af flere sagsøgere eller mod flere sagsøgte. Renter og omkostninger medregnes ikke.

Stk. 2. Angår påstanden en ydelse, der skal betales et ubestemt antal gange, beregnes værdien ved at gange ydelserne pr. år med 10, jf. dog stk. 3. Angår påstanden en ydelse, der skal betales et bestemt antal gange, beregnes værdien ved at gange ydelsen pr. gang med antallet af gange, ydelsen skal betales. Værdien kan dog ikke overstige ydelserne pr. år ganget med 10, jf. dog stk. 3. Er ydelserne ikke af samme størrelse, lægges ydelserne for det sidste år inden sagens anlæg til grund for beregningen.

Stk. 3. Værdien af sager i henhold til lejelovgivningen beregnes, når sagen omfattes af stk. 2, 1. pkt., ved at gange den årlige ydelse, påstanden angår, med 5. Omfattes sagen af stk. 2, 2. pkt., kan værdien ikke overstige ydelserne pr. år ganget med 5. For sager om opsigelse eller ophævelse af lejemål fastsættes sagens værdi dog til 1 års leje.

Stk. 4. Kan sagens værdi ikke bestemmes på grundlag af påstanden i stævningen, skal sagsøgeren anslå værdien så nøjagtigt som muligt. Om fornødent ansætter retten værdien ved et skøn.

Stk. 5. Udvides påstanden, omberegnes afgiften på grundlag af den udvidede påstand.

§ 4. Adcitationssøgsmål og interventionssøgsmål efter retsplejelovens § 251 anses som selvstændige søgsmål. For indtræden i sager efter retsplejelovens § 252 betales ingen afgift.

§ 5. Nedlægger sagsøgte påstand om selvstændig dom, betragtes denne påstand som et selvstændigt søgsmål.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke, hvor sagsøgte i en sag om patentindgreb påstår patentet kendt ugyldigt eller i en sag om designindgreb påstår registreringen af designet udslettet.

§ 6. Afgiften tilbagebetales, hvis retten hæver sagen i medfør af retsplejelovens § 361.

§ 7. Der betales ikke ny afgift i en sag, der genoptages.

Stk. 2. Hjemvises en sag til ny behandling i tidligere instans, betales ikke ny afgift for den fornyede behandling.

§ 8. Afgiftsfri er sager om:

- 1) Nægtelse af valgret til Folketinget, regionsrådet, kommunalbestyrelsen eller Europa-Parlamentet.
- 2) Adoption.
- 3) Familieretlige spørgsmål, der behandles efter retsplejelovens kapitel 42.
- 4) Fuldbyrkelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.
- 5) Værgemål.
- 6) Prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.
- 7) Prøvelse af administrative afgørelser efter § 112 i lov om fuldbyrkelse af straf m.v.
- 8) Beslutninger om administrativ udvisning m.v. behandlet efter udlændingelovens kapitel 7 b.
- 9) Stadfæstelse af arrest, for så vidt der her i landet er anlagt sag om den fordring, for hvilken arrest er gjort.

Stk. 2. Afgiftsfri er endvidere sager, der anlægges i henhold til lejelovens § 49 og sager, der vedrører kapitel II-V i lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

§ 9. Afgift betales ikke af:

- 1) En statstjenestemand, der anlægger sag efter ordre.
- 2) En part, der er fritaget for betaling af afgifter i medfør af retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1.
- 3) En part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, og som opfylder de økonomiske betingelser efter retsplejelovens § 325.

Stk. 2. Retten træffer afgørelse om betaling af sagsomkostninger, som om der ikke var afgiftsfrihed efter stk. 1, nr. 1 eller 3, herunder et skønsmæssigt fastsat beløb svarende til de afgifter, der efter sagens værdi skulle have været betalt. Pålægges modparten at betale sagsomkostninger svarende til de afgifter, der skulle have været betalt, tilfalder beløbet statskassen.

Kapitel 2

Midlertidige afgørelser om forbud eller påbud

§ 10. For anmodning om meddelelse af forbud eller påbud betales 750 kr.

Stk. 2. §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 3

Bevisoptagelse m.v.

§ 11. For anmodning om bevisoptagelse, der ikke sker under eller til brug for en her i landet anlagt retssag eller sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud, betales 750 kr. Der betales ny afgift efter 1. pkt. for en anmodning om besvarelse af supplerende spørgsmål til et syn og skøn, som fremsættes mere end 3 måneder efter skønserklæringens afgivelse.

Stk. 2. For anmodning efter voldgiftslovens § 5 betales 750 kr.

Stk. 3. Søforklaringer er afgiftsfri.

Stk. 4. §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse.

Afsnit II

Afgifter for faged- og auktionsforretninger

Kapitel 4

Betalingspåkrav

§ 12. For betalingspåkrav betales 750 kr.

Stk. 2. Afgiftspligten bortfalder, hvis forkyndelse af betalingspåkravet undlades, fordi udlæg er udelukket efter retsplejelovens § 490 eller konkurslovens §§ 12 c, 31 eller 207 og fordringshaveren har anmodet om, at forkyndelse i så fald undlades, jf. retsplejelovens § 477 d, stk. 1.

Stk. 3. §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 5

Fogedforretninger

§ 13. For anmodning om følgende fogedforretninger betales 750 kr.:

- 1) Udlæg.
- 2) Fuldbyrkelse af domme, retsforlig og voldgiftskendelser, der ikke lyder på penge.
- 3) Indsættelses- og udsættelsesforretninger uden sædvanligt eksekutionsgrundlag.
- 4) Arrest.
- 5) Bistand til opretholdelse af forbud og påbud.
- 6) Bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder m.v.

Stk. 2. Når tvangsfuldbyrkelse iværksættes på grundlag af et betalingspåkrav i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., betales ikke afgift efter stk. 1, nr. 1, jf. dog stk. 6.

Stk. 3. Anmodes der straks i tilslutning til en tilbagetagelsesforretning om udlæg efter kreditaftalelovens § 42, betales ikke afgift efter stk. 1, nr. 1, jf. dog stk. 6.

Stk. 4. Angår fogedforretningen samme krav hos flere skyldnere, betales afgift efter stk. 1 for hver skyldner. Dette gælder dog ikke, hvis skyldnerne er samlevende ægtefæller, eller hvor fogedforretningen angår fast ejendom, som tilhører skyldnerne i fælleskab.

Stk. 5. Afgiftspligten efter stk. 1, nr. 1 og 4, bortfalder, hvis fogedretten efter retsplejelovens § 490, stk. 1, afviser at foretage udlægsforretning, eller hvis forretningen afvises efter konkurslovens §§ 12 c, 31 eller 207.

Stk. 6. Der skal betales ny afgift efter stk. 1, når rekvirenten mere end 1 år efter, at afgiftspligt er indtrådt, fremsætter ny anmodning vedrørende kravet over for samme fogedret eller fogedretten i en anden retskreds.

§ 14. Afgiftsfri er fogedforretninger vedrørende:

- 1) Bøder, konfiskerede værdier og sagsomkostninger i straffesager, der inddrives af det offentlige.
- 2) Afgifter og sagsomkostninger, som det påhviler domstolene at indkræve.
- 3) Krav, der tilkommer en part, der er fritaget for betaling af afgifter i medfør af retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1.
- 4) Krav, der tilkommer en part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved fogedsagen, og som opfylder de økonomiske betingelser efter retsplejelovens § 325.
- 5) Krav tillagt en statstjenestemand under en af tjenestemanden efter ordre anlagt sag.
- 6) Borgerlige krav fastsat under en offentlig straffesag.
- 7) Beslaglæggelse i tilknytning til meddelelse af forbud eller påbud, når retten har henvist spørgsmålet om beslaglæggelse til særskilt behandling ved fogedretten.
- 8) Afgørelser efter kapitel 2 a i lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser m.v. på det civil- og handelsretlige område om, at en udenlandsk retsafgørelse skal anerkendes eller er eksigibel her i landet, eller at et udenlandsk officielt bekræftet dokument eller retsforlig er eksigibelt her i landet.

Kapitel 6

Auktion

§ 15. Der betales afgift efter reglerne i dette kapitel for:

- 1) Tvangsauktioner og frivillige auktioner, der afholdes af fogedretten over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre.
- 2) Tvangsauktioner, der afholdes af fogedretten over aktier, gældsbreve og andre fordringer.

§ 16. For anmodning om auktion betales 1.500 kr. Dog betales ikke afgift for anmodning om ny auktion i medfør af retsplejelovens § 576, stk. 1.

Stk. 2. Er der meddelt fri proces til auktionen, finder § 9, stk. 1, nr. 2, tilsvarende anvendelse.

§ 17. Afsluttes auktionen med hammerslag, betales yderligere 1.500 kr. Afholdes der ny auktion i medfør af retsplejelovens § 576, betales kun afgift én gang.

Stk. 2. Afgiftspligten efter stk. 1 indtræder ved auktionens slutning.

Afsnit III

Afgifter for skifte

Kapitel 7

Anmodninger til skifteretten m.v.

§ 18. For en fordringshavers begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling betales 1.500 kr.

Stk. 2. Indgiver flere fordringshavere begæring på forskelligt grundlag, betales afgift af hver fordringshaver for sig, hvad enten begæringerne er indeholdt i et eller flere dokumenter. Indgiver en forening af erhvervsdrivende eller lønmodtagere samtidig begæring på flere fordringshavers vegne, betales dog kun afgift som for én begæring.

§ 19. Der betales 750 kr. for anmodning om:

- 1) Bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte m.v.
- 2) Genoptagelse af et bo, jf. § 78 i lov om ægtefælleskifte m.v.
- 3) Dødsfaldskendelse.
- 4) Udnævnelse af granskningsmænd i henhold til selskabsloven.
- 5) Genoptagelse af boet efter et kapitalsekskab i henhold til selskabslovens § 235.

Stk. 2. Samme afgift betales for anmodning fra en eller flere arvinger om, at en ægtefælle, der hendsidder i uskiftet bo, skal skifte.

§ 20. Afgiftsfri er anmodning om:

- 1) Udmeldelse af vurderingsmænd.
- 2) Førelse af testaments- eller arvelegitimationsvidner.

§ 21. Er der meddelt fri proces til begæringen eller anmodningen, finder § 9, stk. 1, nr. 2, tilsvarende anvendelse på begæring om konkurs og på anmodninger, der er nævnt i § 19, stk. 1, nr. 1-3, og stk. 2.

§ 22. Der betales afgift efter kapitel 1 for behandling af:

- 1) Tvister i konkursboer angående anmeldte fordringer og krav eller deres fortrinsret, jf. konkurslovens § 246.
- 2) Tvister, der indbringes for skifteretten i medfør af selskabslovens § 221, stk. 3.
- 3) Tvister, der indbringes for skifteretten i medfør af § 2 i lov om ægtefælleskifte m.v.

4) Tvister, der opstår i forbindelse med skifte af et dødsbo eller et uskiftet bo, og som forudsættes afgjort ved dom.

Stk. 2. Der betales afgift efter kapitel 3 for anmodning til skifteretten om bistand til sagens oplysning under et privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver, jf. § 65 i lov om ægtefælleskifte m.v.

Stk. 3. Der betales afgift efter kapitel 5 for ind- og udsættelsesforretninger i medfør af konkurslovens § 112 eller § 73 i lov om ægtefælleskifte m.v.

Stk. 4. Begæring om pålæg af konkurskarantæne er afgiftsfri.

Kapitel 8

Konkursbehandling

§ 23. For konkursbehandling betales 9.000 kr.

Stk. 2. Der betales ikke afgift ved genoptagelse af en bobehandling.

Stk. 3. Afgiftspligten indtræder, når skifteretten afsiger konkursdekret.

Stk. 4. Afgiften forfalder til betaling, når udlodning kan ske, og betales af boets midler, jf. konkurslovens § 94, nr. 4.

Kapitel 9

Ægtefælleskifte m.v.

§ 24. Af boer, der i medfør af lov om ægtefælleskifte m.v. behandles ved bobehandling, betales 1.500 kr.

Stk. 2. Overstiger bobeholdningen 1,5 mio. kr., betales yderligere 9.000 kr. Angår skiftet en del af boet, medregnes alene den del, der er omfattet af skiftet.

Stk. 3. Afgiftspligten indtræder, når skifteretten henviser boet til bobehandler.

Stk. 4. Afgiften forfalder til betaling, når boopgørelsen er endelig. Afbrydes skiftet, jf. § 30 i lov om ægtefælleskifte m.v., forfalder afgiften til betaling, når de afgiftspligtige modtager meddelelse om afgiftsberegningen.

§ 25. Kan størrelsen af afgiften efter § 24 i tilfælde, hvor skiftet afbrydes, jf. § 30 i lov om ægtefælleskifte m.v., ikke afgøres på grundlag af de foreliggende oplysninger, kan skifteretten pålægge de afgiftspligtige inden en nærmere fastsat frist at fremkomme med de oplysninger, der er nødvendige for at træffe afgørelse om afgiftspligten.

Stk. 2. Fremkommer oplysningerne ikke inden den fastsatte frist, kan skifteretten pålægge de afgiftspligtige daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil oplysningerne fremkommer.

§ 26. En lodtager i boet hæfter solidarisk for afgiften efter § 24 med værdien af det, denne har modtaget, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Ved skifte af ægtefællers fællesbo gælder § 44 i lov om ægtefælleskifte m.v.

Kapitel 10

Dødsbobehandling

§ 27. Af boer, der udleveres til privat skifte, herunder forenklet privat skifte, eller som behandles ved bobestyrer, betales 1.500 kr.

§ 28. Af boer, der behandles efter de almindelige regler om privat skifte eller ved bobestyrer, betales yderligere 9.000 kr., hvis arvebeholdningen i henhold til boopgørelsen overstiger 1,5 mio. kr.

Stk. 2. I boer, der har været udleveret til almindeligt privat skifte eller til behandling ved bobestyrer og derefter udleveres til uskiftet bo, afgøres afgiftspligten efter stk. 1 på grundlag af den formueoversigt, der skal indleveres efter arvelovens § 22.

§ 29. Afgiftspligten efter §§ 27 og 28 indtræder ved boets udlevering.

Stk. 2. Der betales ikke afgift på ny, hvis et bo genoptages eller udleveres til en anden behandlingsmåde.

§ 30. I boer, der udleveres til privat skifte, herunder forenklet privat skifte, forfalder afgiften efter § 27 til betaling ved boets udlevering. Afgiften efter § 28 forfalder til betaling, når boopgørelsen er endelig.

Stk. 2. I boer, der behandles ved bobestyrer, forfalder afgiften efter §§ 27 og 28 til betaling, når udlodning kan ske. Overgår boet inden udlodningen til anden behandlingsmåde, skal der i forbindelse hermed betales afgift efter § 27.

Stk. 3. I boer omfattet af § 28, stk. 2, forfalder afgiften efter § 28 til betaling ved indlevering af formueoversigten.

§ 31. I privatskiftede boer hæfter arvingerne solidarisk for afgiften efter §§ 27 og 28.

Stk. 2. Arvinger, der ved boets udlevering er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som var under konkurs, hæfter dog alene med værdien af det, de eller konkursboet har modtaget, og i det forhold, i hvilket arvingerne var berettigede til at modtage bos- og arvelod. Begrænsningerne finder tilsvarende anvendelse på regreskrav fra medarvinger.

§ 32. I boer, der behandles ved bobestyrer, betales afgiften efter §§ 27 og 28 af boets midler. Bobestyreren hæfter for afgiftens betaling.

Afsnit IV

Afgifter for forskellige handlinger

Kapitel 11

Notarialforretninger

§ 33. For notarialforretninger betales 300 kr., jf. dog § 34.

Stk. 2. Vedrører en notarialforretning flere personer, betales afgift som for et tilsvarende antal forretninger, medmindre forretningen foretages under ét på samme sted.

§ 34. For notarens bekræftelse af, at en kopi er i overensstemmelse med det originale dokument, betales 150 kr.

Kapitel 12

Kopier og udskrifter

§ 35. Der betales 150 kr. for:

- 1) Kopier, der udleveres af retten i medfør af retsplejelovens § 41 b, § 41 c, § 41 f, stk. 5, eller § 41 h.
- 2) Udskrifter, der udfærdiges af Tinglysningsretten.

Afsnit V

Afgifter for appel

Kapitel 13

Anke

§ 36. For anke i den borgerlige retsplejes former betales ved indlevering af ankestævning 2.000 kr. ved anke til landsret og 4.000 kr. ved anke til Højesteret.

Stk. 2. Afgiften efter stk. 1 for anke til landsret er dog 1.000 kr., hvis ankesagen

- 1) ikke har økonomisk værdi eller har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr. eller
- 2) er omfattet af § 1, stk. 2, 2. pkt.

§ 37. I ankesager, der har en økonomisk værdi på mere end 100.000 kr., betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, efter reglerne i § 2. I ankesager ved Højesteret forhøjes afgiften med 50 pct.

Stk. 2. Afgiftspligten efter stk. 1 påhviler appellant, jf. dog § 5.

§ 38. Ankesagens værdi fastsættes på grundlag af den ændring, som påstås i den indankede dom. I øvrigt finder § 3 tilsvarende anvendelse.

§ 39. Indbringes en sag for Højesteret efter retsplejelovens § 368, stk. 5, skal der betales afgift for anke til Højesteret efter § 36. I afgiften fradrages afgift betalt for anken til landsret.

Stk. 2. Afvises en anke af Højesteret efter retsplejelovens § 368, stk. 6, jf. stk. 4, betales ikke ny afgift efter § 36, hvis den, der har indbragt sagen for Højesteret, derefter rettidigt indbringer sagen for landsretten.

§ 40. Afgiften tilbagebetales, hvis sagen hjemvises til ny behandling i tidligere instans.

§ 41. For anke af de sager, der er nævnt i § 8, stk. 1, nr. 1-3, 5, 6 og 8, betales ingen afgift.

Stk. 2. § 4, 2. pkt., og §§ 5, 7 og 9 finder tilsvarende anvendelse ved anke.

Kapitel 14

Kære

§ 42. For kære til landsret betales 750 kr. og for kære til Højesteret 1.500 kr.

§ 43. Afgiftsfri er kære iværksat af:

- 1) Parter i en sag, der er fritaget for afgift i medfør af § 8, stk. 1, nr. 1-3 og 5-8.
- 2) Parter, der er fritaget for afgift i medfør af § 9, stk. 1.

- 3) Anklagemyndigheden og sigtede i offentlige straffesager.
- 4) Beskikkede forsvarere og advokater vedrørende spørgsmål om vederlag.

§ 44. Afgiften tilbagebetales, hvis vedkommende ret eller myndighed omgør den påkærede kendelse eller beslutning eller den kærende helt eller delvis får medhold ved kæremålets afgørelse.

Kapitel 15

Ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke

§ 45. For ansøgning om genoptagelse eller anke i medfør af retsplejelovens § 399 betales 2.000 kr., medmindre parten har fri proces hertil.

Stk. 2. Afgiften tilbagebetales, hvis ansøgningen imødekommes.

Afsnit VI

Almindelige bestemmelser

Kapitel 16

Afgifternes betaling m.v.

§ 46. Er andet ikke bestemt, påhviler afgiftspligten den, der har indgivet anmodningen, og afgiften forfalder til betaling ved indgivelsen af anmodningen.

§ 47. Betales afgiften ikke til forfaldstid, giver den ret eller myndighed, hvortil anmodningen er indgivet, eller hvor sagen verserer, den, afgiftspligten påhviler, meddelelse om, at afgiften skal betales inden 2 uger fra modtagelsen af meddelelsen.

Stk. 2. Den, afgiftspligten påhviler, kan inden for fristen skriftligt gøre indsigelse mod afgiften. I så fald træffer retten ved kendelse afgørelse om afgiften, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Fremsættes der indsigelse mod en afgift for kære, sender den ret eller myndighed, hvis afgørelse kæres, sagen med sine eventuelle bemærkninger til appelinstansen, der herefter ved kendelse træffer afgørelse om afgiften.

Stk. 4. Byrettens, Tinglysningssrettens eller Sø- og Handelsrettens afgørelse efter stk. 2 kan med Procesbevillingsnævnets tilladelse kæres til landsretten. Sådan tilladelse kan gives, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor. Retsplejelovens § 389, stk. 4, § 393, stk. 1, 3 og 5, § 394, stk. 2, og §§ 396-398 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Landsrettens afgørelse efter stk. 2-4 kan kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Retsplejelovens § 392, stk. 3 og 4, § 393, stk. 1, 3 og 5, § 394, stk. 2, og §§ 396-398 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Kære efter stk. 4 og 5 er afgiftsfri.

Stk. 7. Er der inden for fristen efter stk. 1 hverken sket betaling eller fremsat indsigelse, anses en anmodning om foretagelse af en retshandling, for hvilken der skal betales afgift ved indgivelsen af anmodningen, som bortfaldet. Er det afgiften efter § 2 eller § 37, jf. § 2, der ikke er betalt, afvises sagen, jf. dog § 5.

Stk. 8. Stk. 7 gælder tilsvarende, hvis afgiften ikke er betalt senest 2 uger efter, at den pågældende har modtaget meddelelse om rettens afgørelse efter stk. 2 eller 3. Er der inden denne frist indgivet ansøgning til Procesbevillingsnævnet efter stk. 4 eller 5, og har den, der har fremsat anmodningen, underrettet retten herom, er fristen dog 2 uger efter, at den pågældende har modtaget meddelelse om Procesbevillingsnævnets afgørelse, eller, hvis kæretiladelse gives og kære sker inden 2 uger herefter, 2 uger efter, at den pågældende har modtaget meddelelse om, at kæresagen er afsluttet.

Stk. 9. Når en anmodning anses for bortfaldet, eller sagen afvises, bortfalder afgiften.

§ 48. Den ret eller myndighed, der har beregnet en afgift, kan af egen drift ændre beregningen til fordel for den afgiftspligtige.

Stk. 2. Uden for de tilfælde, der er nævnt i § 47, stk. 4 og 5, kan efterbetaling af for lidt beregnet afgift ikke kræves, når der er forløbet 6 uger efter, at den afgiftspligtige har fået meddelelse om beregningen, eller at retshandlingen er iværksat.

Stk. 3. Efterbetaling kan dog kræves, hvor beregningen hviler på urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige.

Kapitel 17

Internationale overenskomster m.v.

§ 49. Justitsministeren kan under forudsætning af gensidighed fastsætte regler om, at anmodning om bevisoptagelse, der fremsættes af en udenlandsk myndighed, er afgiftsfri.

Stk. 2. I overenskomster med fremmede stater kan der optages bestemmelser om fritagelse for afgift efter denne lov.

Afsnit VII

Slutningsbestemmelser

Kapitel 18

Ikrafttræden m.v.

§ 50. Loven træder i kraft den 1. januar 2020.

Stk. 2. Lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1252 af 27. november 2014, ophæves.

§ 51. Loven finder ikke anvendelse, når afgiftspligten er indtrådt før lovens ikrafttræden. I sådanne tilfælde finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse i borgerlige retssager i 1. instans, der er anlagt før lovens ikrafttræden. I sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse i ankesager, hvor anke er sket før lovens ikrafttræden. I sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på betalingspåkrav, der er indleveret før lovens ikrafttræden eller på tvangsfuldbyrdelse eller retssagsbehandling på grundlag heraf i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., eller § 477 f, 1. pkt. For sådanne betalingspåkrav, tvangsfuldbyrdelser og retssagsbehandlinger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 5. Lovens kapitel 5 finder ikke anvendelse i fogedsager, hvor anmodning om fogedforretning er fremsat inden lovens ikrafttræden. I sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 6. Lovens kapitel 6 finder ikke anvendelse på auktion, hvor anmodning om auktion er fremsat før lovens ikrafttræden. Ved sådanne auktioner finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 52. I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. *, foretages følgende ændring:

1. I § 331, *stk. 3, nr. 1*, ændres ”§§ 34 a og 34 b” til: ”§ 24”.

§ 53. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

2. Bemærkninger til lovudkastet

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Lovforslaget indeholder syv afsnit opdelt i 18 kapitler. De første tre afsnit fastsætter retsafgiften i 1. instans i sager, der behandles i henholdsvis civilretten, fogedretten og skifteretten. Det fjerde afsnit fastsætter retsafgiften for notarialforretninger samt for kopier og udskrifter. Det femte afsnit fastsætter retsafgiften for appel. Det sjette afsnit indeholder fælles bestemmelser, og det syvende afsnit angår ikrafttræden mv.

Til afsnit I

Afsnittet indeholder regler om retsafgiften i civile retssager mv. i 1. instans. Kapitel 1 angår civile retssager, kapitel 2 angår midlertidige afgørelser om forbud og påbud, og kapitel 3 angår bevisoptagelse mv.

Til kapitel 1

Kapitlet indeholder regler om betaling af retsafgift i civile retssager i 1. instans. Kapitlet omfatter alle retssager, der behandles i den borgerlige retsplejes former, herunder retssager, der behandles efter en særlig procesform, jf. retsplejelovens kapitel 39 og 42-44. De indispositive sager, der behandles efter retsplejelovens kapitel 42-43 b, er imidlertid afgiftsfri, jf. forslaget til § 8.

Kapitlet omfatter ikke sager om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud, jf. retsplejelovens kapitel 40, da sådanne sager ikke er ”retssager”. Der foreslås regler om betaling af retsafgift i sådanne sager i kapitel 2.

Der foreslås to afgifter, én ved sagsanlæg (jf. forslaget til § 1) og én for hovedforhandling eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor (jf. forslaget til § 2). Afgiften ved sagsanlæg tilbagebetales ikke, uanset hvordan sagens behandling forløber, herunder i tilfælde af, at sagen afvises. Der foreslås dog én undtagelse hertil i § 6 om sager, der hæves i medfør af retsplejelovens § 361. Afgiften for hovedforhandling eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, tilbagebetales, hvis der senest 2 uger før ho-

vedforhandlingen henholdsvis inden indleveringen af det sidste procedureindlæg gives retten meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

Disse retsafgifter dækker den samlede sagsbehandling i 1. instans. Der skal således ikke betales særskilte afgifter for de enkelte sagsskridt under sagens behandling i 1. instans. Der skal dog betales særskilt afgift for en eventuel anmodning om en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud efter retsplejelovens kapitel 40, da en sådan sag både processuelt og afgiftsmæssigt anses som en selvstændig sag, jf. nærmere forslaget til kapitel 2.

Kapitlet finder med visse modifikationer også anvendelse i ankesager, jf. nærmere forslaget til kapitel 13.

De overordnede principper for retsafgiften efter kapitel 1 – hvilke sager der er omfattet, at der skal betales én afgift for sagsanlæg og én afgift for hovedforhandling eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, og at disse afgifter dækker den samlede behandling i 1. instans – er uændrede i forhold til den gældende retsafgiftslov. Der foreslås imidlertid væsentlige ændringer i retsafgiftens størrelse, jf. nærmere bemærkningerne til §§ 1 og 2. Endvidere videreføres reglen om afgiftsfritagelse ved fornyet sagsanlæg, efter at en sag er blevet afvist eller hævet på grund af rettens manglende kompetence, ikke.

Til § 1

Bestemmelsen fastsætter den retsafgift, der skal betales ved anlæg af en civil retssag i 1. instans.

Udgangspunktet er, at afgiften for sagsanlæg udgør 1.500 kr., jf. *stk. 1*.

For sager, der ikke har økonomisk værdi, eller som har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr., udgør afgiften for sagsanlæg dog 750 kr., jf. *stk. 2, 1. pkt.*

Sager med økonomisk værdi omfatter ikke alene sager om betaling af penge, men også sager om andre ydelser med økonomisk værdi. Sager med økonomisk værdi omfatter endvidere både fuldbyrdelsessøgsmål, hvor dommen i givet fald om nødvendigt kan tvangsfuldbyrdes ved fogedrettens bistand, og anerkendelsessøgsmål, når den retsstil-

ling, som ønskes fastslået, har en økonomisk værdi for mindst én af parterne. Sager om økonomisk værdi omfatter også negative anerkendelsessøgsmål, dvs. søgsmål om, at en ret eller et krav ikke består, når retten eller kravet har økonomisk værdi.

De mest oplagte eksempler på sager uden økonomisk værdi er fritaget for retsafgift, jf. forslaget til § 8, stk. 1, nr. 1-8, der bl.a. angår sager om ægteskab og forældremyndighed, faderskab og medmoderskab, adoption, værgemål og prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse.

Som eksempler på sager uden økonomisk værdi, der ikke er fritaget for retsafgift, kan navnlig nævnes sager om freds- og ærekrænkelser for så vidt angår påstande om, at der foreligger en krænkelse, om mortifikation og om, at nærmere angivne forhold skal opføre (f.eks. at sagsøgte skal fjerne nærmere angivet materiale fra offentligt tilgængelige internetsteder). Påstande om betaling af erstatning eller godtgørelse eller om, at sagsøgte skal anerkende at være erstatningsansvarlig, vil derimod have økonomisk værdi. Sager om krænkelse af den pågældendes erhvervsmæssige interesser (f.eks. en krænkelse, der skader den pågældendes muligheder for erhvervsmæssigt at udnytte retten til eget billede) vil også have økonomisk værdi.

Et andet eksempel kan være påstande om udlevering af genstande uden økonomisk værdi (f.eks. personlige papirer eller billeder).

Endvidere kan en række sager om prøvelse af administrative afgørelser og også sager om prøvelse af lovgivningen i forhold til grundloven eller menneskerettighederne være uden økonomisk værdi. Der vil imidlertid også være en række sådanne sager, der har økonomisk værdi. Det gælder ikke alene, når sagen direkte angår en betaling til det offentlige (f.eks. en skat eller afgift) eller en udbetaling fra det offentlige (f.eks. en forsørgelsesydelse eller et tilskud), men også når sagen angår f.eks. en tilladelse, som har økonomisk værdi for den private part, eller et forbud eller påbud, hvis efterkommelse vil medføre udgifter for den private part. Et krav om erstatning eller godtgørelse for en krænkelse, eksempelvis af menneskerettighederne, har også økonomisk værdi.

Opgørelsen af værdien af en sag, der har økonomisk værdi, sker efter reglerne i den foreslåede § 3.

Afgiften for sagsanlæg er også 750 kr. i sager, der alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning, jf. *stk. 2, 2. pkt.* Dette gælder uanset en sådan sags økonomiske værdi.

Der skal ikke betales retsafgift efter § 1 i retssager, der indledes på grundlag af et betalingspåkrav i medfør af retsplejelovens § 477 f, 1. pkt. Der er tale om tilfælde, hvor skyldneren fremsætter indsigelser mod betalingspåkravet, og hvor fordringshaveren i betalingspåkravet har anmodet om, at der i så fald indledes retssagsbehandling uden indlevering af stævning. Der vil i sådanne sager være betalt 750 kr. i retsafgift ved indleveringen af betalingspåkravet, jf. forslaget til § 12.

Betales afgiften efter § 1 ikke, anses stævningen som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

Er det afgiften for sagsøgtes påstand om selvstændig dom, der ikke betales, anses denne påstand som bortfaldet.

Er det afgiften for en ad citationsstævning eller hovedinterventionstævning, der ikke betales, anses denne stævning som bortfaldet.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Retsafgiften for sager om mindre krav (krav på højst 50.000 kr.) og for sager uden økonomisk værdi forhøjes fra 500 kr. til 750 kr.
- Retsafgiften for sager, der alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning, forhøjes fra 400 kr. til 750 kr.
- Retsafgiften for sager med en værdi mellem 50.001 kr. og 100.000 kr. nedsættes til en fast afgift på 750 kr. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift mellem 760 kr. og 1.350 kr.
- Retsafgiften for sager med en værdi over 100.000 kr. ændres til en fast afgift på 1.500 kr. uanset sagens økonomiske værdi. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift mellem 1.360 kr. og 75.000 kr. afhængig af sagens værdi, dog højst 2.000 kr. i sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsple-

jelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.).

Til § 2

Bestemmelsen fastsætter den retsafgift, der i en civil retssag i 1. instans skal betales for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

Udgangspunktet er, at der skal betales retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i sager med en økonomisk værdi over 100.000 kr., jf. *stk. 1*. Med hensyn til afgrænsningen af sager med økonomisk værdi i forhold til sager uden økonomisk værdi henvises til bemærkningerne til § 1, stk. 2.

I de sager, hvor retsafgiften for sagsanlæg i medfør af § 1, stk. 2, 2. pkt., udgør 750 kr. uanset sagens værdi, skal der dog ikke betales retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, jf. *stk. 2*. Det drejer sig om sager, der alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning. Dette gælder uanset en sådan sags økonomiske værdi.

I sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), udgør afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, 3.000 kr., jf. *stk. 3*.

I andre sager, hvor der skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, afhænger afgiften af sagens økonomiske værdi, jf. *stk. 4*.

Er den økonomiske værdi højst ¼ mio. kr., udgør afgiften 3.000 kr., er værdien højst ½ mio. kr., er afgiften 8.000 kr., og er værdien højst 1 mio. kr., er afgiften 14.000 kr. Tabellen indeholder yderligere 6 afgiftssatser for sager med en økonomisk værdi på over henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5 og 6 mio. kr., hvor afgiften udgør henholdsvis 35.000 kr., 60.000 kr., 85.000 kr., 110.000 kr., 135.000 kr. og 160.000 kr. Den maksimale afgift er således 160.000 kr.

Afgiften for hovedforhandlingen skal betales, når retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, dog tidligst 3 måneder før hovedforhandlingen, men bortfalder – og tilbagebetales – hvis retten senest 2 uger før hovedforhandlingen modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet, jf. *stk. 5*.

2-ugersfristen gælder i forhold til hovedforhandlingens begyndelse. Hvis hovedforhandlingen skal begynde eksempelvis den 15. juni kl. 9.30, tilbagebetales afgiften for hovedforhandlingen, hvis retten senest den 1. juni kl. 9.30 modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet.

3-månedersfristen gælder også i forhold til hovedforhandlingens begyndelse, men det vil i praksis ikke være nødvendigt at regne med tidspunktet på dagen. Hvis hovedforhandlingen skal begynde eksempelvis den 15. juni kl. 9.30, vil der først være grund til at iværksætte en rykkeprocedure for betaling af retsafgiften for hovedforhandlingen, når det kan konstateres, at afgiften ikke blev betalt senest ved udgangen af den 15. marts.

Hvis hovedforhandlingens begyndelse ændres på et tidspunkt, hvor afgiften endnu ikke er forfaldet (dvs. mere end 3 måneder før det tidligere fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingen), gælder 3-månedersfristen i forhold til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen. Hvis hovedforhandlingens begyndelse derimod ændres, efter at afgiften er forfaldet (dvs. mindre end 3 måneder før det tidligere fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingen), påvirker det ikke afgiftens betaling. Afgiften skal altså i denne situation ikke tilbagebetales, selv om der er mere end 3 måneder til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen. Hvis afgiften ikke er betalt endnu, skal der endvidere iværksættes rykkerprocedure og ved manglende betaling ske afvisning af sagen, selv om der er mere end 3 måneder til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen.

Hvis hovedforhandlingens begyndelse ændres, gælder 2-ugersfristen imidlertid i forhold til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen, uanset om ændringen sker mere eller mindre end 2 uger før det tidligere fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingen.

Når hovedforhandlingen er gået i gang, kan dens begyndelsestidspunkt i sagens natur ikke længere ændres. En udsættelse af sagen, efter at hovedforhandlingen er gået i gang, har derfor ikke betydning for afgiften for hovedforhandlingen. Afgiften bortfal-

der således ikke i tilfælde, hvor sagen, efter at hovedforhandlingen er gået i gang, udsættes og senere bortfalder.

Har retten i medfør af retsplejelovens § 253 begrænset hovedforhandlingen til en del af det krav, sagen angår, eller til et af flere krav eller spørgsmål i sagen, skal retsafgiften for hovedforhandlingen ikke desto mindre opgøres ud fra sagens samlede værdi. Til gengæld skal retsafgiften kun betales én gang. Fortsætter sagen efter en sådan delhovedforhandling, skal der således ikke betales nogen retsafgift for senere delhovedforhandlinger. Udvides påstanden, skal retsafgiften dog omberegnes, jf. forslaget til § 3, stk. 5, og medfører omberegningen, at retsafgiften for hovedforhandlingen stiger (fordi sagen rykker op i et højere afgiftstrin), skal forhøjelsen betales for en senere delhovedforhandling.

Afgiften for skriftlig behandling, der træder i stedet for hovedforhandling, skal betales, når retten træffer beslutning om skriftlig behandling. Afgiften bortfalder – og tilbagebetales – hvis retten inden indleveringen af det sidste procedureindlæg modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet, jf. *stk. 6*.

Afgiftspligten efter § 2 påhviler sagsøgeren, jf. stk. 1, 2. pkt.

Sagsøgte påstand om selvstændig dom betragtes dog i afgiftsmæssig henseende som et selvstændigt søgsmål, jf. forslaget til § 5. Afgiftspligten efter § 2 for sagsøgte påstand om selvstændig dom påhviler derfor sagsøgte.

Hvis afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, ikke betales, afvises sagen, jf. nærmere forslaget til § 47.

Er det afgiften for sagsøgte påstand om selvstændig dom, der ikke betales, afvises denne påstand.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Beløbsgrænsen for, hvornår der skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, forhøjes fra 50.000 kr. til 100.000 kr.
- Retsafgiften for sager over beløbsgrænsen, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyl-

delse af visse klagenævnsafgørelser mv.), ændres til en fast afgift på 3.000 kr. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift mellem 760 kr. og 2.000 kr. afhængig af sagens værdi.

- Retsafgiften for andre sager over beløbsgrænsen ændres til 9 faste afgiftstrin fra 3.000 kr. til 160.000 kr., der afhænger af sagens værdi. Efter den gældende retsafgiftslov udgør afgiften mellem 760 kr. og 75.000 kr. efter en glidende skala.

- Retsafgiften for hovedforhandlingen bortfalder, hvis retten senest 2 uger før hovedforhandlingen modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet. I den gældende retsafgiftslov er fristen 6 uger.

- Den gældende regel om tilbagebetaling af 1/3 af retsafgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i sager, der afsluttes uden dom eller ved udeblivelses- eller erkenderdom, videreføres ikke.

Til § 3

Bestemmelsen angår opgørelsen af værdien af sager, der har økonomisk værdi. Bestemmelsen er uden betydning, hvis sagen ikke har økonomisk værdi, jf. herom bemærkningerne til § 1, stk. 2.

Sagens værdi har betydning for den retsafgift, der skal betales ved sagens anlæg, jf. forslaget til § 1. Afgiften er lavere, hvis sagen har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr.

Sagens værdi har endvidere betydning for, om og i givet fald hvilken afgift der skal betales for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, jf. forslaget til § 2. Afgiften skal betales, hvis sagen har en økonomisk værdi over 100.000 kr. I sager, der ikke angår prøvelse af myndighedsudøvelse og ikke er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), afhænger afgiftens størrelse endvidere af, om sagens økonomiske værdi er højst ¼ mio. kr., højst ½ mio. kr., højst 1, 2, 3, 4, 5 eller 6 mio. kr. eller over 6 mio. kr.

Sagens værdi bestemmes efter påstanden i stævningen, jf. *stk. 1, 1. pkt.*

Ved fastsættelsen af afgiften for hovedforhandling eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, bestemmes sagens værdi dog efter påstanden på det tidspunkt, hvor

retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen eller der er 3 måneder til hovedforhandlingen, henholdsvis på det tidspunkt, hvor retten træffer bestemmelse om skriftlig behandling, jf. stk. 1, 2. pkt.

En eventuel senere nedsættelse af påstanden er dermed uden betydning for retsafgiften. Derimod kan en forhøjelse af påstanden medføre betaling af yderligere retsafgift, jf. nedenfor om det foreslåede stk. 5.

Omfatter påstanden flere krav, er sagens værdi den samlede værdi af disse krav, også hvor sagen anlægges af flere sagsøgere eller mod flere sagsøgte, jf. stk. 1, 3. pkt.

Hvis påstanden eksempelvis går ud på, at A og B solidarisk eller alternativt skal betale 400.000 kr., er sagens værdi 400.000 kr. Går påstanden ud på, at A og B hver skal betale 400.000 kr., er sagens værdi derimod 800.000 kr.

Er påstanden betinget af en modydelse, fradrages værdien af modydelsen ved opgørelsen af sagens værdi.

Renter og omkostninger medregnes ikke, jf. stk. 1, 4. pkt. Denne regel tager sigte på renter og omkostninger, som knytter sig til et hovedkrav, der er nedlagt påstand om, og som er medregnet i sagens værdi. Er hovedkravet opfyldt, således at påstanden eksempelvis alene angår et rentebeløb, vil dette rentebeløb skulle medregnes i sagens værdi. Er der i et sådant tilfælde herudover nedlagt påstand om procesrente af et sådant rentebeløb, skal procesrenten derimod ikke medregnes i sagens værdi.

Omkostninger omfatter både indenretlige sagsomkostninger og udenretlige inkasso-omkostninger.

Der foreslås særlige regler om opgørelsen af værdien af påstande, der angår løbende ydelser, jf. *stk. 2 og 3*. Stk. 2 indeholder de almindelige regler, og stk. 3 indeholder særlige regler for sager i henhold til lejelovgivningen. Inden for sit anvendelsesområde går stk. 3 således forud for stk. 2. Lejelovgivningen omfatter både lejeloven, almenlejeloven og erhvervslejeloven.

Den almindelige regel er, at hvis påstanden angår en ydelse, der skal betales et ubestemt antal gange, beregnes værdien ved at gange ydelserne pr. år med 10, jf. *stk. 2, 1*.

pkt. I sager i henhold til lejelovgivningen ganges ydelserne pr. år dog i stedet med 5, jf. *stk. 3, 1. pkt.*

Angår påstanden en ydelse, der skal betales et bestemt antal gange, beregnes værdien ved at gange ydelsen pr. gang med antallet af gange, ydelsen skal betales, jf. *stk. 2, 2. pkt.* Værdien kan dog ikke overstige ydelserne pr. år ganget med 10, i sager i henhold til lejelovgivningen dog 5, jf. *stk. 2, 3. pkt., og stk. 3, 2. pkt.* Er ydelserne ikke af samme størrelse, lægges ydelserne for det sidste år inden sagens anlæg til grund for beregningen, jf. *stk. 2, 4. pkt.*

For sager om opsigelse eller ophævelse af lejemål fastsættes sagens værdi dog til 1 års leje, jf. *stk. 3, 3. pkt.*

Stk. 4 angår tilfælde, hvor sagens værdi ikke kan bestemmes på grundlag af påstanden i stævningen.

Bestemmelsen har praktisk betydning navnlig i tilfælde, hvor påstanden angår andre ydelser end penge, er betinget af en modydelse i andet end penge eller går ud på, at sagsøgte skal anerkende et krav, som ikke i påstanden er opgjort til et bestemt beløb.

Som eksempel kan nævnes en påstand om udlevering af en genstand eller tilskødning af en ejendom, eventuelt mod betaling af et angivet beløb, eller om betaling af et angivet beløb mod udlevering af en genstand eller tilskødning af en ejendom. Som et andet eksempel kan nævnes en påstand om, at sagsøgte skal anerkende at være erstatningsansvarlig for et angivet forhold, eller at sagsøgte skal anerkende, at sagsøgeren ikke er erstatningsansvarlig for et angivet forhold. Som et tredje eksempel kan nævnes en påstand om, at sagsøgte skal undlade nærmere angivne handlinger (eksempelvis undlade at bruge et bestemt kendetegn i sin markedsføring eller at markedsføre et bestemt produkt), eller at sagsøgte skal foretage nærmere angivne handlinger (eksempelvis nedrive en bygning eller fælde nogle træer), eller omvendt at sagsøgeren er berettiget til at foretage nærmere angivne handlinger, eller at en nærmere angivet tilstand er berettiget i forhold til sagsøgte (eksempelvis placeringen af en bygning eller nogle træer).

Værdien af sådanne påstande kan opgøres som den økonomiske interesse for sagsøgeren eller sagsøgte i, at retsstillingen mellem parterne bliver eller ikke bliver som påstået. Afhængig af sagens omstændigheder kan det f.eks. være fortjenesten eller tabet ved

en bestemt erhvervsmæssig aktivitet eller ændringen i værdien af en fast ejendom. Går påstanden ud på, at sagsøgte skal anerkende eksistensen eller ikke-eksistensen af et pengekrav, der ikke er opgjort beløbsmæssigt, vil det være det beløb, som kravet i givet fald kan opgøres til.

I sådanne tilfælde skal sagsøgeren anslå værdien så nøjagtigt som muligt, jf. *stk. 4, 1. pkt.*

Sagsøgtes påstand om selvstændig dom betragtes dog i afgiftsmæssig henseende som et selvstændigt søgsmål, jf. forslaget til § 5. Pligten efter *stk. 4, 1. pkt.*, for sagsøgtes påstand om selvstændig dom påhviler derfor sagsøgte.

Parten skal i den forbindelse ikke alene over for retten anslå værdien som et beløb, men også forklare, hvordan beløbet er fremkommet.

Retten ansætter om fornødent værdien ved et skøn, jf. *stk. 4, 2. pkt.*

Udvides påstanden, omberegnes afgiften på grundlag af den udvidede påstand, jf. *stk. 5.*

Bestemmelsen har i forhold til afgiften for sagsanlæg efter den foreslåede § 1 betydning i tilfælde, hvor der ved sagens anlæg er betalt 750 kr. i afgift, fordi sagen efter påstanden i stævningen ikke har økonomisk værdi, har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr. eller alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning.

Udvides påstanden senere, så den har en økonomisk værdi over 100.000 kr. (men ikke alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning), skal der betales yderligere 750 kr., som er forskellen mellem afgiften efter § 1, stk. 1, og § 1, stk. 2.

Bestemmelsen har i forhold til afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, betydning i tilfælde, hvor påstanden, efter at denne afgift er forfaldet til betaling, udvides så meget, at sagens værdi kommer op i et nyt af-

giftstrin. Det drejer sig altså om tilfælde, hvor sagens værdi før udvidelsen af påstanden lå under en af grænserne 100.000 kr., ¼ mio. kr., ½ mio. kr., 1 mio. kr., 2 mio. kr., 3 mio. kr., 4. mio. kr., 5 mio. kr. eller 6 mio. kr. og nu ligger et eller flere afgiftstrin højere. I givet fald skal forskelsbeløbet betales i yderligere afgift. Som eksempel kan nævnes, at hvis påstanden, da tidspunktet for hovedforhandlingen blev fastsat eller der var 3 måneder til hovedforhandlingen, havde en værdi på 400.000 kr., senere udvides, så den har en værdi på 600.000 kr., skal der betales yderligere 6.000 kr. i afgift (14.000 kr. minus de allerede betalte 8.000 kr.).

I sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse eller er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), er det alene værdigrænsen på 100.000 kr., der har betydning. En udvidelse af påstanden i sådanne sager har således kun betydning, hvis den medfører, at sagens værdi stiger fra højst 100.000 kr. til over 100.000 kr. I så fald skal der betales 3.000 kr. i afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor (denne afgift er i sådanne sager 3.000 kr., uanset hvilken værdi over 100.000 kr. sagen har).

Betales den yderligere afgift ikke, afvises udvidelsen af påstanden, jf. nærmere forslaget til § 47. Sagen fortsætter således med påstanden, som den var før udvidelsen.

Der skal ikke ske omberegning af retsafgiften, hvis påstanden indskrænkes. Hvis påstanden samtidig udvides og indskrænkes (dvs. udvides på nogle punkter og indskrænkes på andre punkter), skal der foretages en sammenligning mellem sagens samlede værdi før og efter ændringen.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 4

Bestemmelsen angår adcitation, hovedintervention og biintervention.

Adcitation (jf. retsplejelovens § 250, stk. 2) og hovedintervention (jf. retsplejelovens § 251) anses som selvstændige søgsmål, jf. *1. pkt.*

Det indebærer, at den, der iværksætter adcitation, skal betale retsafgift efter reglerne i §§ 1 og 2 for adcitationspåstanden, og at den, der hovedintervenerer, ligeledes skal betale retsafgift efter reglerne i §§ 1 og 2 for sin påstand.

Denne retsafgift skal betales uafhængig af den retsafgift, sagsøgeren skal betale efter §§ 1 og 2.

Betales denne afgift ikke, skal adcitationen eller hovedinterventionen anses som bortfaldet henholdsvis afvises, jf. nærmere forslaget til § 47.

Der skal ikke betales retsafgift efter § 4 for en friholdelsespåstand mellem parter, der allerede er parter i sagen.

Biintervention (jf. retsplejelovens § 252) er afgiftsfri, jf. 2. pkt.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 5

Bestemmelsen angår sagsøgtes modkrav til selvstændig dom.

Nedlægger sagsøgte påstand om selvstændig dom, betragtes denne påstand som et selvstændigt søgsmål, jf. *stk. 1*.

Det indebærer, at sagsøgte skal betale retsafgift efter reglerne i §§ 1 og 2 for påstanden om selvstændig dom.

Denne retsafgift skal betales uafhængig af den retsafgift, sagsøgeren skal betale efter §§ 1 og 2.

Betales denne afgift ikke, skal sagsøgtes modkrav til selvstændig dom anses som bortfaldet henholdsvis afvises, jf. nærmere forslaget til § 47.

Sagsøgtes modkrav til compensation anses derimod ikke som et selvstændigt søgsmål. Der skal således ikke betales retsafgift for modkrav til compensation.

Afgiftspligten for modkrav til selvstændig dom gælder ikke, hvor sagsøgte i en sag om patentindgreb påstår patentet kendt ugyldigt eller i en sag om designindgreb påstår registreringen af designet udslettet, jf. *stk. 2*.

Det betyder, at en person, der er sagsøgt med påstand om at have krænket et patent, afgiftsfrit kan nedlægge påstand om selvstændig dom for, at patentet er ugyldigt, jf. herved patentlovens § 61.

Tilsvarende kan en person, der er sagsøgt med påstand om at have krænket et design, afgiftsfrit nedlægge påstand om selvstændig dom for, at registreringen af designet skal udslettes, jf. herved designlovens § 40.

Bestemmelsen angår de afgiftsmæssige konsekvenser af en sådan påstand. Det afhænger af de processuelle regler, herunder i internationale sager relevante værnetingsregler, om en påstand om patentets ugyldighed eller udslettelse af registreringen af designet i det hele taget kan nedlægges under en sag om krænkelse af patentet eller designet.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås det som noget nyt, at sagsøgtes påstand i en sag om designindgreb om udslettelse af registreringen af designet skal være afgiftsfri på linje med sagsøgtes påstand i en sag om patentindgreb om patentets ugyldighed.

Til § 6

Bestemmelsen angår sager, der hæves af retten i medfør af retsplejelovens § 361.

Retsplejelovens § 361 fastsætter, at hvis en forbruger anmoder om, at en sag, der kan indbringes for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Forbrugerklagenævnet eller et privat tvistløsningsorgan, der er godkendt af erhvervsministeren, må blive behandlet ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Forbrugerklagenævnet eller tvistløsningsorganet, hæver retten sagen og sender den til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Forbrugerklagenævnet eller tvistløsningsorganet. Dette gælder dog ikke, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives forbrugeren medhold i klagen, eller hvis sagen ikke skønnes egnet til behandling ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Forbrugerklagenævnet eller tvistløsningsorganet. Tilsvarende gælder i en sag om vederlag til en

advokat eller en af de personer, der er nævnt i retsplejelovens § 124 c, stk. 1, nr. 2 (ansatte i et advokatselskab, der ikke er advokater), og som ejer aktier eller anparter i et advokatselskab, hvis den anden part anmoder om, at sagen behandles ved Advokatnævnet, jf. retsplejelovens § 146.

Det foreslås, at retsafgiften skal tilbagebetales, hvis retten hæver sagen i medfør af retsplejelovens § 361.

Det er den faktisk betalte afgift efter § 1 og i givet fald § 2, der skal tilbagebetales. Det bemærkes, at der på det tidspunkt i sagen, hvor der opstår spørgsmål om at hæve den i medfør af retsplejelovens § 361, normalt endnu ikke vil være betalt afgift efter § 2.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 7

Bestemmelsen angår sager, der genoptages eller hjemvises til ny behandling i tidligere instans.

Der betales ikke ny afgift i en sag, der genoptages, jf. *stk. 1*.

Når en sag, i hvilken der er betalt afgift efter § 1, genoptages, skal der således ikke betales ny afgift efter § 1. Er der ikke under sagens oprindelige behandling betalt afgift efter § 2, vil der imidlertid i den genoptagne sag i givet fald skulle betales afgift efter § 2 for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor. Er der derimod under sagens oprindelige behandling betalt afgift efter både § 1 og § 2, skal der i den genoptagne sag ikke betales afgift efter § 1 eller § 2.

Udvides påstanden, skal afgiften dog omberegnes, jf. forslaget til § 3, stk. 5, som også gælder, når påstanden i en genoptaget sag udvides i forhold til den påstand, der er betalt retsafgift af under sagens oprindelige behandling.

Når en sag hjemvises til ny behandling i tidligere instans, betales ikke ny afgift for den fornyede behandling, jf. *stk. 2*.

Når en sag hjemvises til ny behandling i tidligere instans, skal der således ikke betales ny afgift efter § 1. Er der ikke under sagens oprindelige behandling i den tidligere instans betalt afgift efter § 2, vil der imidlertid i den hjemviste sag i givet fald skulle betales afgift efter § 2 for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor. Er der derimod under sagens oprindelige behandling i den tidligere instans betalt afgift efter både § 1 og § 2, skal der i den hjemviste sag ikke betales afgift efter § 1 eller § 2.

Udvides påstanden, skal afgiften dog omberegnes, jf. forslaget til § 3, stk. 5, som også gælder, når påstanden i en hjemvist sag udvides i forhold til den påstand, der er betalt retsafgift af under sagens oprindelige behandling i den tidligere instans.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås reglen om, at der i disse tilfælde ikke skal betales afgift, ændret til, at der ikke skal betales ny afgift.

Til § 8

Bestemmelsen fritager nærmere opregnede sager for retsafgift. I de pågældende sager skal der således ikke betales retsafgift efter §§ 1 og 2.

Afgiftsfritagelsen gælder sagen som sådan og dermed alle parter i sagen.

Afgiftsfritaget er sager om nægtelse af valgret til Folketinget, regionsrådet, kommunalbestyrelsen eller Europa-Parlamentet, jf. *stk. 1, nr. 1*.

Afgiftsfritaget er endvidere sager om adoption, værgemål, familieretlige spørgsmål, der behandles efter retsplejelovens kapitel 42, og fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, jf. *stk. 1, nr. 2-5*. Sager om familieretlige spørgsmål, der behandles efter retsplejelovens kapitel 42, omfatter bl.a. sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, ægteskab, underholdsbidrag, faderskab og medmoderskab.

Afgiftsfritaget er endvidere sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse, prøvelse af endelige administrative afgørelser efter straffuldbyrdelseslovens § 112 og beslutninger om administrativ udvisning mv. behandlet efter udlændingelovens kapitel 7 b, jf. *stk. 1, nr. 6-9*.

Sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse omfatter sager, der behandles efter retsplejelovens kapitel 43 a.

Straffuldbyrddelseslovens § 112 omfatter sager om prøvelse af endelige administrative afgørelser om straffetidsberegning, jf. straffuldbyrddelseslovens §§ 12 og 14, tilbageholdelse af brev, såfremt afgørelsen er begrundet i hensynet til beskyttelse af den forurettede ved lovovertrædelsen, jf. straffuldbyrddelseslovens § 55, stk. 5, disciplinærstraf i form af straffcelle i mere end 7 dage, jf. straffuldbyrddelseslovens § 70, stk. 1, jf. § 67, konfiskation af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, jf. straffuldbyrddelseslovens § 73, modregning af erstatningsbeløb, der overstiger størrelsen af det nævnte ugentlige vederlag, jf. straffuldbyrddelseslovens § 74, nægtelse af prøveløsladelse i henhold til straffelovens § 38, stk. 1, eller efter straffelovens § 41, når 14 år af straffen af fængsel på livstid er udstået, jf. straffuldbyrddelseslovens § 80, genindsættelse af en prøveløsladt til udståelse af reststraf i henhold til straffelovens § 40, stk. 2 eller 3, eller til udståelse af straf af fængsel på livstid i henhold til straffelovens § 42, stk. 2, jf. straffuldbyrddelseslovens § 86, stk. 3, indsættelse af en betinget benådet til udståelse af straf eller reststraf i henhold til straffelovens § 43, jf. straffuldbyrddelseslovens § 88, jf. § 86, stk. 3, og nægtelse af erstatning i anledning af uforskyldt udståelse af fængselsstraf i for lang tid eller anbringelse i straffcelle i mere end 7 dage, jf. straffuldbyrddelseslovens § 106.

Udlændingelovens kapitel 7 b omfatter sager om prøvelse af en farevurdering efter udlændingelovens § 45 b eller en udvisning efter udlændingelovens § 25, nr. 1 (udvisning af hensyn til statens sikkerhed), frihedsberøvelse efter udlændingelovens § 36 af en udlænding med henblik på at sikre muligheden for udvisning efter udlændingelovens § 25, nr. 1, ansøgning om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7 eller § 8, stk. 1 eller 2, fra en udlænding, som er udvist efter udlændingelovens § 25, nr. 1, udsendelse efter udlændingelovens § 31 af en udlænding, der tidligere har haft opholdstilladelse efter § 7 eller § 8, stk. 1 eller 2, og som er udvist efter udlændingelovens § 25, nr. 1, og ændring efter udlændingelovens § 32 b af en afgørelse efter udlændingelovens § 31 om, at udlændingen ikke kan udsendes, når udlændingen er udvist efter udlændingelovens § 25, nr. 1.

Afgiftsfritaget er endvidere sager om stadfæstelse af arrest, for så vidt der her i landet er anlagt sag om den fordring, for hvilken arrest er gjort, jf. *stk. 1, nr. 9*. Sager om stadfæstelse af arrest er således ikke afgiftsfritaget, hvis sagen om den fordring, for

hvilken arrest er gjort, behandles ved voldgift her i landet eller i udlandet eller ved en udenlandsk domstol.

Afgiftsfritaget er endelig sager, der anlægges i henhold til lejelovens § 49 og sager, der vedrører kapitel II-V i lov om midlertidig regulering af boligforholdene, jf. *stk. 2*. Lejelovens § 49 omfatter sager om nedsættelse af leje, der væsentligt overstiger det lejes værdi. Boligreguleringslovens kapitel II-V angår huslejeregulering for beboelseslejligheder, vedligeholdelse og opretning, vedligeholdelseskonto i Grundejernes Investeringsfond, forbedringer, huslejeregulering for mindre ejendomme og huslejeregulering for enkeltværelser.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås det, at også sager om nægtelse af valgret til Europa-Parlamentet skal være afgiftsfri, jf. forslaget til *stk. 1, nr. 1*. Det er endvidere præciseret, at afgiftsfritagelsen for sager om stadfæstelse af arrest gælder, når der her i landet er anlagt sag om den fordring, for hvilken arrest er gjort, jf. forslaget til *stk. 1, nr. 9*.

Til § 9

Bestemmelsen fritager nærmere angivne parter for betaling af retsafgift. De pågældende parter skal således ikke betale afgift efter §§ 1 og 2.

Afgiftsfritaget er en statstjenestemand, der anlægger sag efter ordre, jf. *stk. 1, nr. 1*. Det følger af tjenestemandslovens § 25, at når en tjenestemand beskyldes for uretskaffenhed i tjenesten, eller der fremsættes ærerørige beskyldninger mod tjenestemanden, kan det pålægges tjenestemanden at fralægge sig beskyldningen ved dom.

Afgiftsfritaget er endvidere en part, der er fritaget for betaling af afgifter i medfør af retsplejelovens § 331, *stk. 1, nr. 1*, om fri proces, jf. *stk. 1, nr. 2*.

Afgiftsfritaget er endvidere en part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, og som opfylder de økonomiske betingelser for fri proces efter retsplejelovens § 325, jf. *stk. 1, nr. 3*.

Afgiftsfritagelsen indebærer, at den afgiftsfritagne part ikke skal betale afgift efter §§ 1 og 2.

Modparten skal imidlertid betale sagsomkostninger, som om der ikke var afgiftsfrihed. Retten skal således efter *stk. 2* træffe afgørelse om betaling af sagsomkostninger, som om der ikke var afgiftsfrihed efter *stk. 1, nr. 1* eller *3*, herunder et skønsmæssigt fastsat beløb svarende til de afgifter, der efter sagens værdi skulle have været betalt. Pålægges modparten at betale sagsomkostninger svarende til de afgifter, der skulle have været betalt, tilfalder beløbet statskassen.

Det samme gælder i medfør af retsplejelovens § 332, *stk. 1*, med hensyn til afgiftsfrihed efter *stk. 1, nr. 2*, om fri proces.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til kapitel 2

Kapitlet indeholder en bestemmelse om betaling af retsafgift i civile sager i 1. instans om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud.

Til § 10

Bestemmelsen fastsætter den retsafgift, der skal betales for en anmodning om en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud i en civil sag, jf. retsplejelovens kapitel 40.

For en sådan anmodning skal der betales 750 kr., jf. *stk. 1*.

Afgiften dækker sagens behandling i 1. instans. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

Der skal betales særskilt afgift efter den foreslåede § 10, selv om der også er anlagt retssag om hovedkravet, for hvilken der betales afgift efter de foreslåede §§ 1 og 2.

De foreslåede §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse, jf. *stk. 2*.

Det betyder, at der ikke skal betales ny afgift, hvis en sag om en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud genoptages eller hjemvises til ny behandling i tidligere instans (jf. forslaget til § 7).

Det betyder endvidere, at anmodninger om midlertidige afgørelser om forbud eller påbud er afgiftsfri, hvis hovedkravet er afgiftsfritaget (jf. forslaget til § 8).

Det betyder endelig, at en part ikke skal betale afgift for en anmodning om en midlertidig afgørelse om forbud eller påbud, hvis parten er en statstjenestemand, der anlægger sag efter ordre, har fri proces eller har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces (jf. forslaget til § 9).

Betales afgiften efter den foreslåede § 10 ikke, anses anmodningen som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås en fast afgift på 750 kr. i stedet for en grundafgift på 300 kr. og en tillægsafgift på 400 kr. for politifremstilling eller udkørende forretning.

Til kapitel 3

Kapitlet indeholder en bestemmelse om retsafgift for anmodninger om bevisoptagelse mv., der ikke sker under eller til brug for en her i landet anlagt retssag eller sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud.

Til § 11

Bestemmelsen fastsætter den retsafgift, der skal betales for en anmodning om bevisoptagelse mv., der ikke sker under eller til brug for en her i landet anlagt retssag eller sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud.

Når en anmodning om bevisoptagelse fremsættes under eller til brug for en allerede anlagt retssag eller sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud, skal der ikke betales særskilt afgift efter den foreslåede § 11, men alene afgift for retssagen efter de foreslåede §§ 1 og 2 eller for sagen om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud efter den foreslåede § 10.

For en anmodning om bevisoptagelse, der ikke sker under eller til brug for en her i landet anlagt retssag eller sag om midlertidig afgørelse om forbud eller påbud, skal der betales 750 kr., jf. *stk. 1, 1. pkt.*

Der skal betales én afgift, uanset om anmodningen angår et eller flere bevisoptagelsesskridt. Afgiften dækker også eventuelle senere anmodninger om supplerende bevisoptagelsesskridt, der ligger inden for rammerne af den oprindelige anmodning. Som eksempel kan nævnes supplerende spørgsmål til en skønsmand (jf. dog nedenfor om en tidsfrist i så henseende) eller til et vidne eller en anmodning om edition i yderligere dokumenter (inden for samme tema) hos den person, den tidligere anmodning om edition var rettet mod.

Der skal imidlertid betales ny afgift for en anmodning, der går ud over rammerne for en tidligere anmodning, som der er betalt afgift for. Som eksempel kan nævnes en anmodning om nyt syn og skøn, om afhøring af et nyt vidne eller om edition hos en anden person end den, den tidligere anmodning om edition var rettet mod, eller om et andet tema.

Der skal endvidere betales ny afgift for en anmodning om besvarelse af supplerende spørgsmål til et syn og skøn, som fremsættes mere end 3 måneder efter skønserklæringens afgivelse, jf. *stk. 1, 2. pkt.* Anmoder flere parter hver især om besvarelse af forskellige supplerende spørgsmål efter 3-månedersfristen, skal der betales ny afgift for hver anmodning.

Der skal ligeledes betales 750 kr. for anmodninger efter voldgiftslovens § 5, jf. *stk. 2.*

Voldgiftslovens § 5 omfatter anmodninger om udpegning af en voldgiftsdommer (jf. voldgiftslovens § 11, stk. 3), indsigelse mod en voldgiftsdommer (jf. voldgiftslovens § 13, stk. 3, 1. pkt.), ophør af hvervet som voldgiftsdommer (jf. voldgiftslovens § 14, stk. 1, 2. pkt.), voldgiftsrettens kompetence (jf. voldgiftslovens § 16, stk. 3, 2. pkt.), forelæggelse af spørgsmål for EU-Domstolen (jf. voldgiftslovens § 27, stk. 2) og voldgiftsrettens omkostninger (jf. voldgiftslovens § 34, stk. 3).

Det følger af voldgiftslovens § 27, stk. 1 – der ifølge voldgiftslovens § 1, stk. 1 og 2, gælder både for voldgift her i landet og i udlandet – at voldgiftsretten eller en part med voldgiftsrettens samtykke kan anmode domstolene om bistand til optagelse af bevis

efter retsplejelovens almindelige regler. For en sådan anmodning skal der i givet fald betales afgift efter det foreslåede stk. 1.

Afgiften efter stk. 1 og 2 dækker sagens behandling i 1. instans. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

Søforklaringer er afgiftsfri, jf. *stk. 3*. Søforklaring kan afholdes, når en ulykke har fundet sted til søs, eller når skibsføreren eller et medlem af besætningen uden for dansk havn er afgået ved døden eller har lidt betydelig personskade om bord, jf. sølovens § 473.

Afgiftsfritagelsen efter stk. 3 gælder sagens behandling i 1. instans. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

De foreslåede §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse, jf. *stk. 4*.

Det betyder, at der ikke skal betales ny afgift, hvis en anmodning om bevisoptagelse mv. hjemvises til ny behandling i tidligere instans (jf. forslaget til § 7).

Det betyder endvidere, at en anmodning om bevisoptagelse mv. er afgiftsfri, hvis en retssag er afgiftsfritaget (jf. forslaget til § 8).

Det betyder endelig, at en part ikke skal betale afgift for en anmodning om bevisoptagelse mv., hvis parten er en statstjenestemand, der anlægger sag efter ordre, har fri proces eller har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved bevisoptagelsen mv., og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces (jf. forslaget til § 9).

Betales afgiften efter den foreslåede § 11 ikke, anses anmodningen som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås en afgift på 750 kr. i stedet for 400 kr.

Til afsnit II

Afsnittet indeholder regler om retsafgifter i sager, der behandles ved fogedretten. Kapitel 4 angår betalingspåkrav, kapitel 5 angår fogedforretninger, og kapitel 6 angår auktion.

Til kapitel 4

Kapitlet indeholder en bestemmelse om retsafgift for betalingspåkrav.

Til § 12

Bestemmelsen fastsætter den retsafgift, der skal betales for betalingspåkrav.

Afgiften for betalingspåkrav er 750 kr., jf. *stk. 1*.

Afgiften skal betales, når betalingspåkravet indleveres til fogedretten. Betales afgiften ikke, anses betalingspåkravet som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgiften bortfalder – og tilbagebetales – hvis forkyndelse af betalingspåkravet undlades, fordi udlæg er udelukket efter retsplejelovens § 490 eller konkurslovens §§ 12 c, 31 eller 207 og fordringshaveren har anmodet om, at forkyndelse i så fald undlades, jf. retsplejelovens § 477 d, *stk. 1*.

Den såkaldte fredningsregel i retsplejelovens § 490 angår tilfælde, hvor der inden for de sidste 6 måneder har været afholdt en fogedforretning mod den pågældende skyldner, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning.

Konkurslovens §§ 12 c, 31 og 207 angår tilfælde, hvor skyldneren er henholdsvis under rekonstruktionsbehandling, konkurs eller gældssanering, og udelukker bl.a. udlæg – ud fra princippet om, at universalforfølgning går forud for individualforfølgning.

Når fordringshaveren i medfør af retsplejelovens § 477 d, *stk. 1*, har anmodet om, at betalingspåkravet i sådanne tilfælde, hvor udlæg er udelukket, ikke forkyndes, afslutter fogedretten sagen uden yderligere sagsbehandling. Det foreslåede *stk. 2* indebærer, at den retsafgift, der er betalt for betalingspåkravet, i så fald tilbagebetales.

Har fordringshaveren ikke anmodet om, at forkyndelse af betalingspåkravet undlades i disse tilfælde, tilbagebetales retsafgiften derimod ikke, heller ikke hvis udlæg på et senere tidspunkt i processen nægtes af de nævnte grunde.

Afgiften for betalingspåkravet er en enhedsafgift, der dækker den samlede sagsbehandling, herunder en efterfølgende udlægsforretning (hvis skyldneren ikke fremsætter indsigelser mod betalingspåkravet og fordringshaveren har anmodet om iværksættelse af udlæg uden fornyet anmodning) eller overgang til retssagsbehandling (hvis skyldneren fremsætter indsigelser mod betalingspåkravet og fordringshaveren har anmodet om, at retssagsbehandling indledes på grundlag af betalingspåkravet uden indlevering af stævning).

Afgiften efter den foreslåede § 12 dækker sagens behandling i 1. instans. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

De foreslåede §§ 7-9 finder tilsvarende anvendelse, jf. *stk. 3*.

Det betyder, at der ikke skal betales ny afgift, hvis et betalingspåkrav hjemvises til ny behandling i tidligere instans (jf. forslaget til § 7).

Det betyder endvidere, at betalingspåkrav er afgiftsfri, hvis sagen er afgiftsfritaget (jf. forslaget til § 8). Dette kan i praksis kun forventes at kunne få betydning i lejesager omfattet af forslaget til § 8, stk. 2. De sager, der er omfattet af forslaget til § 8, stk. 1, kan i praksis ikke forventes alene at angå et forfaldent pengekrav, som er det eneste, et betalingspåkrav kan indeholde, jf. retsplejelovens § 477 a, stk. 1.

Det betyder endelig, at fordringshaveren ikke skal betale afgift for et betalingspåkrav, hvis parten er en statstjenestemand, der anlægger sag efter ordre, har fri proces eller har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces (jf. forslaget til § 9). Dette må dog forventes at forekomme sjældent i praksis. En statstjenestemands sagsanlæg efter ordre vil i praksis næppe alene angå et forfaldent pengekrav, og det er ikke sædvanligt, at fri proces eller retshjælpsdækning gives til sager, hvor skyldneren forventes ikke at have indsigelser mod kravet, hvilket er en forudsætning for at anvende betalingspåkrav, jf. retsplejelovens § 477 a, stk. 1.

I forhold til den gældende retsafgiftslov er den væsentligste ændring, at afgiften for betalingspåkrav er en fast afgift på 750 kr. uanset fordringshaverens valg med hensyn til, hvad der skal ske, hvis skyldneren fremsætter indsigelser, henholdsvis ikke fremsætter indsigelser. Efter den gældende retsafgiftslov er afgiften for betalingspåkrav på højst 50.000 kr. mellem 400 kr. og 700 kr. afhængig af fordringshaverens valg, og afgiften for betalingspåkrav på mere end 50.000 kr. er mellem 760 kr. og 2.140 kr. afhængig af fordringshaverens valg, og i visse situationer tilbagebetales en del af afgiften.

Til kapitel 5

Kapitlet indeholder regler om betaling af retsafgift i fogedsager. Retsafgift for auktioner, der afholdes af fogedretten, reguleres dog af det foreslåede kapitel 6.

Til § 13

Bestemmelsen fastsætter den afgift, der skal betales i nærmere opregnede fogedsager.

Afgiften udgør 750 kr., jf. *stk. 1*, som også opregner de seks typer af anmodninger, der er afgiftspligtige.

Det drejer sig for det første om anmodninger om udlæg, dvs. om tvangsfuldbyrdelse af pengekrav, jf. *nr. 1*.

Der skal dog ikke betales særskilt afgift for udlæg, når udlægget sker på grundlag af et betalingspåkrav uden fornyet anmodning eller på grundlag af en anmodning fremsat i forbindelse med en tilbagetagelsesforretning efter kreditaftaleloven, jf. nærmere nedenfor om de foreslåede *stk. 2* og *3*.

Endvidere tilbagebetales retsafgiften for udlæg, hvis udlæg afvises på grund af en kollektiv insolvensforfølgning mod skyldneren eller efter den såkaldte fredningsregel (retsplejelovens § 490, *stk. 1*), jf. nærmere nedenfor om det foreslåede *stk. 5*.

Det drejer sig desuden om anmodninger om fuldbyrdelse af domme, retsforlig og voldgiftskendelser, der ikke lyder på penge (retsplejelovens kapitel 48), jf. *nr. 2*.

Det drejer sig endvidere om indsættelses- og udsættelsesforretninger uden sædvanligt eksekutionsfundament (retsplejelovens kapitel 54 og 55 og kreditaftalelovens § 36), jf. *nr. 3*.

Det drejer sig dernæst om anmodninger om arrest (retsplejelovens kapitel 56), jf. *nr. 4*.

Retsafgiften for arrest tilbagebetales, hvis arrest afvises på grund af en kollektiv insolvensforfølgning mod skyldneren, jf. nærmere nedenfor om det foreslåede stk. 5.

Det drejer sig desuden om bistand til opretholdelse af forbud og påbud (retsplejelovens kapitel 57), jf. *nr. 5*.

Det drejer sig endelig om bevissikring ved krænkelse af immaterialrettigheder mv. (retsplejelovens kapitel 57 a), jf. *nr. 6*.

Hvis en rekvirent samtidig anmoder om foretagelse af fagedforretninger, der er omfattet af forskellige numre i det foreslåede stk. 1, skal der betales særskilt afgift efter hvert nummer. Som eksempel kan nævnes en anmodning om fuldbyrkelse af en dom, der ikke lyder på penge, og om udlæg for tilkendte sagsomkostninger. I et sådant tilfælde skal der betales i alt 1.500 kr. i retsafgift, jf. stk. 1, nr. 1 og 2.

Hvis en rekvirent samtidig anmoder om foretagelse af en fagedforretning mod samme skyldner for forskellige krav, der er omfattet af samme nummer i det foreslåede stk. 1, skal der derimod kun betales én afgift. Som eksempel kan nævnes en anmodning om udlæg, der støttes på to forskellige domme. Med hensyn til anmodninger om foretagelse af en fagedforretning mod flere skyldnere for samme krav, henvises til det foreslåede stk. 4.

Det foreslås i *stk. 2*, at når udlæg iværksættes på grundlag af et betalingspåkrav i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., betales ikke afgift efter stk. 1, nr. 1, jf. dog det foreslåede stk. 6.

Stk. 2 indebærer, at når fordringshaveren i et betalingspåkrav har anmodet om, at udlæg iværksættes uden fornyet anmodning, hvis skyldneren ikke fremsætter indsigelser, skal der som udgangspunkt ikke betales særskilt afgift for en sådan udlægsforretning. Den afgift på 750 kr., der efter forslaget til § 12 betales for betalingspåkrav, dækker

således også udlæg, der på grundlag af fordringshaverens valg i betalingspåkravet iværksættes uden fornyet anmodning i tilfælde, hvor skyldneren ikke fremsætter indsigelser. Der skal dog betales en ny afgift på 750 kr. (nu efter det foreslåede § 13, stk. 1, nr. 1), når rekvirenten mere end 1 år efter, at afgiftspligt er indtrådt (her indleveringen af betalingspåkravet), fremsætter ny begæring vedrørende kravet, jf. nærmere forslaget til stk. 6.

Det foreslås i *stk. 3*, at når der straks i tilslutning til en tilbagetagelsesforretning anmodes om udlæg efter kreditaftalelovens § 42, skal der ikke betales afgift efter stk. 1, nr. 1, jf. dog det foreslåede stk. 6.

Stk. 3 indebærer, at der som udgangspunkt ikke skal betales særskilt afgift for en udlægsforretning efter kreditaftalelovens § 42, som fordringshaveren straks anmoder om i tilslutning til en tilbagetagelsesforretning. Den afgift, der efter stk. 1, nr. 3, betales for en anmodning om en tilbagetagelsesforretning efter kreditaftalelovens regler om køb med ejendomsforbehold, dækker således også udlæg, som der anmodes om straks i tilslutning til tilbagetagelsesforretningen. Der skal dog betales en ny afgift på 750 kr. (nu efter stk. 1, nr. 1), når rekvirenten mere end 1 år efter, at afgiftspligt er indtrådt (her indleveringen af anmodningen om tilbagetagelse), fremsætter ny begæring vedrørende kravet, jf. nærmere forslaget til stk. 6.

Det foreslås i *stk. 4*, at hvis fogedforretningen angår samme krav hos flere skyldnere, betales afgift efter stk. 1 for hver skyldner. Dette gælder dog ikke, hvis skyldnerne er samlevende ægtefæller, eller hvor fogedforretningen angår fast ejendom, som tilhører skyldnerne i forening.

Efter stk. 4 er det således udgangspunktet, at rekvirenten skal betale afgift efter stk. 1 for hver skyldner, som fogedforretningen er rettet imod. Anmodes der eksempelvis om udlæg hos tre skyldnere, skal der således som udgangspunkt betales 2.250 kr. i retsafgift (3 gange 750 kr.).

Der skal dog kun betales én afgift på 750 kr. for en anmodning om en fogedforretning for samme krav mod skyldnere, der er samlevende ægtefæller. Det samme gælder en anmodning om en fogedforretning angående en fast ejendom mod skyldnere, som ejer ejendommen i forening. Muligheden for at få behandlet en anmodning om en fogedforretning mod samlevende ægtefæller eller, hvis forretningen angår fast ejendom,

mod ejerne af ejendommen for én afgift på 750 kr. gælder kun, når der er tale om samme krav mod de pågældende skyldnere. Hvis rekvirenten anmoder om foretagelse af en fogedforretning mod sådanne skyldnere for forskellige krav, skal der derimod betales én afgift for hver skyldner.

Det foreslås i *stk. 5*, at afgiftspligten efter *stk. 1, nr. 1 og 4*, bortfalder, hvis fogedretten efter retsplejelovens § 490, *stk. 1*, afviser at foretage udlægsforretning, eller hvis forretningen afvises efter konkurslovens §§ 12 c, 31 eller 207.

Stk. 5 indebærer for det første, at afgiften for udlæg tilbagebetales, hvis fogedretten efter retsplejelovens § 490, *stk. 1*, afviser at foretage udlægsforretning, fordi der inden for de sidste 6 måneder har været afholdt en forretning, hvor det ikke har været muligt at opnå dækning (den såkaldte fredningsregel).

Stk. 5 indebærer for det andet, at afgiften for udlæg eller arrest tilbagebetales, hvis fogedretten afviser at foretage udlægs- eller arrestforretning, fordi skyldneren er under rekonstruktionsbehandling, konkurs eller gældssanering. Dette gælder, når fogedretten afviser sagen, før fogedforretningen er påbegyndt. Er fogedforretningen påbegyndt, skal retsafgiften ikke tilbagebetales, selv om fogedretten nu afviser sagen af en af de nævnte grunde. Det vil f.eks. kunne forekomme, hvis skyldneren først efter indkaldelsen af skyldneren til fogedforretningen er kommet under konkurs, rekonstruktionsbehandling eller gældssanering, og fogedretten ikke har modtaget oplysning herom, sådan at fogedforretningen har kunnet aflyses.

Det foreslås i *stk. 6*, at der skal betales ny afgift på 750 kr. efter *stk. 1*, når rekvirenten mere end 1 år efter, at afgiftspligt er indtrådt, fremsætter ny anmodning vedrørende kravet over for samme fogedret eller fogedretten i en anden retskreds.

Bestemmelsen indebærer, at den afgift, der betales for den første anmodning om foretagelse af fogedforretning vedrørende et krav, også dækker senere anmodninger vedrørende samme krav mod samme skyldner, som fremsættes indtil 1 år efter den første anmodning. Det kan eksempelvis være en anmodning om udkørende fogedforretning eller politifremstilling eller en anmodning til fogedretten i en anden retskreds, eksempelvis fordi skyldneren er flyttet.

1-årsfristen regnes fra afgiftspligtens indtræden, hvilket som udgangspunkt vil være fremsættelsen af den første anmodning om foretagelse af fogedforretning.

Når udlæg foretages på grundlag af et betalingspåkrav uden særskilt anmodning om udlæg, jf. retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., således at der ikke betales særskilt afgift for anmodningen om udlæg, jf. forslaget til stk. 2, regnes 1-årsfristen dog fra indleveringen af betalingspåkravet. Når der anmodes om udlæg straks i tilknytning til en tilbagetagelsesforretning, således at der ikke betales særskilt afgift for anmodningen om udlæg, jf. forslaget til stk. 3, regnes 1-årsfristen tilsvarende fra anmodningen om tilbagetagelse.

Det er tidspunktet for fremsættelsen af ny anmodning, der er afgørende for, om der skal betales ny afgift. Hvis anmodningen er fremsat senest 1 år efter afgiftspligtens indtræden, skal der ikke betales ny afgift, uanset om fogedrettens behandling og afgørelse af anmodningen først foretages efter udløbet af 1-årsfristen.

Når der er betalt ny afgift efter stk. 6, løber der en ny 1-årsfrist regnet fra indleveringen af den anmodning, der udløste den ny afgift. Den nye afgift dækker således også eventuelle yderligere anmodninger vedrørende samme krav mod samme skyldner, herunder til fogedretten i en anden retskreds, i 1 år. Fremsættes der atter ny anmodning efter udløbet af den nye 1-årsfrist, skal der igen i medfør af stk. 6 betales ny afgift på 750 kr.

Afgiften efter den foreslåede § 13 dækker sagens behandling i fogedretten. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

Betales afgiften efter den foreslåede § 13 ikke, anses anmodningen om fogedforretning som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- En fast retsafgift på 750 kr. afløser både den gældende grundafgift på 300 kr. og til lægsafgiften på 400 kr. for udkørende forretninger og politifremstillinger såvel som den procentuelle afgift for anmodninger om udlæg og arrest.
- Tidsgrænsen for, hvornår der skal betales ny afgift for en ny anmodning, ændres fra 3 måneder til 1 år efter den første anmodning. Undtagelsen for tilfælde, hvor overskri-

delsen af tidsgrænsen hverken skyldes fordringshaverens eller skyldnerens forhold, videreføres ikke.

- Reglen om tilbagebetaling af retsafgiften, når sagen behandles efter retsplejelovens § 490, stk. 3, og skyldneren ikke fremkommer med indsigelser, som giver anledning til, at der afholdes udlægsforretning efter de almindelige regler, videreføres ikke.

Til § 14

Bestemmelsen opregner fogedforretninger, som er fritaget for den retsafgift på 750 kr., som fremgår af forslaget til § 13.

Det drejer sig for det første om fogedforretninger vedrørende bøder, konfiskerede værdier og sagsomkostninger i straffesager, der inddrives af det offentlige, jf. *nr. 1*. Afgiftsfritagelsen efter *nr. 1* omfatter ikke fogedforretninger vedrørende pønale afgifter (eksempelvis parkeringsafgifter og kontrolafgifter). Afgiftsfritagelsen efter *nr. 1* omfatter heller ikke fogedforretninger vedrørende sagsomkostninger i private straffesager.

Det drejer sig for det andet om fogedforretninger vedrørende afgifter og sagsomkostninger, som det påhviler domstolene at indkræve, jf. *nr. 2*. Som eksempel kan nævnes sagsomkostninger, som en part er pålagt at betale til statskassen, fordi den vindende part har fri proces.

Efter *nr. 3 og 4* drejer det sig endvidere om fogedforretninger vedrørende krav, der tilkommer en part, der er fritaget for betaling af afgifter i medfør af retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1, eller en part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved fogedsagen, og som opfylder de økonomiske betingelser for fri proces efter retsplejelovens § 325.

Fogedforretninger vedrørende krav, hvor fordringshaveren har fri proces eller har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved fogedsagen, og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, er således fritaget for afgift. Afgiftsfritagelsen for sådanne fogedforretninger er en parallel til afgiftsfritagelsen i civile retssager for parter, der har fri proces, og parter, der har retshjælpsforsikringsdækning og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. forslaget til § 9, stk. 1, nr. 2 og 3.

Det drejer sig desuden om fogedforretninger vedrørende krav tillagt en statstjenestemand under en af tjenestemanden efter ordre anlagt sag, jf. *nr. 5*. Afgiftsfritagelsen for sådanne fogedforretninger er en parallel til afgiftsfritagelsen i civile retssager for en statstjenestemand, der har anlagt retssag efter ordre, jf. forslaget til § 9, stk. 1, *nr. 1*.

Det drejer sig dernæst om fogedforretninger vedrørende borgerlige krav fastsat under en offentlig straffesag, jf. *nr. 6*. Afgiftsfritagelsen efter *nr. 6* omfatter ikke fogedforretninger vedrørende borgerlige krav fastsat under en privat straffesag eller under en anke i den borgerlige retsplejes former. Afgiftsfritagelsen efter *nr. 6* kan ses som en parallel til, at fremsættelse og påkendelse af borgerlige krav under en offentlig straffesag ikke er pålagt retsafgift.

Det drejer sig endvidere om beslaglæggelse i tilknytning til meddelelse af forbud eller påbud, når retten har henvist spørgsmålet om beslaglæggelse til særskilt behandling ved fogedretten, jf. *nr. 7*. Afgiftsfritagelsen omfatter tilfælde, hvor retten i medfør af retsplejelovens § 423, stk. 1, 2. pkt., har henvist en anmodning om beslaglæggelse til særskilt behandling ved fogedretten. Afgiftsfritagelsen omfatter ikke tilfælde, hvor sagsøgeren i medfør af retsplejelovens § 424 anmoder fogedretten om bistand til opretholdelse af et meddelt forbud eller påbud.

Det drejer sig endelig om fogedforretninger vedrørende afgørelser efter kapitel 2 a i lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser mv. på det civil- og handelsretlige område om, at en udenlandsk retsafgørelse skal anerkendes eller er eksigibel her i landet, eller at et udenlandsk officielt bekræftet dokument eller retsforlig er eksigibelt her i landet, jf. *nr. 8*.

Afgiftsfritagelsen efter *nr. 8* omfatter alene selve afgørelsen om anerkendelse eller eksigibilitet. Hvis der samtidig eller efterfølgende anmodes om eksempelvis udlæg på grundlag af den udenlandske afgørelse mv., skal der således betales afgift for denne anmodning efter den foreslåede § 13.

Afgiftsfritagelsen efter § 14 omfatter fogedrettens behandling af sagen. I tilfælde af appel gælder det foreslåede kapitel 14 om afgift for kære.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Det bemærkes, at det gældende § 20, nr. 8, om afgiftsfritagelse for fogedforretninger om udstedelse af fogedudlægsskøde er udeladt, fordi fogedudlægsskøde blev afskaffet ved revisionen i 1978 af retsplejelovens regler om tvangsauktion, som trådte i kraft den 1. januar 1979. En anmodning om udstedelse af auktionsskøde, jf. retsplejelovens § 580, er en del af auktionssagen og er ikke omfattet af den foreslåede § 13 om afgift for anmodninger om visse fogedforretninger.

Det bemærkes endvidere, at det foreslåede nr. 7 om afgiftsfritagelse for fogedforretninger om beslaglæggelse i tilknytning til meddelelse af forbud eller påbud, når retten har henvist spørgsmålet om beslaglæggelse til særskilt behandling ved fogedretten, er i overensstemmelse med de gældende afgiftsregler. I dag fremgår afgiften for meddelelse af forbud eller påbud af retsafgiftslovens § 17 på linje med forskellige fogedforretninger, og denne afgift vil i givet fald dække både civilrettens afgørelse om meddelelse af forbud eller påbud og fogedrettens afgørelse om beslaglæggelse, når dette spørgsmål henvises til fogedretten til særskilt behandling.

Til kapitel 6

Kapitlet indeholder regler om betaling af retsafgift for auktioner, der afholdes af fogedretten.

Til § 15

Bestemmelsen fastsætter, i hvilke auktionssager der skal betales retsafgift.

Der skal for det første betales retsafgift for tvangsauktioner og frivillige auktioner, der afholdes af fogedretten over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre, jf. *nr. 1*.

Der skal for det andet betales retsafgift for tvangsauktioner, der afholdes af fogedretten over aktier, gældsbreve og andre fordringer, jf. *nr. 2*. Der skal derimod ikke betales retsafgift for frivillige auktioner over sådanne aktiver.

Der skal heller ikke betales retsafgift for tvangsauktioner over andet løsøre end det, der er nævnt i bestemmelsen, uanset om tvangsauktionen afholdes af fogedretten eller ved en auktionsleder.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 16

Bestemmelsen fastsætter retsafgiften for anmodning om auktion.

Det følger af den foreslåede § 15, at der skal betales retsafgift dels for tvangsauktioner og frivillige auktioner, der afholdes af fogedretten over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre, dels for tvangsauktioner, der afholdes af fogedretten over aktier, gældsbreve og andre fordringer.

Det foreslås i *stk. 1*, at der for anmodning om auktion skal betales en fast afgift på 1.500 kr., jf. *1. pkt.* Der skal dog efter *2. pkt.* ikke betales for en anmodning om ny auktion i medfør af retsplejelovens § 576, stk. 1.

Det betyder, at den afgift, der betales for den oprindelige anmodning om auktion, også dækker fogedrettens sagsbehandling i forbindelse med en anmodning om ny auktion i medfør af retsplejelovens § 576, stk. 1.

Derimod skal der betales ny afgift for en anmodning om misligholdelsesauktion.

Bestemmer fogedretten i medfør af retsplejelovens § 576, stk. 2, af egen drift, at der skal afholdes ny auktion, skal der ikke betales ny afgift, da der ikke er tale om en anmodning om auktion.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis der er meddelt fri proces til auktionen, finder det foreslåede § 9 stk. 1, nr. 2, om afgiftsfritagelse i civile retssager til en part, der har fri proces, tilsvarende anvendelse.

Bestemmelsen i stk. 2 giver mulighed for, at en part efter retsplejelovens regler om fri proces kan søge om fritagelse for betaling af retsafgiften på 1.500 kr. for en anmodning om auktion.

Retsafgiften dækker sagens behandling i fogedretten frem til et eventuelt hammerslag. Meddeles der hammerslag, skal der betales yderligere afgift efter den foreslåede § 16. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

Betales afgiften ikke, anses anmodningen om auktion som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiften for anmodning om auktion over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre forhøjes fra 800 kr. til 1.500 kr.
- Denne afgift bortfalder ikke, hvis anmodningen om auktion ikke behandles på grund af reglen i retsplejelovens § 560, stk. 2, hvorefter flere anmodninger om auktion vedrørende samme ejendom, behandles i den rækkefølge, de er modtaget.
- Afgiften for anmodning om tvangsauktion over aktier, gældsbreve og andre fordringer forhøjes fra 300 kr. til 1.500 kr.

Til § 17

Bestemmelsen fastsætter en yderligere retsafgift for auktion, når der meddeles hammerslag.

Det følger af den foreslåede § 15, at der skal betales retsafgift dels for tvangsauktioner og frivillige auktioner, der afholdes af fogedretten over fast ejendom, registreret skib eller luftfartøj med tilhørende løsøre, dels for tvangsauktioner, der afholdes af fogedretten over aktier, gældsbreve og andre fordringer

Det foreslås i *stk. 1*, at hvis auktionen afsluttes med hammerslag, skal der betales yderligere 1.500 kr., jf. *1. pkt.* Når der afholdes ny auktion efter retsplejelovens § 576, skal den yderligere afgift kun betales én gang, jf. *2. pkt.*

Det betyder, at selv om der måtte blive meddelt hammerslag både på den oprindelige og den nye auktion i medfør af retsplejelovens § 576, skal der kun betales yderligere afgift én gang. Dette gælder, både når ny auktion afholdes efter anmodning fra skyldneren eller en fordringshaver, jf. retsplejelovens § 576, stk. 1, og når fogedretten af egen drift har bestemt, at der skal afholdes ny auktion, jf. retsplejelovens § 576, stk. 2.

Afholdes der misligholdelsesauktion, skal der derimod igen betales en yderligere afgift på 1.500 kr., hvis der opnås hammerslag på misligholdelsesauktionen.

Retsafgiften dækker sagens færdigbehandling i fogedretten, herunder udstedelse af auktionsskøde. Om afgiften ved appel henvises til forslaget til kapitel 14.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgiftspligten efter *stk. 1* indtræder ved auktionens slutning.

Afgiftspligten indtræder således, når hammerslag meddeles, medmindre der skal afholdes ny auktion efter retsplejelovens § 576. Afholdes der ny auktion, indtræder afgiftspligten, når den nye auktion er slut, medmindre fogedretten undtagelsesvis tillader, at der afholdes en yderligere auktion, jf. retsplejelovens § 577, *stk. 2*.

Herved adskiller den yderligere retsafgift efter § 17 sig fra de retsafgifter, der skal betales ved indleveringen af en anmodning, og hvor anmodningen anses som bortfaldet, hvis afgiften ikke betales.

Der vil ikke i medfør af retsafgiftsloven være noget sagsskridt, som fogedretten kan nægte at foretage, hvis den yderligere retsafgift efter § 17 ikke betales.

Fogedretten kan imidlertid i medfør af retsplejelovens § 580 nægte at udstøde auktionsskøde, indtil retsafgiften efter § 17 er betalt, fordi retsafgiften efter § 17 hører til de beløb, auktionskøberen skal betale.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiften for hammerslag ved auktion er en fast afgift på 1.500 kr. i stedet for en procentafgift af budsummen.
- Afgiften bortfalder ikke i tilfælde, hvor auktionen ophæves på grund af fejl begået af fogedretten.

Til afsnit III

Afsnittet indeholder regler om retsafgifter i sager, der behandles ved skifteretten. Kapitel 7 angår anmodninger til skifteretten mv., mens kapitel 8-10 angår afgifter for bo-behandling i form af henholdsvis konkurs, ægtefælleskifte mv. og dødsbobehandling.

Til kapitel 7

Kapitlet indeholder regler om retsafgifter for anmodninger til skifteretten mv.

Til § 18

Bestemmelsen fastsætter retsafgiften for en begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling.

Det foreslås i *stk. 1*, at der skal betales 1.500 kr. for en fordringshavers begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling.

Betales afgiften ikke, anses anmodningen som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

Skyldnerens egen begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling er derimod afgiftsfri.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis flere fordringshavere indgiver begæring på forskelligt grundlag, skal hver fordringshaver betale 1.500 kr., hvad enten begæringerne er indeholdt i et eller flere dokumenter, jf. *1. pkt.*

Der skal derimod kun betales én afgift på 1.500 kr., hvis en fordringshaver støtter en begæring på forskellige grundlag, eller hvis flere fordringshavere støtter en fælles begæring på samme grundlag.

Indgiver en forening af erhvervsdrivende eller lønmodtagere samtidig begæring på flere fordringshavers vegne, betales ligeledes kun afgift som for én begæring, jf. *2. pkt.* Dette omfatter eksempelvis en fagforenings konkursbegæring mod en arbejdsgiver på vegne af ansatte, der er medlemmer af fagforeningen, og som ikke har modtaget løn.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiften for en fordringshavers begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling forhøjes fra 750 kr. til 1.500 kr.
- Skyldnerens egen begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling bliver afgiftsfri.
- Der skal ikke betales afgift, når skifteretten af egen drift træffer afgørelse om konkurs eller rekonstruktionsbehandling af et kapitalselskab under tvangsopløsning.
- Reglen om, at der ikke skal betales ny afgift, hvis en begæring er indgivet ved urigtigt værneting og indgives på ny inden tre uger efter, at den er afvist eller tilbagekaldt, videreføres ikke.

Til § 19

Det foreslås, at der skal betales 750 kr. for en række anmodninger til skifteretten.

Betales afgiften ikke, anses den pågældende anmodning som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

Det drejer sig for det første om anmodning om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. eller om genoptagelse af et sådant bo, jf. § 78 i samme lov, jf. de foreslåede *stk. 1, nr. 1 og 2*.

Bestemmelserne finder anvendelse ved skifte af alle boer, der er nævnt § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. Bestemmelserne omfatter således både deling af ægtefællers fællesbo, opløsning af ægtefællers sameje om flere særejeaktiver, opløsning af ugifte samlevendes sameje om flere aktiver i forbindelse med samlivets ophør og opløsning af andre boer, herunder interessentskabsboer og lignende, der ikke behandles efter konkursreglerne.

Retsafgiften er den samme, uanset om anmodningen angår hele boet eller en del af boet, jf. § 1, stk. 2, i lov om ægtefælleskifte mv. Der skal ikke betales ny afgift, hvis der er indledt skiftebehandling vedrørende en del af boet, og der derefter anmodes om, at skiftebehandlingen udvides til at omfatte en større del af boet eller eventuelt hele boet. Dette gælder også, selv om anmodningen om udvidelse af skiftebehandlingen til at omfatte en større del af boet eller hele boet fremsættes af en anden end den, der oprindeligt anmodede om skiftebehandling og betalte retsafgiften.

Hvis bobehandlingen afbrydes uden stadfæstelse af en boopgørelse, jf. § 30 i lov om ægtefælleskifte mv., skal der betales ny retsafgift, hvis der på et senere tidspunkt på ny anmodes om skifterettens bistand til deling af boet.

Det drejer sig dernæst om anmodning om dødsfaldskendelse, jf. det foreslåede stk. 1, *nr. 3*.

Afgiften angår skifterettens behandling af anmodningen om dødsfaldskendelse efter dødsboskiftelovens § 5. Afsiger skifteretten dødsfaldskendelse, skal der herefter betales afgift efter det foreslåede kapitel 10 for selve dødsbobehandlingen.

Det drejer sig endvidere om anmodning om udnævnelse af granskningsmænd i henhold til selskabsloven, jf. det foreslåede stk. 1, *nr. 4*.

Det drejer sig endvidere om anmodning om genoptagelse af boet efter et kapitalselskab i henhold til selskabslovens § 235, jf. det foreslåede stk. 1, *nr. 5*.

Endelig foreslås det i *stk. 2*, at der ligeledes skal betales 750 kr. for en anmodning fra en eller flere arvinger om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte.

Afgiften angår skifterettens behandling af anmodningen om, at ægtefællen skal skifte, jf. arvelovens § 27 og § 29. Hvis skifteretten imødekommer anmodningen, skal der herefter betales afgift efter det foreslåede kapitel 10 for selve skiftet af det uskiftede bo.

Det bemærkes, at den efterlevende ægtefælles egen anmodning om skifte af det uskiftede bo uændret er afgiftsfri, men at der også for et skifte på grundlag af en sådan anmodning ligesom i dag vil skulle betales afgift for bobehandlingen, jf. forslaget til kapitel 10.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiften for en anmodning om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. eller om genoptagelse af et sådant bo forhøjes fra 400 kr. til 750 kr. og skal

også betales, hvis anmodningen vedrører skifte af et fællesbo med en samlet formue-masse på højst 15.000 kr.

- Afgiften for en anmodning om dødsfaldskendelse og for en anmodning om udnæv-nelse af granskningsmænd forhøjes fra 400 kr. til 750 kr.
- Afgiften for en anmodning om skifte af et uskiftet bo forhøjes fra 500 kr. til 750 kr.
- Den gældende afgift for skifterettens bestemmelse om genoptagelse af boet efter et kapitalselskab ændres til en afgift for en anmodning om en sådan genoptagelse.
- Den gældende afgift for skifterettens udnævnelse af likvidatorer i et kapitalselskab under tvangsopløsning videreføres ikke.

Til § 20

Bestemmelsen fastslår i *nr. 1*, at anmodning om udmeldelse af vurderingsmænd er af-giftsfri.

I *nr. 2* fastslås, at anmodning om at føre testaments- eller arvelegitimationsvidner lige-ledes er afgiftsfri.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 21

Bestemmelsen fastsætter, at det foreslåede § 9, stk. 1, nr. 2, om afgiftsfritagelse i civile retssager til en part, der har fri proces, finder tilsvarende anvendelse på nogle af afgif-terne efter det foreslåede kapitel 7.

Bestemmelsen giver mulighed for, at en part efter retsplejelovens regler om fri proces kan søge om fritagelse for betaling af de pågældende afgifter.

Det drejer sig for det første om afgiften på 1.500 kr. for en fordringshavers konkursbe-gæring (forslaget til § 18, stk. 1). Der kan derimod ikke gives fri proces til en begæring om rekonstruktionsbehandling.

Det drejer sig endvidere om afgiften på 750 kr. for anmodning om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. eller om genoptagelse af et bo efter § 78 i samme lov (forslaget til § 19, stk. 1, nr. 1 og 2).

Det drejer sig desuden om afgiften på 750 kr. for en anmodning om dødsfaldskendelse (forslaget til § 19, stk. 1, nr. 3).

Det drejer dig endelig om afgiften på 750 kr. for en anmodning om, at en ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo, skal skifte (forslaget til § 19, stk. 2).

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås muligheden for efter reglerne om fri proces at fritage for afgiftspligt udvidet til også at omfatte afgiften på 750 kr. for anmodning om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. eller om genoptagelse af et bo efter § 78 i samme lov eller om dødsfaldskendelse (forslaget til § 19, stk. 1, nr. 1-3), hvor afgiften i dag udgør 400 kr. Derimod foreslås der ikke mulighed for efter reglerne om fri proces at fritage for afgiften for anmodning om genoptagelse af boet efter et kapitalselskab i henhold til selskabslovens § 235.

Til § 22

Bestemmelsens stk. 1-3 angår tilfælde, hvor skifteretten behandler tvister eller anmodninger, for hvilke der skal betales retsafgift efter reglerne om henholdsvis civile retssager, bevisoptagelse og fagedforretninger. Bestemmelsens stk. 4 fastslår afgiftsfrihed for begæringer om pålæg af konkurskarantæne.

Efter *stk. 1* skal der betales afgift efter kapitel 1 for skifterettens behandling af følgende tvister:

- Tvister i konkursboer angående anmeldte fordringer og krav eller deres fortrinsret, jf. konkurslovens § 246.
- Tvister i likvidationsboer om anmeldte fordringer, jf. selskabslovens § 221, stk. 3.
- Tvister, der indbringes for skifteretten i medfør af § 2 i lov om ægtefælleskifte mv.
- Tvister, der opstår i forbindelse med skifte af et dødsbo eller et uskiftet bo, og som forudsættes afgjort ved dom.

Der skal således betales afgift for kravets indbringelse for skifteretten, jf. § 1, og for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, jf. § 2.

Efter *stk. 2* skal der betales afgift efter kapitel 3 for anmodning til skifteretten om bi-stand til sagens oplysning under et privat skifte af ægtefællers fællesbo eller sameje om flere særejeaktiver, jf. § 65 i lov om ægtefælleskifte mv.

Der skal således betales 750 kr. for en sådan anmodning til skifteretten, jf. § 11.

Efter *stk. 3* skal der betales afgift efter kapitel 5 for ind- og udsættelsesforretninger i medfør af konkurslovens § 112 (kurators adgang til boets lejemål og faste ejendomme, aktiver og forretningspapirer) eller lov om ægtefælleskift mv. § 73 (bobehandlerens adgang til at besigtige eller en sagkyndigs adgang til at vurdere aktiver, der er i en parts besiddelse).

Der skal således betales 750 kr. for en anmodning til skifteretten om en sådan ind- eller udsættelsesforretning, jf. § 13.

Efter *stk. 4* er begæring om pålæg af konkurskarantæne afgiftsfri.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer med hensyn til, for hvilke tvister og anmodninger ved skifteretten der skal betales afgift efter reglerne om civile retssager, bevisoptagelse eller fogedforretninger. De foreslåede regler om afgifter for civile retssager, bevisoptagelse og fogedforretninger indeholder imidlertid en række ændringer i forhold til den gældende retsafgiftslov, jf. nærmere bemærkningerne til §§ 1, 2, 11 og 13.

Til kapitel 8

Kapitlet indeholder regler om retsafgift for behandlingen af et konkursbo.

Til § 23

Bestemmelsen fastsætter retsafgiften for behandlingen af et konkursbo.

Bestemmelsen angår bobehandlingen, efter at skyldneren er taget under konkursbehandling. Med hensyn til retsafgift for indgivelse af en konkursbegæring henvises til den foreslåede § 18.

Afgiften efter § 23 dækker som udgangspunkt den samlede bobehandling ved skifteretten.

Der skal dog betales særskilt afgift efter kapitel 1 for tvister angående anmeldte fordringer og krav eller deres fortrinsret, jf. forslaget til § 22, stk. 1, nr. 1.

Der skal endvidere betales særskilt afgift efter kapitel 5 for ind- og udsættelsesforretninger i medfør af konkurslovens § 112, jf. forslaget til § 22, stk. 3.

Det foreslås i *stk. 1*, at afgiften for konkursbehandling udgør 9.000 kr.

Der betales ikke afgift ved genoptagelse af en bobehandling, jf. *stk. 2*.

Afgiftspligten indtræder, når skifteretten afsiger konkursdekret, jf. *stk. 3*.

Afgiften forfalder efter *stk. 4* til betaling, når udlodning kan ske, og betales af boets midler, jf. konkurslovens § 94, nr. 4.

Det betyder, at statskassens krav på retsafgift efter den foreslåede § 23 modtager dækning på linje med andre krav i boet, som er omfattet af konkurslovens § 94. Er der i boet ingen eller kun delvis dækning til § 94-krav, vil retsafgiften efter § 23 ikke eller kun delvis blive betalt, da der ikke er andre, der hæfter for afgiftens betaling. Når skyldneren er en fysisk person, hæfter skyldneren således heller ikke personlig for retsafgiften efter § 23.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiften for bobehandlingen er en fast afgift på 9.000 kr. i stedet for en afgift på mellem 2.500 kr. og 10.000 kr. afhængig af formuemassen.
- Der betales ikke afgift ved en genoptagelse af en bobehandling.

Til kapitel 9

Kapitlet indeholder regler om retsafgift for behandlingen af et ægtefælleskifte mv.

Til § 24

Bestemmelsen fastsætter retsafgiften for behandlingen af et ægtefælleskifte mv.

Bestemmelsen finder anvendelse ved skifte af alle boer, der er nævnt § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. Bestemmelsen omfatter således både deling af ægtefællers fællesbo, opløsning af ægtefællers sameje om flere særejeaktiver, opløsning af ugifte samlevendes sameje om flere aktiver i forbindelse med samlivets ophør og opløsning af andre boer, herunder interessentskabsboer og lignende, der ikke behandles efter konkursreglerne.

Bestemmelsen angår bobehandlingen, efter at boet er henvist til bobehandler. Med hensyn til retsafgift for anmodning om bistand til skifte af et bo efter lov om ægtefælleskifte mv. henvises til den foreslåede § 19.

Afgiften efter § 24 dækker som udgangspunkt den samlede behandling ved skifteretten, efter at boet er henvist til bobehandler.

Der skal dog betales særskilt afgift efter kapitel 1 for tvister, der indbringes for skifteretten i medfør af § 2 i lov om ægtefælleskifte mv., jf. forslaget til § 22, stk. 1, nr. 3.

Der skal endvidere betales særskilt afgift efter kapitel 5 for ind- og udsættelsesforretninger i medfør af § 73 i lov om ægtefælleskifte mv., jf. forslaget til § 22, stk. 3.

Det foreslås i *stk. 1*, at afgiften af boer, der i medfør af lov om ægtefælleskifte mv. behandles ved bobehandler, som udgangspunkt udgør 1.500 kr.

Overstiger den bobeholdning, der er omfattet af skiftet, 1,5 mio. kr., skal der dog betales yderligere 9.000 kr., jf. *stk. 2*.

Afgiftspligten indtræder, når skifteretten henviser boet til bobehandler, jf. *stk. 3*.

Parterne kan til enhver tid, hvis de er enige herom, udvide eller indskrænke den del af boet, der er omfattet af skiftet, men afgiften skal i givet fald beregnes ud fra bobeholdning opgjort i forhold til den del af boet, som på noget tidspunkt har været omfattet af henvisningen til bobehandler. Hvis parterne efter henvisningen til bobehandler indgår forlig om en del af boet, således at bobehandlingen ved bobehandler herefter kun angår

en mindre del af boet, end da boet blev henvist til bobehandler, skal afgiften således stadig beregnes efter bobeholdningen opgjort ud fra de aktiver og passiver, som oprindeligt var omfattet af henvisningen til bobehandler. Omvendt gælder, at hvis en oprindeligt henvisning til bobehandler af en del af boet senere udvides til at omfatte en større del af boet, skal afgiften beregnes efter bobeholdningen opgjort efter de aktiver og passiver, som efter udvidelsen er omfattet af bobehandlingen.

Det foreslås i *stk. 4*, at afgiften forfalder til betaling, når boopgørelsen er endelig, jf. *1. pkt.* Boopgørelsen er endelig, når den er stadfæstet af skifteretten, jf. § 34 i lov om ægtefælleskifte mv., og kærefristen er udløbet, uden at kære er iværksat.

Hvis skiftet afbrydes, jf. § 30 i lov om ægtefælleskifte mv., forfalder afgiften til betaling, når de afgiftspligtige modtager meddelelse om afgiftsberegningen, jf. *2. pkt.* I denne situation vil skifteretten således skulle give de afgiftspligtige meddelelse om, hvilken afgift der skal betales (1.500 kr. eller 10.500 kr.).

Opgørelsen af bobeholdningen har betydning for, om afgiften udgør 1.500 kr. (bobeholdning på højst 1,5 mio. kr.) eller 10.500 kr. (bobeholdning på over 1,5 mio. kr.).

Der er på den baggrund kun behov for en mere præcis opgørelse af bobeholdningen, hvis der kan være rimelig tvivl om, hvorvidt bobeholdningen udgør mere end 1,5 mio. kr. Er det efter de foreliggende oplysninger uden videre klart, at bobeholdningen ikke overstiger 1,5 mio. kr., eller er det omvendt klart, at bobeholdningen overstiger 1,5 mio. kr., er det tilstrækkeligt, at skifteretten konstaterer dette uden nærmere at angive, hvad bobeholdningen kan opgøres til.

Grundlaget for opgørelsen af bobeholdningen er den endelige boopgørelse, når en sådan foreligger. Skifteretten vil som udgangspunkt kunne lægge værdiansættelserne i boopgørelsen til grund for afgiftsberegningen. Dette gælder dog ikke, hvis parterne i deres indbyrdes forhold har anvendt værdiansættelser, der væsentligt understiger handelsværdien. I tilfælde, hvor bobehandleren i boopgørelsen med henblik på bodelingen har lagt parternes enighed om værdiansættelsen til grund, men hvor værdiansættelsen åbenbart ligger væsentligt under værdien i handel og vandel, påhviler det bobehandleren – uanset parternes stilling til spørgsmålet – at oplyse herom i udkastet til boopgørelse og at oplyse om værdien af de pågældende aktiver og passiver i handel og vandel, jf. Folketingstidende 2010-11 (1. samling), A, L 193 som fremsat, side 68.

Hvis der under boets behandling ved bobehandler er sket ændringer i, hvad skiftet omfatter, skal afgiften som nævnt ovenfor beregnes ud fra bobeholdningen opgjort i forhold til den del af boet, som på noget tidspunkt har været omfattet af henvisningen til bobehandler. Hvis ægtefællerne efter henvisningen til bobehandler har aftalt at indskrænke den del af boet, som bobehandleren skal behandle, skal redegørelsen for bobehandlingens forløb i bobehandlerens udkast til boopgørelse derfor indeholde oplysning herom. Redegørelsen skal endvidere i givet fald indeholde oplysning om værdien af de aktiver og passiver, som efter henvisningen til bobehandler er udgået af bobehandlingen, jf. Folketingstidende 2010-11 (1. samling), A, L 193 som fremsat, side 68-69.

Hvis skiftet afbrydes, jf. § 30 i lov om ægtefælleskifte mv., må afgiftsberegningen ske ud fra de foreliggende oplysninger, herunder det udkast til boopgørelse, bobehandleren udarbejder efter § 30 i lov om ægtefælleskifte mv. Er de foreliggende oplysninger ikke tilstrækkelige, kan skifteretten pålægge de afgiftspligtige at fremkomme med de oplysninger, der er nødvendige for at kunne beregne afgiften, jf. nærmere forslaget til § 25.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiften for behandling ved bobehandler ændres til en fast afgift på 1.500 kr. eller 10.500 kr. i stedet for en procentafgift af formuemassen.
- Denne afgift skal også betales ved skifte af et fællesbo med en samlet formuemasse på højst 15.000 kr.
- De særlige regler om betalingsfrist og rente ved for sen betaling videreføres ikke.

Til § 25

Bestemmelsen angår tilfælde, hvor et ægtefælleskifte mv. afbrydes, jf. § 30 i lov om ægtefælleskifte mv., og hvor der derfor ikke foreligger en endelig boopgørelse, som kan danne grundlag for beregningen af afgiften efter den foreslåede § 24.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvis størrelsen af afgiften ikke på grundlag af de foreliggende oplysninger kan afgøres, kan skifteretten pålægge de afgiftspligtige inden en nærmere

fastsat frist at fremkomme med de oplysninger, der er nødvendige for at træffe afgørelse om afgiftspligten.

Efter § 42 i lov om ægtefælleskifte mv. fordeler skifteretten omkostningerne, herunder afgiften efter § 24, mellem parterne. Det er derfor parterne i bobehandlingen, der er afgiftspligtige og dermed efter den foreslåede bestemmelse kan pålægges at komme med oplysninger.

Fremkommer oplysningerne ikke inden den fastsatte frist, kan skifteretten efter *stk. 2* pålægge de afgiftspligtige daglige eller ugentlige bøder, der løber, indtil oplysningerne fremkommer.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 26

Bestemmelsen angår solidarisk hæftelse for afgiften af ægtefælleskifte mv. efter den foreslåede § 24.

Afgiften efter den foreslåede § 24 er en del af omkostningerne ved bobehandlingen og kan kræves dækket af den sikkerhed for omkostningerne ved boets behandling, som måtte være stillet efter § 37 i lov om ægtefælleskifte mv. Dette gælder, uanset hvem der har stillet sikkerheden, og uanset om den, der har stillet sikkerheden, endeligt skal betale afgiften eller hæfter for afgiftens betaling efter den foreslåede § 26.

Skifteretten fordeler omkostningerne mellem parterne, jf. § 42 i lov om ægtefælleskifte mv. Hver part skal således endeligt betale den del af afgiften efter § 24, som følger af skifterettens afgørelse efter § 42 i lov om ægtefælleskifte mv.

Er afgiften ikke dækket af en sikkerhedsstillelse efter § 37 i lov om ægtefælleskifte mv., kan hver part på dette grundlag afkræves den del af afgiften, som den pågældende ifølge skifterettens afgørelse efter § 42 i lov om ægtefælleskifte mv. skal betale.

Herudover hæfter parterne solidarisk efter den foreslåede § 26.

Det foreslåede *stk. 1* angår andre boer end ægtefællers fællesbo, dvs. opløsning af ægtefællers sameje om flere særejeaktiver, opløsning af ugifte samlevendes sameje om flere aktiver i forbindelse med samlivets ophør og opløsning af andre boer, herunder interessentskabsboer og lignende, der ikke behandles efter konkursreglerne, jf. § 1, stk. 1, nr. 2-4, i lov om ægtefælleskifte mv.

Det foreslås, at hver lodtager i et sådant bo skal hæfte solidarisk for afgiften efter den foreslåede § 24 med værdien af det, den pågældende lodtager har modtaget.

Det foreslåede *stk. 2* angår ægtefællers fællesbo og henviser til § 44 i lov ægtefælleskifte mv., som angår en ægtefælles subsidiære hæftelse for statskassens krav mod den anden ægtefælle for omkostningerne i forbindelse med skifte af ægtefællernes fællesbo.

Efter § 44 i lov om ægtefælleskifte mv. hæfter en ægtefælle subsidiært for statskassens krav mod den anden ægtefælle for omkostninger i forbindelse med skiftet. Der er tale om en subsidiær, solidarisk hæftelse, svarende til hvad der gælder for en simpel kauti-onist, som indebærer, at det skal være godtgjort, at den anden ægtefælle ikke kan betale. Statskassen skal således forgæves have forsøgt at inddrive beløbet hos den ægtefælle, der i det indbyrdes forhold skal betale beløbet, før kravet rettes mod den anden ægtefælle.

En ægtefælle, der har fri proces til skifte af fællesboet, er dog fritaget for den subsidiære hæftelse for den anden ægtefælle, jf. retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 5, litra c. Fri proces fritager derimod ikke en ægtefælle fra at betale ægtefællens egen del af afgiften efter den foreslåede § 24, jf. retsplejelovens § 331, stk. 3, nr. 1 (som affattet ved lovforslagets § 52).

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til kapitel 10

Kapitlet indeholder regler om retsafgift for dødsbobehandling, herunder skifte af et uskiftet bo, mens en længstlevende ægtefælle er i live.

Kapitlet angår retsafgift i anledning af skifterettens behandling af sagen. Der vil uafhængig heraf kunne blive tale om betaling af boafgift efter boafgiftsloven.

Der skal endvidere betales særskilt retsafgift efter det foreslåede kapitel 1 for tvister, der opstår i forbindelse med skifte af et dødsbo eller et uskiftet bo, og som forudsættes afgjort ved dom, jf. forslaget til § 22, stk. 1, nr. 4.

Om afgiften for anmodning om dødsfaldskendelse og for anmodning om skifte af uskiftet bo henvises til den foreslåede § 19.

Til § 27

Bestemmelsen fastsætter størrelsen af den almindelige retsafgift for dødsbobehandling, hvor der iværksættes et skifte. Om betaling af yderligere retsafgift, hvis arvebeholdningen overstiger 1,5 mio. kr., henvises til den foreslåede § 28.

Bestemmelsen angår boer, der udleveres til privat skifte, herunder forenklet privat skifte, jf. dødsboskiftelovens §§ 25, 33 og 34, eller som behandles ved bobestyrer, jf. dødsboskiftelovens § 36.

Der foreslås, at afgiften i sådanne boer udgør 1.500 kr.

Afgiften i boer, der udleveres til privat skifte, forfalder til betaling, når boet udleveres, jf. forslaget til § 30, stk. 1, 1. pkt., men arvingerne kan godt få boet udleveret, før afgiften betales, sådan at boets midler kan anvendes til betaling af afgiften. Om arvingernes solidariske hæftelse for afgiften henvises til den foreslåede § 31.

Afgiften i boer, der behandles ved bobestyrer, forfalder til betaling, når udlodning kan ske, eller hvis boet overgår til anden behandlingsmåde, jf. forslaget til § 30, stk. 2. Om bobestyrerens hæftelse for afgiften henvises til den foreslåede § 32.

Der skal ikke betales ny afgift efter § 27 for en genoptagelse af bobehandlingen efter dødsboskiftelovens § 103. Der henvises til det foreslåede § 29, stk. 2, der også omhandler tilfælde, hvor boet overgår til en anden behandlingsmåde.

Et senere skifte af et uskiftet bo efter anmodning fra ægtefællen eller en arving er imidlertid en selvstændig bobehandling, for hvilken der skal betales afgift efter § 27 uafhængig af, om boet før udleveringen til uskiftet bo måtte have været udleveret til en behandlingsmåde, for hvilken der blev betalt afgift efter § 27.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Den gældende afgift på 500 kr. for boudlæg uden skiftebehandling, udlæg til den længstlevende ægtefælle og udlevering til uskiftet bo videreføres ikke. Disse behandlingsmåder bliver således afgiftsfri.
- De gældende afgifter på henholdsvis 1.000 kr. for forenklet privat skifte mv. og 2.500 kr. for almindeligt privat skifte og skifte ved bobestyrer ændres til én afgift på 1.500 kr., og afgiften skal også betales ved skifte af et dødsbo med en formuemasse på højst 15.000 kr.

Til § 28

Bestemmelsen fastsætter, at der af boer, der behandles efter de almindelige regler om privat skifte eller ved bobestyrer, skal betales en yderligere retsafgift på 9.000 kr., hvis arvebeholdningen i henhold til boopgørelsen overstiger 1,5 mio. kr., jf. *stk. 1*.

Det fremgår af *stk. 2*, at i boer, der har været udleveret til almindeligt privat skifte eller til behandling ved bobestyrer og derefter udleveres til uskiftet bo – og hvor der derfor ikke udarbejdes en boopgørelse – afgøres afgiftspligten på grundlag af den formueoversigt, der skal indleveres efter arvelovens § 22.

Afgiften forfalder i privatskiftede boer til betaling, når boopgørelsen er endelig, jf. forslaget til § 30, stk. 1, 2. pkt. I boer, der behandles ved bobestyrer, forfalder afgiften, når udlodning kan ske, jf. forslaget til § 30, stk. 2, 1. pkt. I de tilfælde, der er omfattet af det foreslåede stk. 2, forfalder afgiften dog ved indleveringen af formueopgørelsen efter arvelovens § 22, jf. forslaget til § 30, stk. 3.

Om hæftelsen for afgiften henvises til de foreslåede §§ 31 og 32.

Der skal ikke betales ny afgift efter § 28 for en genoptagelse af bobehandlingen efter dødsboskiftelovens § 103. Der henvises til det foreslåede § 29, stk. 2. Behandles boet efter de almindelige regler om privat skifte eller ved bobestyrer, og blev der ikke under

den oprindelige bobehandling betalt afgift efter § 28, fordi arvebeholdningen dengang ikke oversteg 1,5 mio. kr., skal der imidlertid betales afgift efter § 28, hvis den samlede arvebeholdning ifølge den oprindelige boopgørelse og boopgørelsen efter genoptagelsen nu overstiger 1,5 mio. kr.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås afgiften på 6.500 kr. forhøjet til 9.000 kr. samtidig med, at beløbsgrænsen for, hvornår afgiften skal betales, forhøjes fra 1 mio. kr. til 1,5 mio. kr.

Til § 29

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 1*, at afgiftspligten efter de foreslåede §§ 27 og 28 indtræder ved boets udlevering.

Det indebærer bl.a., at der skal betales afgift for den behandlingsmåde, boet oprindeligt blev udleveret til, selv om boet efterfølgende overgår til en behandlingsmåde, som er afgiftsfri.

Bestemmelsen fastsætter endvidere i *stk. 2*, at der ikke skal betales afgift på ny, hvis et bo genoptages eller udleveres til en anden behandlingsmåde.

Det indebærer, at der ved overgang fra en afgiftsfri behandlingsmåde til en afgiftspligtig behandlingsmåde skal betales afgift for den nye behandlingsmåde, da der ikke tidligere vil være betalt afgift efter § 27.

Det indebærer endvidere, at der ved overgang fra én afgiftspligtig behandlingsmåde til en anden afgiftspligtig behandlingsmåde ikke skal betales ny afgift efter § 27.

Det bemærkes, at et senere skifte af et uskiftet bo efter anmodning fra ægtefællen eller en arving er en selvstændig bobehandling og ikke en genoptagelse eller en overgang til en ny behandlingsmåde. Ved et sådant senere skifte skal der således betales afgift efter § 27 og i givet fald § 28 uafhængig af, om boet før udleveringen til uskiftet bo måtte have været udleveret til en behandlingsmåde, for hvilken der blev betalt afgift efter § 27 og eventuelt § 28.

Endvidere bemærkes, at hvis et bo, der har været behandlet efter de almindelige regler om privat skifte eller ved bobestyrer og afsluttet med en boopgørelse med en arvebeholdning på højst 1,5 mio. kr., senere genoptages, skal der under den fortsatte bobehandling betales afgift efter § 28, hvis den samlede arvebeholdning ifølge den oprindelige boopgørelse og boopgørelsen efter genoptagelsen overstiger 1,5 mio. kr. Der skal således højst betales afgift efter § 28 én gang i et bo og genoptagelsen af samme bo, men afgørelsen af, om arvebeholdningen overstiger 1,5 mio. kr. i et genoptaget bo, hvor der ikke under den oprindelige bobehandling blev betalt afgift efter § 28, skal ske ud fra den samlede arvebeholdning i det oprindelige bo og det genoptagne bo.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer ud over de ændringer af afgiftssatserne, som følger af forslaget til §§ 27 og 28.

Til § 30

Bestemmelsen angår forfaldstiden for afgifterne for bobehandling efter de foreslåede §§ 27 og 28.

Stk. 1 angår boer, der udleveres til privat skifte, herunder forenklet privat skifte.

Det foreslås, at afgiften efter § 27, som efter forslaget udgør 1.500 kr., forfalder til betaling ved boets udlevering, jf. *1. pkt.* Det betyder, at afgiften skal betales, når boet er udleveret. Skifteretten kan imidlertid ikke betinge boets udlevering af, at afgiften er betalt. Afgiften vil dermed i praksis kunne afholdes af boets midler.

Det foreslås endvidere, at afgiften efter § 28, som efter forslaget udgør 9.000 kr., og som afhænger af arvebeholdningens størrelse i henhold til boopgørelsen, forfalder til betaling, når boopgørelsen er endelig, jf. *2. pkt.* Boopgørelsen er endelig, når spørgsmål vedrørende boopgørelsen ikke længere kan påklages til skifteretten eller indbringes for højere ret, jf. dødsboskiftelovens § 80 og § 105.

Udleveres boet efterfølgende til den længstlevende ægtefælle til uskiftet bo, gælder det foreslåede stk. 3 for afgiften efter § 28.

Stk. 2 angår boer, der behandles ved bobestyrer.

Det foreslås, at afgiften efter både §§ 27 og 28, der efter forslaget udgør henholdsvis 1.500 kr. og 9.000 kr., som udgangspunkt forfalder til betaling, når udlodning kan ske, jf. 1. pkt.

Overgår boet inden udlodningen til anden behandlingsmåde, skal afgiften efter § 27, der efter forslaget udgør 1.500 kr., dog samtidig betales, jf. 2. pkt.

Udleveres boet efterfølgende til den længstlevende ægtefælle til uskiftet bo, gælder det foreslåede stk. 3 for afgiften efter § 28.

Stk. 3 angår boer, der har været udleveret til almindeligt privat skifte eller til behandling ved bobestyrer og derefter udleveres til uskiftet bo.

Det fremgår af det foreslåede § 28, stk. 2, at afgiftspligten efter § 28 i sådanne boer afgøres på grundlag af den formueoversigt, der skal indleveres efter arvelovens § 22.

Det foreslås i tilknytning hertil, at afgiften efter § 28 i sådanne tilfælde forfalder ved indleveringen af denne formueoversigt.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer ud over de ændringer af afgiftssatserne, som følger af forslaget til §§ 27 og 28.

Til § 31

Bestemmelsen angår hæftelsen for afgiften efter §§ 27 og 28 i privatskiftede boer.

Stk. 1 fastslår, at arvingerne i privatskiftede boer som udgangspunkt hæfter solidarisk for afgiften.

Udgangspunktet er således, at den fulde afgift kan opkræves hos enhver af arvingerne, som herefter i givet fald selv må søge regres mod medarvingerne.

Som undtagelse hertil gælder dog efter *stk. 2*, at arvinger, der ved boets udlevering er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som var under konkurs, alene hæfter med værdien af det, de eller konkursboet har modtaget, og i det forhold, i hvilket ar-

vingerne var berettigede til at modtage bos- og arvelod. Begrænsningerne finder tilsvarende anvendelse på regreskrav fra medarvinger.

Hæftelsen for arvinger, der ved boets udlevering er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som var under konkurs, er således begrænset på to måder. For det første er hæftelsen beløbsmæssigt begrænset til værdien af det, arvingen eller konkursboet har modtaget i boslod eller arv. Endvidere hæfter en sådan arving alene pro rata, dvs. for en brøkdel af afgiften svarende til arvingens bos- og arvelods andel af arvingernes samlede bos- og arvelodder.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer bortset fra, at de særlige regler om betalingsfrist og rente ved for sen betaling ikke videreføres.

Til § 32

Bestemmelsen angår hæftelsen for afgiften efter §§ 27 og 28 i boer, der behandles ved bobestyrer.

Bestemmelsen fastslår, at afgiften skal betales af boets midler, og at bobestyreren hæfter for afgiftens betaling.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer bortset fra, at de særlige regler om betalingsfrist og rente ved for sen betaling ikke videreføres.

Til afsnit IV

Afsnittet indeholder regler om retsafgiften for notarialforretninger (kapitel 11) og for kopier og udskrifter (kapitel 12).

Til kapitel 11

Kapitlet indeholder regler om retsafgiften for notarialforretninger.

Til § 33

Bestemmelsen fastsætter, at retsafgiften for en notarialforretning som udgangspunkt udgør 300 kr., jf. *stk. 1*.

Om undtagelsen hertil henvises til den foreslåede § 34.

Det foreslås i *stk. 2*, at hvis en notarialforretning vedrører flere personer, betales afgift som for et tilsvarende antal forretninger, medmindre forretningen foretages under ét på samme sted.

Det betyder, at hvis flere personer på samme tid og sted underskriver ét dokument (f.eks. et fælles testamente), skal der betales én afgift på 300 kr. for notarens bekræftelse af identiteten af begge eller alle personerne.

Hvis flere personers underskrift på ét dokument ønskes notarbekræftet ved forskellige lejligheder, skal der betales 300 kr. for hver lejlighed.

For notarens bekræftelse af en persons underskrift på flere dokumenter, skal der imidlertid betales 300 kr. for hvert dokument, og dette gælder, selv om underskriften på dokumenterne sker på samme tid og sted. Notarens bekræftelse af underskriften på ét dokument er således én notarialforretning i afgiftsmæssig henseende.

Retsafgiften skal betales, før notarialforretningen udføres.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås den særlige afgiftssats for notarens medvirken ved udtrækning af værdipapirer, lodtrækninger og lignende ikke videreført.

Til § 34

Bestemmelsen fastsætter, at retsafgiften for notarens bekræftelse af, at en kopi er i overensstemmelse med det originale dokument, udgør 150 kr.

Der skal betales 150 kr. for hver kopi, der bekræftes, også når der samtidig bekræftes flere kopier af det samme originaldokument.

Retsafgiften skal betales, før notarialforretningen udføres.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås afgiften forhøjet fra 100 kr. til 150 kr.

Til kapitel 12

Kapitlet indeholder regler om retsafgiften for kopier og udskrifter.

Til § 35

Bestemmelsen fastsætter en retsafgift på 150 for visse kopier og udskrifter, som efter anmodning udleveres af retten.

Det drejer sig efter *nr. 1* for det første om kopier, der udleveres af retten i medfør af retsplejelovens § 41 b, § 41 c, § 41 f, stk. 5, eller § 41 h. Der skal betales 150 kr. for hvert dokument, som der udleveres kopi af.

Retsplejelovens § 41 b angår enhver ret til at få udleveret kopi af domme og kendelser samt af beslutninger om sagsomkostninger i borgerlige sager. Retsplejelovens § 41 c angår enhver ret til at få udleveret en eventuel skriftlig forelæggelse eller procedure og eventuelle endelige påstandsdokumenter eller sammenfattende processkrifter.

Retsplejelovens § 41 f, stk. 5, angår aktindsigt for redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et dansk massemedium i andre indførsler i retsbøgerne end domme og kendelser og i afskrifter af en forklaring i en straffesag, der er lydoptaget. Ved massemediers aktindsigt i afskrifter af lydoptagelse af en forklaring skal der ud over den foreslåede retsafgift på 150 kr. for udleveringen af kopien betales for tilvejebringelsen af afskriften, jf. retsplejelovens § 713, stk. 3.

Retsplejelovens § 41 h angår aktindsigt i videre omfang end fastsat i retsplejelovens §§ 41 a-41 g, dvs. som meroffentlighed.

Der skal derimod ikke længere betales retsafgift for aktindsigt i borgerlige sager i medfør af retsplejelovens § 41 d om aktindsigt for den, der har en individuel, væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål, eller i medfør af retsplejelovens § 255 a om aktindsigt for parter. Der skal heller ikke betales retsafgift for aktindsigt i straffesager i medfør af retsplejelovens § 41 d, § 41 f, stk. 2, § 729 b eller § 729 d, og dette svarer til gældende ret, eftersom aktindsigt efter disse bestemmelser meddeles af politiet eller

anklagemyndigheden, og det er kun kopier, der udleveres af retten, der efter gældende ret er pålagt retsafgift.

Retsafgiften skal betales, før kopien udleveres. Retsafgiften skal ikke betales, hvis anmodningen om aktindsigt afslås i sin helhed. Retsafgiften skal imidlertid betales, selv om aktindsigten eksempelvis begrænses til en del af et dokument.

Det drejer sig for det andet om udskrifter, der udfærdiges af Tinglysningsretten, jf. *nr. 2*.

Sådanne udskrifter bestilles og betales på tinglysning.dk.

Ligesom i dag skal der ikke betales for opslag i og udskrifter fra det digitale tinglysningssystem, som brugeren selv foretager på tinglysning.dk, eller for opslag i og udskrifter af afgørelser, som brugeren selv foretager i den kommende domsdatabase, jf. § 9 a i lov om Domstolsstyrelsen.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Afgiftspligten indskrænkes, så den kun omfatter kopier og udskrifter, der udleveres til enhver, efter de særlige regler om massemediers aktindsigt eller som meroffentlighed.
- Samtidig udgår alle fritagelser for afgiftspligten som overflødige med den nye afgrænsning af afgiftspligten.
- Afgiftssatsen nedsættes fra 175 kr. til 150 kr.

Til afsnit V

Afsnittet indeholder regler om retsafgift for appel i form af anke (kapitel 13) og kære (kapitel 14) samt for ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke (kapitel 15).

Til kapitel 13

Kapitlet angår retsafgiften for anke i den borgerlige retsplejes former.

Kapitlets bestemmelser anvendes, når en dom i en civil sag ankes til landsretten eller Højesteret. Bestemmelserne anvendes også, når en dom i en privat straffesag ankes i den borgerlige retsplejes former, men ikke når en sådan dom ankes i strafferetsplejens former, jf. retsplejelovens § 990, stk. 1 og 2. Bestemmelserne anvendes også, når rettens afgørelse under en offentlig straffesag af et borgerligt krav ankes særskilt i den borgerlige retsplejes former, jf. retsplejelovens § 996.

Kapitlets bestemmelser anvendes ikke ved anke i strafferetsplejens former. Sådan anke er ikke pålagt retsafgift.

Til § 36

Bestemmelsen angår afgiften for indlevering af ankestævning ved anke i den borgerlige retsplejes former.

Bestemmelsen anvendes, når en dom i en civil sag ankes til landsretten eller Højesteret. Bestemmelsen anvendes også, når en dom i en privat straffesag ankes i den borgerlige retsplejes former, men ikke når en sådan dom ankes i strafferetsplejens former, jf. retsplejelovens § 990, stk. 1 og 2. Bestemmelsen anvendes også, når rettens afgørelse under en offentlig straffesag af et borgerligt krav ankes særskilt i den borgerlige retsplejes former, jf. retsplejelovens § 996.

Det foreslås i *stk. 1*, at afgiften for indlevering af ankestævning som udgangspunkt udgør 2.000 kr. ved anke til landsret og 4.000 kr. ved anke til Højesteret.

Der foreslås i *stk. 2* en undtagelse hertil for så vidt angår anke til landsret. Undtagelsen omfatter for det første ankesager, der ikke har økonomisk værdi, eller som har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr., jf. *nr. 1*. Undtagelsen omfatter efter *nr. 2* endvidere ankesager, der er omfattet af det foreslåede § 1, stk. 2, 2. pkt., dvs. ankesager, der alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning.

Det foreslås, at afgiften for indlevering af ankestævning ved anke til landsret i de sager, der er omfattet af stk. 2, udgør 1.000 kr.

Undtagelsen i stk. 2 gælder ikke ved anke til Højesteret. Afgiften for indlevering af ankestævning ved anke til Højesteret er således altid 4.000 kr.

Betales afgiften efter § 36 ikke, anses ankestævningen som bortfaldet, jf. nærmere forslaget til § 47.

Er det afgiften for appelindstævntes påstand om selvstændig dom, der ikke betales, anses denne påstand som bortfaldet.

Om opgørelsen af ankesagens værdi henvises til den foreslåede § 38.

Om afgiftsfritagelse i visse tilfælde henvises til den foreslåede § 41, jf. §§ 8 og 9.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Retsafgiften for anke til landsret i sager uden økonomisk værdi eller med en værdi på højst 100.000 kr. ændres til en fast afgift på 1.000 kr. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift mellem 750 kr. og 1.350 kr. afhængig af sagens værdi.
- Retsafgiften for anke til landsret i sager med en værdi over 100.000 kr., ændres til en fast afgift på 2.000 kr. uanset sagens økonomiske værdi. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift mellem 1.360 kr. og 75.000 kr. afhængig af sagens værdi, dog højst 2.000 kr. i sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klaggenævnsafgørelser mv.).
- Retsafgiften for anke til Højesteret ændres til en fast afgift på 4.000 kr. uanset sagens økonomiske værdi. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift mellem 1.500 kr. og 112.500 kr. afhængig af sagens værdi, dog højst 3.000 kr. i sager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klaggenævnsafgørelser mv.)

Til § 37

Bestemmelsen angår retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i ankesager, der behandles i den borgerlige retsplejes former.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at der i ankesager, der har en økonomisk værdi på mere end 100.000 kr., skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, efter reglerne i den foreslåede § 2.

I ankesager ved Højesteret forhøjes afgiften med 50 pct., jf. *2. pkt.* Dette omfatter også tilfælde, hvor anke af en dom fra Sø- og Handelsretten først skete til landsretten, og ankesagen efterfølgende blev indbragt for Højesteret i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 5.

Udgangspunktet er således, at der skal betales retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i ankesager med en økonomisk værdi over 100.000 kr., jf. det foreslåede § 2, stk. 1. Med hensyn til afgrænsningen af sager med økonomisk værdi i forhold til sager uden økonomisk værdi henvises til bemærkningerne til § 1, stk. 2.

I de sager, hvor retsafgiften for sagsanlæg i medfør af § 1, stk. 2, 2. pkt., udgør 750 kr. uanset sagens værdi – og hvor afgiften for anke til landsret i medfør af § 36, stk. 2, nr. 2, udgør 1.000 kr. uanset sagens værdi – skal der dog ikke betales retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, jf. det foreslåede § 2, stk. 2. Det drejer sig om sager, der alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning.

I ankesager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), udgør afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, 3.000 kr., jf. det foreslåede § 2, stk. 3. Ved anke til Højesteret udgør afgiften dog 4.500 kr., jf. det foreslåede § 37, stk. 1, 2. pkt.

I andre ankesager, hvor der skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, afhænger afgiften af sagens økonomiske værdi, jf. det foreslåede § 2, stk. 4.

Er den økonomiske værdi højst ¼ mio. kr., udgør afgiften ved anke til landsret 3.000 kr., er værdien højst ½ mio. kr., er afgiften 8.000 kr., og er værdien højst 1 mio. kr., er

afgiften 14.000 kr. Tabellen indeholder yderligere 6 afgiftssatser for sager med en økonomisk værdi på over henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5 og 6 mio. kr., hvor afgiften udgør henholdsvis 35.000 kr., 60.000 kr., 85.000 kr., 110.000 kr., 135.000 kr. og 160.000 kr. Den maksimale afgift for en hovedforhandling i landsretten er således 160.000 kr.

Er den økonomiske værdi højst $\frac{1}{4}$ mio. kr., udgør afgiften ved anke til Højesteret 4.500 kr., er værdien højst $\frac{1}{2}$ mio. kr., er afgiften 12.000 kr., og er værdien højst 1 mio. kr., er afgiften 21.000 kr. Tabellen indeholder yderligere 6 afgiftssatser for sager med en økonomisk værdi på over henholdsvis 1, 2, 3, 4, 5 og 6 mio. kr., hvor afgiften udgør henholdsvis 52.500 kr., 90.000 kr., 127.500 kr., 165.000 kr., 202.500 kr. og 240.000 kr. Den maksimale afgift for en hovedforhandling i Højesteret er således 240.000 kr.

Afgiften for hovedforhandlingen skal betales, når retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, dog tidligst 3 måneder før hovedforhandlingen, men bortfalder – og tilbagebetales – hvis retten senest 2 uger før hovedforhandlingen modtager meddelelse om, at ankesagen er bortfaldet, jf. forslaget til § 2, stk. 5.

2-ugersfristen gælder i forhold til hovedforhandlingens begyndelse. Hvis hovedforhandlingen skal begynde eksempelvis den 15. juni kl. 9.30, tilbagebetales afgiften for hovedforhandlingen, hvis retten senest den 1. juni kl. 9.30 modtager meddelelse om, at ankesagen er bortfaldet.

3-månedersfristen gælder også i forhold til hovedforhandlingens begyndelsen, men det vil i praksis ikke være nødvendigt at regne med tidspunktet på dagen. Hvis hovedforhandlingen skal begynde eksempelvis den 15. juni kl. 9.30, vil der først være grund til at iværksætte en rykkeprocedure for betaling af retsafgiften for hovedforhandlingen, når det kan konstateres, at afgiften ikke blev betalt senest ved udgangen af den 15. marts.

Hvis hovedforhandlingens begyndelse ændres på et tidspunkt, hvor afgiften endnu ikke er forfaldet (dvs. mere end 3 måneder før det tidligere fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingen), gælder 3-månedersfristen i forhold til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen. Hvis hovedforhandlingens begyndelse derimod ændres, efter at afgiften er forfaldet (dvs. mindre end 3 måneder før det tidligere fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingen), påvirker det ikke afgiftens betaling. Afgiften skal altså i denne situation ikke tilbagebetales, selv om der er mere end 3 måneder til det nye tidspunkt for hoved-

forhandlingen. Hvis afgiften ikke er betalt endnu, skal der endvidere iværksættes rykkerprocedure og ved manglende betaling ske afvisning af ankesagen, selv om der er mere end 3 måneder til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen.

Hvis hovedforhandlingens begyndelse ændres, gælder 2-ugersfristen imidlertid i forhold til det nye tidspunkt for hovedforhandlingen, uanset om ændringen sker mere eller mindre end 2 uger før det tidligere fastsatte tidspunkt for hovedforhandlingen.

Når hovedforhandlingen er gået i gang, kan dens begyndelsestidspunkt i sagens natur ikke længere ændres. En udsættelse af ankesagen, efter at hovedforhandlingen er gået i gang, har derfor ikke betydning for afgiften for hovedforhandlingen. Afgiften bortfalder således ikke i tilfælde, hvor ankesagen, efter at hovedforhandlingen er gået i gang, udsættes og senere bortfalder.

Har retten i medfør af retsplejelovens § 253 begrænset hovedforhandlingen til en del af det krav, ankesagen angår, eller til et af flere krav eller spørgsmål i ankesagen, skal retsafgiften for hovedforhandlingen ikke desto mindre opgøres ud fra ankesagens samlede værdi. Til gengæld skal retsafgiften kun betales én gang. Fortsætter ankesagen efter en sådan delhovedforhandling, skal der således ikke betales nogen retsafgift for senere delhovedforhandlinger. Udvides påstanden, skal retsafgiften dog omberegnes, jf. forslaget til § 38, jf. § 3, stk. 5, og medfører omberegningen, at retsafgiften for hovedforhandlingen stiger (fordi ankesagen rykker op i et højere afgiftstrin), skal forhøjelsen betales for en senere delhovedforhandling.

Afgiften for skriftlig behandling, der træder i stedet for hovedforhandling, skal betales, når retten træffer beslutning om skriftlig behandling. Afgiften bortfalder – og tilbagebetales – hvis retten inden indleveringen af det sidste procedureindlæg modtager meddelelse om, at ankesagen er bortfaldet, jf. forslaget til § 2, stk. 6.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgiftspligten for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, påhviler appellant. Dette gælder også i tilfælde, hvor appellant havde anket en dom fra Sø- og Handelsretten til landsretten, og appelindstævnte derefter indbragte ankesagen for Højesteret i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 5.

Appelindstævntes påstand om selvstændig dom betragtes dog i afgiftsmæssig henseende som et selvstændigt søgsmål, jf. henvisningen til den foreslåede § 5. Afgiftspligten efter § 37 for appelindstævntes påstand om selvstændig dom påhviler derfor appelindstævnte.

Hvis afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, ikke betales, afvises ankesagen, medmindre appelindstævnte forinden har nedlagt anden påstand end stadfæstelse, jf. nærmere forslaget til § 47. Afvises ankesagen, vil dommen i foregående instans stå ved magt.

Er det afgiften for appelindstævntes påstand om selvstændig dom, der ikke betales, afvises denne påstand.

Om opgørelsen af ankesagens værdi henvises til den foreslåede § 38.

Om afgiftsfritagelse i visse tilfælde henvises til det foreslåede § 41, jf. §§ 8 og 9.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Beløbsgrænsen for, hvornår der skal betales afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, forhøjes fra 50.000 kr. til 100.000 kr.
- Retsafgiften for sager over beløbsgrænsen, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse, eller som er omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), ændres til en fast afgift på 3.000 kr. ved anke til landsret og 4.500 kr. ved anke til Højesteret. Efter den gældende retsafgiftslov udgør denne afgift afhængig af sagens værdi mellem 760 kr. og 2.000 kr. ved anke til landsret og mellem 1.130 kr. og 3.000 kr. ved anke til Højesteret.
- Retsafgiften for andre sager over beløbsgrænsen ændres til 9 faste afgiftstrin, der afhænger af sagens værdi, og hvor afgiften er fra 3.000 kr. til 160.000 kr. ved anke til landsret og fra 4.500 kr. til 240.000 kr. ved anke til Højesteret. Efter den gældende retsafgiftslov udgør afgiften mellem 760 kr. og 75.000 kr. ved anke til landsret og mellem 1.130 kr. og 112.500 kr. ved anke til Højesteret efter en glidende skala.
- Retsafgiften for hovedforhandlingen bortfalder, hvis retten senest 2 uger før hovedforhandlingen modtager meddelelse om, at sagen er bortfaldet. I den gældende retsafgiftslov er fristen 6 uger.

Til § 38

Bestemmelsen angår fastsættelsen af ankesagens værdi.

Bestemmelsen har betydning for størrelsen af retsafgiften efter den foreslåede § 36 for indlevering af ankestævning. Bestemmelsen har endvidere betydning for, om der skal betales retsafgift efter den foreslåede § 37 for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, og i givet fald for størrelsen af denne afgift.

Det foreslås, at ankesagens værdi skal fastsættes på grundlag af den ændring, som påstås i den indankede dom, jf. *1. pkt.*

Ankesagens værdi er således forskellen mellem værdien af at få medhold i påstanden i anken og den værdi, som resultatet i den indankede dom måtte have.

Som eksempel kan nævnes, at hvis appellanten ved den indankede dom fik tilkendt 300.000 kr. og nu påstår sig tilkendt 500.000 kr., er værdien for appellanten af ankesagen i afgiftsmæssig henseende 200.000 kr. Dette gælder uanset appelindstævntes påstand, herunder hvis appelindstævnte påstår frifindelse, således at værdien af forskellen mellem parternes påstande i eksemplet vil være 500.000 kr. Uanset dette skal appellanten stadig kun betale retsafgift i forhold til forskellen mellem appellantens egen påstand under anken og resultatet i den indankede dom.

Appelindstævnte skal kun betale retsafgift for anken, hvis appelindstævnte nedlægger påstand om selvstændig dom. Som eksempel kan nævnes, at appelindstævnte er blevet tilkendt 300.000 kr. ved den indankede dom, som appellanten har anket med påstand om frifindelse. Værdien af ankesagen for appellanten er så i afgiftsmæssig henseende 300.000 kr. Påstår indstævnte sig i et sådant tilfælde tilkendt 500.000 kr., er værdien af ankesagen for indstævnte 200.000 kr. I dette eksempel skal begge parter således betale retsafgift for anken.

Som det fremgår af eksemplerne, vil der i tilfælde, hvor en part i foregående instans har fået delvis medhold, og hvor parterne under en anke vil gentage deres påstande i foregående instans, være forskel på, hvilke retsafgifter der skal betales under ankesagen afhængig af, om domhaveren fra første instans anker først og domfældte under denne anke nedlægger påstand om frifindelse (kun appellanten skal betale retsafgift for

anken), eller om domfældte i første instans først anker til frifindelse og domhaveren under denne anke gentager sin påstand fra 1. instans (begge parter skal betale retsafgift for anken).

Det foreslås i 2. *pkt.*, at den foreslåede § 3 i øvrigt finder tilsvarende anvendelse.

Det betyder f.eks., at hvis påstanden omfatter flere krav, er ankesagens værdi den samlede værdi af disse krav, også hvor der er flere appellanter eller appelindstævnte, jf. forslaget til § 3, stk. 1, 3. pkt.

Renter og omkostninger medregnes ikke, jf. forslaget til § 3, stk. 1, 4. pkt.

Der foreslås særlige regler om opgørelsen af værdien af påstande, der angår løbende ydelser, jf. nærmere forslaget til § 3, stk. 2 og 3, og bemærkningerne hertil.

Om tilfælde, hvor sagens værdi ikke kan bestemmes på grundlag af påstanden i ankestævningen, henvises til forslaget til § 3, stk. 4, og bemærkningerne hertil.

Udvides påstanden, omberegnes afgiften på grundlag af den udvidede påstand, jf. forslaget til § 3, stk. 5.

Bestemmelsen i § 3, stk. 5, har i forhold til afgiften for indlevering af ankestævning efter den foreslåede § 36 betydning ved anke til landsret i tilfælde, hvor der ved ankestævningens indlevering er betalt 1.000 kr. i afgift, fordi ankesagen efter påstanden i ankestævningen ikke har økonomisk værdi, har en økonomisk værdi på højst 100.000 kr. eller alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning.

Udvides påstanden senere, så ankesagen har en økonomisk værdi over 100.000 kr. (men ikke alene angår servitutter og partielle brugsrettigheder, for hvilke der ikke betales vederlag, mortifikation af værdipapirer, servitutter, brugsrettigheder eller grundbyrder, erhvervelse af ejendomsdom eller dødsformodning), skal der betales yderligere 1.000 kr., som er forskellen mellem afgiften efter § 36, stk. 1, og § 36, stk. 2, ved anke til landsret.

Bestemmelsen i § 3, stk. 5, har ikke betydning for afgiften for indlevering af ankestævning ved anke til Højesteret, da denne afgift efter § 36 udgør 4.000 kr. uanset sagens værdi.

Bestemmelsen i § 3, stk. 5, har i forhold til afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, betydning i tilfælde, hvor påstanden, efter at denne afgift er forfaldet til betaling, udvides så meget, at sagens værdi kommer op i et nyt afgiftstrin. Det drejer sig altså om tilfælde, hvor ankesagens værdi før udvidelsen af påstanden lå under en af grænserne 100.000 kr., ¼ mio. kr., ½ mio. kr., 1 mio. kr., 2 mio. kr., 3 mio. kr., 4 mio. kr., 5 mio. kr. eller 6 mio. kr. og nu ligger et eller flere afgiftstrin højere. I givet fald skal forskelsbeløbet betales i yderligere afgift. Som eksempel kan nævnes, at hvis påstanden, da tidspunktet for hovedforhandlingen blev fastsat eller der var 3 måneder til hovedforhandlingen, havde en værdi på 400.000 kr., senere udvides, så den har en værdi på 600.000 kr., skal der ved anke til landsret betales yderligere 6.000 kr. i afgift (14.000 kr. minus de allerede betalte 8.000 kr.) og ved anke til Højesteret yderligere 9.000 kr. (21.000 kr. minus de allerede betalte 12.000 kr.).

I ankesager, der angår prøvelse af myndighedsudøvelse eller er omfattet af retsplejeloovens § 327, stk. 1, nr. 3 eller 4 (sager om opfyldelse af visse klagenævnsafgørelser mv.), er det alene værdigrænsen på 100.000 kr., der har betydning. En udvidelse af påstanden i sådanne sager har således kun betydning, hvis den medfører, at sagens værdi stiger fra højst 100.000 kr. til over 100.000 kr. I så fald skal der betales 3.000 kr. (anke til landsret) eller 4.500 kr. (anke til Højesteret) i afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor (denne afgift er i sådanne ankesager 3.000 kr. henholdsvis 4.500 kr., uanset hvilken værdi over 100.000 kr. sagen har).

Betales den yderligere afgift ikke, afvises udvidelsen af påstanden, jf. nærmere forslaget til § 47. Sagen fortsætter således med påstanden, som den var før udvidelsen.

Der skal ikke ske omberegning af retsafgiften, hvis påstanden indskrænkes. Hvis påstanden samtidig udvides og indskrænkes (dvs. udvides på nogle punkter og indskrænkes på andre punkter), skal der foretages en sammenligning mellem sagens samlede værdi før og efter ændringen.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 39

Bestemmelsen angår tilfælde, hvor en dom fra Sø- og Handelsretten ankes til landsretten og anken derefter af appelindstævnte kræves behandlet ved Højesteret, og tilfælde, hvor Højesteret afviser en anke af dom fra Sø- og Handelsretten.

Ankes en dom fra Sø- og Handelsretten til Højesteret, og afviser Højesteret ikke sagen, finder de foreslåede §§ 36 og 37 om retsafgift i ankesager direkte anvendelse, og den foreslåede § 39 er ikke relevant.

Det foreslåede *stk. 1* angår tilfælde, hvor en dom fra Sø- og Handelsretten ankes til landsretten, og hvor en anden part i sagen derefter i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 5, forlanger, at ankesagen behandles af Højesteret.

Der skal i sådanne tilfælde betales afgift for anke til Højesteret efter den foreslåede § 36, men således at den afgift, der er betalt for anken til landsret, fradrages.

Den yderligere afgift efter § 36 påhviler i sådanne tilfælde den part, der forlanger, at ankesagen behandles af Højesteret. Betales den yderligere afgift efter § 36 ikke, anses indbringelsen for Højesteret som bortfaldet, således at ankesagen fortsat behandles ved landsretten.

Som eksempel kan nævnes, at hvis appellantens efter § 36 har betalt 2.000 kr. for anken til landsretten, skal den part, der forlanger, at ankesagen behandles ved Højesteret, betale yderligere 2.000 kr., så der i alt er betalt 4.000 kr., hvilket efter § 36 er afgiften for anke til Højesteret.

Hvis appellantens efter forslaget til § 41, stk. 2, jf. § 9, er fritaget for retsafgiften for anke, mens den part, der forlanger, at ankesagen behandles ved Højesteret, ikke er det, vil den part, der forlanger, at ankesagen behandles ved Højesteret, skulle betale den fulde afgift på 4.000 kr. Dette følger af, at der efter det foreslåede § 39, stk. 1, skal betales afgift efter § 36 for anke til Højesteret med fradrag af den afgift efter § 36 for anke til landsret, der faktisk er betalt (og ikke med fradrag af den afgift, der skulle være betalt, hvis parten ikke havde været fritaget for retsafgift).

Hvis appellanten har betalt retsafgift efter § 36 med 1.000 kr. eller 2.000 kr., og den part, der forlanger, at ankesagen behandles ved Højesteret, efter forslaget til § 41, stk. 2, jf. § 9, er fritaget for retsafgift, skal der ikke betales yderligere afgift efter § 36 i anledning af, at sagen indbringes for Højesteret i medfør af § 368, stk. 5.

Den afgift, der betales efter § 39, stk. 1, jf. § 36, tilbagebetales ikke, hvis Højesteret i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 6, afviser anken til Højesteret, således at ankesagen fortsat behandles ved landsretten.

Det foreslåede *stk. 2* angår tilfælde, hvor en dom fra Sø- og Handelsretten ankes til Højesteret, og Højesteret derefter i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 6, jf. stk. 4, afviser anken fra Højesteret. Bestemmelsen er således ikke relevant i tilfælde, hvor en dom fra Sø- og Handelsretten ankes til landsretten, en anden part i sagen derefter i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 5, forlanger, at ankesagen behandles af Højesteret, og Højesteret derefter i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 6, jf. stk. 4, afviser anken fra Højesteret.

Det foreslås, at når en anke afvises af Højesteret efter retsplejelovens § 368, stk. 6, jf. stk. 4, betales ikke ny afgift efter § 36, hvis den, der har indbragt sagen for Højesteret, derefter rettidigt indbringer sagen for landsretten.

Det betyder, at den pågældende kan indbringe sagen for landsretten i medfør af retsplejelovens § 368, stk. 6, 3. og 4. pkt., uden betaling af ny afgift efter § 36.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 40

Bestemmelsen fastslår, at afgiften for en ankesag tilbagebetales, hvis sagen hjemvises til ny behandling i tidligere instans.

Dette gælder både afgiften for indlevering af ankestævning, jf. forslaget til § 36, og afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, jf. forslaget til § 37.

Det følger af forslaget til § 7, stk. 2, at der endvidere ikke skal betales ny afgift i den tidligere instans for den fornyede behandling.

Ankeafgiften tilbagebetales, når ankeinstansen hjemviser sagen til ny behandling i tidligere instans ved domstolene, dvs. når landsretten hjemviser til ny behandling i byretten eller Sø- og Handelsretten, og når Højesteret hjemviser til ny behandling i byretten, landsretten, Sø- og Handelsretten eller Den Særlige Klageret.

Ankeafgiften tilbagebetales derimod ikke, hvis sagen hjemvises til ny behandling ved en administrativ myndighed, eller hvis sagen afvises fra domstolene.

Hvis Højesteret som 3. instans hjemviser sagen til ny behandling i byretten eller Sø- og Handelsretten, tilbagebetales både ankeafgiften for landsretten og Højesteret, uanset om Højesteret har stadfæstet en afgørelse fra landsretten om hjemvisning eller landsrettens afgørelse gik ud på, at sagen ikke skulle hjemvises.

Hvis Højesteret som 3. instans omgør landsrettens afgørelse om hjemvisning af sagen til ny behandling i byretten eller Sø- og Handelsretten, skal ankeafgiften for landsretten derimod ikke tilbagebetales.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 41

Bestemmelsen gør relevante bestemmelser i det foreslåede kapitel 1 anvendelig i ankesager.

Det foreslås i *stk. 1*, at der ikke skal betales retsafgift for anke af de i § 8, stk. 1, nr. 1-3, 5, 6 og 8, nævnte sager, som er fritaget for retsafgift i 1. instans.

Det drejer sig om sager om nægtelse af valgret til Folketinget, regionsrådet, kommunalbestyrelsen eller Europa-Parlamentet, adoption, familieretlige spørgsmål, der behandles efter retsplejelovens kapitel 42, værgemål, prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse og beslutninger om administrativ udvisning mv. behandlet efter udlændingelovens kapitel 7 b.

Der henvises ikke til § 8, stk. 1, nr. 4, om sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, idet appel i disse sager sker ved kære.

Der henvises heller ikke til § 8, stk. 1, nr. 7, om sager om prøvelse af administrative afgørelser efter § 112 i lov om fuldbyrdelse af straf mv., idet appel i disse sager ligeledes sker ved kære.

Der henvises heller ikke til § 8, stk. 1, nr. 9, om sager om stadfæstelse af arrest, for så vidt der her i landet er anlagt sag om den fordring, for hvilken arrest er gjort. Anke i sådanne sager er således ikke fritaget for retsafgift.

Der henvises heller ikke til § 8, stk. 2, om visse sager i henhold til lejeloven og lov om midlertidig regulering af boligforholdene. Anke i sådanne sager er således ikke fritaget for retsafgift.

Det foreslås i *stk. 2*, at reglerne i § 4, 2. pkt., og §§ 5, 7 og 9 finder tilsvarende anvendelse ved anke.

Henvisningen til § 4, 2. pkt., betyder, at biintervention efter retsplejelovens § 252 er afgiftsfri også i ankesager.

Henvisningen til § 5 indebærer, at hvis appelindstævnte nedlægger påstand om selvstændig dom mod appellant, skal appelindstævnte betale retsafgift efter §§ 36 og 37 for denne påstand.

Ligesom i 1. instans gælder afgiftspligten for modkrav til selvstændig dom dog ikke, når appelindstævnte i en sag om patentindgreb påstår patentet kendt ugyldigt.

Henvisningen til § 7 indebærer, at der ikke skal betales ny afgift i en ankesag, der genoptages, jf. § 7, stk. 1.

Henvisningen til § 7 indebærer endvidere, at når Højesteret som 3. instans hjemviser en sag til ny behandling i landsretten, skal der ikke betales ny afgift for den fornyede ankebehandling i landsretten, jf. § 7, stk. 2.

Henvisningen til § 9 indebærer, at der ikke skal betales retsafgift efter §§ 36 og 37, når anke iværksættes af en statstjenestemand, der har anlagt sag efter ordre, en part, der har fri proces til ankesagen, eller en part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved ankesagen, og som opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. herved § 9, stk. 1.

Afgiftsfritagelsen for ankeafgiften for personer med fri proces eller retshjælpsforsikring forudsætter således, at den fri proces eller forsikringen dækker ankesagen, og det er således ikke i sig selv tilstrækkeligt, at den pågældende havde fri proces eller forsikringsdækning i den foregående instans.

Henvisningen til § 9 indebærer endvidere, at også ankeinstansen i givet fald skal træffe afgørelse om betaling af sagsomkostninger, som om der ikke var afgiftsfrihed efter § 9, stk. 1, nr. 1 eller 3, herunder et skønsmæssigt fastsat beløb svarende til de afgifter, der efter sagsgenstandens værdi skulle have været betalt, jf. herved § 9, stk. 2. Pålægges modparten at betale sagsomkostninger svarende til de afgifter, der skulle have været betalt, tilfalder beløbet statskassen.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til kapitel 14

Kapitlet indeholder regler om retsafgift for kære.

Kapitlet finder anvendelse både i civile sager og straffesager, men det skal dog bemærkes, at i offentlige straffesager er såvel anklagemyndigheden som sigtede altid fritaget for betaling af kæreafgift (jf. forslaget til § 43, nr. 3), og det samme gælder beskikkede forsvarere og advokater vedrørende spørgsmål om vederlag (jf. forslaget til § 43, nr. 4).

Kapitlet har derfor i realiteten størst betydning i civile retssager, fogsager, skiftesager, tinglysningssager og aktindsigtssager.

Til § 42

Bestemmelsen fastsætter, at retsafgiften for kære til landsret er 750 kr. og for kære til Højesteret 1.500 kr.

Kære til Den Særlige Klageret er ikke pålagt retsafgift.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås det at forhøje afgiften for kære til landsret fra 400 kr. til 750 kr. og for kære til Højesteret fra 750 kr. til 1.500 kr.

Til § 43

Bestemmelsen angår fritagelse for kæreafgift.

Det foreslås i *nr. 1*, at parter i en sag, der er fritaget for retsafgift i medfør af de foreslåede § 8, stk. 1, nr. 1-3 og 5-8, er fritaget for kæreafgift.

Det drejer sig om sager om nægtelse af valgret til Folketinget, regionsrådet, kommunalbestyrelsen eller Europa-Parlamentet, adoption, familieretlige spørgsmål, der behandles efter retsplejelovens kapitel 42, værgemål, prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse eller administrative afgørelser efter § 112 i lov om fuldbyrdelse af straf mv. samt beslutninger om administrativ udvisning mv. behandlet efter udlændingelovens kapitel 7 b.

Der henvises ikke til § 8, stk. 1, nr. 4, om sager om fuldbyrdelse af forældremyndighed, barnets bopæl og samvær. Kære i sådanne fuldbyrdelsessager er således ikke fritaget for retsafgift. I fuldbyrdelsessager, der behandles i fogedretten med afgiftsfritagelse efter den foreslåede § 14, er kære heller ikke afgiftsfri. For begge typer af fuldbyrdelsessager viderefører forslaget gældende ret.

Der henvises heller ikke til § 8, stk. 1, nr. 9, om sager om stadfæstelse af arrest, for så vidt der her i landet er anlagt sag om den fordring, for hvilken arrest er gjort. Kære i sådanne sager er således ikke fritaget for retsafgift.

Der henvises heller ikke til § 8, stk. 2, om visse sager i henhold til lejeloven og lov om midlertidig regulering af boligforholdene. Kære i sådanne sager er således ikke fritaget for retsafgift.

Det foreslås i *nr. 2*, at parter, der er fritaget for retsafgift i medfør af § 9, stk. 1, er fritaget for kæreafgift.

Afgiftsfritagelsen omfatter en statstjenestemand, der har anlagt sag efter ordre (§ 9, stk. 1, nr. 1), en part, der har fri proces (§ 9, stk. 1, nr. 2), og en part, der har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, og som opfylder de økonomiske betingelser for fri proces (§ 9, stk. 1, nr. 3).

Afgiftsfritagelsen for kæreafgiften for personer med fri proces eller retshjælpsforsikring forudsætter ikke, at den fri proces eller forsikringen dækker kæresagen, og det er således tilstrækkeligt, at den pågældende har fri proces eller forsikringsdækning i den instans, hvis afgørelse kæres. I afgiftsmæssig henseende anses iværksættelsen af kære – som er det retsskridt, der er afgiftsbelagt – således som et led i sagsbehandlingen i den instans, hvis afgørelse kæres.

Afgiftsfritagelsen efter nr. 1 og 2 omfatter som berørt ovenfor ikke kære vedrørende fogedforretninger, heller ikke når fogedforretningen er afgiftsfri efter den foreslåede § 14.

Det foreslås i *nr. 3*, at anklagemyndigheden og sigtede i offentlige straffesager er fritaget for kæreafgift.

Afgiftsfritagelsen omfatter alle kæremål i offentlige straffesager iværksat af anklagemyndigheden eller sigtede, herunder af forsvareren på sigtedes vegne. Afgiftsfritagelsen omfatter samme personkreds som efter gældende ret, herunder tiltalte og domfældte.

Afgiftsfritagelsen omfatter ikke kæremål i straffesager, der behandles i den borgerlige retsplejes former.

Afgiftsfritagelsen omfatter heller ikke kæremål i offentlige straffesager, der iværksættes af andre end anklagemyndigheden eller sigtede, eksempelvis vidner eller journalister (redaktører eller redaktionelle medarbejdere ved et massemedium, jf. retsplejelovens § 968, stk. 2).

Afgiftsfritagelsen efter nr. 3 omfatter heller ikke kæremål i en offentlig straffesag, som forsvareren iværksætter på egne vegne (i modsætning til på sigtedes eller tiltaltes vegne), men visse sådanne kæremål vil være afgiftsfritaget efter den foreslåede nr. 4.

Det foreslås i *nr. 4*, at beskikkede forsvarere og beskikkede advokater er fritaget for kæreafgift i kæremål vedrørende spørgsmål om vederlag.

Afgiftsfritagelsen omfatter kæremål vedrørende alle spørgsmål angående den beskikkede forsvarers eller beskikkede advokats vederlag, herunder spørgsmål om godtgørelse for udgifter og om pålæg af eller fritagelse for rejseforbehold.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til § 44

Bestemmelsen angår tilbagebetaling af afgiften for kære, hvis den påkærede afgørelse omgøres eller ændres.

Det foreslås, at afgiften skal tilbagebetales, hvis vedkommende ret eller myndighed omgør den påkærede kendelse eller beslutning eller den kærende får helt eller delvis medhold ved kæremålets afgørelse.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Til kapitel 15

Kapitlet angår retsafgift for ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke.

Til § 45

Det foreslås i *stk. 1*, at der skal betales 2.000 kr. for ansøgning til Højesteret om genoptagelse eller anke i medfør af retsplejelovens § 399, medmindre parten har fri proces hertil.

Anmodning om genoptagelse i medfør af andre bestemmelser er ikke pålagt retsafgift.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgiften skal tilbagebetales, hvis ansøgningen imødekommes.

Det betyder, at de 2.000 kr., der blev betalt for ansøgningen om ekstraordinær genoptagelse eller anke, tilbagebetales, når Højesteret tillader genoptagelse eller anke i medfør af retsplejelovens § 399.

Er der tale om anke, skal der imidlertid herefter betales retsafgift for anken efter reglerne i det foreslåede kapitel 13. Der skal derimod ikke betales retsafgift for en genoptagelse i samme instans, jf. de foreslåede § 7, stk. 1, og § 41, stk. 2, jf. § 7, stk. 1.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås især følgende ændringer:

- Retsafgiften for ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke forhøjes fra 1.500 kr. til 2.000 kr.
- Når ekstraordinær anke tillades, er anken ikke fritaget for retsafgift.

Til afsnit VI

Afsnittet indeholder tværgående regler om retsafgifternes betaling mv. (kapitel 16) og om internationale overenskomster (kapitel 17).

Til kapitel 16

Kapitlet indeholder regler om retsafgifternes betaling mv.

Til § 46

Bestemmelsen angår, hvem afgiftspligten påhviler, og hvornår afgiften forfalder til betaling.

Det foreslås, at når ikke andet er bestemt, påhviler afgiftspligten den, der har indgivet anmodningen, og afgiften forfalder til betaling ved indgivelsen af anmodningen.

Udgangspunktet om, at afgiftspligten påhviler den, der har indgivet anmodningen, gælder retsafgiften efter § 1 for sagsanlæg, efter § 10 for anmodning om meddelelse af forbud eller påbud, efter § 11 for anmodning om bevisoptagelse og anmodning efter

voldgiftslovens § 5, efter § 12 for betalingspåkrav, efter § 13 for anmodning om fagedforretning, efter § 16 for anmodning om auktion, efter § 18 for begæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling, efter § 19 for anmodning om bistand til ægtefælleskifte mv., om dødsfaldskendelse eller skifte af uskiftet bo, om udmeldelse af granskingsmænd eller om genoptagelse af boet efter et kapitalselskab, efter §§ 33 og 34 for anmodning om notarialforretning, efter § 35 for anmodning om kopier og udskrifter, efter § 36 for iværksættelse af anke, efter § 42 for kære og efter § 45 for ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke.

Retsafgiften efter § 2 for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, påhviler sagsøgeren, dog ikke for så vidt angår sagsøgtes modkrav til selvstændig dom. Der henvises til forslaget til § 2, stk. 1, 2. pkt.

Retsafgiften efter § 37, jf. § 2, for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, påhviler appellantens, dog ikke for så vidt angår appelindstævntes modkrav til selvstændig dom. Der henvises til forslaget til § 37, stk. 2.

Retsafgiften efter § 17 for auktion, der afsluttes med hammerslag, påhviler den, der har fået hammerslag. Afgiften hører til de omkostninger, der skal betales ud over budsummen for at opfylde auktionsvilkårene.

Retsafgiften efter § 23 for konkursbehandling påhviler konkursboet, jf. forslaget til § 23, stk. 4.

Retsafgiften efter § 24 for behandling af ægtefælleskifte mv. ved bobehandler påhviler parterne, jf. § 42 i lov om ægtefælleskifte mv.

Retsafgiften efter §§ 27 og 28 påhviler i privatskiftede dødsboer arvingerne, jf. nærmere forslaget til § 31, og i dødsboer, der behandles ved bobestyrer, dødsboet, jf. forslaget til § 32.

Udgangspunktet om, at afgiften forfalder til betaling ved indgivelsen af anmodningen, gælder ligeledes retsafgiften efter § 1 for sagsanlæg, efter § 10 for anmodning om meddelelse af forbud eller påbud, efter § 11 for anmodning om bevisoptagelse og anmodning efter voldgiftslovens § 5, efter § 12 for betalingspåkrav, efter § 13 for anmodning om fagedforretning, efter § 16 for anmodning om auktion, efter § 18 for be-

gæring om konkurs eller rekonstruktionsbehandling, efter § 19 for anmodning om bi-stand til ægtefælleskifte mv., om dødsfaldskendelse eller skifte af uskiftet bo, om ud-meldelse af granskningsmænd eller om genoptagelse af boet efter et kapitalselskab, efter §§ 33 og 34 for anmodning om notarialforretning, efter § 35 for anmodning om kopier og udskrifter, efter § 36 for iværksættelse af anke, efter § 42 for kære og efter § 45 for ansøgning om ekstraordinær genoptagelse eller anke.

Retsafgiften efter § 2 og efter § 37, jf. § 2, for hovedforhandlingen eller skriftlig be-handling, der træder i stedet herfor, forfalder som fastsat i forslaget til § 2, stk. 5 og 6.

Afgiftspligten efter § 17 for auktion, der afsluttes med hammerslag, indtræder ved auk-tionens slutning, jf. forslaget til § 17, stk. 2.

Retsafgiften efter § 23 for konkursbehandling forfalder til betaling, når udlodning kan ske, jf. forslaget til § 23, stk. 4.

Retsafgiften efter § 24 for behandling af ægtefælleskifte mv. ved bobehandler forfalder til betaling som fastsat i forslaget til § 24, stk. 4.

Retsafgiften efter § 27 og § 28 forfalder til betaling som fastsat i forslaget til § 30.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås ingen realitetsændringer.

Det bemærkes, at det gældende § 61, stk. 2, 2. pkt., om, at en rettergangsfuldmægtig hæfter for afgiften for en begæring, hvis afgiften kan beregnes ved fremsættelsen af begæringen, ikke foreslås videreført. Bestemmelsen er reelt uden betydning, eftersom manglende betaling af en sådan afgift også efter gældende ret medfører, at begæringen anses som bortfaldet, og at afgiften bortfalder.

Til § 47

Bestemmelsen angår retsvirkningerne af, at en retsafgift ikke betales.

Det foreslås i *stk. 1*, at hvis retsafgiften ikke betales til forfaldstid, skal retten eller myndigheden give den afgiftspligtige meddelelse om, at afgiften skal betales inden 2 uger fra modtagelsen af meddelelsen.

Med hensyn til, hvornår de forskellige retsafgifter forfalder, og hvem der er afgiftspligtig, henvises til den foreslåede § 46 og bemærkningerne hertil.

Langt de fleste retsafgifter skal betales samtidig med fremsættelsen af en anmodning, og stk. 1 har derfor i praksis først og fremmest betydning i tilfælde, hvor en afgiftspligtig anmodning er blevet fremsat uden samtidig betaling af retsafgiften. Stk. 1 gælder dog også for de retsafgifter, der ikke skal betales samtidig med fremsættelsen af en anmodning.

Bestemmelsen er udtryk for, at der altid gælder en frist på 14 dage, inden for hvilken retsafgiften kan betales. I de tilfælde, hvor afgiften skal betales samtidig med fremsættelsen af anmodningen, har den manglende samtidige betaling imidlertid den virkning, at retten ikke går i gang med at behandle anmodningen, før afgiften er betalt.

At retten ikke går i gang med at behandle anmodningen, før afgiften er betalt, har den konsekvens, at en part i praksis ikke altid vil kunne vente 14 dage med at betale afgiften. Det gælder, hvis anmodningen af processuelle grunde til den tid ikke længere kan behandles. Som eksempel kan nævnes, at en part under en civil retssag udvider sin påstand, sådan at der skal betales yderligere retsafgift, jf. forslaget til § 3, stk. 5. Såfremt dette – om nødvendigt i givet fald med rettens tilladelse efter de processuelle regler om præklusion – sker under eller kort tid før hovedforhandlingen, vil det være en forudsætning for, at den udvidede påstand kan tages under påkendelse, at retsafgiften er betalt senest på det tidspunkt, hvor sagen optages til dom. Er der mindre end 14 dage til dette tidspunkt, vil retten ikke have anledning til at gå frem efter det foreslåede stk. 1, men bør i stedet utvetydigt gøre parten opmærksom på, at den udvidede påstand kun kan tages under påkendelse, hvis retsafgiften er betalt, inden sagen optages til dom.

I de tilfælde, hvor retsvirkningen af manglende betaling eller indsigelse inden for fristen, er, at anmodningen anses som bortfaldet, eller at sagen afvises, bør dette fremgå af meddelelsen om afgiften. Dette er dog ikke en gyldighedsbetingelse, og meddelelsen om, at retsafgiften skal betales inden 14 dage, vil således have de retsvirkninger, som fremgår af det foreslåede stk. 7, selv om det ikke fremgår af meddelelsen.

Det foreslås i *stk. 2*, at den afgiftspligtige inden for 14-dagesfristen i *stk. 1* skriftligt kan gøre indsigelse mod afgiften, og at retten i så fald skal træffe afgørelse om afgiften ved kendelse. Det foreslås dog i *stk. 3*, at i tilfælde af, at den afgiftspligtige gør indsigelse mod en kæreafgift, skal den ret eller myndighed, hvis afgørelse er påkæret, sende sagen til appelinstansen, der herefter ved kendelse skal træffe afgørelse om afgiften.

De foreslåede bestemmelser indebærer, at når der kommer en rettidig indsigelse, skal retten genbehandle spørgsmålet om retsafgift. Angår indsigelsen afgiften for kære, er det dog i stedet appelinstansen, der skal behandle spørgsmålet om retsafgift, medmindre den ret eller myndighed, hvis afgørelse kæres, i medfør af det foreslåede § 48, *stk. 1*, ændrer beregningen af retsafgift til fordel for den afgiftspligtige. Bestemmelserne skal ses i lyset af, at opkrævningen af retsafgift i mange tilfælde er og bør være en ekspeditionssag, som rettens kontorphonale kan varetage på grundlag af generelle instrukser fra rettens ledelse. Kommer der en indsigelse, skal retten – ved kære appelinstansen – træffe afgørelse ved kendelse.

Ved byretten, Sø- og Handelsretten og Tinglysningssretten skal afgørelsen således træffes af en dommer, retsassessor eller dommerfuldmægtig, jf. retsplejelovens § 19, *stk. 1*. Ved landsretten og Højesteret skal deltage mindst 3 dommere i afgørelsen, jf. retsplejelovens § 7, *stk. 1*, og § 3, *stk. 1*, jf. *stk. 3*, nr. 1.

Afgørelsen skal begrundes, jf. retsplejelovens § 218, *stk. 1*, 1. pkt.

Retten kan stadfæste eller ændre afgiftsberegningen til fordel eller til skade for den afgiftspligtige.

Det er en konsekvens af det foreslåede *stk. 7*, at den afgiftspligtige herefter har en ny 14-dagesfrist til at betale retsafgiften regnet fra den dag, hvor den pågældende modtog meddelelse om rettens afgørelse om retsafgiften. Dette bør fremgå af rettens meddelelse om afgørelsen. Fristen følger dog direkte af loven og gælder således, selv om retten ikke har oplyst om betalingsfristen i meddelelsen om afgørelsen.

Det foreslås i *stk. 4*, at byrettens, Tinglysningssrettens eller Sø- og Handelsrettens afgørelse efter *stk. 2* med Procesbevillingsnævnets tilladelse kan kæres til landsretten, jf. *1. pkt.* Kære kan således ikke ske uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Procesbevillingsnævnet kan give tilladelse til kære af afgørelsen om retsafgift til landsretten, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter eller særlige grunde i øvrigt taler derfor, jf. 2. *pkt.* Der kan således for det første gives kæretilladelse, eksempelvis hvis kæren rejser et spørgsmål om fortolkningen af en afgiftsregel, som ikke er entydigt afgjort i retspraksis fra appelinstanserne. Der kan for det andet gives kæretilladelse, selv om kæren ikke vedrører et principielt spørgsmål, men hvor der dog foreligger særlige grunde i øvrigt, som taler for, at landsretten får lejlighed til at behandle sagen. Særlige grunde til at give kæretilladelse med henblik på toinstansprøvelse af afgiftsspørgsmålet kan eksempelvis efter omstændighederne foreligge, hvis ansøgeren må antages ikke uden betydelige afsavn at have mulighed for at betale den pålagte retsafgift.

Det foreslås i 3. *pkt.*, at reglerne i retsplejelovens § 389, stk. 4, § 393, stk. 1, 3 og 5, § 374, stk. 2, og §§ 396-398, skal finde tilsvarende anvendelse på ansøgninger til Procesbevillingsnævnet og kæremål i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 4.

Det betyder, at ansøgning om kæretilladelse efter skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter, at afgørelsen om retsafgift er meddelt ansøgeren, jf. retsplejelovens § 389, stk. 4. Nævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere, men inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt ansøgeren. Afgørelsen vil være meddelt ansøgeren, når den er gjort tilgængelig for ansøgeren på domstolenes sagsportal, medmindre ansøgeren er fritaget for anvendelse af sagsportalen.

Det betyder endvidere, at kære kan iværksættes af den eller de afgiftspligtige, jf. retsplejelovens § 393, stk. 1. Eksempelvis modparten kan derimod ikke kære, men der er ikke noget til hinder for, at modparten udtaler sig under kæremålet.

Det betyder endvidere, at kære sker ved indlevering af et kæreskrift til den ret, hvis afgørelse kæres, jf. retsplejelovens § 393, stk. 3. Kæreskriftet skal indeholde den kærendes påstand og om fornødent en angivelse af de grunde, hvorpå kæren støttes. Kære kan støttes på nye anbringender og beviser, jf. retsplejelovens § 393, stk. 5.

Kære skal ske inden 2 uger efter, at Procesbevillingsnævnets tilladelse er meddelt ansøgeren, jf. retsplejelovens § 394, stk. 2. Iværksættes kære senere, afvises kæren af den ret, hvortil afgørelsen kæres. Retten kan dog undtagelsesvis tillade kære indtil 6 mæne-

der efter afgørelsen. Kæreskriftet skal i så fald indleveres inden 2 uger efter tilladelsens meddelelse.

Den ret, hvis afgørelse kæres, kan omgøre sin afgørelse, og skal ellers sende sagen til landsretten, jf. retsplejelovens § 396.

Landsretten kan stadfæste eller ændre afgiftsberegningen til fordel eller til skade for den afgiftspligtige.

Det foreslås i *stk. 5*, at landsrettens afgørelse efter *stk. 2-4* kan kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. *1. pkt.* Kære kan således ikke ske uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Bestemmelsen omfatter for det første tilfælde, hvor landsretten i medfør af *stk. 1* har meddelt, at en retsafgift skal betales, hvorefter den afgiftspligtige har gjort indsigelse efter *stk. 2*, på grundlag af hvilket landsretten har truffet en afgørelse om retsafgift.

Bestemmelsen omfatter for det andet tilfælde af kære til landsret, hvor den afgiftspligtige har gjort indsigelse mod opkrævningen af kæreafgift fra den ret eller myndighed, hvis afgørelse er påkæret, og hvor landsretten derefter har truffet en afgørelse om retsafgift efter *stk. 3*.

Bestemmelsen omfatter for det tredje tilfælde, hvor landsretten har truffet en afgørelse i 2. instans om retsafgift efter *stk. 4*.

Det foreslås i *2. pkt.*, at retsplejelovens § 392, *stk. 3 og 4*, § 393, *stk. 1, 3 og 5*, § 394, *stk. 2*, og §§ 396-398 skal finde tilsvarende anvendelse på ansøgninger til Procesbevillingsnævnet og kæremål i medfør af den foreslåede bestemmelse i *stk. 5*.

Det betyder, at Procesbevillingsnævnet kan give kæretilladelse, hvis kæren vedrører spørgsmål af principiel karakter, jf. retsplejelovens § 392, *stk. 3*. Ansøgning om kæretilladelse skal indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter, at ansøgeren har fået meddelelse om landsrettens afgørelse, jf. retsplejelovens § 392, *stk. 4*. Procesbevillingsnævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgning indgives senere, men inden 6 måneder efter, at landsrettens afgørelse er meddelt ansøgeren.

I øvrigt henvises til det, der er anført ovenfor om kære efter stk. 4.

Det foreslås i *stk. 6*, at kære over afgørelser om retsafgift efter stk. 4 og 5 er afgiftsfri. Det bemærkes, at indsigelse efter stk. 2 også er afgiftsfri.

Det foreslåede *stk. 7* fastsætter retsvirkningerne af, at en retsafgift ikke betales inden for 14-dagesfristen efter en meddelelse efter stk. 1, når der heller ikke inden denne frist skriftligt er gjort indsigelse mod afgiften.

Hvis den pågældende afgift skal betales ved indgivelsen af den afgiftspligtige anmodning, anses anmodningen som bortfaldet, jf. *1. pkt.*

Bestemmelsen betyder, at retten ikke behandler anmodningen.

Med hensyn til, hvilke afgifter der skal betales samtidig med indgivelsen af en anmodning, henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 46.

Er det afgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, der ikke er betalt, afvises sagen, jf. *2. pkt.* Dette gælder både sager i 1. instans og ankesager. Er der tale om en ankesag, er det anken, der afvises, således at afgørelsen i den foregående instans står ved magt.

Har sagsøgte eller appelindstævnte nedlagt påstand om selvstændig dom, behandles påstanden i forhold til retsafgifter som et selvstændigt søgsmål, jf. den foreslåede § 5.

Hvis det er sagsøgte eller appelindstævnte, der ikke har betalt afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, er det således ikke sagen eller ankesagen, men derimod sagsøgtes eller appelindstævntes påstand til selvstændig dom, der afvises. Sagsøgte eller appelindstævnte vil uanset en sådan afvisning kunne gøre modkravet gældende til compensation.

Hvis en sagsøgt eller appelindstævnt, der har nedlagt påstand om selvstændig dom, omvendt betaler afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, for denne påstand, mens sagsøgeren eller appellanten ikke betaler afgift for hovedforhandlingen eller den skriftlige behandling, er det sagsøgerens eller appellants påstand, der afvises, således at hovedforhandlingen eller den skriftlige behand-

ling gennemføres alene om sagsøgtes eller appelindstævntes påstand om selvstændig dom. Sagsøgeren eller appellanten vil uanset afvisningen af den pågældendes påstand kunne gøre et hertil svarende krav gældende til kompensation i sagsøgtes eller appelindstævntes krav ifølge påstanden til selvstændig dom.

Det kan også forekomme, at appelindstævnte har nedlagt en anden påstand end stadfæstelse, uden at der er tale om en påstand om selvstændig dom. Som et praktisk eksempel kan nævnes, at appellanten fik delvis medhold i den foregående instans og anker med påstand om forhøjelse af det tilkendte. Appelindstævnte kan i sådanne tilfælde påstå nedsættelse af det tilkendte uden at skulle betale retsafgift. Betaler appellanten i en sådan situation ikke afgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, er det appellantens påstand, der afvises, således at hovedforhandlingen eller den skriftlige behandling gennemføres alene om appelindstævntes ændringspåstand, mens appellanten vil være henvist til at påstå stadfæstelse.

Det foreslåede stk. 7 er uden betydning i andre tilfælde, dvs. når der hverken er tale om en afgift, der skal betales samtidig med indgivelsen af en anmodning, eller om afgiften i en civil retssag for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

Retsafgiften for auktion, der afsluttes med hammerslag, kan kræves betalt, før der udstedes auktionsskøde, men i andre tilfælde vil retten ikke kunne gøre andet end at rykke for betaling og om nødvendigt tage skridt til tvangsinddrivelse.

Det bemærkes, at retsafgiften for konkursbehandlingen skal udredes af boets midler, i det omfang der er dækning herfor, og at kurator er forpligtet til at sørge herfor og kan pådrage sig ansvar, hvis det ikke sker.

Det bemærkes endvidere, at parterne i et ægtefælleskifte mv., der ikke har fri proces, skal stille sikkerhed for betaling af retsafgiften for behandling ved bobehandler. Skifteretten vil om nødvendigt kunne søge sig fyldestgjort for retsafgiften i sikkerhedsstillelsen.

Det bemærkes endelig, at bobestyreren i et dødsbo, der behandles ved bobestyrer, hæfter personligt for retsafgiften for bobehandlingen.

Samlet set må det på denne baggrund antages at være sjældent forekommende, at der opstår behov for tvangsinddrivelse. Det er således kun ved ægtefælleskifte mv., hvor parterne har fri proces, og i privatskiftede dødsboer, at der ikke enten foreligger et incitament i kraft af behovet for at få udstedt auktionsskøde, medvirker en autoriseret person med særligt ansvar eller er stillet sikkerhed for retsafgiftens betaling.

Herudover vil det dog kunne forekomme, at der ved en fejl er blevet opkrævet for lidt i retsafgift. Hvis fejlen først opdages, efter at retshandlingen er foretaget, og den afgiftspligtige ikke frivilligt indbetaler den manglende retsafgift, vil der være behov for tvangsinddrivelse. Om ændring af en afgiftsberegning henvises i øvrigt til den foreslåede § 48.

Det foreslås i *stk.* 8, at *stk.* 7 gælder tilsvarende, hvis afgiften ikke er betalt senest 2 uger efter, at den pågældende har modtaget meddelelse om rettens afgørelse efter *stk.* 2 eller 3. Er der inden denne frist indgivet ansøgning til Procesbevillingsnævnet efter *stk.* 4 eller 5, og har den, der har fremsat anmodningen, underrettet retten herom, er fristen dog 2 uger efter, at den pågældende har modtaget meddelelse om Procesbevillingsnævnets afgørelse, eller, hvis kæretilladelse gives og kære sker inden 2 uger herefter, 2 uger efter, at den pågældende har modtaget meddelelse om, at kæresagen er afsluttet.

Samlet set indebærer det, at en part ikke bliver ramt af afvisningsvirkningen efter *stk.* 7, så længe den pågældende overholder de successive 2-ugersfrister.

Er der tale om en afgift i byretten, Tinglysningsretten eller Sø- og Handelsretten, som ikke er en kæreafgift, vil den afgiftspligtige først efter *stk.* 2 have 2 uger til at gøre indsigelse efter at have fået meddelelse efter *stk.* 1. Fastholder retten afgørelsen om retsafgift, vil den afgiftspligtige dernæst efter *stk.* 4 have 2 uger til enten at betale eller at ansøge Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære til landsretten. Giver Procesbevillingsnævnet ikke tilladelse, vil den afgiftspligtige have 2 uger til at betale. Giver Procesbevillingsnævnet tilladelse, har den pågældende dernæst 2 uger til at indgive kæreskrift. Stadfæster landsretten afgørelsen om retsafgift, vil den afgiftspligtige dernæst efter *stk.* 5 have 2 uger til enten at betale eller at ansøge Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære til Højesteret. Giver Procesbevillingsnævnet ikke tilladelse, vil den afgiftspligtige have 2 uger til at betale. Giver Procesbevillingsnævnet tilladelse,

har den pågældende dernæst 2 uger til at indgive kæreskrift. Stadfæster Højesteret afgørelsen om retsafgift, vil den afgiftspligtige endelig have 2 uger til at betale.

Det skal understreges, at dette er et ekstremeksempel, der passerer 3 retsinstanser og 2 gange er forbi Procesbevillingsnævnet. Mange sager vil ende med et afslag på kæretilladelse, allerede første gang en ansøgning indgives til Procesbevillingsnævnet, eller i hvert fald med landsrettens afgørelse. Er der tale om en afgift i landsretten eller om afgift for kære til landsret, er det landsretten, der træffer den første kendelse efter stk. 2 eller 3, således at der er færre led. Og er der tale om en afgift i Højesteret eller om afgift for kære til Højesteret, er Højesterets afgørelse efter stk. 2 eller 3 den første kendelse og samtidig den endelige afgørelse vedrørende spørgsmålet om retsafgift.

Som modstykke til disse successive 2-ugersfrister foreslås der ikke i de tilfælde, der er omfattet af stk. 7 og 8, nogen mulighed for at give henstand med betaling af retsafgiften. Den fastsatte retsvirkning i form af bortfald af anmodningen eller afvisning af sagen indtræder automatisk, når fristen er udløbet, uden at den afgiftspligtige har betalt eller i givet fald gjort indsigelse, ansøgt om kæretilladelse eller indleveret kæreskrift.

Der er ikke noget til hinder for, at den pågældende efter afvisningen af en anmodning senere indgiver en identisk anmodning og betaler retsafgiften herfor, men det er ikke sikkert, at en eventuel fristafbrydende virkning eller prioritetsvirkning af den første anmodning kan bevares. Og hvis det er en anke, der afvises på grund af manglende betaling af retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig forhandling, der træder i stedet herfor, er der meget begrænsede muligheder for senere enten at anke igen eller at få genoptaget den afviste ankesag. Risikoen for materielle retstab som følge af manglende økonomiske midler til at betale retsafgift ligger imidlertid hos den afgiftspligtige.

Endelig bemærkes, at det med de foreslåede regler er hensigten, at der kan bortses fra en kort overskridelse af betalingsfristen, hvis overskridelsen kan skyldes, enten at retens betalingsmodul har været ude af drift op imod fristens udløb, eller at der på dette tidspunkt var mere udbredte problemer med internettet eller med betalingsløsninger.

Det foreslås i *stk. 9*, at når en anmodning anses for bortfaldet eller sagen afvises, bortfalder afgiften.

Det indebærer, at når en anmodning i medfør af stk. 7 eller i medfør af stk. 8, jf. stk. 7, anses for bortfaldet, således at retten afviser at behandle anmodningen, skal afgiften for den pågældende anmodning ikke betales. Det samme gælder, hvis sagen afvises. Er afgiften delvis betalt, eller er afgiften eventuelt fuldt ud betalt, men for sent, skal den betalte afgift tilbagebetales.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås der især følgende ændringer:

- Rettens mulighed for at fastsætte fristen for betaling af retsafgift, der ikke er betalt, ændres til en lovbestemt frist på 2 uger.
- Adgangen til at gøre indsigelse mod beregningen af en afgift inden 6 uger efter, at den afgiftspligtige har fået kendskab om beregningen, ændres til en adgang til at gøre indsigelse inden 2 uger efter, at retten eller myndigheden har givet meddelelse om, at en afgift, der ikke er betalt, skal betales.
- Der medtages en særlig regel om, at rettens afgørelse om afgiftsberegningen kan kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse. Den gældende retsafgiftslov indeholder ikke en regel om tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, og det beror i dag på retsplejeloovens generelle regler, om sådan tilladelse kræves.
- Kæremål vedrørende afgiftsberegningen fritages for retsafgift.

Det bemærkes, at det gældende § 62, stk. 2, 2. pkt., om sikkerhedsstillelse for betaling af retsafgift, der ikke kan beregnes ved begæringens fremsættelse, ikke foreslås videreført. Bestemmelsen er reelt uden betydning, idet sikkerhedsstillelse i praksis kun er relevant for afgiften for ægtefælleskifte mv., der behandles ved bobehandler, og her fastsætter § 37 i lov om ægtefælleskifte mv. regler om sikkerhedsstillelse.

Til § 48

Bestemmelsen angår ændring af en afgiftsberegning. Stk. 1 angår ændring til fordel for den afgiftspligtige, mens stk. 2 og 3 angår ændring til skade for den afgiftspligtige.

Det foreslås i *stk. 1*, at den ret eller myndighed, der har beregnet en afgift, af egen drift kan ændre beregningen til fordel for den afgiftspligtige.

Det betyder, at den ret eller myndighed, der har beregnet en retsafgift, uden tidsbegrænsning kan ændre beregningen til fordel for den afgiftspligtige, hvis retten eller myndigheden efterfølgende bliver opmærksom på, at retsafgiften er beregnet forkert.

En ændring til fordel for den afgiftspligtige kan ske, fordi retten eller myndigheden selv bliver opmærksom på fejlen. En sådan ændring kan også ske efter anmodning fra den afgiftspligtige.

En ændring til fordel for den afgiftspligtige kan også ske på grund af efterfølgende omstændigheder, som har betydning for afgiftens beregning, og hvor afgiften oprindeligt ikke var beregnet forkert. Som eksempel kan nævnes, at den afgiftspligtige får meddelt fri proces til sagen, efter at der er betalt retsafgift.

Afgiften for sagsanlæg og for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, afhænger bl.a. af sagens værdi som udtrykt ved sagsøgerens påstand. En nedsættelse af påstanden efter afgiftspligtens indtræden, dvs. henholdsvis sagens anlæg og fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen eller 3 måneder før hovedforhandlingen, betyder ikke, at afgiften nedsættes. I sådanne tilfælde kan afgiftsberegningen således ikke ændres til fordel for den afgiftspligtige.

En ændring i medfør af det foreslåede stk. 1 kan ske, selv om den afgiftspligtige tidligere ikke har fået medhold i en indsigelse mod beregningen af afgiften i medfør af det foreslåede § 47, stk. 2, 1. pkt., og selv om beregningen af afgiften har været påkæret til højere ret.

Et afslag på at ændre beregningen af retsafgiften i medfør af stk. 1 eller en ændring af beregningen af retsafgiften i medfør af stk. 1, som ikke går så langt, som den afgiftspligtige har anmodet om, kan ikke appelleres.

Det er således, når retten i medfør af det foreslåede § 47, stk. 1, har meddelt den afgiftspligtige, at en retsafgift, der ikke er betalt, skal betales, at den afgiftspligtige kan gøre indsigelse efter det foreslåede § 47, stk. 2, 1. pkt. Rettens afgørelse i anledning af indsigelsen kan i givet fald påkæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. nærmere forslaget til § 47, stk. 4-6.

Det foreslås i *stk.* 2, at efterbetaling af for lidt beregnet afgift ikke kan kræves, når der er forløbet 6 uger efter, at den afgiftspligtige har fået meddelelse om beregningen, eller at retshandlingen er iværksat. Efterbetaling kan dog kræves, hvis den afgiftspligtiges kære af beregningen af afgiften i medfør af de foreslåede § 47, stk. 4 og 5, fører til, at appelinstanden ændrer beregningen af retsafgiften til skade for den afgiftspligtige. Endvidere kan efterbetaling kræves i de tilfælde, som er nævnt i det foreslåede stk. 3, jf. herom nedenfor. Efterbetaling kan også kræves i tilfælde, hvor der i medfør af det foreslåede § 3, stk. 5, eller § 38, jf. § 3, stk. 5, skal ske en omberegning af afgiften, fordi en part har udvidet sin påstand.

Stk. 2 indebærer, at udgangspunktet er, at en afgiftsberegning ikke kan ændres til skade for den afgiftspligtige, når der enten er gået 6 uger efter, at den afgiftspligtige fik meddelelse om beregningen, eller er gået 6 uger efter, at retshandlingen er iværksat.

Stk. 2 indebærer omvendt, at så længe der ikke er gået 6 uger efter et af disse tidspunkter, kan beregningen af afgiften frit ændres til skade for den afgiftspligtige, hvis afgiften tidligere er blevet beregnet forkert.

6-ugersfristen i forhold til, at den afgiftspligtige har fået meddelelse om afgiftsberegningen, begynder kun at løbe, hvis den ret eller myndighed, der beregner afgiften, har givet den afgiftspligtige en udtrykkelig meddelelse om størrelsen af den afgift, der skal betales. Fristen begynder således ikke at løbe, hvis den afgiftspligtige har betalt afgiften samtidig med fremsættelsen af anmodningen og retten eller myndigheden alene internt har beregnet afgiften for at kontrollere, om der er betalt rigtig afgift, men ikke har givet den afgiftspligtige nogen meddelelse om beregningen af retsafgiften.

6-ugersfristen i forhold til, at retshandlingen er iværksat, begynder at løbe, når retten eller myndigheden foretager et eksternt sagsskridt til iværksættelse af retshandlingen. Intern forberedelse af retshandlingen er således ikke tilstrækkelig, og kommunikation med den, der har anmodet om retshandlingen, for at indhente yderligere oplysninger eller for at fastsætte et tidspunkt for foretagelsen af retshandlingen er heller tiltrækkelig.

Som eksempel kan nævnes, at i forhold til retsafgiften for sagsanlæg vil retshandlingen ikke være iværksat ved, at retten kommunikerer med sagsøgeren om eventuelle mangler ved stævningen eller om oplysninger til brug for forkyndelsen, jf. retsplejelovens

§ 349 og § 350, stk. 2. Retshandlingen vil derimod være iværksat, når stævningen er forkyndt for sagsøgte, jf. retsplejelovens § 350, stk. 1.

Som et andet eksempel kan nævnes, at i forhold til retsafgiften for udlæg vil retshandlingen ikke være iværksat ved, at retten giver fordringshaveren meddelelse om tid og sted for forretningen, jf. retsplejelovens § 491, stk. 1. Retshandlingen vil derimod være iværksat, når retten har underrettet skyldneren om tid og sted for forretningen, jf. retsplejelovens § 493, stk. 1, eller i mangel heraf når forretningen er påbegyndt.

Når retten inden for 6-ugersfristerne efter stk. 2 ændrer beregningen af afgiften og kræver efterbetaling, vil rettens meddelelse om, at der skal betales yderligere afgift, være en meddelelse efter det foreslåede § 47, stk. 1. Den afgiftspligtige vil således kunne gøre indsigelse mod ændringen af beregningen af afgiften efter det foreslåede § 47, stk. 2, 1. pkt., og rettens afgørelse i anledning af indsigelsen vil kunne kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse efter de foreslåede § 47, stk. 4 og 5. I behandlingen af en sådan indsigelse og eventuel kære indgår også en prøvelse af, om den tidsmæssige betingelse efter stk. 2 for at ændre beregningen af afgiften til skade for den afgiftspligtige var opfyldt.

Det foreslås i *stk. 3*, at efterbetaling af for lidt beregnet afgift kan kræves, hvor beregningen hviler på urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige.

Stk. 3 indebærer, at den ret eller myndighed, der har beregnet en retsafgift, uden tidsbegrænsning kan ændre beregningen til skade for den afgiftspligtige, hvis retten eller myndigheden efterfølgende bliver opmærksom på, at retsafgiften er beregnet forkert som følge af urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige.

Stk. 3 kan navnlig have praktisk betydning i tilfælde, hvor sagens værdi har betydning for afgiftens størrelse, og værdien ikke umiddelbart kan beregnes på grundlag af en påstand i sagen. Det vil navnlig kunne være relevant for anerkendelsespåstande i forhold til afgiften for sagsanlæg, for indlevering af ankestævning ved anke til landsret og for hovedforhandlingen i 1.-instanssager og ankesager. Som et andet eksempel kan nævnes tillægsafgiften for store ægtefælleskifter mv. og dødsboer, hvor afgiftsbereg-

ningen beror på, at værdiangivelserne i boopgørelsen eller formueoversigten er retvisende.

Stk. 3 kan også have betydning i tilfælde, hvor den afgiftspligtiges forhold har betydning for, om en afgiftsfritagelse finder anvendelse. Som eksempel kan nævnes afgiftsfritagelsen for en part, der har retshjælpsforsikring og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. forslaget til § 9, stk. 1, nr. 3, hvor oplysninger om den afgiftspligtiges økonomiske forhold og andre relevante forhold (samlivsforhold og børn) vil have betydning for afgiftens beregning.

Stk. 3 giver mulighed for at gennembyrde 6-ugersfristerne efter stk. 2, når en fejlagtig beregning af afgiften skyldes urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige.

Det er en forudsætning, at oplysningerne stammer fra den afgiftspligtige eller en person, som den pågældende skal identificeres med, herunder navnlig en rettergangsfuldmægtig. Denne forudsætning er også opfyldt, hvis konkrete oplysninger, som stammer fra den afgiftspligtige, er videreformidlet til retten af en anden person, eksempelvis modparten i sagen. Urigtige oplysninger, som retten i øvrigt har modtaget fra andre personer, og som måtte have haft betydning for beregningen af afgiften, kan imidlertid ikke begrunde et efterbetalingskrav efter stk. 3.

Det er en forudsætning, at oplysningerne var urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende, og at dette førte til en forkert beregning af retsafgiften.

Som eksempel kan nævnes retsafgiften for hovedforhandlingen af en påstand om, at sagsøgte skal anerkende at være erstatningsansvarlig for en personskade. Hvis sagsøgeren har oplyst et for lavt beløb for størrelsen af det mulige erstatningsansvar for personskaden og dette har ført til en for lav beregning af retsafgiften, kan efterbetaling af afgift kræves efter stk. 3.

Som et andet eksempel kan nævnes et sagsanlæg med en anerkendelsespåstand, hvor sagsøgeren ikke i stævningen eller ved fremsendelsen af stævningen har givet oplysninger, som muliggør et sådant skøn over værdien af anerkendelsespåstanden, at det kan afgøres, om afgiften for sagsanlæg skal betales med den lave eller den høje afgiftssats. Hvis der ved sagens anlæg alene betales afgift for en sag med en økonomisk

værdi på højst 100.000 kr., og det senere viser sig, at værdien af anerkendelsespåstanden ved sagens anlæg oversteg 100.000 kr., kan efterbetaling kræves efter stk. 3. Dette gælder, både når sagsøgeren af egen drift har betalt afgiften for en sag med en økonomisk værdi på højst 100.000 kr., uden at retten har krævet yderligere betaling, og når retten selv har opkrævet denne afgift. I begge tilfælde skyldes den for lavt beregnede afgift ufuldstændige oplysninger fra den afgiftspligtige som anført i stk. 3.

Som et tredje eksempel kan nævnes afgiftsfritagelsen for en part, der har retshjælpsforsikring og opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. Hvis parten urigtigt har oplyst at have retshjælpsforsikring eller har givet forkerte oplysninger om sine økonomiske eller personlige forhold og ikke ville være afgiftsfritaget ud fra de rigtige oplysninger, kan efterbetaling af afgift kræves efter stk. 3.

Det bemærkes, at en tilbagekaldelse af fri proces i medfør af retsplejelovens § 331, stk. 7, alene har virkning for fremtiden. Hvis en part har fri proces på det tidspunkt, hvor afgiftspligten indtræder, eksempelvis stævningens indlevering, fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen eller 3 måneder før hovedforhandlingen, er den korrekte afgiftsberegning, at den pågældende er fritaget for retsafgift. Der kan derfor i så fald ikke kræves efterbetaling, hvis den fri proces efterfølgende tilbagekaldes, heller ikke selv om det sker før hovedforhandlingen. Hvis en part, der var bevilget fri proces og havde oplyst dette over for retten, forud for afgiftspligtens indtræden, eksempelvis fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen eller 3 måneder før hovedforhandlingen, får tilbagekaldt den fri proces, vil en fritagelse for afgiften for hovedforhandlingen derimod være en forkert beregnet retsafgift, og efterbetaling kan kræves, når oplysningen om den fri proces stammede fra den afgiftspligtige. Dette gælder, selv om oplysningen var rigtig, da den afgiftspligtige gav oplysningen, men var blevet forkert før afgiftspligtens indtræden.

Efterbetaling kan kræves efter stk. 3, når en forkert beregning af afgiften skyldes oplysninger fra den afgiftspligtige, som objektivt set var urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende. Det er uden betydning, om der subjektivt er noget at bebrejde den afgiftspligtige i forhold til afgivelsen af oplysningerne.

Med hensyn til de økonomiske betingelser for fri proces, der som nævnt kan have betydning for afgiftens beregning, når en part har retshjælpsforsikring, bemærkes, at vurderingen heraf ifølge regelgrundlaget for fri proces bl.a. skal foretages på grundlag af

ansøgerens årsopgørelse fra skattevæsenet. Hermed menes den senest foreliggende årsopgørelse på det tidspunkt, hvor vurderingen skal foretages, hvilket i forhold til en eventuel fritagelse for retsafgift vil sige tidspunktet for afgiftspligtens indtræden.

Hvis den afgiftspligtige til brug for spørgsmålet om afgiftsfritagelse har fremsendt den senest foreliggende årsopgørelse til retten, og retten på det grundlag har fritaget for afgift, kan der således ikke blive tale om efterbetaling efter stk. 3, hvis skattevæsenet senere ændrer årsopgørelsen på en sådan måde, at den pågældende ikke længere opfylder de økonomiske betingelser for fri proces. I denne situation vil afgiftsfritagelsen være rigtig, og der foreligger således ikke en forkert beregning af afgift, som kan ændres.

Hvis den afgiftspligtige til brug for spørgsmålet om afgiftsfritagelse har givet rigtige og fyldestgørende oplysninger, og retten fejlagtigt har fritaget for retsafgift, eksempelvis på grund af en fejllæsning af årsopgørelsen, kan der heller ikke blive tale om efterbetaling efter stk. 3. I denne situation foreligger der ganske vist en forkert beregning af afgift, men den skyldes ikke urigtige, ufuldstændige eller på anden måde vildledende oplysninger fra den afgiftspligtige. Sådanne tilfælde hører under 6-ugersfristerne i stk. 2.

Når retten efter stk. 3 ændrer beregningen af afgiften og kræver efterbetaling, vil rettens meddelelse om, at der skal betales yderligere afgift, være en meddelelse efter det foreslåede § 47, stk. 1. Den afgiftspligtige vil således kunne gøre indsigelse mod ændringen af beregningen af afgiften efter det foreslåede § 47, stk. 2, 1. pkt., og rettens afgørelse i anledning af indsigelsen vil kunne kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse efter de foreslåede § 47, stk. 4 og 5. I behandlingen af en sådan indsigelse og eventuel kære indgår også en prøvelse af, om betingelserne efter stk. 3 for at ændre beregningen af afgiften til skade for den afgiftspligtige var opfyldt.

I forhold til den gældende retsafgiftslov foreslås begyndelsestidspunktet for 6-ugersfristen for ændring af en afgiftsberegning til skade for den afgiftspligtige ændret fra det tidspunkt, hvor den afgiftspligtige fik kundskab om beregningen, til det tidspunkt, hvor den afgiftspligtige fik meddelelse om beregningen, eller det tidspunkt, hvor retshandlingen blev iværksat.

Kapitlet angår internationale overenskomster med fremmede stater mv.

Til § 49

Det foreslås i *stk. 1*, at justitsministeren under forudsætning af gensidighed kan fastsætte regler om, at anmodning om bevisoptagelse, der fremsættes af en udenlandsk myndighed, er afgiftsfri.

Det betyder, at justitsministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte, at anmodning om bevisoptagelse, der fremsættes af myndigheder i nærmere angivne fremmede stater, fritages for afgiften efter den foreslåede § 11. Det er en forudsætning for, at justitsministeren kan fastsætte sådanne regler, at en dansk myndigheds anmodning om bevisoptagelse tilsvarende er fritaget for afgift i den pågældende fremmede stat.

Bemyndigelsen er kun relevant, når der ikke foreligger en international overenskomst, der fritager for afgift, jf. herom det foreslåede *stk. 2*.

Det foreslås i *stk. 2*, at der i overenskomster med fremmede stater kan optages bestemmelser om fritagelse for afgift efter denne lov.

Bestemmelsen indebærer, at Folketinget giver forhåndssamtykke til, at regeringen kan indgå overenskomster med fremmede stater, som fritager for afgift efter loven.

Bestemmelsen vil formentlig i praksis især have betydning for afgiften for bevisoptagelse, jf. forslaget til § 11.

Bestemmelsen angår fremtidige overenskomster med fremmede stater.

Det bemærkes, at konvention af 18. marts 1970 om bevisoptagelse i udlandet i sager om civile eller kommercielle spørgsmål (Haagerbevisoptagelseskonventionen), som Danmark tiltrådte i 1972, bl.a. indeholder regler om fritagelse for afgift for anmodninger om bevisoptagelse.

Til afsnit VII

Afsnittet angår ikrafttræden, overgangsregler, ændring i anden lovgivning og territorial gyldighed.

Til kapitel 18

Kapitlet indeholder regler om ikrafttræden, overgangsregler, ændring i anden lovgivning og territorial gyldighed.

Til § 50

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2020, jf. *stk. 1*.

Det foreslås, at den hidtil gældende retsafgiftslov samtidig ophæves, jf. *stk. 2*.

Med hensyn til overgangsbestemmelser henvises til forslaget til § 51.

Til § 51

Bestemmelsen indeholder overgangsbestemmelser.

Stk. 1 fastsætter, at loven ikke finder anvendelse, når afgiftspligten er indtrådt før lovens ikrafttræden. I sådanne tilfælde finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det betyder, at når der før lovens ikrafttræden er indtrådt afgiftspligt efter de hidtil gældende regler, reguleres den pågældende afgift i det hele af de hidtil gældende regler. Dette gælder både med hensyn til afgiftens beregning, forfaldstid, betaling mv.

Det betyder omvendt, at medmindre andet følger af de foreslåede stk. 2-6, finder loven anvendelse, når afgiftspligten er indtrådt efter lovens ikrafttræden.

Stk. 2 fastsætter, at loven ikke finder anvendelse i borgerlige retssager i 1. instans, der er anlagt før lovens ikrafttræden. I sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det betyder, at retsafgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i sager, der er anlagt før lovens ikrafttræden, skal fastsættes efter de

hidtil gældende regler, også når afgiftspligten indtræder efter lovens ikrafttræden. Dette gælder både med hensyn til afgiftens størrelse, afgiftspligtens indtræden og muligheden for, at afgiftspligten helt eller delvis bortfalder og afgiften tilbagebetales.

Det betyder endvidere, at hvis påstanden i en sag, der er anlagt før lovens ikrafttræden, efter lovens ikrafttræden udvides, sådan at afgiften skal omberegnes på grundlag af den udvidede påstand, jf. såvel forslaget til § 3, stk. 5, som det gældende § 3, stk. 5, skal omberegningsen ske efter de hidtil gældende regler. Dette gælder både retsafgiften for sagsanlæg og retsafgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

Overgangsreglen i stk. 2 vedrører sagens behandling i 1. instans. I tilfælde af anke eller kære efter lovens ikrafttræden gælder de nye regler for sådan anke eller kære.

Stk. 3 fastsætter, at loven ikke finder anvendelse i ankesager, hvor anke er sket før lovens ikrafttræden. I sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det betyder tilsvarende, at retsafgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor, i ankesager, hvor anke er sket før lovens ikrafttræden, skal fastsættes efter de hidtil gældende regler, også når afgiftspligten indtræder efter lovens ikrafttræden. Dette gælder både med hensyn til afgiftens størrelse, afgiftspligtens indtræden og muligheden for, at afgiftspligten bortfalder og afgiften tilbagebetales.

Det betyder endvidere, at hvis påstanden i en ankesag, hvor anke er sket før lovens ikrafttræden, efter lovens ikrafttræden udvides, sådan at afgiften skal omberegnes på grundlag af den udvidede påstand, skal omberegningsen ske efter de hidtil gældende regler. Dette gælder både retsafgiften for indlevering af ankestævning og retsafgiften for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor.

Overgangsreglen i stk. 3 vedrører sagens behandling i den pågældende ankeinstans. I tilfælde af yderligere anke eller kære efter lovens ikrafttræden gælder de nye regler for sådan yderligere anke eller kære.

Stk. 4 fastsætter, at loven ikke finder anvendelse på betalingspåkrav, der er indleveret før lovens ikrafttræden eller på tvangsfuldbyrdelse eller retssagsbehandling på grund-

lag heraf i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., eller § 477 f, 1. pkt. For sådanne betalingspåkrav, tvangsfuldbyrdelser og retssagsbehandlinger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det betyder, at når et betalingspåkrav er indleveret før lovens ikrafttræden, afgøres spørgsmål om tilbagebetaling af afgift i de forskellige situationer, som kan opstå, efter de hidtil gældende regler.

Det betyder endvidere, at når der iværksættes tvangsfuldbyrdelse på grundlag af et betalingspåkrav i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., skal der ikke betales afgift for anmodning om udlæg efter det foreslåede § 13, stk. 1, nr. 1, hvorimod der i givet fald efter de hidtil gældende regler skal betales afgift for fornyet anmodning mere end 3 måneder efter fogedrettens påtegning om, at skyldneren ikke er fremkommet med indsigelser (gældende § 16, stk. 2, jf. stk. 1), samt for en eventuel udkørende forretning eller politifremstilling (gældende § 17 a).

Det betyder endvidere, at når et betalingspåkrav overgår til retssagsbehandling i medfør af retsplejelovens § 477 f, 1. pkt., skal der efter de hidtil gældende regler i givet fald betales retsafgift for hovedforhandlingen eller skriftlig behandling, der træder i stedet herfor (gældende § 2).

Loven finder imidlertid anvendelse på appel, der sker efter lovens ikrafttræden i en sag om et betalingspåkrav, der er indleveret før lovens ikrafttræden, såvel som i en tvangsfuldbyrdelse eller retssagsbehandling på grundlag heraf i medfør af retsplejelovens § 477 e, stk. 2, 2. pkt., eller § 477 f, 1. pkt. Når appel sker efter lovens ikrafttræden, skal der således betales retsafgift for appel efter de nye regler, selv om retsafgifterne for sagens behandling i 1. instans følger de hidtil gældende regler.

Stk. 5 fastsætter, at lovens kapitel 5 ikke finder anvendelse i fogedsager, hvor anmodning om fogedforretning er fremsat inden lovens ikrafttræden. I sådanne sager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det betyder, at når der før lovens ikrafttræden er fremsat anmodning om fogedforretning, reguleres retsafgifterne i fogedsagen i det hele af de hidtil gældende regler. Det gælder også med hensyn til afgift for anmodning om udkørende forretning eller politi-

fremstilling (gældende § 17 a) og afgift for ny anmodning efter mere end 3 måneder (gældende § 19).

Dette gælder for sagens behandling i fogedretten. For en eventuel kære, der sker efter lovens ikrafttræden, skal der betales retsafgift efter de nye regler.

Stk. 6 fastsætter, at lovens kapitel 6 ikke finder anvendelse på auktion, hvor anmodning om auktion er fremsat før lovens ikrafttræden. Ved sådanne auktioner finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Det betyder, at når anmodning om auktion er fremsat før lovens ikrafttræden, reguleres afgiften for hammerslag af de hidtil gældende regler. Dette gælder også, når der efter lovens ikrafttræden anmodes om ny auktion i medfør af retsplejelovens § 576, stk. 1, i tilfælde, hvor anmodningen om den tidligere auktion blev fremsat før lovens ikrafttræden.

Hvis der efter lovens ikrafttræden anmodes om misligholdelsesauktion, finder de nye regler derimod anvendelse også i tilfælde, hvor anmodningen om den auktion, hvor der er indtrådt misligholdelse, blev fremsat før lovens ikrafttræden.

Til § 52

Bestemmelsen indeholder en ændring af retsplejeloven.

Retsplejelovens § 331 fastsætter retsvirkningerne af fri proces.

Det fremgår af retsplejelovens § 331, stk. 3, nr. 1, at fri proces ikke medfører fritagelse for betaling af afgift efter retsafgiftslovens §§ 34 a og 34 b, der angår afgiften for anmodning til skifteretten om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv. henholdsvis afgiften for bobehandlingen af et ægtefælleskifte mv., som er henvist til bobehandler.

Det foreslås at videreføre en afgift for anmodning til skifteretten om bistand til skifte af et bo efter § 1 i lov om ægtefælleskifte mv., jf. forslaget til § 19. Det foreslås i den forbindelse som noget nyt, at der kan meddeles fri proces vedrørende denne afgift, jf. forslaget til § 21.

Der skal derfor ikke i retsplejelovens § 331, stk. 3, nr. 1, henvises til den foreslåede § 19 i retsafgiftsloven.

Det foreslås endvidere at videreføre en afgift for bobehandlingen af et ægtefælleskifte mv., som er henvist til bobehandler, jf. forslaget til § 24.

Det foreslås videreført, at fri proces ikke medfører fritagelse for betalingen af denne afgift.

På denne baggrund foreslås det at ændre retsplejelovens § 331, stk. 3, nr. 1, så der henvises til retsafgiftslovens § 24 i stedet for §§ 34 a og 34 b.

Som det fremgår af det, der er anført ovenfor, angår den nye § 24 det samme som den gældende § 34 b, så ændringen af denne paragrafhenvi sning viderefører den gældende retstilstand.

Derimod er udeladelsen af en paragrafhenvi sning svarende til den gældende § 34 a en realitetsændring, som har sammenhæng med det nævnte forslag om, at der fremover skal kunne gives fri proces vedrørende afgiften efter den foreslåede § 19.

Ændringen betyder ikke, at en bevilling af fri proces til et ægtefælleskifte mv. automatisk vil omfatte fritagelse for retsafgiften efter den foreslåede § 19, men at der fremover som noget nyt bliver mulighed for at bevilge fri proces vedrørende denne afgift.

Til § 53

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

For Færøerne gælder lov for Færøerne om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 13. maj 1981, som sat i kraft for Færøerne ved lov nr. 794 af 26. november 1986 og som ændret ved § 2 i lov nr. 92 af 23. februar 1988, § 2 i lov nr. 365 af 2. juni 1999 og § 3 i lov nr. 505 af 12. juni 2009.

For Grønland gælder afsnit X i retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1581 af 13. december 2016.